

GİRESUN
ÜNİVERSİTESİ . UNIVERSITY

Yüksek Lisans Tezi

Merve ÖZBAYRAK

2021

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Graduate School of Social Sciences

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
ANA BİLİM DALI
Yüksek Lisans Tezi

Merve ÖZBAYRAK

2021

GİRESUN

T.C.

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**AHMET ÖZER'İN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ ÜZERİNDE BİR
İNCELEME**

A STUDY ON AHMET ÖZER'S LIFE, ART AND WORK'S

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Merve ÖZBAYRAK

DANIŞMAN

Doç. Dr. Hatem TÜRK

GİRESUN – 2021

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 19/11/2021 tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Merve ÖZBAYRAK'ın "Ahmet Özer'in Hayatı, Sanatı ve Eserleri Üzerinde Bir İnceleme" başlıklı tezini incelemiş olup aday 19/11/2021 tarihinde, saat 10:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Doç. Dr. Emine Bilgehan TÜRK	
Üye	Doç. Dr. Hatem TÜRK	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Gülseren ÖZDEMİR RİGANELİS	

ONAY**...../...../2021****Prof. Dr. Güven ÖZDEM**
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Ahmet Özer’in Hayatı, Sanatı ve Eserleri Üzerinde Bir İnceleme” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

19/11/2021

Merve ÖZBAYRAK

III

ÖN SÖZ

Türk edebiyatında 70 Kuşığı Toplumcu Türk Şiiri içerisinde yer alan Ahmet Özer, Toplumcu Gerçekçi şiir anlayışını benimseyerek bu doğrultuda eserlerini kaleme almaya devam etmektedir. İlk şiirlerini liseden sonra yazmaya başlayan sanatçının ilk görüldüğü yayın organı, 26 Ekim 1966'da “Yitik Tümceler” ile *Son Haber* gazetesi olur. Bu yıl Özer'in edebiyata giriş yılı olarak kabul edilir. Devamında yazdığı şiir ve yazılarıyla edebiyatta elli beş yıl boyunca varlık gösterir. Şair, yazar, öğretmen ve yayıncı olarak bilinen Ahmet Özer, halen Ankara'da yazın çalışmalarına devam etmektedir.

“Ahmet Özer'in Hayatı, Sanatı ve Eserleri Üzerinde Bir İnceleme” adlı çalışma, giriş dışında dört bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Giriş bölümünde, 70 Kuşığı Toplumcu Şiiri hakkında bilgi verilmiştir. “Ahmet Özer'in Hayatı” başlıklı birinci bölümde Ahmet Özer'in hayatı, yayımlanmasında rol oynadığı dergiler ve aldığı ödüllerden söz edilerek biyografisi oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu bölüm; Çiğdem Sezer'in hazırladığı *Akan Söz Çınlayan Zaman Ahmet Özer'in Yaşamı ve Yapıtları* adlı eserden, Ahmet Özer ile yapılan görüşmelerden, süreli yayınlarda yer alan röportajlar ve sanatçı hakkında yazılan yazılardan yararlanılarak oluşturulmuştur. “Eserleri” başlığını taşıyan ikinci bölümde Özer'in şiir, araştırma-inceleme, gezi yazısı, hikâye, biyografi, söyleşi, kent monografisi, derleme gibi türlerde kaleme aldığı eserleri tanıtılmıştır. “Şiirleri” başlığını taşıyan üçüncü bölüm iki alt başlıktan oluşmaktadır. Bunlardan ilki sanatçının şairliği ve şiir anlayışı hakkındadır. Diğer başlıkta ise sanatçının şiirlerinin konularına göre değerlendirilmesine yer verilmiştir. Şiirler; toplum, aşk, özlem, umut, doğa, çocuk, ithaf ve portre olmak üzere sınıflara ayrılarak incelenmiştir. Dördüncü bölümde Ahmet Özer'in yazarlığına değinilmiş, yayımlanmış kitaplarında yer alan yazıları sınıflandırılarak ele alınmıştır. Yine aynı başlık altında sanatçının hikâyeleri de materyal unsurlarına göre incelenmiştir. Sonuç bölümünde ise ulaşılan veriler özetlenerek Ahmet Özer'in Türk edebiyatındaki yeri ve katkıları saptanmaya çalışılmıştır.

IV

Bu çalışma için danışman hocam Doç. Dr. Hatem TÜRK'e, çalışma boyunca bilgi ve belgelerini paylaşarak yardımcı olan Ahmet ÖZER'e, benden emeğini esirgemeyen aileme ve destekleriyle bana katkı sağlayan arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Merve ÖZBAYRAK

Giresun-2021

ÖZET

AHMET ÖZER’İN HAYATI, SANATI, ESERLERİ ÜZERİNDE BİR
İNCELEME

“Ahmet Özer’in Hayatı, Sanatı, Eserleri Üzerinde Bir İnceleme” adlı bu çalışmanın amacı, edebiyatın birçok türünde eser yayımlamış Ahmet Özer’in hayatını, sanatını ve eserlerini inceleyerek edebiyat tarihindeki yerini belirlemektir. Böylelikle bilim dünyasına tanıtarak bu konuda yapılacak yeni çalışmalara kaynaklık etmek hedeflenmektedir.

Ahmet Özer, öğretmenlik ve akademisyenlik yapmıştır. Bu süre boyunca değişik yayın organlarında editör, yönetici, yazar ve şair olarak bulunmuştur. Bu, onun yazın yaşamının önemli bir boyutunu oluşturur. Türk edebiyatında 1970 Kuşağı içerisinde yer alan sanatçı, yazın hayatına şiirle giriş yapmıştır. Şiirlerinde olduğu gibi düşünce ve edebiyat yazılarında da toplumsal konular üzerine eğilerek sosyalist bir düzlemde geçmiş ile günümüz arasında bağ kurmayı amaçlamıştır. Bu yolda kendisine Nâzım Hikmet, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Gültan Akın, Fakir Baykurt gibi isimleri örnek almıştır.

Ahmet Özer şiir, biyografi, gezi yazısı, araştırma-inceleme, öykü, söyleşi, kent monografisi gibi pek çok türde eser ortaya koymuştur. Bu çalışmada da sanatçının biyografisi ile sanat yaşamı dışında eserlerinin tanıtımı, şiirlerinin, öykülerinin ve yazılarının değerlendirilmesi yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Özer, Biyografi, Şair, Şiir.

ABSTRACT**A STUDY ON AHMET ÖZER’S LIFE, ART AND WORK’S**

The aim of this study, named "A Study on Ahmet Özer's Life, Art and Works", is to determine his place in the history of literature by examining the life, art and works of Ahmet Özer, who has published works in many genres of literature. Thus, by introducing it to the world of science, to be a source for new studies on this subject.

Ahmet Özer worked as a teacher and lecturer. During this period, he was worked as an editor, manager, writer and poet in various publications. This forms an important dimension of his literary life. The artist, who is in the 1970s Generation in Turkish literature, entered his literary life with poetry. As in his poems, he aimed to establish a link between the past and the present on a socialist platform by focusing on social issues in his thought and literary writings. In this way, he took names such as Nâzım Hikmet, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Fazıl Hüsni Dağlarca, Gülden Akın and Fakir Baykurt as an example.

Ahmet Özer has produced many types of works such as poetry, biography, travel writing, research-analysis, short story, interview, city monograph. In this study, the artist's biography, the introduction of his works along with of his artistic life, the evaluation of his poems, stories and writings are included.

Keywords: Ahmet Özer, Biography, Poet, Poetry.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI	I
YEMİN METNİ	II
ÖN SÖZ.....	III
ÖZET.....	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR	XII
GİRİŞ	1
70 KUŞAĞI TOPLUMCU GERÇEKÇİ TÜRK ŞİİRİ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	4
AHMET ÖZER'İN HAYATI	4
1.1. Ailesi ve Çocukluğu.....	4
1.2. Öğrenim Yılları	5
1.3. İlk Memuriyeti ve Askerliği.....	8
1.4. Hamsiköy Yılları ve Evliliği	11
1.5. Başkentte Bir Şair	14
1.6. Yayımlanmasında Rol Oynadığı Dergiler.....	18
1.6.1. Bir Şairin Kalbi: Kıyı.....	18
1.6.2. Bilkent'te 4 Mevsim.....	19
1.6.3. Karşı Edebiyat.....	20
1.7. Aldığı Ödüller	21
İKİNCİ BÖLÜM	23
ESERLERİ	23
2.1. Şiir	23

VIII

2.1.1. Ayrı Beraberlikler	23
2.1.2. Günle Dokunan	23
2.1.3. Gecenin Kanayan Yerinden	24
2.1.4. Söyle Yüzüm Tanığımsın	25
2.1.5. Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün	25
2.1.6. Aşkın Taçyaprağı.....	25
2.1.7. Sözümüz Vardı	26
2.1.8. Bir Şehrin Boynundayız	26
2.1.9. Kardeş Yağmurlar	27
2.1.10. Suları Çekilen Nehir	27
2.1.11. With The Sound Of Sea / Denizin Sesiyle.....	28
2.1.12. Mordoğan.....	28
2.2. Deneme / Araştırma-İnceleme.....	28
2.2.1. Onlarla Yaşadım	28
2.2.2. Yıldızlar Geceyle Gelir	29
2.2.3. Sarkaç.....	29
2.2.4. Denizin Öptüğü Kent.....	30
2.2.5. Sesimi Rüzgâra Verdim	30
2.2.6. Yüzün Yeryüzüdür.....	30
2.2.7. Sözün Kanatlarında.....	31
2.2.8. Yolcu Yolun Nereye	31
2.2.9. Bir Düşün Ardından.....	31
2.2.10. Kemençenin Telinden	32
2.2.11. Yer Değiştiriyoruz Hayatla	32
2.2.12. Çılgılık	33
2.2.13. Ağızda Dilleri Gördüm	33

IX

2.2.14. Sözün Nakışı	33
2.2.15. Sulusepken	34
2.3. Gezi Yazısı	34
2.3.1. Atlardan Bir Yeryüzü	34
2.4. Hikâye	35
2.4.1. Çocuklar Varken	35
2.5. Biyografi.....	36
2.5.1. Cumhuriyetin Korkusuz ve Coşkulu Şairi Şinasi Özdenoğlu / Yaşamı-Sanatı-Şiiri	36
2.5.2. Memleket Şairi Nabi Üçüncüoğlu	36
2.5.3. Güneşi Alnında Taşıyan Gazeteci-Şair Ömer Turan Eyuboğlu.....	37
2.5.4. Yazının ve Hukukun Aydınlik Penceresi Baki Akgül	38
2.5.5. Aydınlanma Savaşçısı İsmet Kemal Karadayı.....	39
2.6. Söyleşi	39
2.6.1. Sordum Söylediler	39
2.6.2. Düşlerine Tutundum	40
2.6.3. Sesime Ses Verenler	40
2.7. Kent Monografisi	41
2.7.1. Trabzon'un Kalbi Meydan.....	41
2.8. Derleme	41
2.8.1. Bir Uzun Ölüm.....	41
2.9. Armağan Kitap	41
2.9.1. Ömer Güner'e Armağan	41
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	43
ŞİİRLERİ	43
3.1. Şairliği ve Şiir Anlayışı	43

3.2. Konularına Göre Şiirlerinin Değerlendirilmesi	46
3.2.1. Toplumcu Şiirleri	46
3.2.2. Aşk Konulu Şiirleri	55
3.2.3. Özlem Konulu Şiirleri	60
3.2.4. Umut Konulu Şiirleri	63
3.2.5. İthaf ve Portre Şiirleri	65
3.2.6. Doğa Konulu Şiirleri	74
3.2.7. Çocuk Şiirleri	79
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	83
YAZILARI	83
4.1. Şiir ve Edebiyat Üzerine Görüşleri	84
4.2. Şiir Değerlendirmeleri Hakkındaki Yazıları	90
4.2.1. Şiir Anlayışları Üzerine Değerlendirmeler	90
4.2.2. Şiirlerin Konusu Üzerine Değerlendirmeler	94
4.3. Süreli Yayınlarla İlgili Yazıları	101
4.3.1. Kıyı Dergisi	101
4.3.2. Hamsi, Değirmen ve Boztepe Dergileri	102
4.3.3. Hakimiyet Gazetesi	104
4.3.4. Dünya Kitap	104
4.3.5. Milliyet Sanat Dergisi	105
4.4. Dil Hakkındaki Yazıları	106
4.5. Tiyatro-Sinema İncelemeleri	108
4.5.1. Trabzon'daki Tiyatro Etkinlikleriyle İlgili Yazıları	108
4.5.2. Tiyatro Etkinlikleri Hakkındaki Diğer Yazıları	110
4.5.3. Sinema İncelemeleri	112
4.6. Biyografik Yazılar	114

4.7. Kitap Tanıtımı / Eleştirisi	121
4.7.1. Trabzon’u Konu Alan Kitaplar	122
4.7.2. Yeni Çıkan Kitaplar	123
4.7.3. Diğer Kitaplar	126
4.8. Diğer Yazıları	128
4.8.1. Kültür Sanat Etkinliklerini Konu Alan Yazıları	128
4.8.2. Gezi Yazıları - Şehir Değerlendirmeleri	135
4.8.3. Eleştiri Yazıları	137
4.9. Hikâyelerinin Materyal Unsurlara Göre İncelenmesi.....	139
4.9.1. Kırk Dakika İçinde.....	139
4.9.2. Kitaplıkta İlk Gün	142
4.9.3. Leylekler	145
4.9.4. Yaralı Ağaçlar.....	147
4.9.5. Babam	149
4.9.6. Gömü	151
4.9.7. Çocuklar Varken	154
4.9.8. Harikliya	156
SONUÇ.....	159
KAYNAKLAR	161

KISALTMALAR

AST : Ankara Sanat Tiyatrosu

bkz. : Bakınız

NATO: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü

ORSEV: Ordu Sanat Evi

s. : Sayfa

S. : Sayı

TDK: Türk Dil Kurumu

TÖB-DER: Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği

TÖS: Türkiye Öğretmenler Sendikası

TTK: Türk Tarih Kurumu

um:ag: Uğur Mumcu Araştırmacı Gazeteci Vakfı

vb.: ve benzeri

Y. : Yıl

YKY: Yapı Kredi Yayınları

GİRİŞ

70 KUŞAĞI TOPLUMCU GERÇEKÇİ TÜRK ŞİİRİ

60'lı yıllar başta Amerika olmak üzere birçok ülkede gerçekleşen özgürlük arayışlarına tanıklık eder. Sistem ve savaş karşıtı akımlar ortaya çıkmaya başlar. İlk olarak Fransa'da bir öğrenci hareketi olarak başlayan ve dünyaya yayılan eylem; işçi, köylü, memur ve öğretmen kesiminden de destek bulur. "Batı Avrupa ve ABD'de farklı, Latin Amerika, Ortadoğu, Güneydoğu Asya ve Afrika'nın 'Üçüncü Dünya' ülkelerinde farklı olmak üzere 68'ler yaşanırken Doğu Avrupa'da Polonya'daki işçi ayaklanması, Çekoslovakya'daki 'Prag Baharı' ve Çin'deki 'Kültür Devrimi' ile 'Sosyalist Dünya'da da eski sola karşı da bir isyan olan 68 yaşan[ır]" (Yağcı, Eylül-Ekim 2020, 53). Emperyalizme karşı dünya düzenini tekrar kurmaya yönelik olan bu siyasi akım Türkiye'de de 68 Kuşağı adıyla yer bulur. Bu kuşak, bütünüyle siyasi bir özellik taşır.

Türkiye'de 70 Kuşağı'nın oluşmasına 27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi ve ardından 1961 Anayasasının getirdiği özgürlük havası zemin hazırlar.¹ Bu özgürlük beraberinde başta Türk edebiyatındaki Toplumcu Gerçekçi şiirin kuramsal anlamdaki ilk örneklerini veren Nâzım Hikmet'in eserleri olmak üzere birçok kitabın yayımlanmasının önünü açar.² Böylelikle toplumsal koşullar 70 Kuşağı'nın şiir anlayışının şekillenmesinde de belirleyici bir rol oynar.

"Bu kuşağın şiirlerini siyasi ve poetik olarak iki temelde düşünmek gereklidir. Siyasi olarak darbeleri ve yurt içi ve dışındaki toplum mühendisliğinin arasında sıkışmışlığı ifade etmek gerekir. Poetik olarak da Nâzım Hikmet'in yanbaşında doğan Kırk Kuşağı'nı iyi tanıyan bu kuşak, onlardan fazla olarak daha çok okuma imkânı bulmuştur" (Türk, 2021, 445).

¹ Ahmet Özer, darbelerin 70 Kuşağına etkisini ve bu kuşağın kaleme aldığı şiirlerin yapısını şu cümlelerle özetler; " '70 Kuşağı' 12 Mart askeri darbesinin ardından gerçekleştirilen bir direncin ifadesidir. Partilerin kimilerinde, sendikalarda, demokratik kuruluşlardaki atılımın bir benzeri de yazın alanında kendini gösterdi. Genç ve dinamik bir şiir egemenliği söz konusuydu. Bu savaşım 12 Mart'tan çıkışı kolaylaştırdı. 12 Eylül'de bunu yapabilecek bir kuşak olmadı. Sanat insanın içine kilitlendi, anahtarı da denize atıldı. '70 Kuşağı'nın estetik düzlemi tartışılır. Hatta şiirlerin çoğunda gerekli bir mimari yapıdan da söz edilemeyebilir ancak içerik açısından toplumsal yarıştta işlevinin olduğu yadsınamaz" (İncesu, Kasım-Aralık, 35).

² Nâzım Hikmet için bkz. Ahmet Oktay (2000). Toplumcu Gerçekçiliğin Kaynakları. İstanbul: Tüm Zamanlar Yayıncılık.

Üç askeri dönem ve beraberinde meydana gelen birçok olay şiirde de bir dönüşüm başlatır. Soyuttan somuta doğru giden bu dönüşümde ülke sorunları Adnan Azar, Adnan Özer, Adnan Yücel, Ahmet Ada, Ahmet Erhan, Ahmet Özer, Ahmet Telli, Ali Cengizkan, Behçet Aysan, Cevat Çapan, Erdal Alover, Erol Çankaya, Hasan Akarsu, Hasan Hüseyin Yalvaç, Hidayet Karakuş, Hüseyin Atabaş, Hüseyin Yurttaş, İbrahim Erdem, İsmail Uyaroğlu, Mehmet Aydın, Metin Altıok, Metin Güven, Onat Kutlar, Ozan Telli, Özkan Mert, Sabahattin Yalkın, Salih Bolat, Seyyit Nezir, Timuçin Özyürekli, Veysel Çolak, Yalçın Duman, Yaşar Miraç, Yunus Yaşar, Zeynal Gül gibi birçok 70 Kuşağı şairinin şiirinde tekrar gündeme gelmeye başlar.

70 Kuşağı şiirlerine bakıldığında yaşanmışlığın izlerini görmek mümkündür. Yaşananlara kayıtsız kalmayan şairler; adalet, eşitlik, emek, sömürüye karşı başkaldırı, özgürlük, yasak ve kısıtlamalar, açlık grevleri, sıkıyönetim, öldürülen gençler, yitirilen idealler, yurt içi ve yurt dışı olaylarını şiirlerinin konusu yapar. Bununla beraber şiirlerinde estetik kaygıyı önemsememe, diyalektik bakış ve dünyayı doğru algılayabilmeyi amaç edinirler. Şiirlerinde üslup ve ses açısından I. Yeni ve II. Yeni'nin etkisinden de söz etmek mümkündür.

70 Kuşağı şairlerinden olan Ahmet Ada *Varlık*'ta Mehmet Yaşar Bilen öncülüğünde sürdürülen “70 Kuşağı Tartışıyor” başlıklı yazıda, kültürel mirası başarılı bir şekilde kavramış ve kesintisiz biçimde sürdürmüş olan dönemin şairleri için şunları söyler:

“İmge şiir anlayışını gün geçtikçe arındırıp durulaştıran Hüseyin Yurttaş; kırıklıkları özgünlükleri geleneksel halk motifi öğeleriyle besleyen Abdülkadir Budak; daracık sokakların ve yoksulluğa bulaşmış kenar mahallelerin ışıldağı Mehmet Çaplıkasap; yalın bir söyleyişi yaşamın gelgiti içinden çıkaran Ayhan Gülsoy; gerçekliğini çağdaş biçim olanaklarıyla seçikleştiren Seyyit Nezir; sınır tanımaz deneyciliğiyle Ali Cengizkan; kırın ve kentin değerlerini, dostluğu, arkadaşlığı şiirleştiren Abdülkadir Bulut; öğrenci kimliğini ince duyarlılıklarla bezeyen Akif Kurtuluş; ilk çıkışında dilin imgeleriyle toplumsal duyarlılığını pekiştiren ama sonraları süslemeci şiir diliyle tarihsel olanı kucaklayan Haydar Ergülen; yaşamın gününbirlik kesitlerinden şiir üreten Turgay Fişekçi; duyarlıklarında alabildiğine yoğun Bedrettin Aykırı; halkın duyarlılığını resmeden Ahmet Günbaş; sıcak, sevecen, tutkulu, hırçın, yaramaz bir çocuğun sadeliğinde bir söylemi içeren Metin Güven; geniş bir kültürel yelpazeyi barındıran Timuçin Özyürekli; insanımızın duyarlılığını, kültürel değerlerini dün-bugün-yarın ‘bağlamında yansıtan Hüseyin Ferhad. Ve diğerleri...” (Ada, Şubat 1924, 23-24).

70’li yılların beraberinde oluşan kuşak, Toplumcu Gerçekçi şiiri benimseyerek şiirini meydana getirmiştir. 70 Kuşağı şairleri 27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi, 12 Mart 1971 Muhtırası ve 12 Eylöl 1980 Askeri Darbesinden etkilenmiş ve şiirlerini toplumun gerçekleriyle temellendirerek oluşturmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

AHMET ÖZER'İN HAYATI

1.1. Ailesi ve Çocukluğu

Ahmet Özer, şair ve yazarlığının yanında öğretmen, akademisyen ve editördür. 1946'da Trabzon Maçka'nın Olasa (Bahçekaya)³ köyünde 5 metre güneyinde yaz kış akan bir çayın, kuzey tarafında ise tarlalarının yer aldığı ağaçlarla çevrili tek katlı bir evde dünyaya gelir. Zehra ve İsmail Özer'in dokuz çocuğunun yedincisidir.

Ahmet Özer, çocukluğunun büyük bir bölümünü köyde geçirir. O dönemde elektrikten yoksun olan köyün kısıtlı ulaşım imkânları için; “Doğduğum köyün bağlı olduğu Maçka'yı, ilkokulu bitirinceye değin bir kez olsun görmemiştim. O yıllarda köyden ilçe merkezine gitmek kolay değildi; yürüyeceğiniz çok yol vardı, anayolda bile taşıt bulabilmeniz zor, akşamüstü eve dönebilmek ise imkânsız[dı]” (Özer, 2011b, 74) yorumunda bulunur.

Annesi Zehra Hanım, babasını Sarıkamış'ta yitirmiş olan bir şehit kızıdır. “Babası o bozgunda can verdiğinde, bir iki yaşlarındaydı. Sonrası, eşini gencecik yaşta yitiren gelinlerin ağıtıyla büyümekti. Bu yoğunluk içinde okuma yazmayı öğrenemedi; ancak ileride cumhuriyetin öğretmenini olacak bir gençle evlenerek, aydınlıktan yana olmayı öğrendi” (Özer, 2008, 119).

Ahmet Özer'in ömrünü mesleğine adayan, 33 yıl öğretmenlik yapmış olan babası İsmail Özer⁴ ise Rus işgalini görmüş, Mustafa Kemal'le tanışma onuruna erişmiş ve iki kez askerlik yapmış yurtsever bir kişidir. Mesleği nedeniyle Rize ve Trabzon'da görev yapan İsmail Özer'in bu yazgısı askerlik sürecinde de devam eder. “İkinci askerlikte yol, Erzurum'a düşecekti. İlk askerliği İstanbul ve Trabzon'da geçmişti. Trabzon'da askerlik günlerinde genç bir teğmenken, yanı başında Mustafa

³ İbrahim Dizman, Ahmet Özer'in doğduğu köyü şu şekilde tanımlar: “Yüzünü Karadeniz'e, sırtını dik, yeşil yamaçlara veren Bahçekaya; fındık bahçelerinden, elma kokularından, dere şırıltılarından ve kemençe sesinden geçip, ulusal kültüre bağlanan birçok adın biyografisine 'doğduğu yer' olarak yazılmış bir köydür” (Dizman, Haziran 1996, 12). Ömer Turan Eyuboğlu, Esat Ömer Eyyubi, Ali Ulvi Bey, Hüseyin Avni Bey bu köyde yetişmiş diğer tanınmış aydın kimselerdendir.

⁴ Ahmet Özer, *Yolcu Yolun Nereye* adlı kitabında babasının doğduğu yıllardaki sosyal hayatı dile getirir; “Doğduğu yıl II. Abdülhamit tahtan indirilmiş, V. Mehmet ile onu izleyen VI. Mehmet (Vahdettin)'in padişahlığı döneminde geçti. Bu kuşak, ailesiyle Balkan ve Birinci Dünya Savaşının acılarını çekti. 1912-1914 yıllarını içeren Balkan Savaşı ile 1914-1918 arası süren Birinci Dünya Savaşı, bu kuşağın yüzde doksan dokuzunu babasız bıraktı” (Özer, 2004, 193).

Kemal’i görecekti” (Özer, 2008, 199-200). Askerliğin ardından devam eden meslek hayatında İsmail Özer, Ahmet Özer’in doğduğu yıl kendi köyüne başöğretmen olarak atanır.

Türkiye’nin siyasî hayatına bakıldığında Ahmet Özer’in doğduğu bu dönem tek partili hayatın yerini çok partili hayata bıraktığı ve DP’nin de mecliste söz sahibi olduğu sürece denk gelir. Sosyal ve siyasi olayların uzağında, doğayla iç içe büyüyen Ahmet Özer bütün bunları ancak babasının İstanbul’dan getirdiği radyodan, hayatının arka fonunda duymaktadır. Özer’in bu yıllarda düşünce dünyasını seyrettiği vapurlar ve yolculardan ötürü daha ziyade sıra, gurbet gibi kelimeler meşgul etmektedir.

1.2. Öğrenim Yılları

Ahmet Özer, öğrenim hayatına 5 yaşındayken babasının öğretmenlik yaptığı Olasa İlkokulunda başlar. İsmail Özer, oğlunun eğitiminde en büyük pay sahibi, destekçisi ve rol modelidir. Süreli yayınlara ve edebiyata karşı merakının da temelleri bu dönemde atılır. Ahmet Özer küçük yaşlarda; “[...] babasının getirdiği gazeteleri okumaya başlamıştır; Ulus, Akşam... Akşamları babası İsmail Bey’den şiirler dinlenir. Eski yazı ile hazırlanmış bir ders kitabı olan ‘Güzel Yazılar’daki seçme öyküleri okur onlara İsmail Bey. Yedi numaralı gaz lambasının ışığında okunan bu öyküler arasında Ömer Seyfettin’in ‘Diyet’i öne çıkar” (Sezer, 2009, 20). Bunların dışında Ahmet Özer, aile hayatı içerisinde gözlemlediği cumhuriyet ve Atatürk sevgisini sonraki yıllara taşıyarak büyür:

“Cumhuriyet bayramı kutlamalarının coşkusu anımsadığım kadarıyla ilk kez ilkokul öğrenciliğimde yaşadım. Babamın, doğduğum köyün ilkokulunun başöğretmeni olması cumhuriyet ve Atatürk konusundaki çok şeyi daha okuma yazma öğrenmediğim dönemde önüme sermişti. Evdeki coşku okulda da pekişerek sürerdi” (Özer, 2000, 134).

Köydeki eğitim imkânlarının yetersizliği sebebiyle İsmail Özer, 1957 yılının sonbaharında son üç çocuğunun öğrenim hayatının devamı için ailenin bir kısmını kent merkezine yerleştirir. Ahmet Özer ile kardeşleri Aykın (8) ve Sevinç (2) için bu köyden ilk ayrılış, ilk gurbetliktir. Ahmet Özer, *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* adlı kitabın bir bölümünde annesinin kendisi ve iki kardeşi için eğitim konusunda gösterdiği fedakârlığı şu şekilde dile getirir:

“İlk çocukları değilse de son çocuklarına öğrenim yaptırmak için kırsal alandan kente gidivermişti. Eşinin kente atanması ise bir yılı alacaktı. Bahçesinde, incir, elma, üzüm, mandalina ağaçları bulunan iki katlı bir evde son üç çocuğuna kol kanat gerdi. [...] Aklının bir yanı, kırsal alanda bıraktığı çocuklarındaydı. Onların onlarca hayvanla, toprakla, ormanla, fındıkla, çayırda, suyla verdiği amansız savaşıma, yaz tatillerinde katkıda bulunmak için ayları ipe çekerti” (Özer, 2008, 120).

İstanbul’un 30’lu yıllarına tanık öğretmen bir babanın oğlu olan Ahmet Özer’in, Nâzım Hikmet’in şiirleriyle tanışması da bu döneme rastlar. İlk şiir kitabı, babasının İstanbul’dan getirdiği 835 *Satır*’dır. Bunun dışında Namık Kemal ve Tevfik Fikret de Ahmet Özer’in çocukluk yıllarında zihnine kazınan değerler arasında yer alır.

28 Nisan öğrenci olayları sırasında Turan Emeksiz öldürölür, 27 Mayıs ihtilali (1960) gerçekleşir. Sansürün ortadan kalkmasıyla kapanan gazeteler tekrar açılır. Trabzon’da Amatör Tiyatro Topluluğu kurulur. Ahmet Özer’in çocukluk yıllarında teneffüs ettiğı ve yıllarca zihninde yer edinen tüm bu sosyal ve siyasi olaylar ilerleyen dönemlerdeki yazılarının da zeminini oluşturur.⁵

Ahmet Özer’in Trabzon Lisesinin⁶ orta kısmındaki öğretmenleri arasında Lütfiye Duman, Aliye Aşurbaylı, Cemal Enis, İdris Çakır, Remzi Doğar, Selim Kurnaz, İsmail Hakkı Berkmen gibi adlar yer almaktadır. Sınıf arkadaşları ise farklı yaşam standartlarına sahip karma bir gruptan oluşmaktadır. Özer, bu karma yapı içerisinde ancak liseye geçtiğinde arkadaş edinebilmiştir. Tamer Öymen dört yılını beraber geçirdiğı tek içten arkadaşı olmuştur. Ahmet Özer, okul hayatındaki bu yalnızlığını da “kendi içime yolculuk” olarak değerlendirmiştir.

Orta birden lise sona kadar aynı binada okuyup, aynı havayı teneffüs eden Ahmet Özer, öğrenimine dair duygularını otobiyografik yazısında; “İyi bir öğrenci

⁵ Ahmet Özer, Trabzon Lisesinin orta kısmında öğrenim görürken Türkçe öğretmeni Bafralı Selim Bey’in (Kurnaz) kendilerine göstermiş olduğı sistem üzerine gündemin sıkı takipçisi olur. Selim Bey; “ ‘Çocuklar, okuduğunuz gazeteyi hemen atmayın. Bazen gazetelerde değişik konularda çıkan güzel yazılar olur. O yazıları kesip birer dosyaya koyun, ilerde sizlere çok yararlı olur’ demişti. O zaman okuduğumuz gazeteleri bir düşündüm. Bunların arasında Cumhuriyet, Vatan, Yeni Sabah, Ulus ve Dünya vardı. Tümü de DP iktidarını eleştiren bir politika izlerlerdi” (Özer 1999a: 186). Ahmet Özer böylelikle o günden itibaren yaşamı boyunca dikkatini çeken gazete kupürlerini biriktirerek gündemi takip etmiştir.

⁶ Ahmet Özer, *Sesimi Rüzgâra Verdim* adlı kitabında Trabzon’un önemli ve köklü okullarından olan Trabzon Lisesinin tarihçesi hakkında şunları söyler: “Osmanlı döneminde yapılan Trabzon Lisesinin temeli, 1884 tarihini taşır. Söz konusu okul, 1887 yılında öğrenime açılır. Başlangıçta Mektebi İdadi, ardından Trabzon Sultanisi, sonralarda Trabzon Lisesi adını taşıyan okulun yerine, 16 Haziran 1938 günü bugünkü yapının temeli atılır” (Özer, 1999b, 98).

olamadım hiç. Derslerden çok aklım denizde, gemilerde, yosun tutan sahillerdeydi. En çok da o yılların sinemaları çeldi aklımı” (Özer, Eylül 2001, 2) sözleriyle dile getirir. Yaşamının ilerleyen yıllarında da ele aldıkları konuların toplumu yansıttığı olması sebebiyle sinemanın farklı bir yeri olmuştur. Ahmet Özer’in Trabzon’un değerlerine karşı olan hayranlığı, doğa ve sinema tutkusu ilk gençliğini biçimleyen unsurlar arasında olup farklı dönemlerde yazdıklarına da yansır:

“trabzon doğduğum kentti
sinemalarını sevdim ilkin / köprülerini
yeşil yağmurlar yıkadı yüzümü
bedros reis’in dizelerinde soluk aldı şairliğim” (Özer, 1998a, 93).

Ahmet Özer’in lise ikinci sınıfta edebiyat bölümünü seçmesine rağmen edebiyata karşı iştahı ancak son sınıfta kabarır. İçine düştüğü yalnızlık duygusunu kaldırımlardaki sergilerden edindiği romanların sayfalarıyla, şiirlerin dizeleriyle doldurur. Başta Fakir Baykurt, Yaşar Kemal, Orhan Kemal olmak üzere okuduğu yerli-yabancı romanlar düşünce yaşamının şekillenmesine yardımcı olur. Sanatçı, ilerleyen yıllarda aldığı lise eğitimi için; “liseden neler alıp geldim diye düşünüyorum: Elhan-ı Şita, Balıkçılar, Olvido, Gizli Sevda... Kitaplardan; Onuncu Köy, Yılanların Öcü, İnce Memed, Beyaz Lâle, Steinbeck, Colette...” (Özer, 1996, 39) diyecektir. Ahmet Özer’in lise yıllarında artan kitap aşkı yaşamının her döneminde devam eder:

“Lise son sınıf öğrencisi olduğumda toplam yüz kitaba sahip olduğumu iyi anımsıyorum. Sonra yıllar yılları kovaladı. İmzalı kitaplar geldi, yağmur yağarcasına; yeni çıkan kitapları edindim. Kaldırım üstünde satılanlar, sahaflardan kimi zaman ucuz, kimi zaman pahalı olarak aldıklarım katıldı bunlara. Sayıları da artıkça arttı” (Özer, 1999a, 8).

Ahmet Özer’in ortaokul ve lise öğrenimine dair bir diğer ayrıntı ise tarihi Trabzon Lisesinin mimarisine duyduğu hayranlıktır. Bir manolya ağacını kestirmemek adına planda yaptığı değişikliklerle Mimar Bruno Taut, daha o yıllarda Ahmet Özer’in gönlünde taht kurar. Sanatçı, ilerleyen yıllarda kaleme aldığı *Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün* adlı kitabında yer alan “Mimar Taut” şiiriyle o yıllara sefer eyleyerek bir vefa örneği sergiler.

“kavak meydan defne ve portakal ağaçlarıyla

kuşatılmış

idadi'nin kesme taşları / türbenin selvileri
 ve meraklı çocuklar
 ezan ve çan çağrı çıkartıyor insanlığa
 karadeniz daha mavi / dalgalara yansıyor
 martı çığlıkları.

dünya ikinci savaşı görmemiş /
 ölüm haberleri düşmemiş radyolara
 mimar taut bir motorda /
 düşlerinde yepyeni bir dünya.
 [...]
 manolya bir yüzüktür / yârinin parmağında
 нефти kaputunun altında kuş sesleri taşıyan” (Özer, 1993, 14-16).

Ahmet Özer 1964'te Trabzon Lisesinden mezun olur. O yaz öğretmen okulunun fark sınavlarını da vererek öğretmenlik okulu diplomasını alır. Yine aynı yıl girdiği üniversite sınavında başarı sağlayamayan Özer, öğretmenlik hayatına ilk adımı atar.

1.3. İlk Memuriyeti ve Askerliği

Ahmet Özer, memuriyet hayatına 18 yaşında Kocaeli'nin Kandıra ilçesinin Hacılar Köyü'nde ilkokul öğretmeni olarak başlar. Aynı zamanda 1964 yılı sanatçının İstanbul'u ilk defa görüp hayran kaldığı ve gökkuşağı olarak nitelendirdiği yıldır. Sanatçı sonraki yıllarda da İstanbul'a sık sık gidip gelecektir. Böylelikle kentin sosyal yaşamını gözlemleme şansı da bulur.

Kocaeli sanatçının yazma deneyimlerinin temellerinin atılmasına zemin hazırlayan şehirdir. Çok sonraları *Bir Düşün Ardından* adlı kitabında bu duygusunu belirtirken; “Bir yerde meslek hayatımın, beni yazmaya, okumaya yönelten etkenlerle dolu olduğunu söyleyebilirim” (Özer, 2005, 7) ifadesini kullanmıştır. İlk şiirlerini bu köyde kaleme alan sanatçı, hayatının bu döneminde resme karşı da büyük ilgi besler. İçinden tren geçen, fabrika bacalarının daima tüttüğü ve çamurlu yollarında gezindiği Kocaeli'nde bir yılını geçirir. Bu süre zarfında zihninde beliren en keskin düşünce

üretimdir. Ahmet Özer bu düşünce ile bir yıllık aradan sonra tekrar öğrencilik hayatına atılır.

Ahmet Özer, 1965'te Trabzon Fatih Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümünde başladığı öğrenimini 1967'de bitirir. Aynı zamanda bu dönemde sosyalist düşüncenin etkisiyle ömür boyu sürdürecektik olduğu düşünceyi de benimser. Yarım kalan roman denemesinin ardından sanatçının yayımlanmış ilk şiiri “Yitik Tümceler” (1966) başlığıyla Trabzon'da *Son Haber* gazetesinde yayımlanır. Sanatçı yaşamış olduğu sevinçle; “O gazeteyi birkaç gün koynunda, gömleği ile atleti arasında gezdirir” (Sezer, 2009, 27).

Ahmet Özer, enstitüdeki öğrenim hayatında *Kıyı* dergisinin kurucuları arasında yer alan öğretmeni Rasim Şimşek'ten büyük oranda etkilenir. Rasim Şimşek, derslerini kuru yazınsal bilgilerin dışına taşıyarak hikâye ve şiirlerle harmanlar. Ahmet Özer bu dönemde; Cemal Süreya, Edip Cansever, Turgut Uyar, İlhan Berk gibi İkinci Yeni şairlerinin yanı sıra Nâzım Hikmet, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Gülten Akın, Şükran Kurdakul gibi Toplumcu Gerçekçi şairlerin şiirlerini de beraberinde taşır. Sanatçı süreli yayınlarla, toplumsal olayları yakından izlerken aynı zamanda toplumsal sancılar da çekmektedir.

Ahmet Özer, 1967'de enstitüyü bitirir. Ardından 1970'e kadar olan süre zarfında görev yapacağı; “[...] doğup büyüdüğüm, öğrenim gördüğüm, eğitimci olarak görev yaptığım; şiirle hep yoğrulduğum” (Özer, 1996, 38) yer olarak tanımladığı ve çok sevdiği memleketinde öğretmenliğe başlar. Atandığı Trabzon Beşikdüzü Ortaokulunda İsmail Gümüş ile tanışır. Bununla birlikte bu dönemde dostluk kurduğu arkadaşları arasında Ertan Tokinan ve yazıştığı Ayhan Can da vardır.

Ahmet Özer'in, Ayhan Can ile tanışması yazdığı şiirleri İsmail Gümüş'e göstermek istemesiyle gerçekleşir. Ahmet Özer bu durumu; “Daha nesnel bir değerlendirme için, bana o yıllar İzmir'de yaşayan meslektaş, sınıf arkadaşı, sanatçı dostu, şair Ayhan Can'ı öneriyor” (Özer, 2008, 202) sözleriyle dile getirir. Bunun üzerine sanatçı, daktilo edip hazırlamış olduğu şiirleri Ayhan Can'a gönderir. Ahmet Özer, Ayhan Can'ın İzmir'den Almanya'ya taşınırken dosyayı kaybettiği haberini ancak askerdeyken alır. Dosyayı tekrar hazırlayan Ahmet Özer'in, Ayhan Can ile mektup arkadaşlıkları 2000'li yıllara kadar devam eder. Ahmet Özer sanat anlayışının

şekillenmesinde rol oynayan Ayhan Can’a minnet duygusunu; “[...] dosyamla ilgili görüşleriyle yazdığı onlarca mektup, bugünkü şiirim temel yapısını oluşturmuştur diyebilirim. Bu nedenle kendisine çok şey borçluyum” (Özer, Eylül 2001, 3) sözleriyle ifade eder.

Ahmet Özer, 1968’de Fakir Baykurt’un başkanlığını yaptığı TÖS (Türkiye Öğretmenler Sendikası)’ün üyesi olur.⁷ 1969’da ise 4 günlük büyük öğretmen boykotuna katılır.⁸ Bu anlamda Ahmet Özer; “Biz onun okuru, o bizim okulumuz oldu. [...] Fakir Baykurt, bir ulu çınar gibi kökleriyle toprağımızın derinliklerine uzandı, dalları ve yapraklarıyla mavi gökyüzünü kucakladı” (Özer, 2005, 14-23) sözleriyle davalarındaki öncü adı her fırsatta anar.

Sanatçının bu dönemde izlediği süreli yayınlar arasında *Varlık*, *Türk Dili*, *Yeni Edebiyat*, *Yeni Dergi*, *Yeni Ufuklar*, *Dost*, *Forum*, *Savaş* ve *Ant* vardır. Bilhassa *Varlık* ve *Ant* okudukları arasında ön plana çıkar; “O yıllarda yayımlanan *Varlık* Yıllığı yaşamıma bir güzellik olarak eklenirdi. Soruşturmalar, şiirler, öyküler, haberler bir birini izlerdi” (Özer, 2008, 37). Sanatçı, *Ant* dergisini ise “düşünsel anlamda üniversitem” olarak tanımlamıştır. Ayrıca bu dönemde Sartre, Kafka gibi yabancı yazarların yanı sıra Sait Faik, Sabahattin Ali, Fazıl Hüsni Dağlarca vb. birçok Türk yazar ve şairin eserlerini okuma olanağı da bulmuştur.

Öğretmenliğin ardından 1970’in Ekim ayında İstanbul Tuzla Piyade Okulunda yedek subay adayı olarak görev yapar. Burada geçirmiş olduğu altı aylık süreç içerisinde okulda İsmail Uyaroglu, Mehmet Yaşar Bilen İstanbul’da Asım Bezirci, Zühtü Bayar gibi önemli kişilerle tanışır.

Sanatçının yaşamının her aşamasında etkili olan kitap tutkusu askerlik dönemde de kendini gösterir. Toplumun içerisinde bulunduğu sosyal ve siyasi dalgalanmanın etkisiyle gelen kitap yasaklarına rağmen bu tutkusundan vazgeçmez; “Tuzla Piyade Okulunun etüt saatlerinin bitivermesiyle yatakhanelere gitme sırasında, yasak kitaplar listesi okunurdu. O listedeki kitapları almamanın değil, almanın dayanılmaz isteği

⁷ Sanatçı, TÖS hakkındaki düşüncesini ve işleyişi Damar dergisinde yer alan “Yaşama Bir Uzun Yolculuk” başlıklı yaşamöyküsünü anlattığı yazısında dile getirir; “Dünyayı kuşatacak bir yüreğimiz vardı. Bütün olumsuzluklardan arınmış bir dünyayı özlüyorduk. Dünyadaki devrimci mücadeleler; anında, söyleşilerimizin konusu oluyordu. Çok okuyor, sürekli yazma denemeleri yapıyorduk. TÖS başkanı ünlü yazar Fakir Baykurt’tu. Baykurt hem bir yazar, hem bir öğretmen örgütçüsü olarak Türkiye’de egemen sınıfların, siyasal iktidarın korkulu rüyasıydı. Bir orkestra şefi gibi öğretmen hareketini yönlendiren bir büyük öncüydü. Bizim büyük öğretmenimizdi” (Özer, Eylül 2001, 3).

⁸ Ahmet Özer, 1969’daki büyük öğretmen boykotundan başlayarak 1995’e kadar olan tüm boykotlarda yer alır.

savururdu bizi. Hafta sonu kente salındığımızda, ilk işimiz o listedeki kitapların ardına takılmaktı” (Özer, 2008, 74-75). Bu kitapların başını Nâzım Hikmet ve siyasi içerikli yazarların kitapları çekmektedir. Bunun yanında hafta sonları kitaplar dışındaki tutkuları arasında sinema da yerini alır.

15 Nisan 1971’de Mehmet Yaşar Bilen ile asteğmen olarak Zonguldak Devrek’e giden Ahmet Özer bir süre sonra Kozlu’da görevlendirilir. Daha sonra tekrar Devrek’e gitmesi istenir. Ahmet Özer, Devrek’te geçirmiş olduğu bu bir yıllık süreci; “Devrek’te kafese kısıtılmış aslan gibi geçti bir yıl. Sağlığım burada büyük ölçüde bozuldu. Yurdun dört bir yanından gelen erlerimle bir güzel dünya oluşturarak kanayan ülkemizin yarasına sargı bezi olmaya çalıştım” (Özer, Eylül 2001, 3) sözleriyle dile getirir. Bundan dolayı sanatçının yazdığı şiirlerinde de dönemin sosyal ve siyasi durumunu gözlemlemek mümkündür. Bu sıkıntılı dönemde dahi kalemini elinden düşürmeyen sanatçı, Tuzla’da “yazdığım şiirler aranıp bulunur kuşkusıyla, onları çoraplarımın içinde sakladığımı iyi anımsıyorum” (Özer, 2005, 10) sözleriyle şiirlerini hangi koşullarda yazıp sakladığını ifade eder.

1.4. Hamsiköy Yılları ve Evliliği

1972’nin bahar ayında terhis olan Ahmet Özer Milli Eğitim Bakanlığına başvurarak ara verdiği mesleği için tekrar atama ister. Öncesinde 3 yıl öğretmenlik deneyimi olan sanatçı, 5 yıl görev alacağı Hamsiköy Ortaokuluna atanır. Nisan ayının son günlerinde burada bir otel odasına yerleşir. Köye gelişinin haftasında Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan’ın idam edildiğini duyar. Bu idamlar sanatçının zihninde derin izler bırakır.

Hamsiköy’de en büyük sıkıntısı ise köyün elektrikten yoksun olmasıdır. Ahmet Özer, İstanbul’dan getirdiği pilli radyosu ile gündemi takip ederken, gaz lambası eşliğinde yoğun bir okuma ve yazma sürecine girer. Sabahattin Ali, Fakir Baykurt, Halikarnas Balıkcısı, Fıruzan ve Köy Enstitülü yazarlar okuduğu sanatçıların başını çeker. *Yansıma*, *Türk Dili*, *Varlık*, *Doğrultu*, *Militan*, *Yarına Doğru*, *Yeni Adımlar*, *İlgaz* gibi dergiler ile *Cumhuriyet*, *Vatan*, *Politika* gazeteleri bu dönemde izlediği süreli yayınlar arasındadır. Sanatçı, bir yandan da Hamsiköy yıllarında Ankara’da yayımlanan *Sesimiz* ve İstanbul’da yayımlanan *Doğrultu* dergilerinde yayın hayatını

sürdürür. İlk kitabı yayımlanıncaya kadar yazı ve şiirlerini (1966-1981) *Yansımaya*,⁹ *Doğrultu*, *Hakimiyet Sanat*, *Güney*, *Sesimiz*, *Somut*, *Dönemeç*, *Türkiye Yazıları*'nda yayımlar. “Tacettin Bir İnsan” destan şiiri de yine bu yılların ürünüdür.

Sanatçı, bir ucu Zigana'ya uzanan Hamsiköy'de yazın hayatını sürdürürken bir yandan da öğretmenliğiyle örnek olmaya çalışır. Beş ayrı köyden gelen öğrencilere eğitim hizmeti veren Hamsiköy Ortaokulunda Ahmet Özer, çocukların gelişimini en iyi şekilde tamamlamaları için sosyal etkinliklere de önem verir. Bu amaçla duvar gazetesi çıkarıp, yarışmalar düzenler. Tiyatronun sıkı takipçisi olan sanatçı bu küçük köy okulunda öğrencilerini de tiyatro ile tanıştırır. Talip Apaydın'ın *Bir Yol* adlı oyununu öğrencileri ile birlikte sahneler. Sanatçı, öğretmenlik yaptığı okullardaki etkinliklerin neredeyse tamamında etkin bir şekilde rol alır. O yıllarda “bir öğrencisine okuması için verdiği Fakir Baykurt'un *Can Parası* adlı kitabı, mahkeme salonlarıyla tanıştırır onu” (Dizman, Haziran 1996, 14).

Sanatçı, bir gezi nedeniyle gittiği Konya'da fen bilgisi öğretmeni olan Nazlı Yıldırım ile tanışır. “Birkaç ay yazışır, eylülde nişanlanır ve 1973'te evlenirler” (Sezer, 2009, 37). Ahmet Özer'in Nazlı Hanım ile yeni bir hayata adım attığı bu yıl Cumhuriyet'in de 50. yılıdır.

“Nazlı'nın ataması da Hamsiköy'e yapılır. Küçük evleri, küçük okulları arasında gidip gelirken kocaman bir dünyanın hayalini kurar; o hayale malzeme taşrlar iki karınca gibi. Ahmet, öğrencileri ile oyunlar sahneye koyarken, Nazlı folklor ekibi oluşturur okulda. Yerleri dar, yürekleri geniştir” (Sezer, 2009, 38).

Ahmet Özer ve Nazlı Özer hayatı paylaştıkları gibi yaptıkları iş bölümüyle geleceğin aydınlık çocuklarını da beraber yetiştirme çabası içerisine girerler. 1976'da Özer ailesinin tek çocuğu olan Mahir dünyaya gelir. Sanatçı yaşadığı mutluluğu “Bekleyiş” başlıklı şiirinde dile getirir: “[...] Bir karından yepyeni bir dünyaya / İlk çığlıkları haykıran sesin / Gelişip ‘baba’ olacağını. / [...] Beklersin / Günün doğuşunu

⁹ Sanatçı, kendi kuşağı için bir okul olarak kabul ettiği *Yansımaya* dergisindeki serüvenini Kadir İncesu ile yaptığı söyleşide dile getirir: “1972-1975 arasında çıkan bu dergide şiirlerim, yazılarım çıktığında sevinçten uçardım. Belirtmişimdir, dönemin dev şairleriyle yan yana çıkardı şiirlerim. Kimi şiirleri görev yaptığım köyde gaz lambasının ışığında yazar, İstanbul'a gönderirdim. Onlar Kadıköy Bahariye'nin bir caddesindeki yönetim evinde can bulurdu. *Yansımaya*'nın özel sayıları çoğumuz için ufuk zenginliği oluşturmuştur. [...] Dergi kapanınca kapıldığım büyük umutsuzluk nedeniyle Tekin Sönmez'e mektup yazmış, ‘edebiyatı, yazarlığı, şiiri bırakıyorum’ demişim çünkü oradaki mutluluğumu bir başka yerde bulabileceğimi sanmıyordum” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 38).

/ Karanlığın çöküşünü şafakla / Zamanı durdurmak istersin sevinçlerde / Zamanı bitirmek istersin bekleyişlerde” (Özer, 1981, 38).

Sanatçının yine ilk kitabında bulunan ve oğlu için yazdığı bir diğer şiiri de “Sevinçlerde” adını taşır.

“Sen doğdun / Sesinle bir babanın gönlünü çevirdin gül bahçesine / Sesine bir canlının tezgâhında dokunan / Rüzgârlar doldu birden / Baktın puslu gözlerinle gözlerimize / Ellerin tutmasını öğrendi / Ayakların geç öğrense de yürümeyi / Ağzın ilk günden kattı seni aramıza / Sen ışığa uzanan çiçek / Dalda patlayan tomurcuk / Çağrılı konuk. [...] Ateşler yaktık dağlarda / Yangına verdik ormanları / Ölümle çoğalttık gözlerinin önünde / Bizim gibi olmalısın dedik” (Özer, 1981, 68,70).

Özer ailesi Şubat 1977’de Hamsiköy’den ayrılıp kent merkezine yerleşir. Ahmet Özer ile eşi Nazlı Özer’in ataması farklı okullara yapılır. Bu süreçte çocukları Mahir henüz 6 aylıktır.

Ahmet Özer, atandığı Trabzon Cumhuriyet Ortaokulunda Kültür-Edebiyat Kolu’nun yöneticisi olur. Bunun yanında öğrencilerinin yazdıklarını da değerlendirip, çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanmasında aracı olur. Üyesi olduğu TÖB-DER (Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği) yönetiminde görev yapan dostlarıyla çeşitli kültür sanat etkinlikleri içerisinde yer alır. Sanatçının Trabzon’da geçen öğretmenlik günlerine dönüp bakıldığında yoğun bir koşuşturmayla geçtiği de görülür. Öğretmenliğin yanında tiyatro ile olan bağlarını da sıkılaştıran Ahmet Özer, Trabzon Amatör Tiyatro Derneği¹⁰ başkanlığına getirilir. Burada Muhsin Ertuğrul’un Dünya Tiyatrolar Günü bildirisi okunur. Sabahattin Ali öykülerinden sahne oyunu yapılır. Orhan Asena’nın “Şili’de Av” adlı oyunu sahnelenir. Bu oyunda Ahmet Özer de rol alır. Sanatçı, 1978-1980 yılları arasında görev yaptığı derneğin son başkanı olur. Darbe ile beraber kapanan dernek hakkındaki yorumunu ve hüznünü Kadir İncesu ile yaptığı söyleşide dile getirir:

“Sonuçta 12 Eylül gelince dönemin tüm dernek yöneticileri gibi gözaltına alındık, bir süre özgürlüğümüzden yoksun kaldık. Derneğimizin tüm sanat-kültür araç gereçleri de dönemin cuntacılarının emriyle ateşe verildi. Trabzon’un sekiz yıllık geçmişe sahip pırıl pırıl bir mekânı böylece yok edildi” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 40).

¹⁰ Bkz. Ahmet Özer, *Trabzon’un Kalbi Meydan* adlı kitabında derneğin kuruluşuna ve dernekte geçen anılarına yer verir.

İlk şiirinin üzerinden geçen onca yıldan sonra artık şiirlerinin olgunlaştığına inanan sanatçı şiirlerini kitap halinde yayımlama kararı alır. İlk kitabı *Ayrı Beraberlikler* 1981’de yayımlanır.¹¹ Kitap aynı yıl Nevzat Üstün Şiir Başarı Ödülü’nün ardından 1982’de de Ömer Faruk Toprak Şiir Mansiyonu’nun sahibi olur. Ardından 1984’te *Günle Dokunan*, 1987’de *Gecenin Kanayan Yerinden*, 1990’da *Söyle Yüzüm Tanıgımsın*, 1993’te *Aşklar Yedeğimizde Ömrümüzün*, 1995’te *Çocuklar Varken ve Onlarla Yaşadım* adlı çalışmalarını kitaplaştırır. Ankara’ya gidinceye kadar geçen sürede yedi kitabın sahibi olur.

Ahmet Özer’in 90’lı yıllardaki sanat etkinlikleri Ordu ve Giresun illerini de kapsar. Ordu’da ORSEV (Ordu Sanat Evi) ve *Kıyı* dergisi birlikteliğinde etkinlikler gerçekleştirilir. Bununla birlikte *Trabzon Ekspres* gazetesinde “Yön” adını verdiği köşesinde haftalık köşe yazılarını yazmaya başlar. Yine aynı yıllarda *Dünya Kitap* ekinde “Kemençenin Telinden” başlığı altında Karadeniz’in sesi olmayı sürdürür. Görev aldığı kültür sanat etkinlikleri, festivaller ve imza günleriyle yurdun dört bir yanını gezme fırsatına da erişir. Kapadokya, Zonguldak, Safranbolu, İstanbul, Bursa, İzmir, Konya, Ordu, Giresun bu yerlerden bazılarıdır. Bunu ardı sıra İsviçre, Kıbrıs, Acaristan, Gürcistan gibi ülkelerdeki yurt dışı gezileri izler.

Özer ailesi; 1995’te Nazlı Özer’in emekliliği, oğulları Mahir Özer’in ise Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ni kazanması üzerine Trabzon’dan ayrılarak Ankara Batıkent’teki evlerine taşınır.

1.5. Başkentte Bir Şair

Ahmet Özer, Eylül 1995’te Trabzon’un ardından Milli Eğitimdeki son görev yeri olan Ankara’ya yerleşir. Ankara Mamak’ta ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin ortaklaşa öğrenim gördüğü Yavuz Sultan Selim İlköğretim Okuluna¹² atanan sanatçı; “Aralıksız olarak 18 yıl 7 ay çalıştığım Trabzon’daki görev yerimden Başkent’in yeni

¹¹ “İlk kitabının yanı sıra ilk ödülü, geçirdiği rahatsızlık, gelen röportaj talepleri ve hakkındaki olumlu yazılar ile 1981, Ahmet ÖZER’in hayatında hareketli bir yıl olur” (Türk, 2020, 60).

¹² Ahmet Özer, okul hakkındaki düşüncelerini “Mamak’ta gecekonduların arasında bir okulda öğretmenliğim, bana bütün bir kenti omuzlamak kadar zor, düşündürücü ve hüzünlü gelmişti. Bütün bir ülkeyi görmüştüm orda” (Özer, 25, 2007) sözleriyle ifade eder.

bir okuluna atanmak, kuşkusuz kimi sorunları da beraberinde getirecekti” (Özer, 1998b, 115) sözleriyle duygularını ifade eder.

Sanatçının gecekondü semtinde bulunan bu okuldaki en büyük sıkıntısı ulaşım olur. Ev ile okul arasındaki mesafe zaman kaybını ve yorgunluk hissini beraberinde getirir. Bir süre tayinini daha yakın mesafedeki okullara aldırarak için çaba gösterse de bu isteği gerçekleşmez. Sanatçı bu durumun sebebini boykot ve iş bırakma eylemlerinde yer alışından dolayı: “işin gerçeği Milli Eğitim yetkililerince sicilim bozuktur!” (Özer, Eylül 2001, 5) cümlesiyle ifade eder.

Ahmet Özer, Yavuz Sultan Selim İlköğretim Okulunda 6 ay görev yapar. 28 yıl 7 aylık bir görevin ardından öğretmenliğe veda ederek emekliye ayrılır. Sanatçı, “Ömrüm” adını verdiği şiiriyle de bu uzun ve yorucu yolu dizelere döker:

“ömrüm yağmur bulutu gibi dökülüyor ufkuma
düşlerden düşüncelere savruluyorum ardından
hangi kentlerle yüzleşti / hangi insanlarla kucaklaştı
uzun yolculuklara çıktı / yağmurdan dizeler sağdı defterlere
aşkın büyülü güzelliğinden
masallar anlattı çocuklara
köprülerinden geçti zamanın” (Özer, 2011c, 30).

Sanatçı için emeklilik sonrası dönem yaşamına açtığı yeni bir sayfa olur. 1995-2000 yılları arasında “Ankara Dostları” adı verilen topluluğa katılır. Çeşitli meslek gruplarından kişilerin oluşturduğu topluluk, edebiyatı ortak payda olarak kabul edip “her ayın ilk Çarşamba günü, önceden belirlenen konuda hazırlanan yazılarla” (Özer, 1999a, 21) edebiyat tartışmalarının olduğu sofralarda buluşarak fikir alışverişi yapar. Vedat Yazıcı, Mahmut Makal, Mehmet Aydın, Kenan Mümtaz Akışık, Şemsettin Ünlü, Sabahattin Yalkın gibi adların yer aldığı toplantıda ele alınan konular daha sonrasında yazıya dökülerek kitaplaştırılır.¹³

Sanatçının 29 Haziran 1996’da Trabzon Hüseyin Kazaz Kültür Merkezi’nde 30. sanat yılı kutlanır. Yine aynı yıl 6 aylık aradan sonra akademik hayata adım atar.

¹³ Çıkardıkları ortak kitaplar için bkz. Kenan Mümtaz Akışık vd. (1996). *Sözden Yazıya*, Ankara: İlkıyaz Kitaplığı. Hüseyin Atabaş vd. (1998). *Ankara Dostları*, Ankara: Güldiken Yayınları.

Başlangıçta Bülent Bozkurt'un sonradan şair-yazar Talât S. Halman'ın dekan olduğu Bilkent Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi'nin Türkçe biriminde öğretim görevlisi olarak çalışmalarını sürdürür. 2015 Eylül'üne değin Türk Dili dersleri verir. 1997'den 2001'e kadar öğrenciler, akademisyenler ve dışarıdan gönderilen ürünlerle *Bilkent 4 Mevsim* adını verdikleri 14 sayılı bir derginin sanat yönetmenliğini yapar. *Kıyı* dergisiyle bağlarını koparmayan sanatçı 2002'ye kadar bu dergideki yazın hayatını da sürdürür. Emek verdiği, mutfağında bulunduğu bu iki derginin art arda kapanması ise sanatçıyı derinden etkiler.

Ahmet Özer, 2000'de hayatında derin izler bırakmış olan ilk öğretmenini, babası İsmail Özer'i kaybeder. Duygularını "Sizin Hiç Babanız Öldü mü-1" başlıklı yazısıyla dile getirir; "Bakıp büyüttüğü dokuz çocuğunun herhangi bir acısını görmez. Ancak çocukları ve yetmiş yıllık eşi, onun 7 Nisan 2000 günü avuçlarından kayıp gitmesine tanık olurlar. İşin gerçeği 91 yıllık bir beden, 8 Nisan günü toprakla buluşur. Tarihin bir sayfası ağır ağır çevrilir" (Özer, 2004, 195). Sevinç ve hüznlerle harmanlanarak giden bu yılın sonlarına doğru 25 Kasım günü sanatçının avukat oğlu Mahir, kendi gibi avukat olan Gülşen Balçık ile evlenir. Sanatçının ardı sıra yayımlanan kitaplarına aynı gün *Yüzün Yeryüzüdür* adlı kitabı eklenir. 2003'ün 28 Ağustos günü ise Ahmet Özer'in heyecanla beklediği bir "masalın gerçeği"¹⁴ olan ilk torunu Zehra dünyaya gelir. Ve Zehra, şair dedesinin dizelerinde hayat bulur; "toz bulutu cenindin / virgülün noktası kadar / masal dinler gibi sessizce / gizemli bir yolculukla / aktın sesimize" (Özer, 2018a, 78).

Ahmet Özer, 2004'te um:ag (Uğur Mumcu Araştırmacı Gazeteci Vakfı)'da yaratıcı yazarlık kapsamında şiir dersleri vermeye başlar. Aynı yıl annesi Zehra Özer vefat eder. Sanatçı acısını; "10 Mart günü birdenbire bir dağ yürüdü, bir büyük deprem yaşandı: Onu yitirdik" (Özer, 2008, 120) sözleriyle ifade eder.

Özer, 2007'de "kim bilir kaç kez önünden geçmişimdir, içerisini merak ederek" (Özer, 2011b, 106) dediği TRT Ankara Radyosu'nda görev alır.¹⁵ "Ölüm Yıldönümlerinde Değerlerimiz – Sanat Etkinlikleri – Yeni Yayınlar" konulu bir

¹⁴ Ahmet Özer'in, Mart 2018'de yayımlanan *Suları Çekilen Nehir* adlı kitabında torunu Zehra'ya ithaf ettiği şiirin adıdır.

¹⁵ Ahmet Özer'in Ankara Radyosu'ndaki programı ilk deneyimi değildir. Sanatçı yıllar önce Trabzon'da TV 61 ve Gökkuşuğu TV gibi kanallarda program yapmıştır.

program sunar. Her çarşamba 13.30-14.00 arasında canlı yayında olan Ahmet Özer radyodan evlere uzandığı bu yolculuğu 51 hafta boyunca sürdürür. Bu serüvene attığı ilk adımları *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* adlı kitabında anlatır: “2007 yılının 10. günü, sürekli konuğu olmak için girdim bu binanın kapısından. Düşlerim gerçek olmuştu. Bir zamanlar evimizin içine akıp gelen sesin kaynağındaydım: Kültür-sanat programlarına imza atacaktım” (Özer, 2008, 108). Ahmet Özer, tiyatrodan sinemaya, dergilerden özgün kitaplara, yarışmalara dek uzanan bir periyotta programını sunar. Sanatçıları doğum ve ölüm yıldönümlerinde de anmayı ihmal etmez. Kendisine biçtiği bu görevi yerine getirmekten duyduğu hazzı; “Hiçbir kitabın, hiçbir derginin adını sansürlemeden, hiçbir şairin şiirini kuşa çevirmeden, bir ses olarak akıp gitmek ne büyük mutluluktur” (Özer, 2008, 109) sözüyle dile getirir.

2006’da “Trabzon Kıyı’sını geri istiyor” adıyla başlatılan kampanyanın ardından Kıyı dergisi 2007’de yayın hayatına kaldığı yerden devam eder. Kıyı, 2017’ye kadar sürdürdüğü yayın hayatıyla Ahmet Özer için Ankara’dan Trabzon’a uzanan bir ses olur. Sanatçı, devamında; *Damar*, *Devrek Postası*, *Çağdaş Türk Dili*, *Hamsiköy*, *Cumhuriyet / Kitap*, *Şehir*, *Kuşak Edebiyat*, *Kasabadan Esinti* gibi süreli yayımlarla okuyucusuyla buluşur. Günümüzde ise; *Patika*, *Edebiyat Nöbeti*, *İnsancıl*, *Yeni Gelen*, *Üvercinka*, *Çini Kitap* (Bursa), *Yaşam Sanat* (Adana), *Lacivert*, *Berfin Bahar* gibi dergilerde yazın hayatına devam etmektedir.

Ankara’da sanatçının anma geceleri, konser, konferans, sempozyum gibi sanatsal etkinliklerinin ardı arkası kesilmez. Ankara’yı; “[...] artık soluk aldığım kent oldu” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 29) sözleriyle tanımlar. Sanatçı, geceli gündüzlü çalıştığı eğitim, sanat ve özel hayatında en büyük destekçisi olan Nazlı Özer’in üzerindeki emeğini her fırsatta dile getirir. “Nazlı Hanım, bir bozkır çocuğu olarak yetişmesine karşın, Karadeniz coğrafyasının güç anlaşılır insanını, bir şairi taşımanın zorluğunu gerçekleştirmiş, [...] ‘biricik bir eleştirmen’dir gerçekten. Onun bende emeğini iyi biliyorum” (Özer, 1999b, 29) ifadesiyle de eşinin hayat yolunda kendisine olan desteği üzerinde durur.

Sanatçı, Ankara’daki çeyrek asırlık yaşamıyla kendisini Ankaralı olarak duyumsadığını vurgular. Ulus’tan Kızılay’a, evinin bahçesindeki morsalkımdan karayemişe, “cennetim” olarak nitelendirdiği evinin bodrum katındaki geniş arşivine

kadar Ankara sanatçı için doğduğu değil fakat doyduğu yer olur. Altı ayı Milli Eğitimde, on dokuz yılı üniversitede, aynı sürede um:ag'da sürdürdüğü eğitim hayatının yanında yazın hayatını da eş zamanlı sürdürür. Ahmet Özer, um:ag'da 17 yıldır şiir dersleri vermekte ve hâlâ Ankara'da ikamet etmektedir.

1.6. Yayımlanmasında Rol Oynadığı Dergiler

1.6.1. Bir Şairin Kalbi: Kıyı

İlk kez 1961'de Ahmet Selim Teymur ve arkadaşlarınca Trabzon'da yayımlanan Kıyı dergisi birinci yılında kapanır. 1969'da Ahmet Selim Teymur ve Rasim Şimşek'in çabaları sonucu tekrar yayın hayatına kaldığı yerden devam eden dergi, Fatih Eğitim Enstitüsünün yayın organı olur. Kısa süreli bir aradan sonra 3. döneminde (1981-1983) dergiye Ahmet Özer de katılır. Sanatçı, dergiye dair ilk izlenimlerini *Yıldızlar Geceyle Gelir* adlı kitabında dile getirir:

“1960'lı yılların başı. 14 yaşındayım. Kuruluşunun 100. yılı, bu yıl kutlanacak olan Trabzon Lisesi'nde öğrenciyim. İlk KIYI çıkıyor, evimize gönderiliyor. Şiirlerle, desenlerle karşılaşıyorum. Onun öncesinde öğretmen bir babanın oğlu olmanın -kırsal alanda yaşamış olsak da- olanaklarını taşıyarak, radyonun olduğu, gazetenin girdiği bir ortamdan geliyorum” (Özer, 1996, 38-39).

Ahmet Özer, lise yıllarından beri izlediği 1981-1983 dönemi Kıyı dergisinde üç yıl boyunca art arda yazı ve şiirlerini okuyucuya sunar. Sanatçının, şiirlerinin yanı sıra Ömer Turan Eyuboğlu, Metin Güven, Bedri Rahmi Eyuboğlu'nu konu alan yazıları ve Gündoğdu Sanımer, Murat Çelikel'le olan söyleşileri dergideki ilk dönem çalışmaları olarak yayımlanır.

Üç yıllık kesintinin ardından 1986'nın Nisan ayında *Kıyı* dergisi tekrar yayın hayatına girer. Ancak Nisan 2002'de 193. sayının ardından tekrar kapanır. *Kıyı*, 2007-2017 yılları arasında ise 5. dönemini yaşar. Yıllar içinde Ahmet Selim Teymur, Rasim Şimşek, Ziyad Nemli, Necmi Duman, Gündoğdu Sanımer, Naci Özkan, Ahmet Özer, Mustafa Reşat Sümerkan, Ali Mustafa, Fethi Yılmaz gibi adların omuz verdiği *Kıyı* dergisi, 310. sayı ile son kez okurlarına veda eder.

Ahmet Özer üç dönem boyunca *Kıyı*'nın yazı ve şiirlerinin yanı sıra derginin “Atardamar” başlıklı bölümünde sanatçılara yer verdiği çalışmalarıyla bir vefa örneği sergilemiştir. Sabahattin Eyuboğlu, Ömer Turan Eyuboğlu, İbrahim Cudi Bey,

Gündoğdu Sanımer, Arslan Pulathaneli, Aliye Aşurbaylı gibi kişiler için düzenlenen etkinliklerin birçoğunda görev almıştır. Sanatçı, *Kıyı* dergisine katıldığı 1981-2017 yılları arasında yürütmüş oldukları etkinlikleri ve derginin önemini “Yaşama Bir Uzun Yolculuk” adlı yazısında özetler:

“Dergide kimi değerlerimiz adına ödüller koyduk, pek çok sanat gecesi düzenledik. Radyo ve TV programları yaptık. İmza günleriyle bir büyük coşkuyu yaşadık. [...]Derginin 100. ve 150. sayılarını büyük bir şölenle kutladık. Birçok konuğumuzla bir büyük coşku yaşadık. Kıyı’nın bu dönemde bir okul kimliği taşıdığını belirtmek isterim” (Özer, Eylül 2001, 4).

Ahmet Özer, 2016’da *Kıyı* dergisinde yayımlanan bir söyleşisinde ise; “*Kıyı artık bizim çocuğumuz*” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 37) ifadesine yer verir. Sanatçı, 36 yıl boyunca katkılarını sunduğu dergiye 2017 yılında derginin kapanması ile veda eder.

1.6.2. Bilkent’te 4 Mevsim

Yazın hayatının her aşamasında süreli yayınlarda etkin olarak yer alan Ahmet Özer’in, Bilkent Üniversitesindeki işlerinden biri de yine süreli yayınlar üzerine eğilmek olur. İlk sayıdan son sayısına kadar eşlik ettiği dergide farklı türdeki yazılarıyla birçok eserin altına imza atmıştır.

Ahmet Özer başta yazı kurulu üyeliği yaptığı derginin daha sonra sanat yönetmenliği görevini üstlenir. Derginin yazı işleri yönetmenliğini Vedat Yazıcı, yayın yönetmenliğini ise Sare Öz üstlenir. Bilkent Üniversitesi’nin öğretim üyeleri ve öğrencilerinin ortaklaşa eğilimlerinin bir ürünü olarak çıkan *Bilkent Dört Mevsim*, 1997’nin Mart ayında yayın hayatına başlar. Bilkent Üniversitesi Kültür-Sanat-Edebiyat Dergisi olan *Dört Mevsim*’de toplamda 14 sayı yayımlanır. Ahmet Özer, yazı ve şiirleriyle derginin tüm sayılarında aktif olarak yer alır. Sanatçı kimi zaman şiirlerle, söyleşileriyle, sanatçıların iç dünyasına yaptığı yolculuklarla kimi zaman da birtakım değerler üzerinden ilerleyerek okuyucusunun karşısına çıkar. Kaleme aldığı arka kapak yazılarının her birinde ise farklı bir konuya kapı aralar.

Sanatçı, yayın sürecindeki titizliğini; “Dergiyi hazırlarken kendimiz gibi düşünüyoruz, basıma giderken okur gibi... Yakın dostlarımızdan gelse de kimi ürünlere

yer vermememiz, onları yayımlarken okur adına nesnel davranmamızın gereğidir diyebilirim” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 38) sözleriyle dile getirir.

Dört Mevsim; Gülten Akın, Talât Halman, Ahmet Uysal, Vedat Yazıcı, Erendiz Atasü, Yıldız Ecevit, Ahmet Özer ve Ayşegül Yüksel gibi kişilerin çalışmalarıyla “ödün vermeden, iyi ürün yayımlayarak; okurunu, yazarını küstürmeden...” (Karaca, Ocak-Şubat 2019, 47) ve gençleri yazın dünyasına katabilmeyi amaçlayarak 5 yıl boyunca yayın hayatını sürdürür. Mayıs 2001’de ise yayımlanan 14. sayısı ile yayın hayatına veda eder. Son sayıda yer alan “Dört Mevsim’den” başlıklı yazıda “15. sayımız önümüzdeki sonbaharda çıkacak. Biçimde ve içerikte yeni bir düzenlemeyle yolumuzu sürdürmek kararındayız. Dileğimiz, geleceğin yazın dünyasına değerler kazandırabilmek. 15. sayıda buluşmak dileğiyle sevgiler, esenlikler” (4 Mevsim, Mayıs 2001, 3) dileyen dergi, bahsedilen sayıyı çıkaramayıp yayın hayatını noktalar.

1.6.3. Karşı Edebiyat

Karşı Edebiyat dergisi Ahmet Özer’in kuruculuğunu yaptığı tek dergidir. Özer’in yanı sıra Burhan Günel, Mehmet Yaşar Bilen, İbrahim Oluklu da derginin kurucuları, dergiye omuz veren adlar arasında yer alır.

Karşı Edebiyat, Kasım 1985’te Ankara’da kurulur. Dergiye Ahmet Özer Trabzon’dan, Mehmet Yaşar Bilen Zonguldak Devrek’ten, Burhan Günel Ankara’dan, İbrahim Oluklu ise Balıkesir’den katılır ve Baki Yiğit’in düzenlemesiyle dergi yayına başlar. 1 Ocak 1986’da yayın hayatına atılan dergi, uzun soluklu olup 112 sayı boyunca okuyucuyla buluşur. Dergi, ilk sayıda yer alan “Başlarken” başlıklı yazısında; “[...] ‘toplumcu-gerçekçi edebiyat anlayışının tek temsilcisi ve bu alanın tek seçeneği karşı edebiyattır’” (Karşı Edebiyat, Ocak-Şubat 1986, 2) değerlendirmesiyle iddialı bir çıkış yapar. Mehmet Yaşar Bilen, Hasan İzzettin Dinamo, Fikret Otyam, Gündoğdu Sanımer, Talip Apaydın, İbrahim Dizman, Zühtü Bayar, Ömer Faruk Toprak, Çiğdem Sezer, Aziz Nesin, Cemal Süreya, Muzaffer İzgü, Hasan Ali Toptaş, Mucize Özunal, Füzuan Toprak, Samim Kocagöz, Mahmut Makal, Oktay Akbal, Burhan Günel gibi birçok sanatçının kaleminden farklı türdeki ürünlere yer verir. Sanatçılar; şiir, öykü,

anı, gezi yazısı, eleştiri, fıkra, makale, mektup gibi türlerle dergiye katkıda bulunur. Bunlar arasında ön plana çıkan tür şiirdir.

Ahmet Özer ise *Karşı Edebiyat*'ta “Bir Gecede” başlıklı şiiri ile başladığı yazın serüvenini 108. sayıda yer alan “Oktay Akbal: Edebiyatımızın Duyarlık Rüzgârı” adlı yazısı ile bitirir. Dergide; şiir, söyleşi, kitap tanıtımı, soruşturma gibi türlerle varlık gösterir.

“Dergiciliğin profesyonel bir anlayışla ve amatör bir ruhla [...]” (Aydın, Kasım-Aralık 2018, 9) yürütülmesi gerektiğini savunan Ahmet Özer, arkadaşları ile beraber 12 yıl boyunca bu anlayışla dergiye katkıda bulunur. 112. sayısında yayın yönetmeni Burhan Günel'in “Merhaba” başlıklı yazısında yayına ara vereceğini duyurur: “On ikinci yılını sürdürmekte olan Karşı'nın yayımını, durup soluklanmak, dinlenmek, güç toplamak, sonra da uzun yola daha sağlıklı olarak devam edebilmek amacıyla yavaşlatmış bulunuyoruz” (Yayın Yönetmeni, Ekim 1997, 1). Yazının devamında başlangıçtaki hedeflere ulaşamadıklarının altını çizen Günel, gelecekteki güzel günlerde yayına devam etme umudu ile yazısını noktalar. Tekrar yayın hayatına dönmeyen dergi 112. sayısı ile okuruna veda etmiş olur.

1.7. Aldığı Ödüller

Ahmet Özer, çoğunluğu şiir alanında olmak üzere birçok alanda ödül almıştır. 1981'den 2016'ya değin 10 ödülün sahibi olur. Aldığı ödüllerin vermiş olduğu mutluluğu Kadir İncesu ile yaptığı söyleşide dile getirir:

“Ödül, ödüller alan bir kişi olarak şunu belirtmek isterim ki gençlik dönemlerinde sanata, yazına gerçekten gönül vermiş kişilere onur kazandırıyor, heyecan veriyor, çalışma disiplini sağlıyor. Sanatın ilk basamaklarını çıkıp bu alanda büyük başarılarla ulaşmanın yolunu açıyor. Adına ödül konan kişilerin emeğinin getirdiği saygınlık o damara bağlanana büyük sorumluluk yüklüyor” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 32).

Ahmet Özer'in 55 yıllık sanat hayatı boyunca aldığı ödüller şu şekildedir:

-1981 Nevzat Üstün Şiir Başarı Ödülü

-1982 Ömer Faruk Toprak Şiir Mansiyonu

-1989 TRT İstanbul Radyosu “Gecenin İçinden” Programı Öykü Ödülü

- 1991 Kökten Kitabevi  yk   d l 
- 1993 Yunus Nadi Yayınlanmamış Şiir Kitabı  d l 
- 1998 Cevdet Kudret Edebiyat  d l 
- 2000 Trabzon Gazeteciler Cemiyeti Yılın Sanat  d l 
- 2002 Ceyhun Atuf Kansu Şiir  d l 
- 2002 Sabahattin Sağıroğlu Trabzon’a Hizmet  d l 
- 2016 İsmet Kemal Karadayı Onur  d l ’n n (Şiir dalında) sahibi olur.

İKİNCİ BÖLÜM

ESERLERİ

2.1. Şiir

2.1.1. Ayrı Beraberlikler

İlk baskısı 1981’de Türkiye Yazıları Şiir Dizisi’nde çıkan *Ayrı Beraberlikler*¹⁶ Ahmet Özer’in ilk şiir kitabıdır. Eser 77 sayfadan oluşmaktadır. İki bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 15, ikinci bölümünde ise 7 olmak üzere 22 şiir yer almaktadır. Bölümler; “Terkimize Aldığımız” ve “Defterlere Yazılmayanlar” başlıklarını taşımaktadır. Arka kapak yazısı Ahmet Say tarafından kaleme alınmış olup, Ahmet Özer’in şiirlerini okuyucuya sunmaktan duyduğu mutluluğu dile getirmektedir.

1966’da yayımladığı ilk şiirinden 15 yıl sonra ilk kitabını çıkaran sanatçı, bu kitabı ile 1981 Nevzat Üstün Şiir Başarı Ödülü’nün sahibi olur:

“Ayrı Beraberlikler, Türkiye Yazıları Şiir Dizisi’nde çıkmıştı. Yayınevi kitabımı bu yarışmaya gönderirken, benden de ödüle katıldığımı bildiren bir belge istemiş; gerekeni yapmışım. 7-8 ay sonra Umut Sanat Yayınları yönetmeni sevgili Seher Karabol’dan gelen bir mektupta Nevzat Üstün Şiir Ödülü’nü Hasan Hüseyin’in, Şiir Başarı Ödülü’nü de benim kazandığım bildiriliyordu” (Özer, 2012a, 156).

Sanatçı, ilk şiir ödülünün ardından 1982’de Ömer Faruk Toprak Şiir Ödülü Mansiyonu’nun da sahibi olur. “İlk şiir kitabım bir tanıklığın ifadesidir” (Emre, 11 Şubat 1999, 4) diyen sanatçının ilk kitabından itibaren 1950’li, 60’lı ve 70’li yıllardaki siyasi olaylar, büyük kent yaşamı, işgaller, işkence ve idamlar şiirine girmiştir.

2.1.2. Günle Dokunan

İlk baskısı 1984’te Dayanışma Yayınları tarafından yapılmış olan *Günle Dokunan* Ahmet Özer’in ikinci şiir kitabıdır. Eser 61 sayfadan oluşmaktadır. İki bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 17, ikinci bölümünde ise 13 olmak üzere 30 şiir yer almaktadır. Bölümler; “Ben Yürürüm Yâne Yâne” ve “Sesteki Işıklar” başlıklarını taşımaktadır.

¹⁶ Sanatçının Ayrı Beraberlikler adlı kitabının taslak aşamasındaki adı Bir Ayrı Beraberlik’tir. Kitapta yer alan 22 şiiri ise 1972’den sonra süreli yayınlarda yayımlanmış şiirlerinden oluşmaktadır.

Yunus Emre'ye ait olan “Ben Yürürüm Yâne Yâne” dizesini bölüm başlığı olarak kullanmasından da anlaşıldığı üzere sanatçının, halk kültürüyle ilgili yaptığı çalışmaların biçim ve söyleyişte kendini hissettirdiği söylenebilir. Çiğdem Sezer, Ahmet Özer'in ikinci kitabı hakkında bu yaklaşımdan dolayı “ilk kitabına göre daha formalist bir yapıya sahiptir” (Sezer, 2009, 51) değerlendirmesinde bulunur.

Kitabın bütününe bakıldığında ise sanatçı, bu kitabında 12 Eylül 1980 Askeri Harekâtının izlerine yoğun olarak yer verir. Baskıların hüküm sürdüğü, özgürlüğün yok sayıldığı bir ortam şiir diliyle tasvir edilir. İlk kitabıyla başlayan yaşama tanıklığının süreklilik gösterdiğini bu kitapta yer alan şiirlerde de görmek mümkündür.

2.1.3. Gecenin Kanayan Yerinden

İlk baskısı 1987'de Kerem Yayınları tarafından yapılmış olan *Gecenin Kanayan Yerinden* Ahmet Özer'in üçüncü şiir kitabıdır. Eser 69 sayfadan oluşmaktadır. İki bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 14, ikinci bölümünde ise 15 olmak üzere 29 şiir yer almaktadır. Bölümler; “Kar Aydınlığı” ve “Sesim Kuşanıyor Hayatı” başlıklarını taşımaktadır.

Gecenin Kanayan Yerinden adlı kitabıyla insanın dış dünya ile iç dünyası arasındaki bağlantıyı kurmaya çalışan sanatçı, kitabı hakkındaki duygu ve düşüncelerini Haydar Eroğlu ile yaptığı söyleşide dile getirir:

“Yeni kitabımla, ilk kitabımdan günümüze ulaştığım noktada biçim/içerik yönünden önemli bir dengeleme oluşturduğuma inanıyorum. Şiirin işlevini, şairle okur arasında oluşturması gereken diyalogu, sözün yüreğe kazınması gereken mesajını daha bir ustalıkla vermek gerektiğini, bu alana yıllarımı vererek öğrendiğimi söyleyebilirim. Kitabım, bu alanda kendime güvenişimin bir göstergesi olsa gerek” (Eroğlu, Kasım 1987, 34).

Sanatçı bu kitabında yer alan şiirleriyle daha çok anılara kucak açarak özlem duygusunu dile getirmiştir. Şiirlerde sürekli bir geriye gidiş, bir anımsama söz konusudur. Ahmet Özer'in bunu birçok şiirinde fotoğraflar aracılığıyla yaptığını söylemek mümkündür.

2.1.4. Söyle Yüzüm Tanığımsın

İlk baskısı 1990’da Cem Yayınevi tarafından yapılmış olan *Söyle Yüzüm Tanığımsın* Ahmet Özer’in dördüncü şiir kitabıdır. Mehmet Yaşar Bilen’e ithaf edilmiş olan eser 72 sayfadan oluşmaktadır. Üç bölümü bulunan kitabın ilk iki bölümünde 13, üçüncü bölümünde ise 10 olmak üzere 36 şiir yer almaktadır. Bölümler; “Şiir Çoğul Yalnızlığım Benim”, “Bir Kanat Deseni” ve “Söyle Yüzüm Tanığımsın” başlıklarını taşımaktadır.

“Dikkati ‘yüz’e yöneltirken tanıklığın da birinci elden önemini vurgulamak istemiştım” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 42) diyen sanatçı, yüzü insan içinin aynası olarak tanımlar. Bu nedenle kitap boyunca bu sözcüğü sıklıkla tekrar ettiği görülür.

2.1.5. Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün

İlk baskısı 1993’te Cem Yayınları tarafından yapılmış olan *Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün*, Ahmet Özer’in beşinci şiir kitabıdır. “Omuzbaşındaki Nazlı’ya” ithafıyla başlayan eser 87 sayfadan oluşmaktadır. İki bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 20, ikinci bölümünde ise 1 adet olmak üzere 21 şiir yer almaktadır. Bölümler; “Bir Sesin Rüzgârında” ve “Taceddin Bir İnsan” başlıklarını taşımaktadır.

Azime Korkmazgil’in “Büyük ve çok sesli bir çığlık gibiydi” (Korkmazgil, Şubat 1994, 11) dediği bu kitap, 1993 Yunus Nadi Yayınlanmamış Şiir Kitabı Ödülü’nün sahibi olur.

Ahmet Özer, *Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün* adlı kitabının ilk bölümünde bir önceki şiir kitabıyla aynı çizgide devam etse de kitabın ikinci bölümü destan-şiir formunda kaleme aldığı tek şiirden oluşur. Şiirde 1914’teki bir seferberlik serüveni anlatılır. Hem boyut hem de zaman açısından uzun soluklu oluşu onu diğer şiirlerden ayıran özelliktir.

2.1.6. Aşkın Taçyaprağı

İlk baskısı 1998’de Bilgi Yayınevi tarafından yapılmış olan *Aşkın Taçyaprağı* Ahmet Özer’in altıncı şiir kitabıdır. “30 sanat yılıma tanık arkadaşlarım Cemal’e, Nihat’a ve Zeki’ye hep sevgiyle” ithafı ile başlayan eser 95 sayfadan oluşmaktadır. Üç bölümü bulunan kitabın ilk iki bölümde 11, üçüncü bölümü ise 22 olmak üzere 44 şiir

yer almaktadır. Bölümler; “Defterler: El Yazımı Taşıyor”, “Gökyüzü: Kuşların ve Çiçeklerin Dili” ve “Hayat: Bir Düşün Ardından” başlıklarını taşımaktadır.

Şiir kitaplarını 3 yıllık periyotlarla çıkaran sanatçı (1981, 1984, 1987, 1990, 1993), ilk 5 şiir kitabından 5 yıl sonra *Aşkın Taçyaprağı* kitabını yayımlar. Bu kitabıyla beraber 1998’de Cevdet Kudret Şiir Ödülü’nün de sahibi olur.

Sanatçı şiirlerini; “düşle gerçeğin gelgitinde, yaşamdaki geliş ve gidişlerle, zaman zaman imgeselliğin ışığında, şiirsel kurgusu bozulmadan, sözcükleri ve dizeleri çok iyi seçip usta bir düzen içinde kurgulayarak yazmıştır [...]” (Uyguner, Ekim 1998, 16). Özellikle aşk ve yaşam iç içe yer almıştır. Özer’in bu şiirlerinde şair ve şiir konulu imgelerin çokluğu da göze çarpmaktadır.

2.1.7. Sözümüz Vardı

İlk baskısı 2001’de Bilgi Yayınevi tarafından yapılmış olan *Sözümüz Vardı* Ahmet Özer’in yedinci şiir kitabıdır. “Ömer Turan Eyuboğlu’nun güzel anısına” ithafını taşıyan eser, 112 sayfadan oluşmaktadır. Üç bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 18, ikinci bölümünde 3, üçüncü bölümü ise 17 olmak üzere 38 şiir yer almaktadır. Bölümler; “Kendine Yolculuk”, “Gerçeğin Düşü” ve “Anılarımızı İstiyoruz” başlıklarını taşımaktadır.

Ahmet Özer, bu kitabıyla 2002 Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü’nün sahibi olur. Şiirleriyle; Fakir Baykurt, Bedrettin Cömert, Bedri Rahmi, Fikret Otyam, Behçet Necatigil, Gülten Akin, Cahit Külebi, İsmet Zeki, Nâzım Hikmet gibi sanatçıları anar. Kendi annesinden başlayarak Cumartesi Annelerine, Sivas Madımak’tan Zonguldak’a ve ardından Türkiye’nin dört bir yanına şiirleriyle uzanır.

2.1.8. Bir Şehrin Boynundayız

İlk baskısı 2011’de YKY tarafından yapılmış olan *Bir Şehrin Boynundayız* Ahmet Özer’in sekizinci şiir kitabıdır. Eser 118 sayfadan oluşmaktadır. Dört bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 21, ikinci ve üçüncü bölümü 13, dördüncü bölümünde ise 12 olmak üzere 59 şiir yer almaktadır. Bölümler; “Hayat Paramparça”, “Çiçeklerden Bir Nota”, “Yerle Gök Sarkacında” ve “Siz Gidince” başlıklarını taşımaktadır.

Kitap ağırlıklı olarak; yaşam, aşk, dostluk, ayrılık, tarih ve geçmiş gibi konularla örülüdür. Sanatçı, sürekli olarak tarihe ve geçmişe sefer eylemektedir. Şehirlerle konuşup düşlere dalmakta, izlediği filmlerden izlenimlerini yansıtmaktadır.

2.1.9. Kardeş Yağmurlar

İlk baskısı 2018’de Usar Yayıncılık tarafından yapılmış olan *Kardeş Yağmurlar* Ahmet Özer’in dokuzuncu şiir kitabıdır. “Yaşamımızın Tomurcukları Zehra ile Selim’e” ithafını taşıyan 43 şiirin yer aldığı eser, 70 sayfadan oluşmaktadır. Kitap, çocuklar için hazırlanmış olup ressam Mustafa Delioğlu tarafından resimlendirilmiştir. Ön kapakta çocuk, nota ve balon resimlerine, arka kapakta ise kitabın tanıtımına yer verilir. İçerisinde şiirlerin arasına serpiştirilmiş çeşitli çocuk, hayvan, ağaç, ev gibi resim ve figürler yer alır.

Ahmet Özer, bu kitabının dil seçiminde özellikle dikkat etmiş, seslendiği yaş grubuna özgü bir dil arayışına girmiştir. “Simgelerin seçiminden tutunuz da sözcüklerin seçimine kadar her ayrıntı, bu yaş grubunun düş gücü ve beklentilerine göre örülmüş. Öğrenmekten tat almalarını kıskırtan ve aynı zamanda sorgulayıcı kişilik edinimine yönlendiren inceliklerle dolu” (Bozkurt, Ocak-Şubat 2019, 63). Bunda Ahmet Özer’in öğretmenlik deneyiminin izlerini de görmek mümkündür. Sanatçı, çocuklara hitap ettiği bu şiirlerinde örnek teşkil etmek, gelenekleri ön plana çıkarmak, doğa ve hayvan sevgisini aşlamayı amaç edinmiştir.

2.1.10. Suları Çekilen Nehir

İlk baskısı 2018’de Bilgi Yayınevi tarafından yapılmış olan *Suları Çekilen Nehir* Ahmet Özer’in onuncu şiir kitabıdır. Eser 104 sayfadan oluşmaktadır. İki bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 25, ikinci bölümünde ise 23 olmak üzere 48 şiir yer almaktadır. Bölümler; “Sesin Yağmurunda Yürümek” ve “Yüzümün Yeryüzü Tanıklığı” başlıklarını taşımaktadır.

Dostluk, vefa, sevgi, aşk, isyan, insan, tarih, toplum, doğa gibi unsurların konu edildiği kitap için Mehmet Yaşar Bilen; “İnsanın içindeki olumlu, değerbilir olgular yoğunlaşınca dışa taşar ve nesnelleşir” (Bilen, Kasım / Aralık 2018, 10) yorumunda bulunur.

2.1.11. With The Sound Of Sea / Denizin Sesiyle

Denizin Sesiyle adlı şiir kitabı 2018’de Artshop Dünya Edebiyatı Platformu Şiir Dizisi tarafından yayımlanmıştır. Kitap Ahmet Özer’in ilk 9 şiir kitabındaki şiirlerinden seçmelerin yer aldığı İngilizce çeviridir. Yaprak Damla Yıldırım tarafından çevirisi yapılmıştır. İçerisinde 30 şiirin yer aldığı eser, 79 sayfadan oluşmaktadır. Sol yaprağında İngilizcesi, sağ yaprağında ise o şiirin orijinal hali bulunmaktadır.

2.1.12. Mordoğan

*Mordoğan*¹⁷ adlı şiir kitabı 2021’de Klaros Yayınları tarafından Ahmet Özer’in toplu şiirleri olarak yayımlanır. Kitap sanatçının ilk 9 şiir kitabındaki şiirlerinin tamamını içeren 708 sayfadan oluşur. Adını 2018’de *Suları Çekilen Nehir*’de yayımlanan aynı ismi taşıyan şiirden alır.

Mordoğan, Ahmet Özer’in 55. sanat yılında “toplulu şiirlerimle ilk ödülümün seçici kurul üyesi çok değerli şairim gülten akın’ın anısına sonsuz saygılarımı sunuyorum” (Özer, 2021, 17) ithafıyla okuyucuyla buluşur.

2.2. Deneme / Araştırma-İnceleme

2.2.1. Onlarla Yaşadım

Ahmet Özer’in Prospero Yayınlarından çıkan *Onlarla Yaşadım* adlı kitabı 1998’te yayımlanır. Kitap, sanatçının *Kıyı* dergisi ve *Karadeniz* gazetesinde yer alan yazılarından meydana gelmektedir. “Mahir’e iki gözüm oğluma yüreğini öperek” ithafını taşıyan eser 221 sayfadan oluşmaktadır. İki bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 17, ikinci bölümünde 11 olmak üzere 28 yazı yer almaktadır. Bölümler; “Bir Kentin Aynasından” ve “Yıldızlar Geceyle Gelir” başlıklarını taşımaktadır.

Ahmet Özer, kitabın ilk bölümünde Trabzon’un yetiştirdiği değerlerden olan İsmet Zeki Eyuboğlu, Gündoğdu Sanımer, Nabi Üçüncüoğlu gibi kişilerle ilgili anı ve görüşlerini ortaya koymuştur. İkinci bölümde ise Âşık Veysel, Hasan Hüseyin

¹⁷ Şiirler yazım kuralları göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmiştir.

Korkmazgil, Mehmet Yaşar Bilen gibi sanatçılarla ilgili izlenimlerine veya anılarına yer vermiştir. Kitabın adından da anlaşılacağı gibi yazılar, daha çok Ahmet Özer'in değer verdiği, paylaşımında bulunduğu, aynı dönemi soluduğu birçok adın biyografisi üzerine eğilmektedir.

2.2.2. Yıldızlar Geceyle Gelir

Ahmet Özer'in Karşı Yayınlarından çıkan *Yıldızlar Geceyle Gelir* adlı kitabı 1996'da yayımlanır. Kitap, başta *Kıyı* dergisi olmak üzere *abece*, *Öğrenci yazıları*, *Cumhuriyet-Yayın Dünyasında Çerçeve*, *Labirent ve Lunapark*, *Kuzey Haber* gibi kitap ve süreli yayınlarda yer alan yazılarından meydana gelmektedir. Eser 220 sayfadan oluşmaktadır. Beş bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 5, iki ve üçüncü bölümünde 4, dördüncü bölümünde 2, beşinci bölümünde ise 4 olmak üzere 19 yazı yer almaktadır. Bölümler; “Ömrün Bedelini Ödemek”, “Kırık Yaşamlar”, “Yarım Yüzyıl Ötelerden Günümüze Sevgi Tomurcukları: Dergiler”, “Bir Kente Tanık Olmak” başlıklarını taşımaktadır.

Kitabın içeriğine bakıldığında ise başta Trabzon'un sanat ve kültürüne dair yazıların yer aldığı *Yıldızlar Geceyle Gelir*'de sanatçılar, sanat eserleri, dergiler, eğitim etkinlikleri, tiyatro gibi konularda yazılar da yer almaktadır. Kitabın son bölümünde ise Arslan Pulathaneli, Ömer Güner, Rasim Şimşek ve Gündoğdu Sanımer ile yapılmış 4 söyleşi bulunmaktadır.

2.2.3. Sarkaç

Ahmet Özer'in Güldikeni Yayınlarından çıkan *Sarkaç* adlı kitabı 1998'de yayımlanır. Eser; “Bu kitabımı, yaşamını çok kültürlü bir coğrafyanın çocuklarıyla paylaşan, Rus işgalini gören, Mustafa Kemal'le tanışan, üç kez askerlik yapan, 33 yıl öğretmenlik yaşamında pek çok zorluğun üstesinden gelen, ekmeğini dokuz çocuğuyla paylaşan, babam İsmail Özer'le; bir yaşıdayken, babasını Sarıkamış bozgununda yitirmiş annem Zehra Özer'e armağan ediyorum” (Özer, 1998b, VI) ithafıyla başlar.

Sarkaç, sanatçının *Ekspres* gazetesinde “Yön” adını verdiği köşede yazdığı yazılardan oluşan seri kitabının ilkidir. 223 sayfadan oluşan, içerisinde 68 yazı bulunan kitapta sanat, edebiyat, anma, kitap fuarı gibi birçok konuda yazıya yer verilir.

2.2.4. Denizin Öptüğü Kent

Ahmet Özer'in Güldikeni Yayınlarından çıkan *Denizin Öptüğü Kent* adlı kitabı 1999'da yayımlanır. Eser; “Toplumsal değerlerimizin boy atmasına omuz veren, insanımızın düşünce ve duygu dünyasına sonsuz ufuklar açan, yüz yüze geldiğimiz bütün olumlu işlerde el emeği, alın teri bulunanların güzel anısına” (Özer, 1999a, 6) ithafıyla başlar.

Denizin Öptüğü Kent, sanatçının *Ekspres* gazetesinde “Yön” adını verdiği köşede yazdığı yazılardan oluşan seri kitabının ikincisidir. 223 sayfadan oluşan, içerisinde 59 yazı bulunan kitap ile Ahmet Özer; okuduklarını, düşündüklerini, gezip gördüklerini yazıya dönüştürerek okuyucuyla buluşturur.

2.2.5. Sesimi Rüzgâra Verdim

Ahmet Özer'in Güldikeni Yayınlarından çıkan *Sesimi Rüzgâra Verdim* adlı kitabı 1999'da yayımlanır. Eser; “Yaşamını insanımızın nice güzelliklere ulaşmasına adan, Trabzon sevdalısı gazeteci sevgili Ömer Güner'e saygıyla” (Özer, 1999b, 6) ithafıyla başlar.

Sesimi Rüzgâra Verdim, sanatçının *Ekspres* gazetesinde “Yön” adını verdiği köşede yazdığı yazılardan oluşan seri kitabının üçüncüsüdür. 222 sayfadan oluşan, içerisinde 58 yazı bulunan kitapta sanatçı, yine serideki bütünlüğü bozmayarak benzer konular üzerinden gitmiştir. Yazılarında döneminin tanıklığını yaparken bir yandan da Gülten Akın, Enver Gökçe, Hasan Hüseyin Korkmazgil gibi sanatçıları anmayı da ihmal etmemiştir.

2.2.6. Yüzün Yeryüzüdür

Ahmet Özer'in Güldikeni Yayınlarından çıkan *Yüzün Yeryüzüdür* adlı kitabı 2000'de yayımlanır. Eser; “Bir yazar, bir öğretmen olarak kitaplarıyla, yazılarıyla düşünceleriyle; özetle, büyük yaşamıyla yetişmemizde sonsuz emek gücü bulunan sevgili Fakir Baykurt'un güzel anısına sonsuz saygıyla” (Özer, 2000, 6) ithafıyla başlar.

Yüzün Yeryüzüdür, sanatçının *Ekspres* gazetesinde “Yön” adını verdiği köşede yazdığı yazılardan oluşan seri kitabının dördüncü ve son kitabıdır. 224 sayfadan

oluşan, içerisinde 55 yazı bulunan kitapta eğitim, anma, kitap fuarı, gezi, sanat ve sanatçıya dair birçok konu yer almaktadır.

2.2.7. Sözün Kanatlarında

Ahmet Özer'in Kültür Bakanlığı Yayınlarından çıkan *Sözün Kanatlarında* adlı kitabı 2002'de yayımlanır. Eser 268 sayfadan oluşmaktadır. Altı bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 2, ikinci bölümünde 3, üçüncü bölümünde 1, dördüncü bölümünde 4, beşinci bölümünde 3, altıncı bölümünde ise 4 olmak üzere 17 yazı yer almaktadır. Bölümler; "Aydınlanmanın Damarı", "Kenti Güzelleştiren Gizem", "Konu Kadın", "Geçmişteki Gelecek", "Sanat ve Kültürden Yansıyan Emek" ve "Her Kitap Bir Yaşamdır" başlıklarını taşımaktadır.

Ahmet Özer, bu kitabında sanatçıların şiirlerinde şehirlere, Bedri Rahmi Eyuboğlu, Ceyhun Atuf Kansu, Taut, Fakir Baykurt gibi sanatçıların biyografisine ve sanatına dair bilgilere, Cumhuriyeti besleyen kaynaklar olarak gördüğü; TDK, TTK, Halk Evleri, Köy Enstitülerine ve Kıbrıslı gazeteci Neriman Cahit ile kadının toplumdaki yeri ve önemine dair yazılarını bir araya getirmiştir.

2.2.8. Yolcu Yolun Nereye

Ahmet Özer'in Etikus Yayınlarından çıkan *Yolcu Yolun Nereye* adlı kitabı 2004'te yayımlanır. "Aynı toprakta çiçeğe durduğumuz dünya yurttaş sevgili Nurullah Eyuboğlu'na sevgiyle, esenlikle" (Özer, 2004, VI) ithafıyla başlayan eser 224 sayfadan oluşmaktadır. Sanatçı, içerisinde 63 yazı bulunan kitapta yer alan yazılarının birçoğunu "[...] yazmasam huzursuz olacağım sorunlarla içten içe bir hesaplaşmanın ürünü [...]" (Özer, 2004, V) olarak tanımlar.

Ahmet Özer, bu kitabında birçok değer biyografisine, şehir ve şiir değerlendirmelerine, katıldığı kültür sanat programlarına, konferans, kongre ve ödül törenlerine, kitap tanıtımlarına, dil hakkındaki yazılarına yer vermiştir.

2.2.9. Bir Düşün Ardından

Ahmet Özer'in Damar Yayınlarından çıkan *Bir Düşün Ardından* adlı kitabı 2005'te yayımlanır. Kitap; kültür sanat programlarındaki konuşmaları, *Karadeniz*,

Trabzon Ekspres, Kuşakkaya, Öğretmen Dünyası, Damar, Kıyı, Kül Seçkisi, Çağdaş Türk Dili, Berfin Bahar, Baro, Cumhuriyet / Kitap, Aykırısanat, Çalı, Beşparmak, Amik gibi gazete ve dergilerdeki yazılarından oluşmaktadır. Bunun yanında sanatçı, yayınlanmamış 3 yazısına da bu kitapta yer vermiştir.

224 sayfadan oluşan, içerisinde 38 yazı bulunan kitapta; Nâzım Hikmet, Aziz Nesin, Adnan Yücel, Ceyhun Atuf Kansu, Naim Tiralı, Gündoğdu Sanımer, Osman Bolulu, Şinasi Özdenoğlu, Muzaffer İzgü, Öner Yağcı gibi sanatçıların biyografisi ve sanatına dair yazıların yanında şiir değerlendirmeleriyle birlikte kitap tanıtımı ve anmalara da yer verir.

2.2.10. Kemeçenin Telinden

Ahmet Özer'in *Kıyı* Dergisi Yayınlarından çıkan *Kemeçenin Telinden* adlı kitabı 2007'de yayımlanır. Eser; "Kültürümüzün seçkin değeri İ. Gündoğdu Kayaoğlu kardeşimin güzel anısına sevgiyle" (Özer, 2007, 10) ithafıyla başlar.

Sanatçı, *Kemeçenin Telinden* adını verdiği kitapta, *Dünya Kitap*'ta 4 Kasım 1994'te 37. sayı ile başladığı yazma serüveninden Ağustos 2001'e kadar olan 52 yazısına yer verir. 224 sayfadan oluşan kitap, Ahmet Özer'in katıldığı programların, yaşadıklarının ve tanık olduklarının bir iz düşümüdür. Kültür sanat etkinliği ve süreli yayınlar ile ilgili yazıların ağırlıkta olduğu kitapta şehir değerlendirmesi ve kitap tanıtımına da yer verilir.

2.2.11. Yer Değiştiriyoruz Hayatla

Ahmet Özer'in Sarissa Yayınlarından çıkan *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* adlı kitabı 2008'de yayımlanır. 214 sayfadan oluşan eser; "Sevgimin tomurcukları Zehra ile Selim'e bütün yüreğimle" (Özer, 2008, VIII) ithafıyla başlar. Dört bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 54, ikinci bölümünde 6, üçüncü bölümünde 26, dördüncü bölümünde 8 olmak üzere 94 yazı yer almaktadır. Bölümler; "Düşlere Yolculuk", "Yaşam Bir Bahardır", "An Gelir", "Kitabın Kanatlarında" başlıklarını taşır.

Yer Değiştiriyoruz Hayatla, Ahmet Özer'in Karadeniz gazetesinde "Atlas" başlığını taşıyan köşesinde yazdığı yazılardan oluşmaktadır. Sanatçının "Düşün

Yazıları” olarak nitelendirdiği yazılarının çoğunluğunu; biyografi, şehir değerlendirmesi ve kültür sanat etkinlikleri oluşturmaktadır.

2.2.12. Çığlık

Ahmet Özer’in Kıyı Dergisi Yayınlarından çıkan *Çığlık* adlı kitabı 2011’de yayımlanır. İçerisinde 76 yazı bulunan kitap, 159 sayfadan oluşmaktadır.

Kitapla aynı adı taşıyan ilk yazıda Ahmet Özer; “Bir yerde çığlık atılıyorsa orada insanın feryadı, figanı, tepkisi vardır” (Özer, 2011b, 7) yorumunda bulunarak okuyucuyu diğer yazılara hazırlamaktadır. Sanatçı kitabında; yurt içi ve yurt dışı gezilerinin, izlenimlerinin, kültür sanat etkinliklerinin, tiyatro, sinema ve şiir incelemelerinin yanı sıra siyasi ve sosyal olayların topluma yansıyan yönlerini de ele alarak toplumun çığlığını dile getirmiştir.

2.2.13. Ağızda Dilleri Gördüm

Ahmet Özer’in İsim Yayınlarından çıkan *Ağızda Dilleri Gördüm* adlı kitabı 2012’de yayımlanır. İçerisinde 19 yazı bulunan kitap, 214 sayfadan oluşmaktadır.

Yazıların çoğunluğunu, Ahmet Özer’in kültür sanat programlarında yaptığı konuşmaların oluşturduğu kitapta; Bedri Rahmi Eyuboğlu’ndan Bedrettin Cömert’e, Fakir Baykurt’tan Talip Apaydın’a, Mahmut Makal’dan Neriman Hikmet’e, Nevzat Üstün’den Nadir Gezer’e kadar birçok değerlerin hayatı ve sanatı üzerinde durulur. Nâzım Hikmet, Enver Gökçe, Ceyhun Atuf Kansu, Cemal Süreya, İlhan Berk gibi sanatçıların ise şiirlerinin değerlendirmesine yer verilir.

2.2.14. Sözün Nakışı

Ahmet Özer’in Kıyı Dergisi Yayınlarından çıkan *Sözün Nakışı* adlı kitabı 2014’te yayımlanır. 223 sayfadan oluşan eser; “Sevgimizin dupduru kaynağı Sare Öz’e içtenlikle”¹⁸ (Özer, 2014b, VI) ithafla başlar. Dört bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 9, ikinci bölümünde 10, üçüncü bölümünde 7, dördüncü bölümünde 3 olmak üzere 29 yazı yer almaktadır. Bölümler; “Şiirin Sesine Kanmak”, “Şiirle

¹⁸ Sare Öz, Bilkent Üniversitesi Türkçe biriminde 1987-2015 yılları arasında görev yapmış öğretim elemanıdır. Ahmet Özer’den önce göreve başlayan Sare Öz aynı zamanda o yıllarda bölüm başkanlığı görevini de üstlenmiştir.

Savrulan Yaşam”, “Sözün Düğümündeki Nakış”, “Sanatın Buğulu Aynasından” başlıklarını taşır. Kitapta; *Mühür, Kuşak Edebiyat, Yeni Turunç, Papirüs, Afrodisyas Sanat, Kıyı, Şehir, Damar, Onaltıkırkbeş, Çağdaş Yaşam, Ataşehir Ev-Kültür* gibi dergilerde yer alan yazılar, konferans, bildiri ve kitap bölümlerinden oluşmaktadır.

Sözün Nakışı’nı şiir olarak tanımlayan Ahmet Özer, kitabına Türk şiirinin tarihsel seyri, toplumcu şiirin yeri, şair, şiir ve imge üzerine yazıları ile başlar. Kitapta Attila İlhan, Fakir Baykurt, Fazıl Hüsnü Dağlarca gibi sanatçıların şiirlerinin değerlendirmeleri, Rüştü Onur, Adnan Yücel, Ali Yüce gibi sanatçıların ise biyografisine dair yazılar yer alır.

2.2.15. Sulusepken

Ahmet Özer’in *Kıyı Dergisi* Yayınlarından çıkan *Sulusepken* adlı kitabı 2014’te yayımlanır. Eser 208 sayfadan oluşmaktadır. İki bölümü bulunan kitabın ilk bölümünde 30, ikinci bölümünde 39 olmak üzere 69 yazı yer almaktadır. Bölümler; “Mademki Ben İnsanım” ve “Çiçeğe Duran Hayat” başlıklarını taşır.

Kitap; *Karadeniz, Ekspres, Kıyı, Ardıçkuşu, Patika, Çağdaş Yaşam, Kar, Şehir, Akköy, Yeni Biçem, Afrodisyas Sanat, Damar, Berfin Bahar, Cumhuriyet / Kitap, Bilkent Dört Mevsim* gibi gazete ve dergilerdeki yazılarından oluşur. Sanatçı, içerisinde biyografi, şehir değerlendirmesi, kültür sanat etkinlikleri, tiyatro sinema incelemeleri, kitap tanıtımı, dil hakkındaki yazıları ve şiir değerlendirmelerine yoğun olarak yer verir.

2.3. Gezi Yazısı

2.3.1. Atlastan Bir Yeryüzü

Ahmet Özer’in *İlkyaz* Kitaplığı’ndan çıkan *Atlastan Bir Yeryüzü* adlı kitabı 1996’da yayımlanır. Eser 206 sayfadan oluşmaktadır. 11 yazının yer aldığı kitap sanatçının gezi yazısı türünde yayımlanmış ilk ve tek eseridir.

Ahmet Özer, *Atlastan Bir Yeryüzü*’nde yurt içi ve yurt dışı gezilerine yer verir. Acaristan, İsviçre, Kıbrıs, Bursa, Amasya, Kapadokya, İstanbul, Bolu, Zonguldak, Ordu ve Giresun bunlardan bazılarıdır. Sanatçının buralardaki izlenimleri, katıldığı

kültür sanat programları, söyleşiler, imza günleri, festivallerin yanı sıra buraların doğası ve tarihiyle de yazılarına konu olur. Ahmet Özer *Atlastan Bir Yeryüzü*'nü şu şekilde tanımlar:

“Atlastan Bir Yeryüzü, gezi yazılarımı içeriyor. Bir düşündüm yaşamım boyunca pek çok yer gezdim. Değişik insanlar tanıdım. Yurtiçinde festivallere katıldım. İmza günlerinde; yazar dostlarımla, kitap sevdalılarıyla, okurlarla buluştum. Değişik kentlerde, farklı bir coğrafyayı, farklı kültürel dokuyu görüp gönendim. İnsanlık tarihi için büyük önem taşıyan Kapadokya (Güzel Atlar Ülkesi)'yı gördüm. İstanbul'dan Ankara'ya, Bursa'dan İzmir'e, Bitlis'ten Erzurum'a, Balıkesir'den Konya'ya, Samsun'dan Isparta'ya, Giresun'dan Ordu'ya, Zonguldak'tan Çorum'a uzanan yolculukların her biri şiirimi, yazılarımı besledi. Gün geldi yüreğim göğüs kafesime dar geldi yurt dışına çıktım. Özellikle Zürih'ten Bern'e Neuchatel'den Cenevre'ye, Montrö'den Lozan'a gördüğüm her yer, notlara yazılara yansdı. Ardından Kıbrıs'ı gördüm. Oradaki edebiyatçı, yazar, ressam dostlarımla çalışmalarını yakından izledim. Onlar da yazılara, şiirlere döküldüler. Son olarak Acaristan'a düştü yolumuz. Özellikle Batum'u görmenin orada dolu dolu üç gün geçirmenin heyecanını hâlâ yaşarım. Bütün bu güzellikler ATLASTAN BİR YERYÜZÜ adlı bu küçük kitabın içeriğini oluşturdu” (Özer, 1996b, 112).

2.4. Hikâye

2.4.1. Çocuklar Varken

Ahmet Özer'in ilk ve tek hikâye kitabı olan *Çocuklar Varken* toplamda beş baskı yapar. İlk iki baskısını 1995 ve 1996 yıllarında Prospero Yayınlarından yapan kitap, 3. baskısını 1998'de Kültür Bakanlığı Yayınlarından, 4. baskısını 2006'da Anadolu Sanat Yayınlarından, 5. baskısını ise 2017'de Kıyı Yayınları'ndan çıkarır. Kitabın ilk iki baskısındaki desen çalışmalarını Aşkın Bakkalcı yapar. Devamında ise Yıldız Cıbroğlu tarafından resimlendirilir. Eser 78 sayfa, 8 hikâyeden oluşmaktadır. Tamamı çocuk hikâyelerinden oluşan kitap daha çok ortaokul düzeyindeki çocuklara yöneliktir.

Sanatçı bu kitabında yer alan “Babam” adlı öyküsüyle 1989'da TRT İstanbul Radyosu Öykü Ödülüne, “Harikliya” adlı öyküsüyle ise 1991'de Kökten Kitabevi Öykü Ödülü'ne layık görülür.

2.5. Biyografi

2.5.1. Cumhuriyetin Korkusuz ve Coşkulu Şairi Şinasi Özdenoğlu / Yaşamı-Sanatı-Şiiri

Ahmet Özer'in yayımladığı ilk biyografi kitabı *Cumhuriyetin Korkusuz ve Coşkulu Şairi Şinasi Özdenoğlu / Yaşamı-Sanatı-Şiiri*'dir. Kültür Bakanlığı Yayınlarından çıkan kitap Muzaffer Uyguner ile birlikte ortaklaşa hazırlanmıştır. 2000'de çıkan ve siyasetçi, yazar, şair olan Şinasi Özdenoğlu'nu konu alan eser 4 bölüm, 211 sayfadan oluşmaktadır.

İlk iki bölümü Ahmet Özer tarafından kaleme alınan eserin geri kalan iki bölümü ise Muzaffer Uyguner tarafından yazılmıştır. İlk bölüm “Şinasi Özdenoğlu'nun Yaşamı-Kişiliği” başlığını taşımakla beraber 30 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu bölüm sanatçının ailesi, doğumu, eğitimi, meslek hayatı, siyasi eğilimleri ve ilk şiir kitabını konu alır. “Şinasi Özdenoğlu'nun Sanat Yaşamında Çevre ve Etkileşim” başlığını taşıyan ikinci bölümde ise sanatçının şiirini ortaya çıkaran ortamdan bahsedilerek şiir kitaplarının tanıtımı yapılır. “Şinasi Özdenoğlu'nun Şiire Bakışı Düzyazıları-Sanat Yaşamı ve Evreleri Şiirinde Anakonular Şiirlerinin Özelliği ve Dili” başlıklı üçüncü bölümde sanatçının düşünce dünyası, sanatı, şiir ve düzyazılarının incelemesi yer almaktadır. “Şinasi Özdenoğlu” başlıklı son bölümde ise Özdenoğlu'nun kamu hizmeti, milletvekilliği, son söz, aldığı ödüller ve kaynakçaya yer verilir.

2.5.2. Memleket Şairi Nabi Üçüncüoğlu

Ahmet Özer'in Phoenix Yayınevi'nden çıkan *Memleket Şairi Nabi Üçüncüoğlu* adlı ikinci biyografi kitabı 2010'da yayımlanır. Eser 7 bölüm, 239 sayfadan oluşmaktadır.

İlk bölüm 16 alt başlıktan oluşur ve “Memleket Şairi Bir Öğretmen Nabi Üçüncüoğlu” genel başlığını taşır. Bu bölümde Ahmet Özer'in kaleminden Nabi Üçüncüoğlu'nun doğumu, eğitimi, evliliği, meslek hayatı ve sanatına dair ayrıntılı bilgiye yer verilir. “Ardından Yazılanlar” başlığını taşıyan ikinci bölümde; Baki Akgül, Ahmet Selim Teymur, Ömer Güner gibi kişilerin Nabi Üçüncüoğlu hakkındaki birer paragraflık yazıları bulunur. Üçüncü bölümde “Ölümünün Basındaki

Yankıları”na Dördüncü bölümde ise “40’lı ve 50’li Yılların Gazete ve Dergilerinde Kalan Şiirler”ine yer verilir. Bunlar; *Yeni Mecmua*, *Ufuklar*, *Kaynak (Balıkesir)*, *Yücel*, *Kaynak (Ankara)*, *Yeni Ufuklar*, *Hakimiyet*, *Hamsi*, *Varlık*, *Varlık Yıllığı* ve *Kıyı*’dır. Beşinci bölüm olan “Söyleşiler” başlığında Ahmet Özer, Ergün Altun ve Cemal Aydın’ın sanatçı hakkında yaptığı söyleşiler, altıncı bölümde ise “Nabi Üçüncüoğlu ve Şiiri Üzerine” 2 yazı bulunur. Son olarak “Nabi Üçüncüoğlu’nun Şiir Ufkunda Bir Gezi: ‘Memleket’le Gelen” yedinci bölümde de sanatçının şiirlerine dair 34 yazı yer alır.

2.5.3. Güneşi Alnında Taşıyan Gazeteci-Şair Ömer Turan Eyuboğlu

Ahmet Özer’in İsim Yayınlarından çıkan *Güneşi Alnında Taşıyan Gazeteci-Şair Ömer Turan Eyuboğlu* adlı üçüncü biyografi kitabı 2012’de yayımlanır. 495 sayfadan oluşan eser; “Kitabımı, Ömer Turan Eyuboğlu’yla kısacık bir yaşamı paylaşan can yoldaşı Sakıbe Eyuboğlu ile gencecik yaşta yitirilen saygın bir babanın evladı olmaktan onur duyduğunu bildiğim Yıldız, Güler, Sevil ve Ali Haydar’a armağan ediyorum” ithafla başlar. Ahmet Özer, *Güneşi Alnında Taşıyan Gazeteci-Şair Ömer Turan Eyuboğlu* adlı kitabına kadar olan sürede sanatçının emeğini yansıtmak için yaptığı çalışmaları şu şekilde ifade eder;

“Trabzon’da yayımlanan Kuzey Haber gazetesinde ölümünün 25. yıldönümünde 20 günlük bir dizi yazıyla emeğinin önemli bir bölümünü yansıtmaya çalıştım, şiirlerine yer verdim. Kıyı dergisinin pek çok sayısında, köşe yazıları yazdım Trabzon Ekspres ile Karadeniz gazetesinde onu ölüm yıl dönemlerinde anmayı bildim” (Özer, 2012b, 17).

Bütün bu yaptıklarını yeterli görmeyen Ahmet Özer, sanatçının kültür sanat, basın ve edebiyat alanlarındaki emeklerini bir arada toplama arzusuyla *Güneşi Alnında Taşıyan Gazeteci-Şair Ömer Turan Eyuboğlu* adlı kitabını kaleme alır. Kitap Ömer Turan Eyuboğlu’nun ölümünün 52. yılında okurla buluşur.

Ahmet Özer’in 1981’den 2012’ye kadar olan 31 yıllık süreçte şekillendirdiği eser; “Güneşi Alnında Taşıyan Gazeteci-Şair Ömer Turan Eyuboğlu”, “Şiir Tutkunu Bir Gazetecinin Yaşamına İzdüşümü”, “Yedigün’le Yazışmalar”, “Askerlik Dönemi Günceleri”, “24 Şubat 1956 Hakimiyet Doğuyor”, “15 Haziran 1960, Saat 17.00”, “Ölümünün Birinci Yıldönümünde Ömer Turan Eyuboğlu”, “Ömer Turan

Eyuboğlu'nun Ölümünün İkinci Yıldönümü", "Ömer Turan Eyuboğlu'nun Ölümünün Üçüncü Yıldönümünde", "Ömer Turan Eyuboğlu'nun Hakimiyet Gazetesinde Yer Alan Ürünleri", "Ömer Turan Eyuboğlu'nun Eleştiri Yazıları", "Dergiler Dünyası", "Ömer Turan Eyuboğlu'nun Hikâyeleri", "Ömer Turan Eyuboğlu'nun Gazete Yazıları", "Ömer Turan Eyuboğlu Üzerine Mektuplar", "Unutulmaz Ömer Turan" ve "Yıllar Sonra Onu Anımsamak" başlıklarını taşıyan 17 bölümden oluşmaktadır.

Kitabın ilk bölümünde Ömer Turan Eyuboğlu'nun babası Ali Ulvi Bey'in yaşamı, eğitimi ve kültür dünyasına katkıları üzerinde durulur. İkinci bölümde de sanatçının otuz üç yıllık kısa ama yoğun yaşamına yer verilir. Devamında ise gazetecilik hayatına, gazete ve dergilerde kalan yazılarına, sanatçı hakkındaki anılara, mektup ve hikâyelere, ölümünün ardında basında yer alan haberlere, yıl dönümlerindeki anılışına yer verilir.

2.5.4. Yazının ve Hukukun Aydınlik Penceresi Baki Akgül

Ahmet Özer'in Kıyı Yayınlarından çıkan *Yazının ve Hukukun Aydınlik Penceresi Baki Akgül* adlı dördüncü biyografi kitabı 2012'de yayımlanır. 269 sayfadan oluşan eser; "Kitabımın her sayfasına omuz veren sevgili Nazlı'ya..." ithafıyla başlar.

Eğitimci, hukukçu ve çağdaş bir aydın olan Baki Akgül'ün ölümünden 10 yıl sonra yayımlanan kitapta 11 bölüm bulunmaktadır. Bölümler; "Sevgiyle Donanmış Bir Ömür", "Sanata Gönül Verenler", "Dilimiz ve Sorunları", "Denemeden Değerlendirmeye", "Hukuka Değgin Yazılar", "Ardından Yazılanlar", "Öğrencilerinin Kaleminden Baki Akgül", "Söyleşiler", Saygın Bir Öğretmenin Emeline Düşülen Notlar", "Çocuklarının Gözünden Baki Akgül" başlıklarını taşır.

Kitabın ilk bölümünde Baki Akgül'ün yaşamına dair başta Ahmet Özer olmak üzere Cemal Aydın ve Füsun Üçüncüoğlu Akyener'in yazılarına yer verilir. Ardından gelen dört bölümde ise Baki Akgül'ün kaleme aldığı sanatçılar, dil yazıları, denemeler ve hukuku konu alan yazılar yer alır. Altıncı bölümde sanatçının ardından yazan; Ömer Güner, Gündoğdu Sanımer, Zekeriya Saka, İsmail Odabaşı, Adnan Binyazar gibi adların yazılarına, devamında ise öğrencilerinin yazılarına ayrılır. Diğer bölümlerde ise sırasıyla; söyleşilere, öğretmenliğine dair yazılara, çocuklarının yazılarına ve son

söze yer verilir. Kitap, dil ve yazına büyük önem vermiş olan Baki Akgül'ün yazdıkları ve üzerine yazılanların bütününden oluşmaktadır.

2.5.5. Aydınlanma Savaşçısı İsmet Kemal Karadayı

Ahmet Özer'in yayımladığı beşinci biyografi kitabı *Aydınlanma Savaşçısı İsmet Kemal Karadayı*'dır. Artshop'tan 2016'da çıkan kitap Tansu Bele ile ortaklaşa hazırlamıştır. Kitap 256 sayfa tutarındadır.

Hukukçu, yazar, şair olan İsmet Kemal Karadayı'nın ölümünden 10 yıl sonra yayımlanan kitap 11 bölüm, son söz ve fotoğraf albümünden oluşmaktadır. Bölümler; "Aydınlanma Savaşçısı İsmet Kemal Karadayı", "Ardından Yazılan İki Mektup", "Kitaplaşmamış Son Yazıları Gazetelerde Kalanlar", "Dergi Yazıları", "Düşün Sanat Dostlarım (Anı Portreler)", " 'Çok Özel' Olmayanlarıyla Düşün Sanat Dostlarım'dan Artakalan Yazılar Portreler", "Bilgelikler Çakıllamalar Şiirler Öyküler", "Sağlığında ve Ardından Kaleme Alınan Yazılar", "İsmet Kemal Karadayı İçin Ne Dediler", "İsmet Kemal Karadayı'yla Söyleşiler", "Ardından Yapılan Anmalar, Etkinlikler", "Son Söz", "Fotoğraflarla İsmet Kemal Karadayı" başlıklarını taşır.

Kitabın ilk bölümünde İsmet Kemal Karadayı'nın yaşam öyküsüne yer verilir. İkinci bölümde ona yazılan mektuplara, ardından gelen dört bölümde ise Karadayı'nın gazete ve dergilerde kalmış, kitaplaşmamış yazıları, dostlarıyla olan anıları ve onların biyografisi yer alır. Bu kişiler arasında Fazıl Hüsnü Dağlarca, Necati Cumalı, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Burhan Günel, Osman Şahin, İsmet Kemal gibi adlar bulunur. Diğer bölümlerde ise sırasıyla; şiir ve öykülerine, Karadayı hakkında yazılan yazılara, onunla yapılan söyleşilere, ölümünün ardından yapılan anma ve etkinliklere yer verilir.

2.6. Söyleşi

2.6.1. Sordum Söylediler

Ahmet Özer'in Anadolu Sanat Yayınlarından çıkan *Sordum Söylediler* adlı ilk söyleşi kitabı 1996'da yayımlanır. Eser 240 sayfadan oluşmaktadır. İki bölümü bulunan kitap, ilk bölümünde 19, ikinci bölümünde 4 olmak üzere 23 yazıdan oluşur. Bölümler; "Edebiyatın Kanatlarında", "Her Yaşam Bir Destandır" başlıklarını taşır.

Kitap; *Karşı, Kıyı, Milliyet / Sanat, Sanat Edebiyat '81, Kuzey Haber* gibi dergi, gazete ve yayımlanmamış yazılarından oluşturulur.

Eserde, Ahmet Özer'in; Gülten Akın, Ömer Kayaoğlu, Celalettin Algan, Gündoğdu Sanımer, İsmet Kemal Karadayı, İbrahim Dizman, Naim Tirali, Nadir Gezer, Rasim Şimşek gibi sanatçılarla yaptığı söyleşilere yer verilir. Bunun yanında Volkan Konak, Nazif Evren, İsmail Çalışkan gibi müzisyen ve eğitimciler de söyleşi yapılan değerler arasındadır.

2.6.2. Düşlerine Tutundum

Ahmet Özer'in Panama Yayınlarından çıkan *Düşlerine Tutundum* adlı ikinci söyleşi kitabı 2015'te yayımlanır. Eser 304 sayfadan oluşmaktadır. 20 yazının yer aldığı kitap, çoğunluğu *Kıyı* dergisinde olmak üzere *Cumhuriyet / Kitap* ve *Damar* dergilerinde yayımlanan söyleşilerinden oluşmaktadır.

Kitapta şairinden yazarına, eğitimcisinden eleştirmenine kadar yolu edebiyatla keşmiş birçok sanatçıya yer verilmiştir. Bunlar arasında Talip Apaydın, Mehmet Yaşar Bilen, Azime Korkmazgil, Tekin Sönmez, Ayşegül Yüksel gibi adlı sıralamak mümkündür.

2.6.3. Sesime Ses Verenler

Ahmet Özer'in Panama Yayınlarından çıkan *Sesime Ses Verenler* adlı üçüncü ve son söyleşi kitabı 2015'te yayımlanır. Eser 303 sayfadan oluşmaktadır. 22 yazının yer aldığı kitap; *Kıyı, abece, Patika, Doktor, Öğretmen Dünyası* dergilerinde yayımlanmış ve daha önce yayınlanmamış söyleşilerinden oluşmaktadır.

Ahmet Özer, söyleşi kitaplarının sonuncusunda çeşitliliğe giderek sanatçıların yanı sıra kütüphaneci, öğretmen, piyanist, doktor, tiyatro müdürü gibi toplumun değişik kesimlerinden insanlarla yaptığı söyleşilere yer verir.

2.7. Kent Monografisi

2.7.1. Trabzon'un Kalbi Meydan

Ahmet Özer'in Heyamola Yayınlarından çıkan *Trabzon'un Kalbi Meydan* adlı kitabı 2011'de yayımlanır. Eser, 22 farklı yazarın Trabzon'un 22 semtini ele aldığı kitap dizisinin ikinci kitabıdır. 49 yazı, 170 sayfadan oluşmaktadır.

Kitap; Ahmet Özer'in gittiği yerler, tanık olduğu olaylar ve üzerinde etki bırakmış insanları kaleme alır. Kitapta geçmişe yolculuk söz konusudur. Sanatçı, Trabzon Meydan'ında yer alan sinema, tiyatro, fotoğraf stüdyosu, park, heykel ve büstlerin, otel ve binaların geçmişteki durumunu, zaman içerisindeki değişimini ve yok oluşunu kaleme alır.

2.8. Derleme

2.8.1. Bir Uzun Ölüm

Ahmet Özer'in Kültür Bakanlığı Yayınlarından çıkan *Bir Uzun Ölüm* adlı kitabı 2002'de yayımlanır. Eser 206 sayfa olup, cep kitap boyutunda yayımlanmıştır. Kitap, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni ve öykü yazarı olan Ali İhsan Mıhçı'nın hayatını ve eserlerini konu almaktadır.

Giriş ve üç bölümü bulunan kitabın ilk iki bölümünde 5 öykü, son bölümünde ise 11 öykü, 2 masal yer alır. Bölümler; "İnsan Kısım Kısım Yer Damar Damar", "Alilerden Öyküler", "Dergilerde Kalanlar ve Yayımlanmayanlar" başlıklarını taşır. Kitabın giriş kısmında Ali İhsan Mıhçı'nın hayatına ve öykülerinde kullandığı dile dair bilgilere yer verilir. İlk iki bölümünde *İnsan Kısım Kısım Yer Damar Damar* adlı öykü kitabında yer alan öykülerine, son kısımda ise dergilerde kalan veya yayımlanmamış olanlara yer verilir.

2.9. Armağan Kitap

2.9.1. Ömer Güner'e Armağan

Ahmet Özer'in Trabzon Gazeteciler Cemiyeti Yayınlarından çıkan *Ömer Güner'e Armağan* adlı kitabı 2005'te yayımlanır. Eser 238 sayfadan oluşmaktadır.

Dört bölümü bulunan kitap; “Bir Ömre Kuşbakışı”, “Üç Kitaptan Yansıyan”, “Ulusal Basındaki Emek”, “Fotoğraflar Gerçeği Söylüyor” başlıklarını taşır.

Kitabın ilk bölümünde 47 yazı bulunur. İlk ikisi Ahmet Özer’in kaleminden olmakla beraber devamında dostları, meslektaşları ve aile bireylerinin yazılarına yer verilir. Bu yazılarda Ömer Güner’in yaşamı, meslek hayatı ve anıları anlatılır. İkinci bölümünde 12 yazı yer alır. Bunlar Ömer Güner’in *Gök Renginde Trabzon*, *Düşler ve Düşünceler*, *Gönülden Gönüle Trabzon* adlı kitaplarından seçilmiş metinlerdir. Üçüncü bölümünde *Cumhuriyet*, *Karadeniz*, *Hürriyet* gibi gazetelerde yayımladığı haberlere, dördüncü bölümde ise fotoğraflarına yer verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞİİRLERİ

3.1. Şairliği ve Şiir Anlayışı

70 Kuşağı sanatçılarından olan Ahmet Özer'in yazın dünyasına girişi şiirle olur. İlk şiir denemeleri liseden sonra başlar. Sanatçı, Türk basınında varlığını da yine Fatih Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü öğrencisiyken şiir ile duyurur. İlk görüldüğü yayın organı *Son Haber* gazetesidir. “Şiirlerini yerel Son Haber gazetesinde çalışan arkadaşı Ertan Tokinan'a verir yayımlanır. Yıl 1966'dır. Ve yüreğinden kopup gelen dizeler mürekkep kokusuyla tanışmaktadır ilk kez” (Dizman, Haziran 1996, 13). 26 Ekim 1966'da ilk şiiri olan “Yitik Tümceler” okuyucu ile buluşur. Ahmet Özer, bu yılı edebiyata giriş yılı olarak kabul eder. “İlk şiir bir güvendir” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 29) diyen sanatçının ilk şiirini diğerleri takip eder. Birkaç defter dolusu şiir yazar. Bu süreçte içe kapanık kişiliği onu yazmaya yönelten en büyük etkidir.

“Şiiri, şiir yazmayı öğreninceye değin uzun arayışlar yapmam gerekiyordu. Acele etmedim: Yazdıklarımı yırtıp atmadım. Onlar bir genç insanın hayat karşısındaki duruşunu ifade ediyordu” (Emre, 11 Şubat 1999, 4) düşüncesiyle hareket eden sanatçının ilk şiiri ile ilk kitabı arasında 15 yıllık bir süre vardır. Bu gecikmenin en önemli nedenlerinden biri de Özer'in mükemmeliyetçi tutumunda gizlidir. Yazdıklarını yayımlamakta acele etmez. Çünkü şiirin bir demlenme sürecinin olduğunu ve bu süreç sonunda imgesel anlam kazanacağı fikrini benimser. 1981'de yayımladığı ilk kitabı olan *Ayrı Beraberlikler*'de 1972 sonrası süreli yayınlarda yayımlanmış şiirlerine yer vermesi de bu fikrin sonucudur. Şiiri yaşamın düşle kesişmesi olarak tanımlayan ve her şiirin bir serüveninin olduğuna inanan sanatçı, yayımlamış olduğu ilk şiir kitabından 2018'de yayımladığı son şiir kitabına kadar aynı anlayışla hareket eder. Şiirlerini süreli yayınlarda dinlendirerek okuyucusuyla buluşturur. Sanatçı, 70 Kuşağı “[...] şairleri olarak düşünsel alanda hiç yalpalamadan, şiirini devrimci bir damara bağlayarak yaşama sindirmeyi temel ilke edinmiştik” (Aydın, Kasım/Aralık, 8) diyerek şiirinin temel dayanağını da vurgular.

Tanıklığını yaptığı hayatın tüm gerçekliğini şiirinde ortaya koymayı amaçlayan ve “Şiir diliyle yayılmak istiyorum yeryüzüne” (Özer, 1987, 46) diyen sanatçı,

yaşanılan felaketlerin, ölümlerin yerini çocuk kahkahalarıyla, çiçeklerle ve daima umut vadeden gelecek değiştirme çabası içerisindedir. Onun şiirlerinde umut hiç sönmeyen bir meşaledir. Sanatçı, bu düşünceler doğrultusunda “Şiir” adını verdiği şiirinde yazmak istediğı şiiri dile getirir:

“bir şiir yazmak istiyorum
yüreğimden yalnızlıkları kovarak
ve yaşanılanı yaşanmamış sayarak

bir şiir yazmak istiyorum
her dizede çocuk seslerini cımlatıp
menekşe ve papatyalardan sözcükler yaparak.

bir şiir yazmak istiyorum
uçsuz denizlerden mavilikler getirip
ağıtların girmeyeceğı bir gökyüzünü kullanarak.

bir şiir yazmak istiyorum sevgilim
yüzünün atlasında ölümü yenerek” (Özer, 1990, 14).

Sanatçının şiirlerinde Karadeniz’e dair unsurlara büyük ölçüde rastlanmaz. Onun şiirleri evrensel ve hayata yöneliktir. Şiirlerinde yerel düzlemin rüzgârı esmez. Bunun sebebi şiire başladığı dönemde 68 kuşağının temelinde yatan isyan olgusu vardır. Bu nedenle şiirlerinde bireysel konuların dışında emek, sermaye, sömürülen insanlar, trajedi, çocuk ölümleri ve toplumsal mücadele gibi konular gözlemlenmektedir.

Kendisini yolundan gittiğı sanatçılara karşı borçlu hisseden şair; “Şiirimi bu damarlardan süzüp yaşam kadar yoğun, yaşam kadar karmaşık, sarsıcı, yakıcı, kuşatıcı; sevecenliğı kadar hüznü de içeren bir yapıyı düşünerek kotarmaya çalıştım” (Çobanoğlu, Temmuz-Ağustos 2019, 9) diyerek şiirinin sınırlarını çizerek. Nâzım Hikmet, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Gülten Akin, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ömer Faruk Toprak, A. Kadir gibi sanatçıları kendisine örnek alır. Şiirlerini de aynı çizgide kaleme

aldığını söylemek mümkündür. Özellikle Nâzım Hikmet etkisi sanatçının üzerinde fazlasıyla belirgindir. Özer’in küçük yaşlarda babasının kitaplığından okuduğu Nâzım Hikmet, kendi şiir çizgisini de etkileyecek olan Toplumcu Gerçekçi şiirle ilk temasıdır. O yıllar için, “Nâzım, benim gibi birçok şiir sevdalısının kahramanı olmuştur” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 32) diyen sanatçının ilerleyen yıllarda bu kahramana şiirlerinde de çokça yer verdiği görülür.

Özer’in duyduğu toplumsal sorumluluk şiirlerinin konusunu etkileyen en önemli faktördür. Öldürülen aydınları, genç ölümleri, firarları, toplumcu mücadele içinde hapse düşenleri, yürüyüşleri, mitingleri şiirinde söz konusu ederek topluma tanıklık eden şiiri yazmayı amaçlar. Daha az olmakla birlikte aşk, özlem, umut, doğa ve çocuk konulu şiirlerinin yanında ithaf ve portre şiirler de kaleme alır. Bunu yaparken de şiirin ses, ritim gibi unsurlarını göz ardı etmez. Şiirin ne olduğu ve kime şair dendiği gibi konuların üzerinde ise özellikle durur. Sanatçı, “Şiir ve Hayat” sempozyumunda kendisine “Şiir nerededir” sorusunu yönelterek, “mermerin içindedir” yanıtını verir. Hünerin ise mermeri kırmadan heykeli çıkarmakta olduğu vurgusunu yapar.¹⁹ Özer, şiirin gerektirdiği bu incelikleri sağlamak için imge, söz sanatı ve söylem zenginliğiyle şiirini kurar. Ritim, derinlik ve çağrışımı ön plana çıkarır. Bununla birlikte Türkçenin dil özelliklerini de göz ardı etmez. Şinasi Özdenoğlu’nun deyişiyle; “[...] güzellikleri, aydınlık bir Türkçe ile günışığına çıkaran bir şiir” kaleme alır (Özdenoğlu, Mayıs 1994, 8). Attila Aşut, “Ahmet Özer’le Uzun İnce Yolculuğumuz” başlıklı yazısında Ahmet Özer’in şiirine dair düşüncelerini şu sözlerle dile getirir;

“Ahmet Özer, günümüzün toplumcu-gerçekçi ozanları arasında, çizgisini hiç bozmadan sürdüren bir arkadaşımızdır. Onun şiiri yaşamla iç içedir. ‘Günüm kendini çoğaltan bir el yazması / Bir gece baskını yüreğim’ der; yüreğinin sesiyle kurar dizelerini. Süsten uzak, yalın bir şiirdir ‘Gecenin Kanayan Yerinden’ ürettikleri. Söylemi yumuşaktır. Sesini fazla yükseltmez. Dipten akar gibidir şiiri. Dingindir ama durgun değildir dizeleri” (Aşut, Kasım / Aralık 2018, 16).

Ahmet Özer, sanatçı için yapıtı evreni kavrayabilmeli, bunu yaparken de ulusal özden uzak kalmamalıdır düşüncesini savunur. Bunun için şiiri; “Tarihe düşülen notlar ya da tarihten düşülen notlar gibidir [...]” O, bu yönüyle “tarihin hızına yetişmeye çalışan bir şairdir [...]” (Bozkurt, Ocak-Şubat 2019, 62). Şiirinin kapılarını hem

¹⁹ “Şiir ve Hayat” adlı sempozyum için bkz: <https://youtu.be/82zDULO89hk>

geçmişe hem günümüze hem de dünyaya aralar. Dizelerini tüm bunlara hâkim kılmaya çalışır.

Özer, şiirin içerikte olduğu gibi biçimde de kendini yinelememesi gerektiği görüşündedir. Kendisi de bu konuda özel çaba sarf eder. Bunu yaparken de şiir anlayışından ödün vermez. Sayfalarda kaç dize bulunacağından hangi şiirin hangi sayfada yer alacağına kadar düşünüp şiir düzenini bunun üzerine kurmaya çalışır. Şiirlerine küçük harfle başlamayı tercih eder. Bu yönüyle şiirine bir disiplin hâkimdir, denebilir.

Şair şiirlerinde öz Türkçe kelimeler kullanmaya özen gösterir. Daladı, sayrı, kırış, gökekin gibi kelimeler bunlardan bazılarıdır. Bununla birlikte şiirlerinde karanlık, ölüm, ölümsüz, aşk, umut, ışık, güneş, deniz, yağmur gibi kelimeleri çokça kullandığı görülür.

Ahmet Özer'in değişen ve gelişen şiirini üç evrede sınıflandırmak mümkündür. Sanatçının ilk dört şiir kitabında tekrarlar ve nidalarla daha gür ve söylev niteliğinde bir dil ile şiirlerini kaleme almıştır denebilir. Bu şiirlerinde 50, 60, 70 ve 80'li yılların siyasal olayları daha yoğun bir şekilde işlenir. İkinci evrede yer alan *Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün* ve *Aşkın Taçyaprağı* adlı 5. ve 6. şiir kitaplarında ise estetik değerin ön plana çıktığı görülür. Üçüncü ve son evre ise sanatçının *Sözümüz Vardı* adlı 7. kitabı ve sonrasındaki şiir kitaplarını içine alır. Sanatçının bu kitaplarıyla birlikte daha durağan, olgun bir şiir evresine geçiş yaptığı gözlemlenir. Bununla beraber Özer, sanatının tüm evrelerinde şiirleriyle egemen sınıf tarafından sömürülmeye karşı bir duruş sergiler. Ülke insanının siyasallaşma sürecini onlarla beraber yaşar ve bunu sosyalist bir bilinçle şiirlerinde dile getirir.

3.2. Konularına Göre Şiirlerinin Değerlendirilmesi

3.2.1. Toplumcu Şiirleri

Ahmet Özer, Toplumcu Gerçekçi şiir anlayışı içerisinde yer almış bir şairdir. Sanatçı, yarım asırlık sanat hayatı boyunca en çok toplumsal konuları işlemiş ve sanat dünyasında toplumcu kimliğiyle yer almıştır. Yazılarında da yer verdiği toplumsal konular şiirlerinde daha yoğun bir şekilde ön plana çıkmaktadır. Emek, insan hakları,

idamlar, ölümler, kent insanının yaşamı, yaşanan sosyal ve siyasi tüm olaylara şiirlerinde yer vermiştir.

Toplumcu şiirler, sanatçının sorumluluk duygusu ve yaşadığı dönemin tanıklığını etme bilincinin sonucudur, denebilir. “Yaşamımın en belirgin kazanımı 60’lı yılları bir genç olarak yaşamamdır” (Sezer, 2009, 93) diyen sanatçının şiirini besleyen asıl olaylar art arda gerçekleşen darbeler olmuştur. Başta 27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi olmak üzere devamında 12 Mart 1971 Muhtırası ve 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi şiirlerinde iç içedir.

Ahmet Özer’in ilk iki kitabı yayınlandığı dönem itibariyle özellikle toplumsal konular üzerine eğilmektedir. Şair, ilk eseri *Ayrı Beraberlikler*’de 1970’e kadar olan süre zarfında yaşanan sosyal ve siyasi olayları anlatır. Kitapta yer alan ilk şiir “Gezgin Bir Yürektir Dünya” ile beraber toplumu kuşatan askeri darbeleri şiirlerinde işlemeye başlar. Darbelerle insan hakları ve özgürlük gibi kavramların rafa kaldırıldığını savunan sanatçı, hapse düşenleri ve işkence görenleri şiirinde dile getirir:

“biliyorum
şimdi sen
nakışını işliyorsun sevginin
demirleri oyarak gözlerinle
ben sevda günlerini açıyorum hayatın
sayfalarda
ateşi bulan
ışığı yoğuran
sevmeyi / yaratmayı bilen insanın
cevherlerine kurulan pusular var daha
günlerde duvarlar var
duvarlarda acısı insanlığın

kan izlerine batmış” (Özer, 1981, 8).

Ahmet Özer, temel hak ve özgürlüklerin askıya alındığı özlemleri çoğaltan zamanları “Tanık Günler” adlı şiiriyle dile getirir. Şiirde tekrardan ibaret olan günlerin tanıklığını sürdürür:

“günler
 tanık oldular ölümlere
 gördüler vurulup öleni
 öldüreni
 hayatla taşınan ölümü
 ölümle başlayan dirimi.
 günler
 oldular en büyük lokomotif
 acıyı öğrenmeyen tarihe” (Özer, 1981, 33).

Ahmet Özer, ölüm ile yaşam arasındaki söyleşisini “Günle Dokunan” kitabıyla devam ettirir. Kitapta 12 Mart ve 12 Eylül’ün izlerine rastlamak mümkündür. Sanatçı, 12 Eylül’ü; “ülkemiz insanının DNA’sıyla oynandığı tarih” (İncesu Kasım-Aralık 2016, 42) olarak nitelendirir. “Artık eskisi gibi bir ülkemiz olmayacaktı, olmadı da. Düşünen, yazan, yüreği sağlam, uygar, demokratik kişilere güzel bir gün gösterilmedi” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 42). Aydınlar, gazeteciler, bilim adamları, işçiler, öğrenci ve öğretmenler bu süreçten en çok etkilenenler arasında yer alır. Kitaplar, dergiler, sokağa çıkmak, sendika ve dernek kurmak, izinsiz demeç vermek 12 Mart ve 12 Eylül’ün getirdiği yasaklar arasındadır.

Gözaltı, işkence, ölümler, yasaklar, dava, yargılama, yurttaşlıktan çıkarma ve mültecilik dönemin akılda yer etmiş en önemli sözcükleridir. *Günle Dokunan*’da yer alan “Sisli Günler”, “Gecenin Bir Vaktinde”, “Ölümü Geçen”, “İçimizde Dağlanan”, “Günler İçinde” ve “Yaşamı Morlaştıran” gibi birçok şiirinde bu konuların işlendiği görülür. Sanatçının şiirlerde yer verdiği “sis” ve “sonbahar” dönemi yansıtan kelimeler arasında yer alır.

“Önü Tutulan” adlı şiirinde de yine ölümle yoğrulan bir mart günü tasvir edilmektedir. Düşler her ne kadar güzelliklere ve umuda doğru yol alsada bir anda bölünüp yine ölümler gündeme gelmektedir. Şairin de dediği gibi sevgilerin önü tutulmaktadır:

“yüreğimde mart göğünün sesle yoğrulan yağmurları
 kolumda kanlı sayfalardan sızan çığlıklar

ve düşlerimizde at koşturan
karlı gecelerin sunduğu masallar
götürüyor yüzlerimizi çayır kokularına
yırtıcı kuşlarla çınlayan dağlara
[...]

şimdi yangınlar içinde günümüze dökülen
savrulan sevgilerdir önü tutulan” (Özer, 1984, 55).

Ahmet Özer, ölüm konulu şiirlerinde aydınları ele aldığı gibi 68 Kuşağını ve beraberinde genç ölümleri de işlemeye başlar. 27 Mayıs’ta ortaokul öğrencisidir. İdamlara tanık olur. 68 hareketinin dünyaya egemen olduğu yıl ise öğretmen olan sanatçı bu bilinci yazı ve şiirlerinde ince ince örmeye başlar:

“68 Kuşağı hep genç kalmış bir kuşaktı. Yaşamın özsuyu, ona ömrü boyunca gereken dirimi vermişti. Eğer bu kuşağı yitirmeseydik, onları anlayabilseydik, onlar için kalem kırıp darağaçları kurmasaydık, gencecik ömürlerine gün ışığını haram kılmasaydık, bugünkü sancılarımızın yarısı olmazdı. Toplumsal alanda en kolay harcadığımız insan ömrüydü. Bu acımasızlığımızı bu alanda da göstermekten geri kalmadık” (Özer, 1998b, 30).

Ahmet Özer, 68 Kuşağı içerisinde yer alan Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Aslan, Harun Karadeniz, Sinan Cemgil, Mahir Çayan, Sevgi Soysal, Gülten Savaşçı gibi birçok adı şiirlerinde bazen adlarıyla birlikte bazen de ad belirtmeksizin işler.

Ahmet Özer, kitapla aynı adı taşıyan “Gecenin Kanayan Yerinden” şiirinde yer alan “her ölüm bir şiir büyütüyor dilimde” (Özer, 1987, 35) dizeleriyle daha güzel bir dünya için verilen savaşı ve bu savaşta kaybedilen gençleri konu alır:

“sizlerin gençliğini taşıdım kanımda
ey güzel çocuklar sesime ses katanlar
şimdi renklerle savruluyorum ardınızdan
adlarınızı unutmadım/yüzünüz silinmiyor

aklımdan” (Özer, 1987, 34).

Sanatçı, *Aşkın Taçyaprağı*’nda “Akşamdı” adını verdiği şiirinde ise kendi toplumculuğuna yer verir. Tanık olduğu olayları ve hüznünü “ölüyorduk her gün ölümler adına / ve yaşamak dar geliyordu ufku muza” (Özer, 1998a, 18) dizeleriyle dile

getirir. Şiirin devamında Harun Karadeniz’e değinerek verilen mücadeleye vurgu yapar:

“eksilen kitaplarımıza kayıyor düşlerimiz
alevden geçen bir dünyanın ortasında
bir rüzgâr getiriyor seslerini onların
beyazıt meydanı’nda esmer bir çocuk
görüyorum

alnı terli: harun karadeniz” (Özer, 1998a, 18).

Sanatçı, *Bir Şehrin Boynundayız*’da “Kasaba” adını verdiği şiirinde haberlerden yansıyanları dile getirir. “Gazetelerde kurşunlanmış bir gencin yüzü” (Özer, 2011c, 29) yansır yüreğindeki hüznölere ve Nurhak Dağı’nda vurularak öldürölün Sinan Cemgil yer alır dizelerinde:

“bir bozlağın ardından akıyorum suya karışarak
ay ırmağı gümüşlüyor / radyoda son haberler
nurhak bir dağdır sinan kayada çiğdem
güncemizde dağın dağılan görüntüsü” (Özer, 2011c, 29).

Sanatçı hayatın mor yüzünü, o görölünmeyen tarafını da şiirlerinde dile getirme çabası içerisine girmiştir. *Suları Çekilen Nehir*’de yer alan “Mor Yüzü Hayatın” adlı şiirinde yaşam boyu geçtiğı yolu, verdiği mücadeleyi anlatır. Öldürölün gençölere ve açlık grevlerine vurgu yapar:

“kaç ağıtın şiiri çekildi göndere
aşkın külleri savruldu nehirölere
kaç baba parçalanmış bir oğula yandı
kaç annenin gözyaşı buluştu gökekinle.

onca zalimin suya ittiğı çocuklar
denizin kollarında bırakıldı kıyıya
açlık grevlerinde sönmeyen ışıklara
binlerce keşlebek sefer eyledi” (Özer, 2018a, 63).

Sanatçının aynı kitabında bulunan “Kitapların Masalı”, “Haydarpaşa”, “Konuğusun Hayatın” adlı şiirlerinde de geçmişin tanıklığı vurgulanarak kent ve insan manzaralarına yer verir.

31 Mart 1971’de Devrek’te asker olan Ahmet Özer, 12 Mart’ın yıkıcı etkisini *Söyle Yüzüm Tanığımsın*’da yer alan “1971” başlıklı şiirinde “yaşımın ortasında doğduğum ev yanıyor” (Özer, 1990, 27) dizeleriyle dile getirir. 12 Mart ile sıkıyönetim, yitirilen idealler ve kitap yasakları da art arda gelir.

Sanatçı, *Ayrı Beraberlikler*’de yer alan “Kitaplarla Sondeyişler”de şiirinin nesnesi olarak sunduğu kitabın toplum içerisinde düşürüldüğü duruma vurgu yapar. Şiirin ilk kısmında ekmek gibi, bir annenin evladına olan sevgisi gibi kutsal kabul ettiği kitapların itibarsızlaştırılmasını şu dizelerle dile getirir:

“[...]”

çeviren yanlış çeviriyor bilerek

korkarak bu anlamın güzelliğinden:

/yakın yırtın kitapları

parçalayın sayfaları

bıçaklayın

kan dökülmese de içlerinden/” (Özer, 1981, 62).

Dönemde hâkim olan baskıcı yönetim, kitapları birer tehdit unsuru olarak görür. Düşüncelerin önüne set çekmek amacıyla da kitapların yakılıp, yırtılmasını uygun görürken yenilerin basılmasına da karşı çıkar. Şair de kitaplarla söyleştiği şiirinde tüm bu olanlara karşı koymak istercesine sitemini dile getirerek şiirine son verir:

“kitaplar ey

yırtıldınız yürekleri kızartarak

yırtıldınız moraran yüzlere yansıyarak

yırtıldınız kafalara taht kurarak

ve kırılan kafaları

kıranlarca anlaşılmayarak” (Özer, 1981, 63).

Şair, “Haberlerde” adlı şiirinde ise isyanını büyük harflerle dile getirir. “KAN İÇİNDE KIRILAN BAŞ / YOL BOYUNCA İNSAN SELİ” (Özer, 1981, 36)

dizeleriyle bir idam anı anlatılır. Şiirde insan ile kitaplar, mürekkep ile kan eşdeğer tutulur. İnsanı susturmanın yolu ise idamla mümkün kınır:

“KAN İÇİNDE KAN İÇİNDE
TÜM KİTAPLAR KAN İÇİNDE
KAN MÜREKKEP – MÜREKKEP KAN
YARA YARA GÖZ İÇİNDE” (Özer, 1981, 35).

Ahmet Özer’in kitapların yakıldığı ve kana bulandığı şiirlerine Madımak Olayı ile aydınlar da eklenir. 2 Temmuz 1993’te Sivas’ta düzenlenen Pir Sultan Abdal Şenlikleri²⁰ esnasında Madımak Otelinde yanarak ve dumandan zehirlenerek ölen birçok şair, yazar ve düşünüre *Aşkın Taçyaprağı*’nda yer alan “Kente Söz Olanlar” şiiriyle yer verilir. Sanatçı, “bir gecenin içinde yankılanan sesleri / yangın olmuştur insanlığın harmanında” (Özer, 1998a, 36) dizeleriyle yangının insanlığın vicdanında da alevlendiğini vurgular. Meydana gelen bu olayı ilkelikle tanımlar. Ölen aydınların ise bir ömrün hakkını vererek yaşamı çoğalttıkları üzerinde durur:

“bu kentin alnacında yakılan ateşle
binlerce anı ısıtıyor yüzümüzü
onlar bir ömrün hakkını verdiler / öldüler
kim bilir kaç sevgiyi taşımışlardı ömürlerince
geçmişten geleceğe anka dediler” (Özer, 1998a, 36)

Şair, şiirlerinde ölümleri çoğaltarak “Cumartesi Anneleri” olarak bilinen, gözaltında kaybolan ve faili meçhul cinayetlerde ölen yakınlarını arayan kimselerin acısına da ortak olur. 27 Mayıs 1995’ten beri her cumartesi Galatasaray Meydanı’nda oturma eylemleri düzenleyen annelerin hüznünü *Sözümüz Vardı* kitabında yer alan “Bir Kapının İki Yüzü” şiirinde: “bir kapının bir yüzü gökyüzüdür / bir yüzünde ağrı gizlidir tüm annelerin” (Özer, 2001, 90) dizeleriyle dile getirir. Sanatçı, *Bir Şehrin Boynundayız*’daki “Azaldıkça Çoğalan” adlı şiirinde ise bu annelerin evlatlarını,

²⁰ Ahmet Özer, *Çılgılık*’ta “Sözün Bittiği Yer: Sivas 1993” başlığı ile Pir Sultan Abdal Şenliklerinden geriye kalanları dile getirir:

“Acılar, ağtlar, yanık kokan giysiler, kırılan heykeller, parçalanmış sazlar, yakılıp yıkılan işyerleri ile elbette şiirleri, yazılar ve fotoğraflar...”

Bir de bir yaşında, iki yaşında yetim kalan, öksüz kalan bebekler, genç kızlar, acılı eşler, hüznü dolu babalar, yıkılıp giden anneler...” (Özer, 2011b, 62).

yeryüzüne barışı getirmek için canını ortaya koyan savaşçılara benzetir. Annelerin ellerinde kalan tek hatıra, dert ortağı çocuklarının giderken ardında bıraktığı gömleğidir:

“oğlunun kokusunu taşıyan
gömleğin desenlerine sinmiş
kuşlarla konuşuyor” (Özer, 2011c, 97).

Ahmet Özer şiirin devamında ise Nâzım Hikmet’in dizelerini şiirine ortak ederek dünyayı değiştirmek uğrunda verilen mücadeleyi ve yitip giden gençleri dile getirir:

“bir sevgiliyle buluşamayan dudaklar
şiire yaslanıyor gün batımı
nâzım’ı anımsıyor ‘delikanlım iyi bak yıldızlara
onları bir daha göremezsin’ dizeleri akıyor
götürülen bütün raylardan” (Özer, 2011c, 98).

Sanatçı şiirinin çekim alanını evrensele yayıp, dünyada gerçekleşen olaylara ve savaşlara kayıtsız kalmayarak şiirlerinde önde tutmuştur. Bunlardan ilki Türkiye’yi de yakından ilgilendiren ve etkileyen Kore Savaşı’dır. Demokrat Parti’nin NATO’ya katılma isteği Türkiye’nin Kore Savaşı’nda Güney Kore’nin yanında yer almasına neden olur. Türkiye 17 Eylül 1950’de savaşa katılır. Ahmet Özer, *Ayrı Beraberlikler*’de “Yolculuklar” adını verdiği şiirinde bu gidişin, gidenler için barındırdığı anlamsızlığı dile getirilir:

“[...]”
gidiyordu
uzakdoğuda kimin için
neden
ve bilinmeden
ateşlere vurmak için kendini” (Özer, 1981, 21).

Şiirin devamında yapılan bu eylemin sonuçları üzerinde durulur. Çıktığı uzun yolculukla düştü uyanan insanın yaptıklarının vatana değil, Batıya canını vermek olduğu vurgulanır. Diğer yandan ise savaşa katılanların bir kısmı daha sonra

Almanya'ya işçi olarak gönderilir. Yine bu insanlar da sistemin diğer kurbanları arasında yerlerini alırlar:

“bir gün
gördüğü düştten uyanırken adam
açlığı çalan saati
kara vagonlara doldurdu umutlarını
makinarya can olmak için
dünyayı baştan başa dolaşıp
batının bir çarkına
veriyordu
kanını” (Özer, 1981, 21-22).

Ahmet Özer, Kore Savaşını konu alan bir diğer şiirine *Sözümüz Vardı* kitabında yer verir. Şair, “Düş Defteri Notları” başlığını taşıyan şiirde Necati Cumalı’dan Nâzım Hikmet’e, İsmail Hakkı Tonguç’tan Fakir Baykurt’a kadar birçok adın yaşam kesitlere değinerek konuyu Kore Savaşına getirir. Şiirde “ölüm birliği” tanımlamasıyla giden askerlerin dönmemek üzere yola çıktıklarına vurgu yapılır:

“kore’ye ölüm birliği uğurlanır
nişanlı yüzüğüyle
türkü eşliğinde” (Özer, 2001, 112).

Ahmet Özer, *Varlık* dergisinde Haydar Eroğlu’yla yaptığı söyleşide: “En yakınımızdaki kişiden, dünyanın en uzak karaşındaki topluma, bir sanatçı tavrıyla uzanmayı gerçekleştiremediğimiz sürece, başta kendi insanımıza yabancılaşmış oluruz” (Eroğlu, Kasım 1987, 34) der. Yerelden evrensele giden çizgide ABD’nin Vietnam yenilgisine de şiirinde yer verir. *Bir Şehrin Boynundayız*’da “Tarihtir Tanığımız” adlı şiirinde 1 Şubat 1968’de Vietkong’lu Nguyen Van Lem’in, Güney Vietnamlı bir subay tarafından gerçekleştirilen infazı anlatılır:

“nereye baksam
‘bir fotoğraf canlanıyor’
vietkonglu gerillanın şakağındadır namlu
cellat / güney Vietnamlı bir subaydır

eddie adams:

bir karede donduruvermiştir suçunu insanın
en uzun zaman işte o an'dır.

bulanık bir suyun durgun akışında
tetik düşerek
yenilgiden söz etmeyecektir tarih
kırılan bir kemiğin yakıcı kokusu
iki şeye yol verecek:

1 şubat 1968 ve zamana iz düşen büyük ödül: pulitzer" (Özer, 2011c, 67).

Ahmet Özer, toplumsal konulu şiirlerinde tanıklığını yaptığı bir dönemin şiirini yazar. Darbelerin beraberinde getirdiği yasak ve kısıtlamaları, yitirilen özgürlüğü ve gençliği, hüznü, yurt içi ve yurt dışı olaylarını şiirine konu edinir. Bununla beraber toplumsal şiirlerinde mücadelenin ve beraberinde gelen ölümün de şiirini yazar. "dünya kurulalı beri / ölümsüzlüktü aradığım" (Özer, 1987, 64) diyen şair arayışının içerisinde daha güzel bir hayatı düşler.

3.2.2. Aşk Konulu Şiirleri

Ahmet Özer, toplumculuğuyla tanınan bir şair olsa da pek çok sanatçıda olduğu gibi şiirlerinde bireysel konuların da yer aldığı görülür. Fakat bu şiirler nicelik olarak toplumsal konulu şiirlerinden daha azdır. Onun şiirinde sosyal ve siyasi meselelerin ağırlık kazanması kimi zaman bireysel duyguların sosyal meseleler içerisinde harmanlanarak verilmesine neden olmuştur. Şair, kimi zaman da sadece aşkı ön plana çıkararak şiirin büyüklüğünü, dizelerin güzelliğini sevgiliyi dile getiriyor olmasına bağlamaktadır. Onun şiirlerinde aşk, cinsellikten öte bir konuma sahiptir.

Sanatçının art arda yayımlanan ilk üç şiir kitabında aşktan ziyade topluma dönük bir yüzden yansıyan; ölümler, işkenceler, idamlar, kent yaşamı, yitirilmiş özgürlükler yer alır. Özer, bu kitaplarında sadece birkaç şiiriyle aşka kapı aralar. *Günle Dokunan*'da yer alan "Posta Katarları" sanatçının aşka belirgin bir şekilde yer verdiği ilk şiiridir, denilebilir. Şiirin giriş kısmında karlı bir kış gününde yalnızlığı ve geceyi sıcacık sevgili mektuplarıyla bölen posta katarı anlatılır. Gelen mektupla aşğın gönlü

aydınlanır. Şair, Aslı ile Kerem hikâyesine gönderme yaparak sevgilinin bir sözünün âşık üzerindeki etkisini saptar:

“ah şu bitirilmeyen sevda
kerem’i bir sözle yangına katan
dağların göğsünde demlenen ırmak
bizden sonrakilere sunduğumuz
eskidikçe köpüren bengisu” (Özer, 1984, 59).

Gecenin Kanayan Yerinden’de yer alan “Oradasın” adlı şiirde ise tuz ve karanfil kokulu, yıldızlı bir gece tasvir edilir. İlk dizesinde “şimdi bir mektupla doluyorsun yüzüme” (Özer, 1987, 60) ifadesine yer veren şair, sevgiliyi aşığıyla bir mektup aracılığıyla buluşturur. Yüzü, korkaklar ve cesurlar için yaşamın yasaklandığı bir çağa dönük olan şair, aşkı yaşamayı katlanılabilir kılan bir gerekçe olarak kabul eder:

“oysa yüreklerimize sığıırdık her akşam
ve aşk
hiç bitmeyen bir söylevdi dilimizde
aşklar eksilmedi tartılı yüreğimizden
ihamet tuzaklarıyla kuşatılan
günlerde
bütün adresler dilimizdeydi
bütün bildiklerimiz yaşamak
üstüne (Özer, 1987, 61).

Ahmet Özer’in *Söyle Yüzüm Tanığmsın* kitabı ile aşkı konu alan şiirlerinde artış gözlemlenir. “Bir Gün” adlı şiirin ilk kısmında yine sevgiliden gelen bir mektupla aşığın yüreğindeki aydınlanmaya, coşkuya ve yaşama sevincine yer verilir:

“bir gün yüreğim meydanlardan
uzun yolculuklardan dökülür gelir
bayraklar dalgalanır/karanlık biter
bir gün sevdiğim kadının yüzü yansır mektuplara
yaşamak bir karanfil olur yakamda” (Özer, 1990, 12).

Âşık ile sevgili arasında mesafeyi barındırdığı şiirlerinde şair, bu mesafeyi mektuplar aracılığıyla en aza indirir. “Şimdi Artık Nerdesin” adlı şiirinde “mektuplar gelirdi yüzünden izler taşıyan” (Özer, 1990, 42) dizesi, âşığın bu yolla hasret giderdiğini gösterir. Şiirin devamında ise siyasal ortamın gelgitleri içerisinde sevgi üç kelimeyle tanımlanır:

“sevgi bir tabanca gibi salınırdı tenimize:

yalındı

yasal olmayandı

yasaktı” (Özer, 1990, 43).

Şair, “Tanıyıyım Dünyanın” adlı şiirinde de yine yaşanan çağa vurgu yaparak çağın da aşktan habersiz olduğu üzerinde durur:

“bir çocuk alnıyım savaşın ortasında

ölüm kazıldı künyemize

aşkı tatmayan çağda” (Özer, 1990, 65).

Sanatçı, *Sözümüz Vardı* adlı kitabındaki “İki Şarkı Arasında” adlı şiirde ise âşığın mektubundan dökülen sözcüklere de yer vermeye başlar. Âşık, şiirde korkusuzca dile gelir:

“mektubun zarfında bir dil gezindi

ve zarfın kapattığı bir dünyadan

ilk sözcükler balkıdı:

seviyorum seni

sen unutsan da zaman unutmayacak

ey gülüm” (Özer, 2001, 17).

Ahmet Özer’in şiirlerinde aşkı en yoğun işlendiği kitaplar *Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün* ve *Aşkın Taçyaprağı*’dır. Kitaplar, adları bakımından da dikkati aşka yönlendirmektedir. Sanatçı, bu kitaplarında aşkı daha farklı bir bakış açısı ve tutumla ele alır. Bu şiirlerinde zaman zaman aşkın daha cesurca yaşandığını görmek de mümkündür. “Dökülen Çiçeklerle” şiirinin son kısmında âşığın, aşk karşısında kendini değiştirmek ve yeniden yaratma isteği göze çarpmaktadır.

“ey gülüm

aşk yeniden yaratılmaktır/yüreğime

öğrettiğim” (Özer, 1993, 13).

Sanatçı şiirinde kimi zaman kavuşmalar kadar ayrılıkları da sevdaya dâhil eder. “Bir Fotoğraf” adlı şiirinde olduğu gibi sevgilisini, ona duyduğu aşkla düşlerinde savrulurken bir fotoğraftan yansıyanları dile getirir. Devamında ise aşkı yalnızlıkla tanımlar:

“aşk biraz da yalnızlığımızdır sevgilim

közleri harlanan bir ocağın

alevinde yanarken

ve saydam bir akıştır

renkleri tenimize kazınan” (Özer, 1993, 23).

Şair, kimi zaman ise “Seninle” adlı şiirinde olduğu gibi aşkları ve ayrılıkları kimin başlattığını sorgular. Aşkın ayrılıkla kesiştiği nokta üzerinde durur:

“yüzünün bir yanındayım

ipek bir ses yayılıyor ağzından bulutlara

aşk varsa ve yürüyorsa damarlarıma

başlıyor birdenbire bir sorgulama:

kimler göğsümüzde yakıyor ateşini sevdanın

ayrılıkları kim başlatıyor şafakla” (Özer, 1993, 32).

Ahmet Özer, *Bir Şehrin Boynundayız*’da yer verdiği “Aşkın ve Ayrılığın Sesiyle” adlı ilk şiirinde yine aşklar ve ayrılıklar sesinden şiirine bir çılgılık olup yansır:

“[...]

aynalarda başkasının yüzüdür yüzümle çakışan

yıldızlarla konuşan sesimdir yitirmedığım

sesimdir gecenin sonsuz derinliğine

aşkın ve ayrılığın çılgılığı olup serilen” (Özer, 2011c, 10).

Sanatçı son şiir kitabı olan *Suları Çekilen Nehir*’de yer alan “Arya” adlı şiirinde gül motifiyle sevgiliyi sembolize ederek yine ayrılıkla sonuçlanan bir aşkı dile getirir:

“dilin ışığında yürüyor şair
saati aşka ayarlı
solgun gülünü taşıyor
geçen günlerine
ömrünün” (Özer, 2018a, 69).

Sanatçı, *Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün* ile başladığı sorgusuna *Aşkın Taçyaprağı* adlı kitabıyla devam eder. Özer, “Yaşam Pusu Kuruyor” adını verdiği şiirinde bu sefer de aşkı ve sevgiyi sorgular. Toplumsal mücadele içerisinde yaşamla ölüm arasında gezinen bireyin aşk karşısında yorgun tavrını dile getirir:

“nasıl sevebilir insan / yaşının tam ortasında
şiirine kan sıçramış / elleri ezik /
türküsü ağıta yaslı
çiçekleri solgun alev almış yüzüyle” (Özer, 1998a, 12).

Şairin aynı kitapta şiirinin nesnesini açık bir şekilde eşi Nazlı Özer yaptığı aşk şiirleri de mevcuttur. “Bir Kenti Anımsatan” adını taşıyan şiirde şairin anımsadığı kent eşiyle tanıştığı yer olan Konya’dır. Şiirde kentin adı verilmese de “ova”, “buğday”, “başak” ve “ney” gibi Konya’yı çağrıştıracak kelimelerle dizeler kurulur. Sanatçı, şiirinin ilk kısmında eşiyle ilk karşılaştığı âna yer vererek serüvenini anlatmaya başlar:

“sonsuz göğün altında zamanın birinde
sular duruyken bulutlar pamuğa kesmişken
temmuz güneşinin ortasında/yüzün yüzümle
çakıştı” (Özer, 1998a, 30).

Şiirinin her bölümünde sevincini ve merakını dile getiren şair, son bölümünde ise eşi Nazlı Özer’le yaşamı omuzlayışlarını dile getirir:

“neyler çalındı o gece bir kenti anımsatan
aşkı öğrenen bir gencin önündeki uçurumlara
kim bilir neler kazınacaktı defterine ömrün

yağmuru taşıyan bir göğü yaşadığımda
seninle bir dünyayı omuzluyorum her sabah

izlerim karışıyor/dünyayı kuşatanların izlerine” (Özer, 1998a, 31).

Ahmet Özer, “Geceyi Dolduran Işıklar” adlı şiirinde de yine eşiyle olan birlikteliklerini anlatmaktadır. Şair, şiirine bir kış günü eşiyle Ankara sokaklarındaki gece yürüyüşünü tasvir ederek başlar. Devamında ise birlikte çıktıkları hayat yolunda yine birbirlerine yaslanarak ve birbirlerinin yolunu aydınlatarak yürürler:

“yürüyoruz
gençliğimize tutunarak kısa adımlarla
şiirden bir yolu geçiyoruz birlikte
gece
karlar altında ankara’da” (Özer, 1998a, 33).

Sanatçı, *Gecenin Kanayan Yerinde* de benzer bir şiirine daha yer verir. “Bir Gecede” başlığını taşıyan şiir, dayanışma ve birlikteliğe vurgu yapar:

“sevgilim bir ney kentini anlatıyor
önüne çekilen duvardaki fotoğrafları
omuzlarımda nehir gibi akıyor
rüzgârlar
başağın başağa yaslanışdır yaşanan” (Özer, 1987, 52).

Ahmet Özer’in aşk konulu şiirlerinde eşiyle olan birlikteliklerini dile getirdiği şiirleri dışında bir kavuşmanın olmadığı görülür. Genellikle uzaktan uzağa yaşanan aşkların hüküm sürdüğü şiirlerinde mektuplar ve tren sesleri umudu taze tutan unsurlar arasında yer alır.

3.2.3. Özlem Konulu Şiirleri

Ahmet Özer’in şiirlerinde özlem genellikle geçmişe dönük bir duygu olarak okuyucunun karşısına çıkar. Sanatçı zihninde biriktirdiği duygulara, görüntülere ve anılara dizelerinde yer verir. Bu şiirlerinin nesnesi sevgiliye, dost, sanatçılara, yitirilen evlatlara ve çocukluk anılarına yöneliktir.

Ahmet Özer’in şiirlerinde özlemin yoğun olarak üçüncü şiir kitabı olan *Gecenin Kanayan Yerinden*’de hissedildiğini söylemek mümkündür. Sanatçı bu şiirlerinde sık sık tekrar eden anı sözcüğüyle geçmişi hatırlamaktadır. “Anılar” adını

verdiği şiirine anıyı tanımlayarak başlayan şair, şiirin devamında geçmişteki sıcak günlere özlem duyan ve şehirdeki yalnızlığından yakınan bireyi ele alır:

“anılar göğsümüze sığınan yaralı kuşlar
kristal ışıklarda yalnızlığı yüreğimizin
karlı günlerimizin sis çanı
anılar parmaklarımızda ezgiyi dokuyan
mızrap
çalınan kapılarda tanınmayan yüzler” (Özer, 1987, 14).

Özer, “Yarım Bırakılan Kelimeler” adını verdiği şiiriyle anılardaki yolculuğuna devam eder. Şiirin ilk dizesinde hayatı “göçmen bir kimsesizlik” olarak tanımlayan şair tanık olduğu acılara ve kayıplara değinir. Devamında ise ölümünün ardından Hasan Hüseyin Korkmazgil’e duyduğu özlemi dile getirir:

“alıp gidiyorsun gülüşlerini gözlerimizden
çekerek
saatin zil sesini/kırların yabanıl
papatyalarını
fotoğraflarda yarım bıraktığın kelimeleri
kitapların kalıyor ellerimizde/
çeliğe su veren hünerin
bahar yağmurları yağıyor ışığına.
saçlarına kar yağmayacaktır/
gülüşünde temmuz güneşleri
güzelliğin çoğalacaktır karanlık odasında
yüreğimizin” (Özer, 1987, 19).

Ahmet Özer, devamında yer alan “Gül Işığı” adını verdiği şiirinde de “anılar çoğalıyor çırpınan yüreğimizde, / göğüslerinde hayatın rüzgârı gidenlerin” (Özer, 1987, 21) dizeleri ile de kaybettiği dostlarına olan özlemini dile getirir. Sanatçı, *Söyle Yüzüm Tanıgımsın*’da “Sözümdür” adıyla yer alan bir başka şiiriyle yine gençliğine tanık dostlarına seslenerek geçmişte yaşadıkları günleri anımsar:

“şimdi neredesiniz gençliğime tanık dostlarım

karanlığı tutuşturarak geçtiğimiz günler nerde
gemi yol alıyor pazartesten perşembeye
ve dönüyor dünya ulaşmak için gündüze” (Özer, 1990, 36).

Sanatçının şiirlerinde yer alan sevgili ise bir diğer özlem kaynağıdır. Özer, *Söyle Yüzüm Tanıgımsın*’da bulunan “Sevdandı” adlı şiirinin ilk kısmında sevgilisinin konuşmasıyla beraber geçmişteki günleri anımsayacağını söyleyerek bugün elinde kalanları dile getirir:

“şimdi o zamanlardan arda kalan
özlem ve ayrılık şarkıları
yeşerir tenimde” (Özer, 1990, 55).

Sanatçının özlem konulu şiirlerinde zaman olarak genellikle özlemin koyulaştığı, insanın kendiyi baş başa kaldığı ve ayrılıkların daha çok can yaktığı akşam ve gece vaktini tercih ettiği görülür. *Sözümüz Vardı*’da “Gecenin İklimi” adlı şiirinde akşamı “özlemin yalnızlığı çoğaltan yüzüdür akşam / ve ağır inen hüzdür tenimize dikenler eken” (Özer, 2001, 98) dizeleriyle tanımlar. *Gecenin Kanayan Yerinden*’de “Işık Olan” adlı şiirinde de yapılan gece vurgusu hasreti derinleştirmektedir:

“bütün gemilerde taşınan hasretti
bütün mektuplarda ayrılık
geceydi
yıldızların gözleri üstümüzde
geceydi
bütün seslerde tarazlanan” (Özer, 1987, 56).

Gecenin Kanayan Yerinden’de bulunan “Ordasın” adlı şiirde de yine bir ayrılık dile getirilir. Gece vakti fotoğraf ve mektuplar aracılığıyla geçmişteki günleri anımsayan şair, özlemini de bu yolla gidermeye çalışır:

“[...]”
şimdi o günlerimizi tenimize kazıyan
fotoğraflarımız dökülüyor karanlıklara
sokak lambalarının sarı ışığına” (Özer, 1987, 61).

Ahmet Özer'in şiirlerinde geçmiş, acıları ve sevinçleri barındıran bir unsur olmakla birlikte anıların, güzel dostlukların, ayrılıkların ve bunun beraberinde getirdiği özlemin simgesidir. Bundan dolayı sanatçı, özlemi konu alan şiirlerinde geçmişini hatırlatması ve buna ortam hazırlaması sebebiyle birden çok sözcüğü tekrar ettiği görülür. Sanatçı özlemi; mektup, fotoğraf, akşam, gece ile birlikte ele alır.

3.2.4. Umut Konulu Şiirleri

Ahmet Özer'in yayımladığı ilk şiir kitaplarında daha yoğun olmakla birlikte umuda doğru bir seyir halinde olduğunu söylemek mümkündür. Onun şiirlerinde umut ve gelecek iç içe geçmiş kavramlardır. Sanatçı, döneminde her ne kadar zor sınavlar veriliyor olursa da gelecek için hep umut vaat eder. Şiirlerinde umut, karanlık günlerde yanı başında yer alan dayanağıdır. Bu nedenle şiirlerinde ışık, gün doğumu, güneş, yıldız gibi aydınlığı ifade eden sözcüklerle umut sıklıkla yer bulur. Diğer yandan ise çocuklar onun şiirlerinde umudu temsil eden en büyük unsurdur.

Ayrı Beraberlikler'de yer alan "Anılara Batmış Günlerden" adlı şiirinde "çocuklara el vererek geleceği getiren" (Özer, 1981, 60) şair, çocukları şiirinin nesnesi yapar. Gelecek güzel günleri onlarla selamlamayı umut eder:

"bir şiirdir şimdi küçücük yüzleri sarsan
bir şiirin akışına kulaç vurulup
gerine gerine son dizesini yudumlayıp
sesi sese katarak
dünya bizimle gülecek diyebilmek" (Özer, 1981, 60).

Suları Çekilen Nehir'de "Kumdan Kale / Düşten Kale" şiiriyle sanatçı, doğayı da şiire katar. Yağmur öncesi bir anın tasviri yapılan şiirde çocuklara seslenen Ahmet Özer, karşılaşılabilecek olumsuzluklara karşı üzüлüp umutlarını kaybetmemelerini öğütler:

"ey çocuk
birazdan yırtılacak düşlerinin kilimi
güzelliğe yol verdiği dünya
dönüşecek sel yatağına

üzülme
dağılan her başaktan
serpilen taneler gibi
parmaklarından akan ışıklar
çiçek açacak her mevsim
denizle kucaklaşanın düşlerinde” (Özer, 2018a, 93).

Özer, *Günle Dokunan*’da yer alan “İniyor Sessizce” adlı şiirde bu sefer de tasvir edilen gecedir. Şiir boyunca korkulara kapı aralayan gece aynı zamanda umutların da üzerini örtmektedir. Şiirin son birimine gelindiğinde ise güneşin doğuşuyla birlikte ardına kadar açılan kapı düşleri, dolayısıyla umutları tekrar gün yüzüne çıkararak tazeler:

“acının örtüsü seriliyor günlerimize
iniyor gözlerimize solgun perdeler
seher güneşinin tellerinden
damlıyor ıııklı düşler” (Özer, 1984, 23).

Sanatçı ilk kitabı olan *Ayrı Beraberlikler*’de yer alan “Karartma Günlerinden Yansıyan” adlı şiirinde ise II. Dünya Savaşı döneminde Türkiye’nin durumunu tasvir eder. Dönemin getirdiğı tüm olumsuzluklara rağmen şiirine umudu yineleyerek son verir:

“bir ışık dağılır
çiçeklere su olur
çocuklara şiir” (Özer, 1981, 74).

Özer, *Ayrı Beraberlikler*’de yer alan ilk şiiri “Gezgin Bir Yürektir Dünya”’da dönemin koşullarının dayattığı karamsar ruh halinden umuda doğru bir seyir halindedir. Sanatçı tüm uzaklıklara ve zorluklara rağmen yarınlardan beklenti içerisinde:

“belki sana
yüreğinin ak güvercinleri
gökyüzünü doya doya solumak
türküler söylemek hep birlikte

uzaktır
 ve zordur
 göğüslerde sıkışan soluğu
 tutup – taşımak
 ama biliyorsun
 gezgin bir yürektir dünya
 ve sarsıldıkça döl vermiştir yarınlara...” (Özer, 1981, 9).

Sanatçı, “Dağlanan” ve “Yürürlüktedir” adlı şiirinde onca ölüme rağmen büyük harflerle “ÖLÜME İNANDIKSA DA / ÖLÜM OLMADIK HİÇBİR ZAMAN” (Özer, 1981, 13) ile “YAŞAMAK YÜRÜRLÜKTEDİR / BİLMELİSİN” (Özer, 1981, 40) dizeleriyle seslenir. Dayatılan hayatın içerisinde hayatta ve ayakta durabilme mücadelesi vererek gelecek güzel günlere olan inancıyla umudunu diri tutar.

Ahmet Özer, umut konulu şiirlerde bireyin iç dünyası ile yaşamın görünen yüzünü şiirle harmanlayarak verir. Sanatçı bu şiirlerinde özgürlük arayışı içerisinde umudunu tazeler. Bunu yaparken de çocuk, doğa, gün, güneş, yıldız, ışık, bahar, düş gibi kelimeleri yineler.

3.2.5. İthaf ve Portre Şiirleri

Ahmet Özer, öğrencilik yıllarından bu yana şiirleriyle soluklandığı sanatçılara kendisini daima borçlu hissetmiştir. Döneminde birçok sanatçı ve aydınla yakın ilişkileri olmuş, tanıştığı insanları ise bir zenginlik olarak kabul etmiştir. Kendisini etkileyen kişilere şiirlerinde yer verme gayreti içerisinde olmuştur. Bu doğrultuda yedinci şiir kitabı olan *Sözümüz Vardı* dışında tüm şiir kitaplarında ithaf ve portre şiirlere yer vermiştir.

Günle Dokunan’da Özer’in ilk ve tek ithaf şiiri “Ateşe Tutulan Fotoğraflar” başlığıyla Orhan Çubukçu’yadır. Ahmet Özer’in 1981’de Nevzat Üstün Ödülleri şiir töreninde tanıştığı Çubukçu’nun serüvenini şiirinde dile getirir. Yugoslavya, Almanya, Belçika gibi dilini bilmediği ülkelerde bir göçmen misali bulunuşuna ve oyunculuğuna vurgu yapar. Sanatçı, Orhan Çubukçu’yu hem yazılarında hem de şiirlerinde “o hep bir ‘Yalnız Adam’ın yaşamını oynadı. Bir aktör olarak tek kişilik oyunun kahramanı oldu” (Özer, 2000, 171) şeklinde tanımlamıştır.

“bu şehrin acıyla yoğrulan son gecesinden
geçtin/ter içindeydi atın
sevgiye yenik düşmüştü yüreği
ellerin gezinmişti yabancı peronlarda
insanlar tanıyıştın dillerini bilmediği.
[...]

bir yanında doru taylar dalıyordu rüzgâra
bir yanın ekleniyordu gecenin örtüsüne
ışıklı kiraz dallarından geçen yangınlar gibi
ray oluyordun akıp giden trenlere
son oyununa hazırlanan bir aktördün” (Özer, 1984, 9-10).

Sanatçı, *Gecenin Kanayan Yerinden* adlı kitabındaki “Desenler” başlıklı şiirini ise 1970’te askerken tanıştığı ve sanat yolunda ortaklaşa işler yaptığı dostu Mehmet Yaşar Bilen’e ithaf eder. Şiirde tanık oldukları sosyal ve siyasi olayların izleri ön plana çıkar.

“desenler ki
nakış nakış alnımızda boyveren
göğsümüzde dokunan kırış günleridir
kitaplara sığmayan çılgınlardır
yaşandıkça tazeliğini çoğaltan” (Özer, 1987, 40).

Aynı kitapta yer alan bir diğer şiir ise Gülten Akın’a ithaf edilen “Annesin” adlı şiirdir. Şiirde oğlu hapiste olan bir annenin, Gülten Akın’ın umudu, bekleyişi ve savaşı; “radyoların haberleri verdiği her akşam / bir kadına rüzgârlar eserdi oğlundan” (Özer, 1987, 25) dizelerinde ses bulur. Ahmet Özer, *Suları Çekilen Nehir*’de ise “Gülten” başlığıyla öğretmen ve avukat olan bir kadının insanlık adına vermiş olduğu mücadeleyi ifade eder:

“ufacık bir bedene
kocaman bir dünya döşedin
mutsuz insanlara omuz oldun
kimsesiz çocuklara anne

ülkenin karartılan göğüne ışık
 düşen devrimci gence savunman
 dağ başlarının gün görmeyenlerine
 öğretmen
 yazının çıkmaz sokaklarına geçit oldun” (Özer, 2018a, 11).

*Söyle Yüzüm Tanığım*sın’da ise ilk olarak Celalettin Algan’a ithaf ettiği “Ömrü Yolculuklarla Kanamış”²¹ adlı şiiri yer alır. Şiirde 1965-1985 yılları arasında Afrika’da görev yapmış olan Algan’ın şairliğine, doktorluğuna, öğrenim gördüğü Erzurum’a, memleketi olan Maçka’ya ve yakın dostu olan Ömer Turan Eyuboğlu’na değinilir.

“celalettin/ömer turan’ın gönüldeşi/şair
 afrika görmüş sıtmalılı zenci çocuklar
 köstekli bir saat yeleğinin cebinde
 dededen andaç/çocukluğuna tanık
 ömrü yolculuklarla kanamış” (Özer, 1990, 24).

“Kim Bilir” adını taşıyan şiir ise “İlhan Demirarslan’ın anısına” ithafıyla yayımlanır. Şiir, Gelibolu’da doğup, Trabzon’da ölen Demirarslan’ın yaşam serüveni üzerine eğilmektedir. İlhan Demirarslan’ın “Çocukluğu Balta burunlu gemilerin yüzdüğü Çanakkale Boğazı’nın serin sularına bakarak geçmişti” (Özer, 1998b, 183) diyen Özer, şiirde de Demirarslan’ın çocukluk yıllarını vurgular:

“sokakları tutan çocuk sesleri
 ve inceden çalan sirenler
 balta burunlu gemilerin
 gelibolu’sunu
 getirmişti düşlerine” (Özer, 1990, 51).

²¹ Özer, *Bir Düşün Ardından* adlı kitabında yer alan “Celalettin Algan: Şairdi, Doktordu, İnsandı” başlıklı yazısında “Ömrü Yolculuklarla Kanamış” şiirini Algan’a gösterdiğinde yaşanan duygu yoğunluğunu şu şekilde anlatır: “Celalettin Algan’la 90’lı yılların başında Trabzon’a her gelişinde bir yolunu bulur görüşürdük. Bir seferinde gittiğimiz lokantada dönerlerimiz hazırlanırken, o günlerde Ankara’da yayımlanan Karşı dergisinde çıkan ve kendisine ithaf ettiğim -ilk kez göreceği- “Ömrü Yolculuklarla Kanamış” şiirimi ellerine bırakmışım. Şiiri dikkatle okuduktan sonra birden durup bir güzel öpüvermişti. Doğrusu o an ömrümün en güzel ödülünü almıştım” (Özer, 2005, 87).

Mesleği doktorluk olan Demirarslan, Tunceli, Giresun, Artvin, Erzincan, Trabzon gibi şehirlerde görev yapar. Sevip, bağlandığı şehir olan Trabzon'da ise yaşama veda eder.

“erzincan bir kez daha vurulmuştur
alnında ışıyan mavilikten
bulutlar geçerken.
trabzon tutkun olduğun kentti
ölüm şiirleri kazdırdı
yüreğine” (Özer, 1990, 52).

Söyle Yüzüm Tanığımın'da yayımlanan son ithaf şiir ise Giresunlu öykücü Naim Tirali'ye adanmıştır. Şiir, Tirali'nin 1947'de yayımlanan *Park* adlı kitabıyla aynı adlı taşır.

Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün'de yer alan tek ithaf şiir “Tutunarak Adlarımıza” başlığını taşır. “zaman ne zaman / gün hangisi/neresindeyiz dünyanın / akdeniz ateşi mi penceremize yansıyan / düş mü dökülüyor aynalara” (Özer, 1993, 36) dizeleriyle başlayan şiir Kıbrıslı şair ve yazar olan Neşe Yaşın'a ithaf edilmiştir.

Ahmet Özer, Aşkın Taçyaprağı'nda yer verdiği “Dünya Üşüyor” adlı şiirini de kitap yayımlanmadan 4 yıl önce vefat eden, “bir kapı açılrsa da sen girsene” (Özer, 1998a, 13) dediği Şükrü Gümüş'e ithaf eder. Şiirde Gümüş'e duyulan özlem dile getirilir:

“şimdi sevenlerinle bir yumağı sarıyoruz
bir sevgiyle bir hüznün ilmeklerini dolayarak
duru sular gibi akıp içimizden
yaşıyorsun / sonsuzluğunda düşlerimizin
suyun ve ateşin hünerini taşıyarak
ellerini yitirdik kardeşim: dünya üşüyor” (Özer, 1998a, 13).

Bir Şehrin Boynundayız'daki “Nerden Başlamalı” başlıklı şiir de Doktor Temel Kıran'ın anısına ithaf edilir. Şiir, Kıran'ın yaşam öyküsünden ve ona duyulan özlemde kesitler sunmaktadır:

“genç muhabir

nerden bilecek bir doktorun ölümünün ardından

göle düşen taşlarla çoğalan halkaları

her halka anılara ilmek / hüzne dar geçit

göğüs kafesine şimendifer” (Özer, 2011c, 36).

Sanatçı, “Bir Sağanaktı Ömür” adlı şiirini ise Bursalı şair Metin Güven’e ithaf eder. Özer, 2010’da kaybettiği dostunu özlemle anar:

“kaç fotoğraftayız / neler yazdık mektuplarda

dokunduğumuz yıllarda boy veriyor uçurumlar

İnsan damla damla siniyor kentinin damarına

gidişin rüzgâr

omuz başımızdan bir kayadır fırlayan” (Özer, 2011c, 117).

Ahmet Özer, *Suları Çekilen Nehir* kitabını “68 kuşağının güzel çocuklarına” ithaf eder. Kitapta yer alan ilk ithaf şiir ise 68 kuşağının devrimci önderlerinden olan Harun Karadeniz içindir:

“kapıdan bakınca ilk mezar harun’un

‘bir ağaç gibi tek ve hür’ yaşıyor gömütünde

bütün gömütlüğün nöbetini tutuyor hemen girişte

kırk yıl olmuş uzun yolculuğuna çıkalı

daha dündü uğurlanışı osmanağa’dan

[....]” (Özer, 2018a, 16).

Özer, kabristan ziyaretini anlatarak başladığı şiirini Harun Karadeniz’in yaşam öyküsünden kesitler sunarak devam ettirir. Şiir, “hepimiz harun’uz” dizesiyle son bulur.

Ahmet Özer, dört şiirini de torunları Zehra ile Selim’e ithaf etmiştir. Bu şiirlerin üçü Zehra içindir. *Bir Şehrin Boynundayız*, *Suları Çekilen Nehir* ve *Kardeş Yağmurlar* adlı kitaplarda yer alan bu şiirlerin başlıkları sırasıyla; “Ayyüz”, “Masalın Gerçeği”, “Gönül Haritası”dır. Özer, ilk torunu olan Zehra’nın yaşamlarına sevinci ve umudu

getirdiğini vurgularken, “Masalın Gerçeği” başlıklı şiirinde geleceğin çocuklarının yetişmesinde de pay sahibi olacağını şiirinde söz konusu eder:

“alkışlara tutunarak geçtin
mutluluğun asma köprülerinden
terinden doğacak ırmakta
kulaç atacak yeryüzü çocukları” (Özer, 2018a, 78).

Sanatçı, “Koltuktaki Kesik” başlıklı şiirde ise ikinci torunu olan Selim’in koltuğu keserek kendisine oyuncak yapışını anlatır. Selim’in bu davranışı şiirde bir yaramazlık değil de zihinlerde kalacak unutulmaz bir anı olarak tarif edilir:

“eşyanın yaşaması zamanla değil
yol vermesidir unutulmaz anılara
babanın süt emdiği koltuk
gün gelir parçalanır oğlunun keskisiyle
bir öfke bulutu yerine
kuyruk eklenir bir uçurtmaya” (Özer, 2018a, 79).

Ahmet Özer’in; “Karartma Günlerinden Yansıyan”ı “Alın gökyüzünde, ayakları toprakta, onurlu bir yaşamı sürükleyen insan’a”, “Yedi Rengi Yalnızlığı”nı Nesrin’e, “Sarkaç”ı Ayşegül Yüksel’e, “Not Defteri Tarihin”i Saffet’e,²² “Rüzgârı Isıtan”ı Süreyya Ayhan’a, “Akdeniz’e Bakan Toprak”ı Cemal Aydın’a ve “Şiirin Ağırlığı”nı Ayhan Can’a, “Annem Babam Ege”yi “Byron’a ve Byronlara” ithaf eder.

Özer, ithaf şiirlerinin yanında portre şiirlerine de yer vermiştir. Portre şiirlerinin tamamına yakınında ise sanatçı dostları ve izinden gittiği sanatçıları ele almıştır. Bu şiirlerden ilki *Gecenin Kanayan Yerinden*’de bulunan “‘Memleket’le Çoğalan” adını taşıyan ve Gümüşhane doğumlu öğretmen, şair Nabi Üçüncüoğlu’nu anlatan şiirdir. Ahmet Özer, “[...] iyi bir öğretmen olarak yarının Türkiye’sine seçkin öğrenciler yetiştirme amacını her zaman önde tut[an]” (Özer, 2014a, 50) bir sanatçı olarak tanımladığı Nabi Üçüncüoğlu’nu “ve ‘memleketle çoğalan / nabi öğretmendir” (Özer, 1987, 67) dizesiyle bitirdiği şiirinde ağırlar:

²² Saffet Alp, Kızıldere Olayında öldürülen Türk asker ve devrimcidir.

“karadeniz körkandil gemicileri
ziganaların göğsünde geceyi bekleyenler
gelip oturmuştur şiirinin yüreğine
oturmuştur tebeşir tozlu parmaklarına” (Özer, 1987, 67).

Ahmet Özer’in şiirine konu edindiği bir diğer öğretmen şair ise kendisi gibi Olasalı Esat Ömer Eyyubi’dir. Özer, *Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün*’de “Ölümün Yenildiği Gece” adlı şiirinde sanatçının ölümünün ardından duyduğu hüznü dile getirir:

“bir gazetenin sayfalarında
yazılar soluk alıyor/şiirler bir yakamoz
tavada hiç sönmeyen gemici feneri
ve ölümün yenildiği gece karadeniz’de
bir motor götürür seni kutupyıldızına” (Özer, 1993, 20).

Özer’in aynı kitapta yer alan bir diğer portre şiiri ise Nâzım Hikmet’i konu alır. “Yağmur Yerine” başlığını taşıyan şiir 1935 yazını anlatır. Şiirde zaman Nâzım Hikmet’in hapisane yıllarından önce Piraye ile hayatı paylaştığı günlere denk gelir:

“ilk kez yansıyor yüzleri dizelerime
bir haziran sabahını tazeliyor zaman
kollarında savrulacağı yıllar
serilmemiş ufkuna nâzım’ın
ne çankırı ne bursa
ne ölümü yenmek karadeniz’de
yer almamış şiirlerinde
aşkları yedeğinde ömrünün” (Özer, 1993, 24).

Sanatçının kitaptaki son portre şiiri ise “Taceddin Bir İnsan” adıyla yayımladığı ilk ve tek manzum destanıdır. Şiirde Taceddin Tunç’un Kafkas Cephesi’nden Trabzon’a uzanan yaşam serüveninde yaşadıkları anlatılır. Ahmet Özer, şiirinin giriş kısmında Tunç’un hüznüle yoğrulan hikâyesini seferberliğin ilanı ile başlatır:

“1914
yani seferberliktir takvimlerde

savaşa sürülenlere yakılan türkü
 ağittir
 ve dünyayı ikiye bölen paylaşımın
 alevlere saldığı insanlardan biridir

t a c e d d i n” (Özer, 1993, 43).

Ahmet Özer, *Bir Şehrin Boynundayız*’da “Dağlarca / Çağlarca” başlığı ile “Türkçenin ve Türk şiirinin yaşayan en büyük şairi” (Özer, 2014a, 41) olarak andığı Fazıl Hüsnü Dağlarca’yı şiirine konu eder. Özer, Dağlarca’nın öz Türkçe sevdasını dile getirdiğı şiirinde onun ölümü ile öksüz kalan bir dilin yasını tutar:

“türkçe
 türkiye’ydi onun sesinde
 tertemiz bir dille kurdu evrenini
 ta göktürkler’den beri derledi sözümüzü
 tut ki yaşamadı dağlarca / dilimiz öksüz” (Özer, 2011c, 41).

Kitaptaki bir diğ er portre şiir “Mustafa Kemal” başlığını taşır. Şiirde Mustafa Kemal Atatürk’ün Selanik’ten Anadolu’ya uzanan yaşam serüvenindeki bir uzun koşusu anlatılır. Onu ilk kucaklayan şehir olan Selanik’ten başlayarak şiirin her biriminde dile gelen şehirler Atatürk’e oralarda kazanılacak zaferleri müjdeler:

“[...]

ankara konuşuyor

kale olup baktım yüzüne
 bozkırken su oldum yorgun göğsüne
 divan üzre kurulur meclisin
 başkent olurum devrimine.

anadolu konuşuyor

ana mıyım ben yoksa sevgili
 seninim bir aşkı içercesine
 toprağım bir kez görmesin seni
 hazırdır rahmini kurup zafere” (Özer, 2011c, 48).

Ahmet Özer, *Suları Çekilen Nehir*'de "Hasan Hüseyin" adıyla yayımladığı şiiriyle 40 kuşağı sanatçılarından olan Hasan Hüseyin Korkmazgil'i konu alır. Özer, şiirinde Korkmazgil'in "sen aşk şiiri yazamazsın / hasan hüseyin" (Korkmazgil, 1993, 54) dizesiyle başlayan "Aşk Şiiri" başlıklı şiirine gönderme yaparak Korkmazgil'e "ey şair yazamazsın sen aşkın şiirini" (Özer, 2018a, 12) dizesiyle seslenir. Devamında ise yaşamı birlikte omuzladıkları eşi Azime Korkmazgil'e şiirle harmanlanmış bir ömre vurgu yapılır:

"[...]

diliyle sözcüğüyle yarışı hep kendiyile

dizelerin ardında soluk soluğu hayat

azime'nin yüzüydü çeliğe suyu veren

günüşiği aşk oldu kavel'den damlarken ter

bir ömrün eteğinde duruverdi gökyüzü" (Özer, 2018a, 12).

Sanatçı, *Sözümüz Vardı*'da yayımladığı "Anadolu'nun Durgun Gölüne Atılan Taş: Neşet Ertaş" adlı şiirinde ise Kırşehirli halk ozanı Neşet Ertaş sesine kulak verir:

"bir göl düşünün anadolu'yu: suskun ve yalnız

durgun suya atılan taş: neşet ertaş

sesi ağıta akordlu abdal

'mahpushanelere güneş doğmuyor'u söylüyor

terinin demlediği toprağı öperek

gergin bir terin üzerinden akıyor günlerimiz" (Özer, 2001, 96).

Ahmet Özer, "Arzu Şiir Okuyor"da Arzu K. Ayçiçek, "Marilyn Öldü"de Marilyn Monroe, "Fikret Otyam'ın Albümünden"de Fikret Otyam ve Bedri Rahmi Eyuboğlu başta olmak üzere birçok ismi, "Oturup Düşündüm Bir Akşam" da ise Metin Demirtaş'tan başlayarak Hasan Tahsin, Rüştü Onur, Sabahattin Ali, Cemal Süreya, Cahit Külebi vb. değerleri şiirinin konusu yapar. Sanatçı, ithaf şiirlerinde olduğu gibi portre şiirlerinde de birçok adı şiirine konuk eder.

3.2.6. Doğa Konulu Şiirleri

Ahmet Özer doğa âşığı bir şairdir. Bunun temelinde çocukluk, gençlik ve yetişkinlik yıllarının tanıdığı olan Trabzon'da doğayla iç içe yaşamış olması yatmaktadır. Şair kendisine dost edindiği doğaya duygularının yansıması olarak hemen hemen tüm şiir kitaplarında yer verir. Doğayı şiirine malzeme ederek hüznü, ayrılığı ve sevinci dile getirir. Bunu yaparken de mevsimler, deniz, dere, rüzgâr, yağmur, ağaç, çiçek gibi doğaya ait unsurları kullanır.

Ahmet Özer, *Günle Dokunan* kitabında yer alan “Dere” adlı şiirinde doğada süreklilik gösteren bir hareketliliğin olduğunu söylemek mümkündür. Şiirin her biriminin başında bulunan “akıyordu” kelimesi sürekliliği vurgulamaktadır. Bununla birlikte akmakta olan bir derenin toplumun ağıda durmuş bir yüzünü yansıtmakta olduğu da görülür:

“akıyordu
güneşli ekinlerden-gelinciklerden
bir sonsuzluğun gül bahçesine
kuş sesleriyle-çocuk ölüleriyle
dağlara el sallayıp bahara sığınarak” (Özer, 1984, 21).

Sanatçının doğa konulu şiirlerinde dikkati çeken bir diğer unsur ise denizdir. Deniz bu şiirlerinde sıklıkla bir kadınla bütünleşerek ele alınır. *Bir Şehrin Boynundayız*'da yer alan “Kız ve Deniz” adlı şiir de bunlardan biridir. Şiirde denizin kız üzerindeki etkisini gözlemlemek mümkündür. Deniz, kızın geçmişini bir ses olup önüne sermektedir:

“bulutlar gökkuşağını öperek iniyor denize
deniz / tarihten ve insandan önce getirdiği
hırçın çığlıklar bırakıyor kızın sesine
güneşli çocukluğun kırlarından
sözün büyülü kanatlarından
martı beyazlığı savruluyor yeryüzüne” (Özer, 2011c, 21).

Ahmet Özer’in *Suları Çekilen Nehir*’de “Kadın Deniz ve Güneş” adını verdiği şiirinde de aynı etki devam etmektedir. Kadın ile deniz arasındaki ilişkiyi ele alan şair tasvir ettiği hüznü atmosferde denizin sırdaşlığını ön plana çıkarmaktadır:

“deniz sırlarını kilitliyor kadının
ilk aşkını ayrılığın yakıcı yıllarını
martılar süzülüyor göğün derinliğine
yorgun bir akşama hazırlanıyor dünya” (Özer, 2018a, 71).

Sanatçının aynı kitabında yer alan “Anneyle Kız Arasında” adlı şiirdeki dert ortağı yine denizdir. Şiirde yaşamın ölümle kesiştiği noktaya dek anlatılan bir serüvende bir annenin kaygısı, hüznü ve yalnızlığı dile getirilir:

“anne tartıyor hayatı / denizle yüzleşen ömrünü
kıza ulaşamayacak soluğu / dünyayı tutsa da
onca kalabalıkta köpüren savaşı
kimseler yoktu dinleyen
denizden başka” (Özer, 2018a, 73).

Özer, *Aşkın Taçyaprağı* adlı kitabında yer alan “Serçe” adını verdiği şiirinde de tabiatı hüznü birleştirerek ele alır. Cumartesi Annelerinin anlatıldığı şiirin ilk iki kıtasında verilen sonbahar tasviri sonraki kıtalarda dile getirilen ayrılığın ve acının hazırlayıcısı olur:

“önce rüzgârlar esti inceden
bulutlar yürüdü içten içe
dünyayı yıkadı yağmurlar
gelen sonbahardı.

kırlangıçlar gitti ilkin
turnalar süzüldü ufkumuzdan
bir ayrılık hüznü daladı içimizi
seslerini yitirdik sevdiklerimizin” (Özer, 1998a, 22).

Sanatçının hüznü ve sevinci dile getirirken kullandığı doğa unsurlarından biri ise kardır. Şiirlerinde yer alan kar zaman zaman bembeyaz bir türküdür, çocuk sesleridir. Bununla birlikte tüm çirkinliklerin üzerini örtmekle yükümlüdür. Özer, *Günle Dokunan*'da “Kar” adını verdiği şiirinde tam olarak böyle bir görünümü tasvir etmektedir:

“kar yağıyor
ışlıtlar doluyor yüreğime
suskun göğe uzanıyor çoban ateşleri
ayak izlerinde oynaşan rüzgâr
sırtlarında sevincin örtüsü
geceye doluyor çocuklar” (Özer, 1984, 26).

Şiirlerin devam eden her biriminin başında “kar yağıyor” dizesi yinelenir. Kar yağdıkça utancın, hüznün, acının ve korkunun önü kesilerek üzeri kapatılır.

Ahmet Özer, *Bir Şehrin Boynundayız*'da “Geceyi Geçerken” adını verdiği şiirde yenilgilerin, ölümlerin, yasakların olduğu bir hayatta varlığını doğayla ortaya koyarak seslenir:

“her yerdeyiz / çocukların sesinde yağmurun toprağı öpüşünde
bembeyaz türkülerin titreyen ezgisinde” (Özer, 2011c, 20).

Sanatçının aynı kitabında yer alan “Kar” ile *Gecenin Kanayan Yerinden*'de yer alan “Kar Çılgınlıkları” adlı şiiri de acı ve sevincin tabiat unsurları kullanılarak anlatılmış şeklidir.

Ahmet Özer, şiirlerinde kış mevsiminin yanında bahar ve yaz mevsimini de işler. Umudu tazeleyen, doğayı uyandıran bu şiirlerde renklerin, çiçeklerin ve hayvanların coşkusu göze çarpar:

“vişne mor / yaprak yeşil / güneş ışıltılı
güller beyazdan kırmızıya sonsuz yolculukta
erikler sarkaç olup kamaştırırdı dalları
hanımeline öperdi arılar” (Özer, 2011c, 22).

Bir Şehrin Boynundayız'da yer alan “Düş Bahçesi-Kış Bahçesi” adlı bu şiirde şairin düş bahçesi olarak nitelendirdiği yaz mevsiminden kışa varıncaya kadar geçen sürede doğadaki değişim ele alınır. Kışın gelişiyle beraber vaktini geçirmiş olan tomurcukların telaşına, nar ağacının özlemine, kasımpatının direnişine yer verilir.

Çocuk şiirlerinde de doğa unsurlarına yer veren sanatçı şiirlerinden kimilerinde yaptığı ufak tefek değişikliklerle bunları çocuklar için yazdığı şiir kitaplarına alır. Özer'in *Gecenin Kanayan Yerinden*'de bulunan “Bahar”²³ adlı şiiri de bunlardan birisidir. Sanatçı, şiirde yalın bir dille tomurcuk ile toprak arasında geçen diyalogu okuyucuya sunar. Tomurcuk-çiçek –kuş üçlemesiyle de bahara vurgu yapılır:

“TOMURCUK SESLENDİ TAŞA:

-HANİ SENİN YAPRAKLARIN

ÇİÇEKLERİN

DALINDA AÇAN KUŞLARIN

TAŞ İÇİNDEN KOPAN TOPRAK

KÖKÜN UCUNDAN HAYKIRDI:

-BURDAYIM” (Özer, 1987, 59).

Ahmet Özer, *Günle Dokunan*'da yayımladığı “Ölümü Geçen”²⁴ adlı şiiri de yine çocuk şiirleri arasına alınan şiirlerinden birisidir. Sanatçı, şiirde ayva ve kavak ağacı üzerinden yaptığı kişileştirme ile doğayı kullanarak insanın bulunduğu ortamın aslını değiştiremeyeceğinin mesajlarını vermektedir:

“ayvanın dalı girmiş kavak içine

korkma ayvacık

orda da açacağın çiçek

ayva çiçeğidir.

kavağın dalı uzanmış kiraz içine

ne yapsan umarsız ey kavak

²³ Ahmet Özer aynı şiiri iki dizesinde yapmış olduğu değişiklikle birlikte *Kardeş Yağmurlar* ismini verdiği çocuk şiir kitabında “İlk yaz” başlığı ile yayımlamıştır.

²⁴ Ahmet Özer aynı şiiri iki dizesinde yapmış olduğu değişiklikle birlikte *Kardeş Yağmurlar* ismini verdiği çocuk şiir kitabında “Doğanın Bilmecesi” başlığı ile yayımlamıştır.

meyvaya durmayacak çiçeğin” (Özer, 1984, 28).

Ahmet Özer, çocuk şiirlerini doğayla harmanladığı gibi doğa konulu şiirlerini de çocuk kahkahalarıyla harmanlar. Sanatçı, *Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün*’de bulunan “Hey Çocuklar Çocuklar” adlı şiirde duyguları ifade ediş tarzı itibariyle doğaya sürekli göndermede bulunur:

“çocuklar beni de alın oyununuza
ne kadar uzak kalsam da sesinizden
bir kuş durmadan öter gömleğimde
alın beni de çemberinize.

bir ağacın dalı tomurcuklanır/
fesleğenler tüter
yaşımı katarsanız yaşınıza/leylaklar tutuşur
gökkuşağı akar sevincinize
gözleri yansır pınarlara ceylanların” (Özer, 1993, 37).

Ahmet Özer’in çocukluğuna uzandığı otobiyografik şiirlerinden birisi *Gecenin Kanayan Yerinden*’de yer alan “Yeşil Yağmurlar” adlı şiirdir. Sanatçı, tabiatla harmanlanmış hareketli çocukluk döneminde doğanın en büyük yol göstericisi, öğretmeni olduğunu vurgular:

“uçsuz ormanlarda kuş yuvaları aradım
elimde sapantaşı / yüzümde buzlu pınarların
sesi
yeşil yağmurlar sinerdi çocuk göğsüme
kentlere düş kuramadığım bir çağdayım
kitaplarım hiç olmamıştı / kırları tanırdım
hüviyet cüzdanımdı beni kağıda
yaklaştıran” (Özer, 1987, 29).

Sanatçı, şiirinde nehir, dere, deniz, yağmur, sonbahar, güz, kış, çiçek gibi doğaya ait unsurları kullanarak okuyucuya vermek istediği duyguyu iletir. Bununla

birlikte doğanın genel döngüsünü toplumsal ve bireysel duygularıyla birleştirerek verir.

3.2.7. Çocuk Şiirleri

Kardeş Yağmurlar, bir öğretmen/şairin çocuk duyarlılığıyla kaleme aldığı tüm çocuk şiirlerini içerir. Şiirlerde çocukların duyarlılığını geliştirmenin yanı sıra şair, geleceğin büyüklerine sevgiyi aşılamanın da peşindedir. Bunu yaparken de şiirinin nesnesi kimi zaman küçük bir çocuk, kimi zaman da doğadan bir canlıdır. Ahmet Özer’in tüm şiirlerinde yaşanmışlığın izlerini sürmek de mümkündür.

“Yaşamımızın tomurcukları Zehra ile Selim’e” ithafla yayımladığı *Kardeş Yağmurlar* kitabında yer alan “Dedem ve Ben” adlı şiir sanatçının otobiyografisini yansıtan şiirlerden biridir. Şiirin öznesi torunudur. Tomurcuğa benzetilen torun şiirde dedesinin öğretileri doğrultusunda çiçek olmayı hedeflemektedir:

“Dedemin şiirinde yerim var

Sevgisini anlatıyor uzun uzun

Şiirde kendimi bulunca

Onu yaşlanmış buluyorum

[...]

Dedemin kitaplığında ne çok kitap var

Bir kitabım olursa yerleştireceğim rafa

Dedemin diktiği ağacın çiçeği olacağım” (Özer, 2018b, 20).

Şair, “Kentimiz Evimiz Okulumuz” ve “Bizim Zamanımızda” şiirlerinde ise geçmişe yolculuk yaparak üç kuşağı (dede, baba, çocuk) bir şiirde bir araya getirir. Yazılan mektuplar, yazlık sinemaların coşkusu, bayram sevinci, mahalle arasında oynanan oyunlar, kırılan camlar söz konusu edilir. Devamında ise zamanın, dönüşümü de beraberinde getirdiği vurgusu yapılır. “Kentimiz Evimiz Okulumuz” şiirinin sonunda dönüşüme bir karşı çıkış söz konusudur:

“Benim yaşadığım sokağın

İstemiyorum değişmesini

Dondurmacımız yerinde dursun

Kuşların yuva yaptığı ıhlamur
 Okul bahçemde ağzımı dayadığım çeşme
 Balkondan gördüğümüz bağlar
 Çoğaltsın sevincimizi” (Özer, 2018b, 39).

“Bizim Zamanımızda” adlı şiirde ise “Bizim zamanımızda” ile başlayan dizelerin sık sık yinelendiği, şiirde dönüşümün “uçup gitmek” ifadesiyle tanımlandığı görülür.

Şiirlerinde kimi zaman karayemişi dillendirerek özlemini dile getiren şair, kimi zaman da doğayı kirletenlere yaklaşmakta olan felaketi fısıldar. “Denizin Anlattığı” adlı şiirde kaybolan maviliğin, kaçan balıkların ve atılan çöplerin getireceği hüznü dile getirir:

“Ne mi yapıyorum her gün
 Kusuyorum içime atılanları
 Bugün beni dinlemeyenin
 Suyuma karışacak gözyaşları” (Özer, 2018b, 16).

Daha iyi bir dünyayı düşleyen Ahmet Özer’in çocuk şiirlerinde kendi çocukluğunda da etkilendiği doğa sıklıkla kendini hatırlatır. “Bahar Gelir”, “Yaz Gelir”, “Güz Gelir”, “Kış Gelir” adlı şiirlerinde art arda anlattığı döngüyü, kitabındaki son şiir olan “Baharyazgüzüks” ile tek dörtlükte özetler:

“Doğa yeşerir çiçeğe, meyveye dönüşür
 Sımsıcak bir gökyüzü yayılır toprağa
 Dünya solgun bir yaprağa benzer
 Kar ılık çalarak dalar düşlerimize” (Özer, 2018b, 70).

Sanatçının şiirlerinde doğa kadar hâkim olan bir başka konu ise hayvan sevgisidir. Bazen “Güz gelince uçarsın buradan” (Özer, 2018b, 19) dizesinde yıl boyu yolu gözlenen leyleklerin kanat sesleri yerini “Serçe ve Vişne” şiirindeki bir serçenin gitmemeye kararlı tavrına bırakır:

“Kimi kuşlar uçup gitmiş
 Kışın geleceğinden haberli
 Ben gitmemeye kararlıyım

Bilmiyorum gidilen yerleri” (Özer, 2018b, 11).

Sanatçı, şiirlerinde kedi, köpek gibi hayvanlara yer verse de çoğunlukla leylek, serçe ve kanarya gibi kuşları tercih ettiği de görülür. “Serçe ve Vişne” şiirinde yer alan “Ben özgürüm uçarken” (Özer, 2018b, 11) dizesi sanatçının özgürlük ile kuşlar arasında kurduğu bağlantıyı gözler önüne sermektedir.

Ahmet Özer şiirlerinde çocukların oyuncaklarıyla kurduğu derin bağı da işler. Sanatçı, oyuncaklara çocuk duyarlılığıyla yaklaşarak onları canlı birer varlıkmişçasına ele alır. Oyuncaklar, çocukların acı ve sevinçlerini paylaştıkları birer dert ortağı olur. “Oyuncakla Söyleşi” şiirinde bu bağ şu şekilde anlatılır:

“Canım oyuncuğım benim
Okuldan gelirken düştüm
Dizlerim yara içinde
Bak gözlerimin içine
Acım ulaşmasın anneme” (Özer, 2018b, 51).

“Odam ve Ben” adlı şiirde ise yalnız kalmanın oyuncakları üzeceğini düşünen bir çocuğun yüreğindeki saflık dile getirilir:

“Ben okullu olunca
Onlar yalnız kaldılar odamda
Üzülmelerini istemiyor kardeşim
Alıyor onları yatağına” (Özer, 2018b, 17).

Ahmet Özer, “Babam ile Annem” şiirinde ise çocuk zihinlerinde yer etmiş olan bir başka noktaya değinir. Genellikle bütün çocuklara sorulan “Anneni mi daha çok seviyorsun, babanı mı?” sorusunu kendisine sorarak cevaplar:

“Hangisini seviyorsun ey çocuk
Diye soruyor içimden bir ses
Yanıtlıyorum onlara duyurmadan:
İki gözün yarışında
Hangi biri kalır geride” (Özer, 2018b, 18).

Ahmet Özer'in çocuklar için yazdığı şiirlere genel olarak bakıldığında onları olay örgüsü çerçevesinde sunarak akılda kalıcılığını arttırdığı görülür. Şiirlerin sonunda ise çocuklar; bir ders, öğüt veya doğadan bir yansıma ile baş başa bırakılır. Kimi zaman şiirlerinin bilmece gibi sorularla bitiren sanatçı, çocukların düşünmesini ve sorgulamasını da sağlar. Merak duygusunu taze tutarak sevgiyi, barışı ve özgürlüğü aşlamayı amaçlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YAZILARI

Üretken bir sanatçı olan Ahmet Özer, yazın hayatında sadece şiirle var olmayıp diğer türlerde de eser vermiştir. Öğretmenliğinin yanı sıra yürüttüğü süreli yayın etkinlikleri; biyografi, köşe yazısı, gezi yazısı, deneme başta olmak üzere düzyazı türündeki eserlerinin oluşmasına katkıda bulunmuştur.

“Yazmayı bir aşk olarak değerlendiriyorum. Şiirlerim de yazılarım da bu aşkın ürünleridir. [...] Sait Faik’in yazmasam deli olacaktım dediği gibi, ben de okumasam, yazmasam çıldırırım herhalde” (Dizman, Haziran 1996, 19) diyen sanatçı, yazabilmek için okumayı ön koşul olarak kabul eder. Yazmayı yaşamının gerekliliği olarak görüp, eserlerini de bu doğrultuda kaleme alır. Bir yazar için biçtiği görev ise sürekli olarak okumak ve incelemektir.

Sanatçının özel yaşamına, izlediği tiyatro ve filmlere, okuduklarına, bulunduğu ortamlara günlüklerinde sıralı bir şekilde yer vermesi izlenimlerini taze tutmasına, yazdığı eserlerde de bunlara ayrıntılı bir şekilde yer vermesine büyük oranda kolaylık sağlar. Kültür, sanat ve edebiyat alanında emek gösteren kişilerle kurduğu dostlukları ve yazışmaları, yazarlığını besleyen kaynaklar olarak görür. Aynı zamanda bu insanlarla geçirdiği vakti yüzlerce kitaptan oluşan bir kitaplığı okumaktan daha kazançlı tutmaktadır.²⁵

Yazmayı daha ziyade yaşamında iz bırakmış kişilere gönül borcunu ödemek ve kültür sanat alanında verilen emeği ortaya koymakta araç olarak görmüştür. Kültür, sanat, edebiyat, eğitim ve basın alanında emeği geçen insanlara yazılarında öncelik vermiştir. Bunun yanında yaşadığı dönemi eleştirmeyi, rahatsız olduğu konuları dile getirmeyi de ihmal etmemiştir. Yazarlığı, öğretmenlik mesleğinin üzerine de yeni sorumluluklar yüklemiştir. Çevreye, öğrencilere ve kitaplara farklı açılardan bakmayı zorunlu kılmıştır. Tüm bu yazılara yarım asırlık sanat hayatı içerisinde gazete ve dergilerde yer vermiş, bir süre sonra da onları kitaplaştırma isteği duymuştur. Sanatının 30. yılında *Cumhuriyet / Kitap*’a verdiği söyleşisinde de bunun nedenini

²⁵ Bkz. Ahmet Özer (1998b). *Sarkaç*. Ankara: Güldiken Yayınları.

açıklamıştır; “Dergilerde yazı yayımlamak iyi. Ancak o yazılar kitaplaşmadığı süre, toz olup rüzgâra karışıyor. Onları hayata kavuşturmak, kitaplaştırmak gerekiyor” (Emre, 11 Şubat 1999, 5). Kitaplaştıranı kadar geçen süreç için: “İlerde özür dilenecek bir kitabı çıkarmanın utancı yerine, bekleyip olgunlaşarak göğüs kabartan bir ürüne imza atmanın coşkusunu yaşamak, en doğru yoldur bence” (Dizman, Haziran 1996, 19) yorumunda bulunur.

Ahmet Özer, sanat hayatının şiirle sınırlı kalmamasını İbrahim Dizman ile yaptığı söyleşide; “Şiirin yetmediği yerde yazı devreye giriyor. Bunun yanında yazmayı istediğim, yazmadan edemediğim pek çok konu olmuştur. Bunları şiirle anlatmak mümkün değildi” (Dizman, Haziran 1996, 21) sözleriyle açıklar. Sanatçı yazın hayatındaki üretkenliğini ise; sıkışıp kalmaya, daralmaya ve bir çıkmaza düşmeye bağlar. Çektiği bu düşünce sancısı onu okumaya, gözlemlemeye ve yazmaya iten etkenler arasında yer alır.

Birçok kitaba katkıda bulunmuş, yüzlerce dosyanın editörlüğünü yapmış olan Özer, 43²⁶ yapıta imza atmıştır. 17 inceleme-araştırma kitabı, 1 gezi yazısı, 1 hikâye, 5 biyografi, 3 söyleşi, 1 kent monografisi ve 1 de derleme olmak üzere düzyazı türünde 29 eser kaleme almıştır. Toplumsal sorumluluk ve değerbilirliğin izlerini ise hemen hemen tüm eserlerinde görmek mümkündür.

4.1. Şiir ve Edebiyat Üzerine Görüşleri

Edebiyat ve sanatla harmanlanan yaşamında şiiri yaşamının merkezine alan Ahmet Özer, bu konudaki düşüncelerine *Sözün Nakışı* adlı kitabında yer vermiştir. Sanatçı, kitabın ilk ve son bölümlerinde yer alan yazılarında şiir ve edebiyat üzerinde durmuştur. 9 başlık altında kaleme aldığı bu yazılar; “1950-1980 Toplumsal Dönemi ve Şiirimize Etkileri”, “Günümüzde Şairin Toplumsal Tavrı ve Şiiri”, “Toplumcu Şiirin Neresindeyiz”, “Türk Şiirinin Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü Çizgisi”, “Şiirimize Eleştirel Bir Gözle Bakabildik Mi”, “ ‘Edebiyat Nereye Gidiyor’: Yaşanılır Bir Yeryüzü İçin”, “Şiir: Bütün Zamanların Sesi”, “İmgenin Büyüsel Güzelliği” ile “Kent ve Edebiyat” başlıklarını taşır.

²⁶ Bu kitaplardan üçü henüz yayın aşamasında olup “Nasıl Anlatsam”, “Tanıdığım Hayat”, “Düşün Gerçeği” adlarını taşımaktadır. Eserlerin ilki söyleşi, diğerleri ise araştırma-inceleme kitabıdır.

Sanatçı, “1950-1980 Toplumsal Dönemi ve Şiirimize Etkileri” adlı yazısında 1950-1980 döneminin toplumsal koşullarının zeminini 40’lı yılların oluşturduğu üzerinde durur. 1950’den 1980’lere uzanan süreçte meydana gelen toplumsal ve siyasal olaylara vurgu yapar. Öğrenci olayları, Köy Enstitülerinin kapatılması, tüketime dayalı bir topluma doğru evrilme, darbe, grev ve idamların edebiyattaki yansımalarını verir.

Farklı edebiyat anlayışlarının gündeme geldiği dönemde toplumsal ve bireysel edebiyat safları da ayrılır, Anadolu’nun toplumsal gerçekleri üzerine kurulu bir edebiyatla karşı karşıya kalınır. Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ceyhun Atuf Kansu, İlhan Demiraslan, Fakir Baykurt, Mahmut Makal gibi değerler eserleriyle Anadolu gerçeklerini gün yüzüne çıkarırlar. Yine söz konusu dönemde Necip Fazıl Kısakürek, Arif Nihat Asya, Behçet Kemal Çağlar, Ahmet Muhip Dıranas gibi eski şiiri temsil eden sanatçıların yanında İlhan Berk, Behçet Necatigil, Cemal Süreya gibi II. Yeni şairleri de vardır. Ahmet Özer, “II. Yeni Şiiri” alt başlığı ile yazdığı yazıda ise II. Yeni şiirinin toplumcu şiire tepki olarak doğup doğmadığı, söz konusu şiirin toplumla ve Batıyla teması ne ölçüde olduğuna yönelik sorulara cevap arar. Devamında sözü toplumcu şiire getiren sanatçı “80’li Yıllara Girerken” alt başlığı ile 70’li yılların hayata dönük şiirinin 80’li yıllarda yerini bireye dönük şiire bıraktığını vurgular.

Sanatçı, “Günümüzde Şairin Toplumsal Tavrı ve Şiiri” başlıklı yazısında ise geçmişteki bireye dönük şiirin aksine bugünkü şiirin birtakım sorumlulukları olduğunu vurgular. Türk edebiyatında şiirin seyrinin topluma yöneldiğini söyler. Bu tür şiirlerin ortaya çıkışı hakkında sanatçı; “Şairler belki de duyarlılıkları gereği yaşadıkları toplumun itilen insanıyla acı çekmekte, bu acıyı da çoğu kez çığlığa dönüştürmektedirler” (Özer, 2014b, 17) yorumunda bulunur. Sanatçı, topluma dönük şiir halkasında Köroğlu’ndan başlayarak Nâzım Hikmet, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ahmed Arif, Gülten Akın, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Cahit Irgat, Ömer Faruk Toprak gibi sanatçıların adlarını anarak sözü kendi şiirine getirir. Ahmet Özer, yazısının devamında ise kendi şiirlerinden hareketle yaşanan sosyal ve siyasi olayların oluşturduğu manzaralardan kesitler sunar.

Ahmet Özer, “Toplumcu Şiirin Neresindeyiz” başlıklı yazısında günümüz şiirine eleştiride bulunur. Genç kitlenin ve orta yaş grubu şairlerin elinde bulunan şiirin

toplum ve insanı ne denli şiire konu edildiğini sorgular. Kültürün ise şiirde yer edinemeyişini şu cümlelerle dile getirir:

“Günümüzün çoğu şairi şiirin alt yapısını belirleyen kültürel donanımdan yoksun. Divan ve halk şiirini, toplumcu edebiyatın temsilcilerinin ürettiklerini okumayı gerekli görmüyor. Cumhuriyetin ilk çeyreğindeki yurtseverlik bilinci, İkinci Dünya Savaşı'na şiirle direnişini gündemine almıyor. Hatta Garip, İkinci Yeni evrelerinden geçip 60'lı, 70'li yılların görüntüsüne tanık, toplumcu bir damardan beslenen şiire sıcak bakmıyor” ( zer, 2014b, 27-28).

Sanatçı, yazının devamında kaleme alınan şiirlerin taklit yoluyla ilerlediğini ve günceli yakalayamamakla beraber özgün, insana dönük eserler olmadığından yakındır. Bu konuda da şairin kendisini sorgulamaya davet eder.

Ahmet  zer, “Türk şiirinin Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü  izgisi” başlıklı bildirisinde ise Türk şiirinin geçtiği aşamalar ve vardığı nokta üzerinde durur. 13. yy. Anadolu sahasından başlattığı şiir serüveninde ritim ve yalınlığına değinir. Sanatçı, Yunus Emre'den başlayarak Divan şiirine oradan da sırasıyla Tanzimat ve Servet-i Fünûn şiirine değinir. Daha sonra Milli Edebiyat döneminden başlayarak şiirleri yazısında geniş bir bakış açısıyla incelemeye başlar. Sanatçı bu dönem şairlerinden Ahmet Haşim ve Yahya Kemal'i örnek olarak gösterir. Devamında Beş Hececiler'e ve şiirlerine değinilir. Beş Hececiler; “Aruzla aşk ve duygu şiirleri yazmakla edebiyata doğan, kendi zamanlarının dergilerinde imzaları görülen ulusal edebiyatın ölçü, birim, nazım şekillerini kullanan beş İstanbul genci” ( zer, 2014b, 34) şeklinde tanımlanır ve şiirlerinden örnekler verilir. 1928 harf devrimine de değinen  zer, hemen ardından Cumhuriyet dönemine geçiş yapar. Necip Fazıl ve Nâzım Hikmet'in şiiri hakkındaki yorumlarıyla yazısını sürdürür. Metafizik ve bireye dönük konuları şiirinin malzemesi yapan Necip Fazıl'ın ardından sanatçı, karşı istikamette yol alan Nâzım Hikmet'i anar. Ahmet  zer, Nâzım Hikmet'in şiirlerinde toplumsal konuların yanı sıra bireysel konuların da yer aldığını vurgular. Bununla beraber Nâzım Hikmet uluslararası konuları da şiirinin malzemesi yaparak şiirini evrenselleştirir.

Ahmet  zer, “Yedi Meşale” alt başlığı ile devam ettiği yazısında Yedi Meşale topluluğunun çıkardıkları *Yedi Meşale* adlı kitaba değinir. Sanatçı, topluluğun şiir anlayışına dair; “Kendilerinden öncekileri dar ufuklulukla, aynı şeyleri tekrarlamış olmakla suçlayan; kendilerinde canlılık, içtenlik ve sürekli yenilik bulacağını vurgulayan bu gençler kümesi, şiirde konu zenginliğine kavuşmak için düşlerini

zorlar” (Özer, 2014b, 37) şeklinde yorumunu dile getirir. Yazının devamında Ziya Osman Saba ve Cevdet Kudret’ten birer şiir örneği vererek konuyu 40 kuşağı toplumcu şiire getirir. “40 Kuşağı ve Toplumcu Edebiyat” alt başlığıyla ele aldığı konuda toplumcu sanatçıyı tanımlar. Ahmet Özer’e göre Toplumcu Gerçekçi sanatçı; “Yaşamı bütünüyle kucaklamaya hazır, insanın sınıfsal, toplumsal sorunlarına sırtını dönmemiş, insani olanı yakalamaya çalışmanın peşindeki sanatçı”dır (Özer, 2014b, 38). Bu tanım üzerine Ahmet Özer; Enver Gökçe, Hasan İzzettin Dinamo, Rıfat Ilgaz, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Ahmed Arif gibi toplumcu çizgide eser vermiş birçok sanatçının adını sıralar. Ahmet Özer, ardından Cahit Sıtkı Tarancı, Bedri Rahmi Eyuboğlu ve Cahit Külebi’nin şiirlerine yer verir. Bu sanatçıların halkçı söylem üzerine eserler verdiğini söyleyen Ahmet Özer, yazısına “Garip Üç Şair” başlığıyla devam eder. Şiire yeni söyleyişler getiren Garip sanatçılarından örnekler vererek Fazıl Hüsnü Dağlarca’ya da kısaca değinir.

Ahmet Özer’in yazısının son kısmı ise II. Yeni ve Toplumcu Gerçekçi şiir üzerinedir. Buna göre toplumcu şiire tepki olarak doğan II. Yeni şiiri hakkında birçok görüş öne sürülür. Bunlardan ilki imge zenginliği barındırması yönüyle bir diğeri anlamsız, kapalı bir şiir meydana getirdiğidir. Ahmet Özer; Cemal Süreya, Edip Cansever, Turgut Uyar, Attilâ İlhan gibi sanatçıların şiirlerinden örnekler vererek konuyu tekrar toplumcu şiire getirir. Sanatçı, toplumcu şiirin birçok siyasi ve sosyal olayın etkisiyle şekillendiği üzerinde durur. “60’lar, toplumculuğa yönelme; 70’ler, şiirde politik çizginin ağır bastığı yıllar olur. 80’lerle birlikte şiirimiz biçimde zenginlik kazanırken, içerikte yakaladığı dil estetiğiyle toplum-birey ilişkisine yeni hüneler kazandırmanın yarışındadır” (Özer, 2014b, 44).

Bildirinin geneline bakıldığında ise Ahmet Özer, Türk şiirini Osmanlı devletinin hemen öncesinde başlatarak toplumcu şiire kadar getirir. Bu süreç içerisinde dilin sanat anlayışlarıyla sürekli gelişip zenginleştiği üzerinde durur.

Ahmet Özer’in bir diğer yazısı ise “İmgenin Büyüsel Güzelliği” başlığını taşır. Bu yazıda sanatçı, Metin Altınok’un “Kanadı Kırık Bir Akşam” adlı şiirinden hareketle yazdığı yazıda sözcüklerin çağrışım gücü üzerinde durur. Şiirin ayırımına varıp, sözcüğün etki alanının genişliği üzerine yorumunu dile getirir. Bunun yanında günümüz şiirine de eleştiri getiren sanatçı; “Bugün içsel zenginliği için okunan bir

şiiirden geride daha çok ‘şaşırtıcı’, düş sınırlarını zorlayan ve birbirinden kopuk kavramlar kaldığı ” (Özer, 2014b, 70) tespitinde bulunur. Tüm bunların da okuyucuyu şiiirden uzaklaştığını ileri sürer. Sanatçı, imgenin müzikalitenin dışında hayatta da bir karşılığının olması gerektiği fikrini öne sürerek yazısını sonlandırır.

Sanatçının *Sözün Nakışı* kitabında yer alan bir diğer yazısı da “Şiirimize Eleştirel Bir Gözle Bakabildik mi” başlığını taşır. Özer, bu yazıda Türk şiirinin gelmiş olduğu noktayı eleştirel bir gözle değerlendirir. Geçmişte bireysel ve toplumsal içerikli şiirler, şairleri öne çıkarırken günümüzdeki şiirlerin içerisinde boşaltılmış olduğundan yakındır. Bu durum sanatçıda; “Şair yetişmiyor mu?” (Özer, 2014b, 47) sorusunu akla getirir. Şiir üretiminin olmasına karşın okur şiirde kendisinden bir şeyler bulamadığından dolayı şiire arka çıkmaz. Sanatçı, yazısında şiire ilgisizliğin dünya genelinde olduğunu vurgular. İnsanlardaki duyarsızlık ve yaşama sevinçlerindeki yoksunluk onları şiire karşı ilgisizleştirir. Bunun yanında şairin yeterli özelliklere sahip olmaması gerçek şiirin doğuşunu engeller. Ahmet Özer bu özellikleri yazısında şu şekilde sıralar:

“Birincisi şair adayının kültürel ufku dar. İkincisi şiir mirasından haberi yok, üçüncüsü şiirin estetik bağlamda bir işçilik gerektirdiğini bilmiyor, dördüncüsü şiiri var kılan etmenleri tanımıyor, beşincisi şiirin malzemesi olan sözcüklerle dans etmekten habersiz” (Özer, 2014b, 48).

Ahmet Özer yazının ikinci kısmında ise Cumhuriyet döneminde şiirin seyri üzerinde durur. Sanatçı, bu dönemde Batı ile olan sıcak temasın Türk şiirinde hareketlenmeye neden olduğunu söyler. Bu temas Yahya Kemal’den başlayarak Ömer Seyfettin ve Mehmet Emin Yurdakul’da Türkçe söylem ve yeni biçim olarak ortaya çıkar. Beş Hececiler, Yedi Meşaleciler ve Garip sanatçıları da yeni arayışlar içerisine girer. Yazının devamında 40 kuşağına değinen sanatçı bu kuşağın dönemin iktidarınca baskı altında tutulduğunu söyler. Sanatçı, II. Yeni şiiri için biçimde geriye gidildiği fakat söylem ve estetikte ilerleme kaydedildiğinin vurgusunu yapar. Toplumcu şiirin üzerinde ise sürekli bir siyasi baskının hâkim olduğunu söyleyerek konuyu günümüz şiirine getirir.

Ahmet Özer, günümüz şiirini eleştirirken teknolojinin gelişmesi, popülerlik, şairin duyarsızlaşması gibi etmenlerin şiiri alçalttığı üzerinde durur. Yazısının sonunda şiirin içerisinde müziği barındırması gerektiğini; “[...] şiirin coğrafyasının çok zengin

olduğunu, şairin de bu coğrafyadan payına düşeni almada elinden geleni yapması gerektiğini” (Özer, 2014b, 53) söyler.

Sanatçı, “Şiir: Bütün Zamanların Sesi” başlıklı yazısında yine toplumla doğru orantılı olarak şiirin geçirmiş olduğu değişim üzerinde durur. Küreselleşen toplumla beraber şiirin yayılma hızının arttığını fakat yeni şiirde insan, çağın sorunları ve estetiğin ihmal edildiğini söyler. Ahmet Özer, sanatçının şiiriyle çağının tanıklığını yapamaması sonucunda yeni kuşağın da şiiri ileriye götürebilmekten yoksunlaşacağı yorumunda bulunur. Yazısında 2011’in genel değerlendirmesini yaparak gerçek şair ve şiiri ayıran üç olgu üzerinde durur: “Bu olguları; mimari estetik, söylem zenginliği, duygu düşünce yoğunluğu olarak” (Özer, 2014b, 60) sıralar.

Ahmet Özer, “Kent ve Edebiyat”²⁷ başlıklı yazısına sanatçıların yaşamına ve sanatına dair duyduğu ilgiyi belirterek başlar. Yazının devamında ise kentlerin sanatçıları üzerinde bıraktığı izlenim ve bu izlenimin eserlere yansıma şekilleri üzerinde durur. Sanatçı; Bedri Rahmi Eyuboğlu, Nâzım Hikmet, Ahmet Hamdi Tanpınar, Orhan Veli, Kemal Tahir, Fakir Baykurt, Reşat Nuri Güntekin, Nabizade Nâzım, Halikarnas Balıkcısı gibi şair ve yazarları örnek verir. Ahmet Özer, tüm bu sanatçıları edebiyat aracılığıyla kente dair değerleri geleceğe ulaştırmada aracı olarak görür.

Sanatçı, “ ‘Edebiyat Nereye Gidiyor’: Yaşanılır Bir Yeryüzü İçin” adlı yazısında toplumsal değişimle beraber oluşturulan edebiyatın seyri üzerinde durur. Ahmet Özer yazının devamında bir önermesi olmayan, toplumu analiz edememiş ve topluma yön veremeyecek eserlerin ortaya konulmasından ötürü duyduğu rahatsızlığı dile getirir. Sanatçıya göre maddi boyutu temel alınarak, dünya görüşünden yoksun yapılan iş, estetiğin ve özgünlüğün önüne geçer. Bu nedenle Ahmet Özer; “yaşadığı çağla soluklanan, toplumsal sorunlara kayıtsız kalmayan, duyarlılığı elden bırakmayan, dil ve düşünce inceliğini taşıyan” (Özer, 2014b, 57) sanata ve sanatçıya ihtiyaç duyulduğunu vurgular.

Ahmet Özer’in şiir hakkındaki yazıları şiirin ilk halkasından itibaren başlayarak toplumcu şiirde düğümlenir. Sanatçı genel itibarıyla şiirin içerisinde

²⁷ Aynı yazı sanatçının *Sözün Kanatlarında* adlı kitabında da yer almaktadır.

bulunduğu olumlu ve olumsuz yöndeki değişim üzerinde durur. Edebiyat ile ilgili yazdığı 2 yazıda ise toplumsal değişim ile edebiyatın genel itibariyle aldığı seyir üzerinde durur.

4.2. Şiir Değerlendirmeleri Hakkındaki Yazıları

Ahmet Özer, yazar ve şair kimliğiyle ön plana çıkmış bir sanatçıdır. Hayatının her döneminde sanatla iç içe olmuş, dönemindeki sanatçıların çoğuyla aynı ortamda bulunmuştur. Bu durum biyografi türünde olduğu gibi şiir değerlendirmeleri konusunda da yazılar kaleme almasında kolaylık sağlamıştır.

Sanatçı; *Çılgılık* (1), *Yolcu Yolun Nereye* (1), *Onlarla Yaşadım* (2), *Sarkaç* (2), *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* (3), *Sözün Nakışı* (4), *Ağızda Dilleri Gördüm* (5), *Bir Düşün Ardından* (10), *Sözün Kanatlarında* (13), *Sulusepken* (14) adlı kitaplarında şiir değerlendirmelerine yer verir. Bu konu üzerine 55 yazı kaleme alır. Bu yazılar 76 sanatçının şiirlerinden örnekler verilerek oluşturulmuştur.

Ahmet Özer, şiirlerini yorumladığı sanatçılar arasında Divan edebiyatından 1970 Toplumcu şiire kadar olan süreçte adı geçen birçok sanatçıya yer verir. Sanatçılar arasında en çok adı geçenler; Nâzım Hikmet Ran (8), Fazıl Hüsni Dağlarca (7), Ceyhun Atuf Kansu (6), Attilâ İlhan (4), Ahmet Özer (4), Ali Yüce (3), Cahit Külebi (3), Metin Demirtaş (3), Ahmed Arif (2), Bedri Rahmi Eyuboğlu (3), Cahit Sıtkı Tarancı (2), Cemal Süreya (2), Fakir Baykurt (2), Gülten Akın (2), Hüseyin Atabaş (2), Melih Cevdet Anday (2), Metin Altıok (2) şeklinde sıralanabilir.

Ahmet Özer yazmış olduğu şiir değerlendirmelerinin bazılarında sanatçıların şiir anlayışları üzerinde dururken bazılarında ise seçtiği bir konu üzerinden şiirlerin incelemesini yapar.

4.2.1. Şiir Anlayışları Üzerine Değerlendirmeler

Ahmet Özer, sanatçıların şiir anlayışlarının yanında onların şiir serüvenlerini de içine alan 35 yazı yayımlar. Bu yazılarını genellikle sanatçıların bir kitabından

hareketle kaleme alır. Ahmet Özer, yazılarında sanatçıların şiirlerinin zeminini oluşturan temel unsurlar üzerinde de durur.

Sanatçı *Sulusepken* adlı kitabında “Dağlarca’nın Şiiri ve Birkaç Anı” başlıklı bir yazısı yer alır. Ahmet Özer, yazısına Fazıl Hüsnü Dağlarca ve şiiriyle olan ilk karşılaşmasından söz açarak başlar. Devamında Dağlarca’nın şiirini 1960, 1960-80 ve 80 sonrası olmak üzere üç döneme ayırarak şiir anlayışı üzerinde durur. Buna göre onun ilk dönem şiirlerinde mistik, ikinci dönem şiirlerinde politik, üçüncü dönem şiirlerinde ise bilge bir söylem hâkimdir. Fazıl Hüsnü Dağlarca 60 sonrası güncelin portresini çizdiği şiirleriyle aynı zamanda dönem eleştirisini de yapar.

Ahmet Özer, *Bir Düşün Ardından* adlı kitabında “Celalettin Algan’ın Şiiri” alt başlıklı yazısında ise sanatçının şiire başlaması ve şiir dünyası hakkında bilgi verir. Yazıya göre sanatçı ilk şiirlerini hece ölçüsüyle *Şadırvan* dergisinde yayımlar. Devamında *Horon*, *Hamsi*, *Beşsanat* gibi dergilerde yazın hayatını sürdüren Celalettin Algan’ın şiirlerini kitaplaştırmadığı bilgisine erişilir. Ahmet Özer, sanatçının şiiri için “[...] onlarca şiir yazmış, sevdasını, yaşamını, yaşama bakışını, yaşadıklarından çıkardığı dersleri şiire dökmüş bir değerimizdi” (Özer, 2005, 86-87) yorumunda bulunur. Celalettin Algan’ın şiirleri için sürekli yenileme ve dönüşüm içerisinde olduğunun vurgusunu yapar. Şiirler de aşk, Anadolu ve ölüm gibi konular çokça yer bulur. Sanatçı; “Gel ey göğnümün saadet türküsü” (Özer, 2005, 89) dizesiyle aşka, “Anadolum yüreğimi dağlarsın” (Özer, 2005, 89) dizesiyle Anadolu’ya ve “Sessiz sedasız göçmüşüm” (Özer, 2005, 91) dizesiyle de ölüme vurgu yapar.

Ahmet Özer’in yine *Bir Düşün Ardından* adlı kitabında yer verdiği bir diğer sanatçı Gülten Akın’dır. “Gülten Akın’ın Şiirinin Sularında” başlıklı yazısında Ahmet Özer, sanatçıyla ilk karşılaşmasına değinerek, yaptıkları söyleşilerden hareketle şiir dünyasına ışık tutar. Buna göre Gülten Akın şiirini; “ ‘Benim şiirim insan yaşamının, genç ve kadın yaşamının getirdiği duygu, düşünce yükünü yansıttı. Yavaş yavaş değişen öncelikler şiirimi de değiştirdi; kişisel olanda toplumsal olana doğru...’ ” (Özer, 2005, 136) şeklinde açıklar. Özer’e göre başta II. Yeni’nin şekil ve anlayışı çerçevesinde şekillenen Gülten Akın’ın şiirleri zamanla gelenekten beslenerek geleceğe ulaşma amacı güder. *Kırmızı Karanfil*, *Maraş’ın ve Ökkeş’in Destanı*, *Ağıtlar*

ve *Türküler*, *Seyran*, *Sonra İşte Yaşlandım*, *Sessiz Arka Bahçeler* gibi kitaplarını da bu anlayışla kaleme alır. Kadın, Anadolu, doğa gibi unsurları ise şiirinde çokça işler.

Ahmet Özer, *Sözün Nakışı* kitabında ise Attilâ İlhan’a yer verir. Ölümünün 1. yıldönümü nedeniyle kaleme aldığı “Çağdaş Şiirin Özgün Bir Damarı: Attilâ İlhan” başlığını taşıyan yazı, sanatçının “Sisler Bulvarı” adlı şiiri ile başlar. Devamında Attilâ İlhan’ın öğrenim hayatına ve şairliğe adım atmasına değinilir. Buna göre sanatçının ilk şiiri 1941’de *Yeni Edebiyat* gazetesinde yayımlanır. Attilâ İlhan, “Balıkçı Türküsü” ismini verdiği bu şiirde;

“sisli ufkundan sabahın

türkülerimizle

uçar gibi geliriz

ağları ilk ışıklarla kurutalım çocuklar” (Özer, 2014b, 74)

dizeleriyle çocuklara seslenir. Devamında yazdığı şiirlerinde Köroğlu, Yunus Emre, Baki, Hasan İzzettin Dinamo, Nâzım Hikmet, Ömer Faruk Toprak gibi birçok şairin izlerine de rastlamak mümkündür. Şiiri bireyselliğin yanında toplumsal öğeleri de bünyesinde barındırır. “Divan şiirinden olduğu kadar çağdaş roman ve sinema tekniğinden de yararlanan” (Özer, 2014b, 77) sanatçının şiirlerinde betimleme ve öykülemeyi görmek de mümkündür. Ahmet Özer, sanatçının yaşam serüvenini ise; “İzmir sevdalandığı kentti. Paris düşlerinin aşka dönüştüğü bir yaşamı örtünen ışıltılı bir dünya. Ankara, yayın dünyasından bir taze soluktu. İstanbul son istasyonu oldu yaşamının...” (Özer, 2014b, 76) sözleriyle özetler.

Sözün Nakışı adlı kitapta yer alan bir diğer yazı ise Talat Sait Halman’ın şiir dünyasına yöneliktir. “Talat Halman’ın Ümit Harmanı Üzerine” başlığını taşıyan yazıya Ahmet Özer, *Ümit Harmanı* hakkında bilgi vererek başlar. Buna göre *Ümit Harmanı* Talat Halman’ın Türkiye İş Bankası Kültür Yayınlarından çıkan, içerisinde sanatçının bütün şiirlerini barındıran kitabıdır. Ahmet Özer yazısında sanatçının aruz ölçüsüyle yazdığı şiirlerdeki kalıpların çeşitliliğini, şiirinin kıvraklığını, Türkçe duyarlılığını ve konularındaki çeşitliliği dile getirir.

Ahmet Özer, Burdur Fakir Baykurt Kültür-Sanat Derneği için hazırladığı 2 konuşmaya da *Sözün Nakışı* kitabında yer verir. Bunlar; “Fakir Baykurt’un Bir Uzun

Yol'u" ve "Fakir Baykurt'tan İnsanlık Dersi: Ateş Dikenleriyle Kanayan Şiirler" başlıklarını taşır. 2008 ve 2011'li yıllarda kaleme alınan bu yazılar Baykurt'un yayımladığı ilk ve ikinci şiir kitaplarının adlarını taşımaktadır. Ahmet Özer, ilk yazısında sanatçının sanat dünyasındaki yerine değinerek ilk kitabının içeriği üzerinde durur. İkinci yazısında ise yine bir şiirle başlayarak Fakir Baykurt'un kitabının tanıtımına yer verir. Baykurt'un şiirlerinde döneminin olaylarına tanıklık edip, birçok sanatçıya şiirlerinde yer verdiği görülür. Bu iki yazının ışığında Fakir Baykurt'un yazılarında sürdürdüğü toplumcu çizgiyi şiirlerinde de devam ettirdiğini söylemek mümkündür.

Ahmet Özer'in şiir serüvenine yer verdiği bir diğer sanatçı ise Hasan Hüseyin Korkmazgil'dir. Sanatçı hakkında *Ağızda Dilleri Gördüm* adlı kitabında "Hasan Hüseyin'in Şiirinin Çağına Tanıklığı" başlığını taşıyan bir yazısı yer almaktadır. Bu yazı Ahmet Özer'in, Hasan Hüseyin Korkmazgil'in doğumunun 80. yılı dolayısıyla Ankara'da düzenlenen bir etkinlikte yaptığı konuşmadır. Ahmet Özer yazısında "şiir emekçisi" olarak tanımladığı Korkmazgil'in şiiri üzerinde durur. Buna göre Korkmazgil, çağına tanıklık yapmış bir şairdir. "Halkından kopuk, bireyciliğin çıkmaz sokaklarında yitmiş, anlamı dizelerden kovmuş, yaşanılanlara kayıtsız kalmış bir şiirin kervanındakileri gür sesiyle uyarır" (Özer, 2012a, 47) ve *Koçero Vatan Şiiri* kitabının ön sözüyle seslenir; "Ben saksıda buğday yetiştirmiyorum; buğdayı tarlalar dolusu ekip biçip kaldırıyorum ben. Şiir işçiliği budur bence!" (Özer, 2012a, 47). Korkmazgil şiirleriyle, ayrılığın yanında kavuşmanın, özgürlüğün yanında tutsaklığın, hüznün yanında sevincin resmini çizer. Ahmet Özer, *Bir Düşün Ardından* kitabında "Hasan Hüseyin 75 Yaşında" adlı yazısında da yine sanatçının şiir kitaplarından örnekler vererek şiiri üzerinde durur. Korkmazgil'in şiiri ve yaşantısının kesiştiği noktalar saptanır, dönemin siyasi ve sosyal olaylarının şiiri üzerindeki yansımaları verilir.

Ağızda Dilleri Gördüm adlı kitapta yer alan bir diğer yazı ise Cemal Süreya'nın şiirini konu almaktadır. "Cemal Süreya'nın Kimi Dizelerine Tutunarak" başlıklı yazısına Ahmet Özer, Cemal Süreya'nın şiiriyle tanıştığı Fatih Eğitim Enstitüsündeki öğrencilik yıllarından söz ederek başlar. Yazının devamında ise *Üvercinka*, *Göçebe* gibi kitaplarındaki şiirlerinden hareketle sanatçının şiiri üzerine eğilir. "Cemal Süreya yaşam boyu edindiği deneyimleri, yaptığı gözlemleri, yaşadığı aşkları kendini

merkezin dışına çıkararak şiire dönüştürdü” (Özer, 2012a, 207) diyen Ahmet Özer’e göre Süreya yoksulluğu ve cinselliği şiirinde bir araya getirir:

“Oysa bir bardak su yetiyordu saçlarını ıslatmaya
 Bir dilim ekmeğin bir iki zeytinin başımaydı doymamız
 Seni bir kere öpsem ikinin hatırı kalıyordu
 İki kere öpsem üçün boynu bükük
 Yüzünün bitip vücudunun başladığı yerde
 Memelerin vardı memelerin kahramandı sonra
 Sonrası iyilik güzellik” (Özer, 2012a, 204).

İkinci Yeni şairlerinden olan Cemal Süreya’nın şiirindeki aşkın arka planında cinselliği görmek mümkündür. Bunun dışında sanatçı “Üstü Kalsın” şiiriyle Tanrı’ya başkaldırıyı, “Güzel Ölmek” şiiriyle ölümün insanda bıraktığı duygu yoğunluğunu okuyucuyla paylaşır. Aynı şekilde Cemal Süreya’nın yazılarının da şiiriyle aynı düşünceyi barındırdığını söylemek mümkündür.

Bu adların dışında Ahmet Özer kitaplarında; Metin Demirtaş, Abdülkadir Bulut, Hüseyin Atabaş, Ruşen Hakkı, Güngör Gençay, Arife Kalender, Yılmaz Yeşiladağ, Hasibe Ayten, Mustafa Emre, Ahmet Aslan, Halim Yazıcı, Bayburtlu Zihni, Feriha Altınok, Ahmet Günbaş, Ali Yüce, Timuçin Özyürekli, Özgen Seçkin, Adnan Gül, Sabahattin Yalkın, Ömer Faruk Hatipoğlu, Arzu K. Ayçiçek, Ali Yüce, Nabi Üçüncüoğlu gibi sanatçılarla olan şiir değerlendirmelerine de yer verir.

4.2.2. Şiirlerin Konusu Üzerine Değerlendirmeler

“Şiir Değerlendirmeleri”nin bir diğer alt başlığı ise “Şiirlerin Konusu Üzerine Değerlendirmeler” ismini taşır. Bu başlık Ahmet Özer’in üst başlıkta söz edilen kitaplarında yer alan 19 yazısından oluşmaktadır. Bu yazılarda işlenen konular; “Mustafa Kemal Atatürk”, “Tacettin Tunç”, “Turan Emeksiz”, “30 Ağustos, Karadeniz”, “bahar”, “kar”, “toprak”, “yolculuk”, şehirler gibi kişi, yer veya kavramlardan oluşmaktadır.

Sanatçının *Sulusepken* adlı kitabında “Nâzım Hikmet 111 Yaşında” başlığını taşıyan bir yazısı yer alır. Ahmet Özer, Nâzım Hikmet’i anma amacıyla kaleme aldığı

yazısında sanatçının vatan haini suçlamalarıyla memleketine ve Türkçeye hasret ölümünü şiirindeki düşüncenin yansımalarıyla verir.

“Ben bir insan,

Ben bir Türk şairi Nâzım Hikmet,

Ben tepeden tırnağa insan,

Tepeden tırnağa kavga, hasret ve ümitten ibaret...” (Özer, 2014a, 16).

Ahmet Özer, yazının devamında ise mevcut siyasi düzlem içerisinde Kore Savaşı, Turan Emeksiz’in ölümü gibi olaylara dikkatleri çekerek Nâzım Hikmet’in hayattayken hak ettiği değeri bulamadığını vurgular.

Sanatçı, *Ağızda Dilleri Gördüm* kitabındaki “Nâzım Hikmet, Enver Gökçe: Bir İzlekte İki Şair” başlıklı yazısında da Turan Emeksiz üzerine eğilir. 28 Nisan olayında 19 yaşında üniversiteli bir genç olan Turan Emeksiz’in öldürülmesi iki şairin de kaleminde dile gelir. Sanatçı yazısının sonunda iki şiirin geneli için; “Enver Gökçe şiirinde bir masumiyeti dile getirir. Eşit olmayan güçlerin çatışmasının hangi sonucu doğuracağı başından bellidir. Nâzım’ın gelecekle ilintilediği bu eylem, Gökçe’de bir anlık kesit olarak karşımıza çıkmaktadır” (Özer, 2012a, 23) yorumunda bulunur.

Sanatçı yine aynı kitapta yer alan “Ölümünün 70. Yıldönümünde Gazi Mustafa Kemal” başlığını taşıyan yazısında da Attilâ İlhan ve Nâzım Hikmet’in şiirlerinden örnekler vererek Atatürk’ü anmaktadır. Yazı, Attilâ İlhan’ın 1 Kasım 1948’de *Varlık* dergisinde yayımlanan “Mustafa Kemal” başlıklı şiiri ile başlar. Yine aynı şiirin başka bir bölümünden örnek verilerek geçmişte yazılan bu şiirin bugünün Türkiye’sine ayna tuttuğunun vurgusu da yapılır:

“yaptıklarını yıkıyorlar mustafa kemal!

hani bir vakitler, kubilay’ı kestiler.

çün buyurdu kesenleri astılar

sen uyudun asılanlar dirildi.

mustafa’m mustafa kemal’im” (Özer, 2014a, 13).

Atatürk’ün savaşçı kişiliğine vurgu yapan Ahmet Özer, Nâzım Hikmet’in “Kuvayı Milliye” adlı şiirine yer vererek yazısını sonlandırır.

Ahmet Özer bir diğer yazısını da 30 Ağustos Zafer Bayramı'nın 85. yıldönümü nedeniyle kaleme almıştır. “30 Ağustos'tan Şiire Yansıyanlar” başlığını taşıyan yazı sanatçının 2008'de yayımladığı *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* ve 2011'de yayımladığı *Çılgılık* adlı kitaplarında hiçbir değişiklik yapılmaksızın yer almıştır. Ahmet Özer, yazısında Kurtuluş Savaşı'nın zaferle sonuçlanmış 30 Ağustos günü için yazılmış şiirleri derleyerek sunar. Nâzım Hikmet, Fazıl Hüsni Dağlarca, Cahit Külebi ve Ceyhun Atuf Kansu'nun şiirlerine yer verdiği yazısını, 30 Ağustos Zaferini akıllarda canlı tutmanın bir görev olduğu mesajıyla sonlandırır.

Yine aynı kitapta Atatürk'ün düşünce dünyasına dair de iki yazı bulunmaktadır. “10 Kasım” ve “Atatürk'ü Anlayabildik mi” başlıklarını taşıyan yazılar Melih Cevdet Anday, Attilâ İlhan ve Halim Yağcıoğlu'nun şiirleriyle desteklenerek verilmiştir. 2005 ve 2006'da Atatürk'ün ölüm yıldönümü nedeniyle kaleme alınan bu yazılarda verilmeye çalışılan mesaj, Atatürk'ün ilke ve devrimlerinin hâlâ tam anlamıyla anlaşılmadığı ve uygulanmadığıdır.

Ahmet Özer, *Söziin Kanatları* adlı kitabındaki “Şiirler-Şairler-Şehirler” başlıklı yazısında bu sefer de sanatçıların şiirlerinde geçen şehirleri örneklerle beraber dile getirir. Yazı; “Tarihe Yolculuk”, “Yurdumuzdan Bir Kesit”, “İstanbul”, “Ankara”, “Konya”, “Edirne”, “İzmir”, “Erzincan”, “Antalya”, “Diyarbakır” ve “Trabzon” alt başlıklarından oluşur. Şehirleri konu alan başlıkların her birinin altında da o şehir için şiirler yazmış sanatçılar yer almaktadır. Ahmet Özer, ilk alt başlıkta kentlerin tarihsel çizgi içerisinde edindikleri konum üzerinde durur. İkinci başlıkta ise şehirlerin insanlar üzerinde bırakabileceği etkiler üzerinde durarak yazının amacını açıklar. Daha sonra İstanbul'dan Trabzon'a kadar olan başlıklarda şehirlerin, şairler üzerindeki etkisi ve şiire yansıması üzerinde durmuştur. “İstanbul” başlığında İstanbul bir “dünya kenti” olarak nitelendirilir. Nedim, Tevfik Fikret, Yahya Kemal, Nâzım Hikmet, Cahit Külebi ve Bedri Rahmi Eyuboğlu'nun şiirlerinden örnekler verilerek İstanbul'un şairlerde bıraktığı olumlu ve olumsuz izlenim üzerinde durulur. Nedim İstanbul'u; “Bu şehr-i Stanbûl ki bî-misl-ü bahâdır / Bir sengine yekpâre Âcem mülkü fedadır” (Özer, 2014b, 37) dizeleriyle anarken Tevfik Fikret, “Sis” şiirinde lanetleyip “Rücu” şiirinde ise geri adım atar. Yahya Kemal'de bir İstanbul aşkı gözlemlemek mümkünken Nâzım Hikmet'te bu özleme dönüşür. Orhan Veli'nin, Cahit Külebi'nin ve Bedri Rahmi'nin şiirleri ise İstanbul'u sevgiyle kucaklamıştır. Ahmet Özer Ankara'yı; “Boz kalpaklı

süvarilere kucak açan bozkır / Cumhuriyete yakışan başkent: Ankara” (Özer, 201b, 41) şeklinde tanımlar. Fazıl Hüsnü Dağlarca, Cahit Külebi, Ceyhun Atuf Kansu, M. Sunullah Arısoy, Ahmed Arif, Ali Yüce, Cemal Süreya, Gülten Akın, Metin Altınok ve Hüseyin Atabaş gibi şairler de Ankara’yı gerek tarihi yapısıyla, gerekse kahramanlığıyla anar. Konya ise yazıda; “Selçuklunun başkenti ney kenti” (Özer, 201b, 46) olarak anılır; Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ceyhun Atuf Kansu, Bekir Sıtkı Erdoğan, Neriman Hikmet’in kaleminde sevgiye dönüşür. Yazının devamında Edirne Niyazi Akıncıoğlu ve Süreyya Yaşar’ın; İzmir Cahit Külebi, Nâzım Hikmet, Attila İlhan ve Özkan Mert’in; Erzincan Enver Gökçe ve Nâzım Hikmet’in; Antalya Baki Süha Ediboğlu ve Metin Demirtaş’ın; Diyarbakır Ziya Gökalp, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmed Arif ve Sezai Karakoç’un; Trabzon ise Ömer Kayaoğlu ve Bedri Rahmi Eyuboğlu gibi şairlerin şiirlerinde dile gelir.

Ahmet Özer’in Trabzon’a yolculuk yaptığı bir diğer yazısı da *Sarkaç* adlı kitabında yer alır. “Şiirlerle Gezinti” adını taşıyan yazısının giriş kısmında o ayki yazınsal etkinliklerden söz eder. Ahmet Özer, yazının devamında ise Trabzon’u dizelerinde ilmek ilmek işleyen sanatçıların adlarını anarak, şiirlerinden örnekler verir. Ceyhun Atuf Kansu’nun bir Trabzon sabahını şiirinde ne şekilde işlediğini şu dizeleri alıntılararak ortaya koyar:

“Kalkmış güzelim sabah açmış penceresini
Dalga köpüğü Trabzon evlerinden biri
Silkemiş düşlerini pencereden
Bakmış evinin ayak ucunda
İnce bir örtü mavi deniz” (Özer, 1998b, 128).

Bedri Rahmi Eyuboğlu; “Trabzon deyince aklıma bir salkım kareymiş gelir” (Özer, 1998b, 128) diyerek tek dizede, Gündoğdu Sanımer ise; “Karadeniz’in kadınları bahtı kara / Karatavuklar doluşur karaağaçlara / Karadere / karaburun / karalahana / Sanki belirsiz bir hüznü saklıyor kara toprak” (Özer, 1998b, 129) dördlüğüyle Trabzon’u kuşatır. Bunların dışında yazıda; Subutay Hikmet, İlhan Demiraslan, Ömer Kayaoğlu, Baba Salim gibi şairler de şiirleriyle Trabzon sevgisini ortaya koymuşlardır.

Sanatçı, *Sözün Kanatlarında* adlı kitabında yer alan “Bir Kentin Güzellik Dokusu: Edebiyatta Trabzon” başlıklı yazısında da Trabzon üzerinde durur. Yazı,

Trabzon’da doğan veya Trabzon’dan gelip geçen sanat adamlarını konu edinir. Divan edebiyatı, Halk edebiyatı ve Çağdaş edebiyat olarak sınıflandırılarak alt başlıklara ayrılan yazıda sanatçıların biyografisine dair bilgilere ve şiirlere yer verilir. “Divan Vadisinde Bir Gezinti” alt başlığında; Muhibbi (Kanuni Sultan Süleyman), Figani (Ramazan), Tıflî, Tabî, Sırrı, Fitnat Hanım, Saniye Hanım, İbrahim Cudi Efendi, Mehmet Ziver Efendi, Mehmet Behçet Efendi, İsmail Safa, Hamamizade İhsan, Halil Nihat Boztepe, Ahmet Sarım Doğru ve Mustafa Cansız’ın adları geçer. “Halk Edebiyatı Denince” alt başlıklı yazıda ise Trabzon’da köklü bir halk edebiyatı kültürünün oluşmadığını söyleyerek; Baba Salim, Ömer Turan Eyuboğlu, Subutay Hikmet, Çaykaralı Âşık Mustafa Bal, Hafız Zühtü, Âşık Tahir Kararî gibi bazı adları sıralar. Son olarak “Çağdaş Edebiyat Denince” alt başlığı ile de; Hasan İzzettin Dinamo, Yusuf Ahıskalı, Sabahattin Eyuboğlu, Bedri Rahmi Eyuboğlu, İsmet Zeki Eyuboğlu, Ömer Turan Eyuboğlu, Yaşar Miraç, Gündoğdu Sanımer, Ömer Kayaoğlu, Ceyhun Atuf Kansu, Nabi Üçüncüoğlu, Şinasi Özdenoğlu, Ahmet Özer, Neriman Calap, Çiğdem Sezer, İbrahim Dizman gibi Trabzon’a değer veren birçok şairin adı sıralanır. Sanatçı, Trabzon’a dair yazısını; “Tarihten gelen kimliğiyle yakaladığı ününü değerleriyle harmanlanarak yarınlara taşıyan önemli bir kent olan Trabzon’da edebiyat ne denli gelişebilirse, edebiyatta Trabzon da o denli zenginlikle anlatılabilecektir” (Özer, 2002, 108) sözleriyle tamamlar.

Ahmet Özer, *Sözün Nakışı* adlı kitabında yer alan “Şiir ve Karadeniz” başlıklı yazısında Karadeniz’deki şehirlere ve bu bölgeyi şiirlerinde işleyen sanatçılara yönelir. Sanatçı, yazısının ilk kısmında ısmarlama şiir konusuna değinerek gerçek şairin özelliklerine yer verir. Devamında ise Karadeniz doğasını ve insanını bir bütün olarak ele alan şiirlerden örnekler gösterir. İlk örneği Ceyhun Atuf Kansu’dan verir:

“Karadeniz dediğin deniz değil insan

Gelir vurur Akçaabat pazarına.

Güneşe bırakılmış balık ağlarıyla

Kayıklarıyla kumlara çekilmiş

Denize karşı insan!

Kalabalık, güzel, çalışkan,

İner çam direkli gemilerle” (Özer, 2014b, 63).

Ahmet Özer'in mevsimleri konu alan 2 yazısı bulunmaktadır. Bunlardan ilki Sarkaç'ta yer alan "Kar"dır. Sanatçı; "Aynı zaman diliminde dört mevsimi yansıtan bir iklime sahip oluşumuz, bir yerde yazınımıza doğayı bütün boyutlarıyla sokmamıza ortam hazırlamıştır" (Özer, 1998b, 89) sözlerine yer verdiği yazısında karın sanatçılar tarafından şiir ve düzyazıda yer bulduğu üzerinde durur. Necip Fazıl Kısakürek, Cenap Şahabettin, Attila İlhan, Ahmet Say, Yaşar Kemal, Ahmet Muhip Dıranas gibi kişilerden örnekler verdiği yazıyı kendi şiiriyle sonlandırır.

"Kar yağıyor
İşıltılar doluyor yüreğime
Suskun bir göğe uzanıyor çoban ateşleri
Ayak izlerinde oynaşan rüzgâr
Sırtlarında sevincin örtüsü
Geceye doluyor çocuklar" (Özer, 1998b, 92).

Ahmet Özer *Sulusepken* adlı kitabında yer alan "Bir Bahardır Ömrümüz" başlıklı yazısında baharı konu alır. Yazıda; Ataol Behramoğlu, Metin Demirtaş, Cahit Sıtkı Tarancı, Melih Cevdet Anday, Tekin Sönmez gibi sanatçılardan şiir örnekleri verir. Sanatçı, şiir ile bahar arasındaki bağlantıyı da kurarak; "İnsanın duygu, düşünce atlasında salınırken sevgisini, öfkesini, coşkusunu, dile getirmesi; şiirin güzelliğiyledir" (Özer, 2014a, 111) ifadesini kullanır.

Sanatçının bir diğer yazısı ise "Toprak" başlığını taşır. Yazı, *Yolcu Yolun Nereye* adlı kitabında yer alır. Ahmet Özer yazının giriş kısmında toprak uğrunda ödenen bedel üzerinde durur. Devamında ise Âşık Veysel'den verilen örnekle toprak "sadık yâr" olur. Yine Nâzım Hikmet'in "[...] Orda en yumuşak, en sert / en tutumlu en cömert, / en / seven / en büyük, en güzel kadın: TOPRAK / nerdeyse doğuracak / doğuracaktı" (Özer, 2004, 25) dizeleriyle de toprağın üretkenliğine vurgu yapılır.

Ahmet Özer, *Söziün Nakışı*'nda Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın 3 şiiri üzerine eğilir. Yazı "60'lı Yılların Politik Ekseninde Dağlarca'nın Üç Şiiri" başlığını taşır. Yazıda her bir şiirin ayrı bölümlerde olmak üzere 4 bölümde incelendiği görülür. İlk bölümde 1960'lı yılların sosyal, siyasi ve yazınsal yönden değerlendirmesi verilir. Diğer

bölümler ise “Almanya’larda Çöpçülerimiz”²⁸, “Horoz”²⁹ ve “Savcı’ya”³⁰ başlıklı şiirlerinin incelemelerinden oluşur.³¹ Fazıl Hüsnü Dağlarca toplumcu çizgide kaleme aldığı bu üç şiirini de *Yön* dergisinde yayımlar. 1965-1966 arasında yayımlanan bu şiirlerin ilkinde işçi göçüne, ikincisinde horozun imgeleştirilmesi yoluyla aydınlığa, üçüncüsünde de adaletle vurgu yapılır.

Sanatçının bu konudaki bir diğer yazısı da *Ağızda Dilleri Gördüm* kitabında yer alır. Yazı, “Fazıl Hüsnü Dağlarca, İlhan Berk ve Ceyhun Atuf Kansu’nun Şiirlerinde Zonguldak” başlığını taşır. Yazıda adı geçen sanatçıların sırasıyla; “Zonguldak Ağdı”, “Bu Şiir Kömür Kokar” ve “Çaylar Kuyusu” başlıklarını taşıyan şiirlerine yer verilerek Zonguldak’ın acı yanı okuyucuya sunulur. Ahmet Özer; “Her şiirde bir yürüyüşün ayak izleri, bir ölümün, bir ağdın çılgılığı, bir grevcinin sesi yankılanacaktır” (Özer, 2012a, 31) yorumunda bulunarak şairlere o şiirleri yazdıran yaşanmışlığı yazısında dile getirir.

Ahmet Özer *Bir Düşün Ardından* adlı kitabında ise Mehmet Aydın’ın bir şiiri üzerine eğilir. “Şair Mehmet Aydın’ın ‘Okudum’ Şiirine Yolculuk” başlığını taşıyan yazıda sanatçı, “okumak” sözcüğünün imgesel gücü üzerine dikkatleri çeker. Şiirde “okumak” kelimesi yedi kez geçmekle beraber her bir kullanımda sözcüğün mecaz anlamı kastedilmiştir. Şiirde; doğa, çıplaklık, tazelik, bahar, ezgi, adım ve ışıltıların okunduğu görülmektedir. Ahmet Özer de yazısında bu kavramların mitolojik yönü ve gizemi üzerinde durur.

Sanatçının kendi şiiri olan “Taceddin Bir İnsan” şiirinin yazılış hikâyesini ise *Sulusepken* adlı kitabında yayımlar. “Tacettin Tunç: Sarıkamış Cehenneminden Yeryüzüne” başlığını taşıyan yazıda, Ahmet Özer’in Hamsiköy’de görev yaptığı yıllara, dönemin koşullarına ve Taceddin Tunç’un yaşamöyküsüne yer verilir.

²⁸ Bkz. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Almanya’da Çöpçülerimiz”, *Yön*, Y. 4, S. 125 (20 Ağustos 1965), s. 4.

²⁹ Bkz. Fazıl Hüsnü Dağlarca, “Horoz”, *Yön*, Y. 5, S. 151 (18 Şubat 1966), s. 4.

³⁰ Bkz. Foto, “Savcı’ya”, *Yön*, Y. 5, S. 156 (4 Mart 1966), s. 4.

³¹ *Yön*’de Fazıl Hüsnü Dağlarca’nın 29 şiiri yer almaktadır. Bunlar arasında 151. sayıda yayımlanan “Horoz” adlı şiiriyle komünizm propogandası yaptığı ileri sürülerek Dağlarca hakkında dava açılmıştır. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. Gut, Emine (2020). *Yön Dergisinde (1961-1967) Edebiyat Üzerinde Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.

Bu yazıların ışığında Ahmet Özer'in kitaplarında yer verdiği şiir değerlendirmelerinin azımsanmayacak sayıda olduğu, bireysel ve toplumsal temaları içerdiğini söylemek mümkündür.

4.3. Süreli Yayınlarla İlgili Yazıları

Edebi, siyasi, tarihi vb. birçok farklı türdeki yazıların toplanıp bir araya getirildiği süreli yayın organları edebiyat tarihi açısından önemli bir yere sahiptir. Aynı zamanda bu kaynaklar, toplumun içinden ve topluma dair konuları dile getirmesiyle de bir ayna görevi üstlenirler. Ahmet Özer de bu nedenle yıllarca dergi ve gazetecilik etkinliği içerisinde bulunmuştur. Yazar, okuyucu ve gözlemci sıfatıyla yazılarında süreli yayınları ön plana çıkarmıştır.

Sanatçı 9 kitabında 36 başlık altında süreli yayınlara ilişkin yazılarını toplamıştır. Bu kitaplar ve bahsedilen yazıların sayısı şu şekildedir; *Çılgılık* (1), *Yolcu Yolun Nereye* (1), *Ağızda Dilleri Gördüm* (1), *Denizin Öptüğü Kent* (2), *Sesimi Rüzgâra Verdim* (4), *Yıldızlar Geceyle Gelir* (5), *Sarkaç* (7), *Yüzün Yeryüzüdür* (6), *Kemençenin Telinden* (9)'dir.

Ahmet Özer, *Kıyı* başta olmak üzere *Hamsi*, *Değirmen*, *Boztepe*, *Milliyet Sanat*, *Ekspres* vb. birçok derginin yanı sıra *Hakimiyet*, *Dünya Sanat* gibi gazetelerin sanat sayfaları hakkında yazılar kaleme almıştır. Bunların dışında yazılarında; *a dergisi*, *Cumhuriyet Kitap*, *Varlık*, *Türk Dili*, *Damar*, *Yansıma*, *Yaşasın Edebiyat*, *İnsancıl*, *Adam / Sanat* gibi dergilere özel başlık açıp uzun uzadıya anlatmasa da bu dergiler hakkında da bilgilere yer vermiştir.

4.3.1. Kıyı Dergisi

Kıyı dergisini bir “yazın okulu” olarak tanımlayan Ahmet Özer, dergi hakkında 3 yazı yayımlar. *Kemençenin Telinden* ve *Yüzün Yeryüzüdür* kitaplarında yer alan bu yazılar; “Trabzon’da Sanata Ses Olan Dergi: Kıyı Yeni Döneminde 10. Yılında” ve “150 Aydır Yayımlanan Bir Dergi: Kıyı” ile “Kıyı 150. Sayıda” başlıklarını taşır. Sanatçı bu yazılarında *Kıyı*’nın serüvenine yer verir.

1961’de Trabzon’da Ahmet Selim Teymur tarafından kurulan *Kıyı* dergisi, Karadeniz insanının sesi olur. Kurulduğu tarihten 2017’ye kadar zaman zaman

kesintilerle birlikte 5 dönem boyunca okuyucuyla buluşan dergi, Karadeniz'in sosyal, kültürel ve ekonomik değerlerini dillendirir. Derginin 3. döneminde yazar kadrosuna katılan Ahmet Özer; “Bu derginin bir yazın okulu olduğunu vurgularken görevimizin biraz da bizim dışımızdakilerle, onların yetiştirmeleriyle anlam kazanacağını bilerek yayıncılık yaptığımızın bilincindeyiz” (Özer, 2000, 38) ifadesini kullanır.

Ahmet Özer, eserlerinin yıllarca yayımlandığı *Kıyı* dergisi hakkında kitaplarında birçok yazıya yer verir. Sanatçı kitaplarındaki kimi yazılarının satır aralarında *Kıyı* dergisinin yayın ilkeleri ve kendi sanat yaşamındaki önemine değinir. Kimi yazılarında ise derginin özel sayılarından söz eder.

Sanatçı, “Trabzon’da Sanata Ses Olan Dergi: Kıyı Yeni Döneminde 10. Yılında” adlı yazısında Trabzon’da *Kıyı*’dan önce yayın hayatına başlamış olan *İnan* ve *Değirmen* dergilerine değinerek şehirdeki dergicilik üzerinde durur. Ahmet Özer, yazının devamında derginin kuruluşuna, zamanla dergide yaşanan değişikliklere yer verir. *Kıyı*, kuruluşundan 10. yılına kadar olan süreçte; öykü, şiir, deneme, karikatür gibi türlere yer verir.

Ahmet Özer’in *Kıyı* dergisi hakkında yayımladığı diğer yazılar “150 Aydır Yayımlanan Bir Dergi: Kıyı”, “Kıyı 150. Sayıda” başlıklarını taşır. Bu yazılarda da yine *Kıyı* dergisinin 150. sayısına kadar olan sanat serüveni ve bu serüveni ayakta tutan şair ve yazarlardan söz edilir. Bu şair ve yazarlar arasında; Nabi Üçüncüoğlu, Ömer Turan Eyuboğlu, Rasim Şimşek, Arslan Pulathaneli, Ceyhun Atuf Kansu, Talip Apaydın, Şinasi Özdenoğlu, Gündoğdu Sanımer, İbrahim Dizman, Ahmet Özer, Neriman Calap, İbrahim Saka, Çiğdem Sezer gibi birçok kişi bu serüvende *Kıyı* dergisine eşlik etmiştir.

4.3.2. Hamsi, Değirmen ve Boztepe Dergileri

Ahmet Özer, *Yıldızlar Geceyle Gelir*’de *Hamsi*, *Değirmen*, *Boztepe* gibi uzun soluklu dergiler üzerinde özellikle durur. Kitapta dergilerle aynı adı taşıyan art arda 3 yazıya yer verir. İlk olarak *Kıyı* dergisinde yayımlanan ve üç ayrı derginin adını taşıyan bu yazılarda, dergilerde yayımlanan türlerden yazar kadrosuna kadar birçok veriye ulaşmak mümkündür.

Hamsi dergisi, Trabzon Lisesinde Yetişenler Cemiyeti (TLYC) tarafından Taksim Belediye Gazinosu'nda düzenlenen Karadeniz Gecesi anısına yayımlanır. Dergi, Ahmet Selim Teymur'un çalışmaları sonucunda Ahmet Özer'in deyişiyle "1 Nisan şakası olarak" 1948'de ilk sayısı yayımlanır. Devamında 1972'ye kadar 24 yıl boyunca 20 sayfalık hacmiyle aynı periyotta yayın hayatına devam eder. Mizahi bir içeriğe sahip olan dergi; şiir, hikâye, türkü, fıkra, karikatür gibi birçok türde esere ev sahipliği yapar. İsmet Zeki Eyuboğlu, Peyami Safa, Behçet Kemal Çağlar, Mustafa Kemal Sayıl, Orhan Peker, Bedri Rahmi Eyuboğlu, Şinasi Özdenoğlu, Nevzat Üstün, Nabi Üçüncüoğlu, Kemalettin Kamu, VÂ-NÛ gibi adlar dergiye katkıda bulunanlar arasındadır. 25 Mart 1972'den 1975'e kadar değişen ülkeyle beraber dergide değişim ve gerileme yaşanır. Bir süre sonra da derginin yayın hayatı son bulur. Fakat yine de *Hamsi* dergisi Ahmet Özer'in deyişiyle; "Karadeniz yöresine salınan bir selam" (Özer, 1996, 70) olmayı başarır.

Sanatçı, şair Subutay Hikmet'in bir şiirinden hareketle tekrar peşine düştüğü *Değirmen* dergisi hakkında *Kıyı*'nın 4. sayısında "Değirmen" adıyla bir yazı kaleme alır. Yazıya göre dergi, Ekim 1942'den Mayıs 1943'e kadar İstanbul'da 8 sayı olarak çıkar. *Değirmen* dergisi daha sonra Halit Tanyeli ve arkadaşlarının ortaklaşa uğraşlarıyla Trabzon'da yayımlanmaya devam eder. Ahmet Özer, dergi hakkındaki bu yazısını Aslan Pulathaneli aracılığıyla ulaştığı derginin tek sayısı ve *İnan* dergisinde yer alan bir yazı ile oluşturur. *İnan* dergisinin 52. sayısında yayımlanan yazıda *Değirmen* dergisine dair şu bilgiler yer almaktadır:

"Lisemizin değerli edebiyat öğretmeni olan Halit Tanyeli tarafından çıkarılan *Değirmen*, büyük kültür merkezlerinden uzak ve yazıcı kaynağından mahrum şehrimiz gibi bir yerde çıkmasına rağmen, içinde topladığı yazı ve şiirleri bütün olarak ele alındığı zaman, günümüzün gerçeklerine ve düşüncelerine uyan ileri ve yapıcı bir sanat ve fikir hüviyeti taşıdığı görülmekte ve kesin olarak söyleyebiliriz ki şimdiye kadar şehrimizde çıkan en değerli sanat ve fikir dergisi bulunmaktadır" (Özer, 1996, 72).

Ahmet Özer, "Boztepe" başlıklı yazısında da Trabzon Lisesi Gençlik Dergisi olan *Boztepe*'nin tanıtımını yapar. 15 Şubat 1946 - Ocak 1947 tarihlerinde 7 sayı olarak çıkan derginin sahip ve yayın yönetmenliğini Faik Dranaz üstlenir. Şiir, öykü, deneme, çeviri gibi türlere yer verilen derginin yazar kadrosunda da Sırrı Bilge, İsmet Kaplan Turan, Selim Saraç, Adnan Topsakal, İbrahim Topsakal, Hilmi Tolga, Nihat Sanal gibi

adlar yer alır. Sanatçı, yazısında derginin sayılarını inceleyerek neler yayımladığı ve nelere değinildiği üzerinde de durur.

4.3.3. Hakimiyet Gazetesi

Hakimiyet gazetesi Ömer Turan Eyuboğlu tarafından kurulmuştur. Ahmet Özer, gazetenin kuruluşu, yayın politikası ve içeriği hakkında; *Yüzün Yeryüzüdür* ve *Yıldızlar Geceyle Gelir* kitaplarında 2 yazı yayımlar. Bunlar sırasıyla; “40 Yıl Önceki Hakimiyet” ve “Hakimiyet’in Sanat Sayfasından Kalanlar”dır. *Sarkaç*’ta yer alan “Ömer Turan Eyuboğlu’nu Tanır mısınız” başlıklı yazı ise biyografi türünde olmakla beraber *Hakimiyet* gazetesine de değinir.

Ahmet Özer’in yazmış olduğu bu yazılar ışığında, gazetenin 24 Şubat 1956’da yayın hayatına başladığını görülür. Gazetenin ilk 25 sayısı haftada iki kez olmak üzere İhsan Şekip Tuğrul ortaklığında çıkar. *Hakimiyet* gazetesi, 6 Ağustos 1956’dan itibaren verdiği kısa süreli aranın ardından Ömer Turan Eyuboğlu’nun çabalarıyla tekrar yayın hayatına döner. “Ve 24 Kasım 1956 günü *Hakimiyet*’in ilk ‘sanat sayfası’ yayımlanır” (Özer, 1996, 85). 1 sayfa olarak ayrılan sanat sayfasında; deneme, öykü, şiir, eleştiri gibi türler yer alır. “Bu sayfada ünlü-ünsüz pek çok yazarın, pek çok şairin ürünlerine yer verilir” (Özer, 1998b, 177). Orhan Veli, Fazıl Hüsni Dağlarca, Cahit Irgat, Oktay Rıfat, Behçet Necatigil, Cahit Sıtkı Tarancı, Sabahattin Eyuboğlu, İsmet Zeki Eyuboğlu gibi birçok sanatçının ismine rastlanır.

Ömer Turan Eyuboğlu’nun ölümü üzerine gazetenin sanat sayfasında, bir yıl süre ile onun adını taşıyan bir köşe yayımlanır. Bu köşede sanatçının hayattayken yayımlayamadığı eserlerine yer verilir. Eyuboğlu’nun ölümünden sonra dostları tarafından 4 yıl yayın hayatına devam eden gazete, geriye seçkin okuyucu ve yazar kadrosu bırakarak yayın hayatına veda eder. Ahmet Özer’in deyişiyle Trabzon basınının kuyruklu yıldızlarından olan *Hakimiyet*; “ ‘Bir göründü bir yok oldu,’ sesi, soluğu 40 yıl sonra da varlığını sürdürüyor” (Özer, 2000, 149).

4.3.4. Dünya Kitap

Ahmet Özer’in, *Dünya* gazetesiyle tanışıklığı çocukluk yıllarına dayanır. *Dünya*, o yıllarda sanatçının evine giren gazetelerden birisidir. Bu nedenle okuru

olduğu gazetede yıllar sonra sanatçı kimliğiyle var olmak Ahmet Özer için sevinç kaynağı olur.

Ahmet Özer, *Kemençenin Telinden* adlı kitabında *Dünya Kitap*'a dair “Dünya’da Yazmak”, “Dünya’da Yazmak Mutluluğu”, ve “Dünya Kitap 90. Sayıda” başlıklarını taşıyan 3 yazıya yer verir. Bu yazılara göre 1 Mart 1952’de yayın hayatına başlayan *Dünya* gazetesinin ilk sanat sayfası 28 Nisan 1953’te yayımlanır. Mahmut Makal, Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Fikret Otyam gibi önemli adların eserlerine yer verilen sanat sayfasına Ahmet Özer, 4 Kasım 1994’te 37. sayıda katılır. 90. sayıya kadar olan süreçte 35 yazısı yayımlanan sanatçı bu yazıları kendisine yazdıran duyguyu şu sözlerle açıklar:

“Her ay belirli bir coğrafyadan sesler getirmek, buranın duyarlı insanlarını öne çıkarmak, burada gerçekleştirilen etkinliklerden, kitaplardan söz etmek sevindirici bir durum. Karadeniz kültürünün öne çıkardığı insanların yaşamlarından kesitler vermek, onları bir gazetenin ulaştığı alanlara taşımak, hem yazan hem de kendisinden söz edilenler için anlamlı oluyor” (Özer, 2007, 148).

Ahmet Özer, *Dünya Kitap*’ta yayımlanan yazılarında Karadeniz’e ışık tutmuş sanatçıların sanatına ve eserlerine yer verir. Bu yazılarını da gelecekte kitap olması düşüncesiyle kaleme alır.

4.3.5. Milliyet Sanat Dergisi

Ahmet Özer, *Sarkaç* ve *Yüzün Yeryüzüdür* adlı kitaplarında *Milliyet Sanat* dergisinin 1995 ile 1996’lı yıllarda yayımlanan özel sayıların değerlendirmesini yapan 2 yazı yayımlar. Bu yazılar “En Yeni Yapıtları” ve “Milliyet / Sanat’tan Yaz Güzelliği: ‘En Yeni Yapıtları’” başlıklarını taşır. Özer, yazılarında yazar ve şairlerin; öykü, deneme ve şiirlerinin dışında ressam, seramik ve heykel sanatçılarının eserlerine de değinir.

Milliyet Sanat dergisi ilk olarak 70’li yılların başında *Milliyet* gazetesinin haftalık eki olarak çıkar. Herhangi bir ücret ödemeksizin okuyucularıyla buluşan ek, zamanla periyodundaki ve hacmindeki değişimle bağımsız bir dergi olarak yayın hayatına devam eder. On beş günde bir çıkan “Milliyet / Sanat dergisi, her yıl yaz mevsiminde yayımlanan sayılarından ikisini, şair ve yazarlarla görsel sanatlar alanında üretimde bulunan sanatçılarına ayırmayı bir gelenek durumuna getirmiştir” (Özer,

2000, 99). Dergi, 1981'den beri Ağustos'un 1'i ile 15'indeki sayılarını özel sayı olarak yayımlamıştır.

Ahmet Özer, süreli yayınlara dair birçok yazı yazmıştır. Bu yazılarda yayın politikası, yazar kadrosu, yayımladığı türler başta olmak üzere dergi ve gazetelere ilişkin bilgilere yer vermiştir.

4.4. Dil Hakkındaki Yazıları

Ahmet Özer, uzun yıllar öğretmenlik yapmış, çeşitli türlerde eserler meydana getirmiş, çok okuyup çok yazmış ve birçok sanatsal etkinlikte yer almıştır. Bu döngü içerisinde zamanla oluşan dil duyarlılığı da hayatın her alanında yaşamına ve düşüncelerine şekil vermiştir. “İnsanın doğru düşünmesi, karşısındakıyla sağlıklı ilişkiler kurabilmesi, yaşadığı toplumu iyi algılayabilmesi ve gerçek bir değer olduğunun ayırdına varabilmesi için dilini iyi bilmesi[ni]” (Özer, 2004, 50) temel koşul olarak gören sanatçı yazılarında dil üzerine de eğilmiştir.

Ahmet Özer, kaleme aldığı dil hakkındaki yazılarında; dile yerleşen yabancı sözcükler, sanat eserinde meydana getirilen değişiklikler, dil bayramı, yabancı dilin ana dile etkisi gibi konulara değinmiştir. *Yolcu Yolun Nereye* (3), *Denizin Öptüğü Kent* (2), *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* (2), *Yıldızlar Geceyle Gelir* (2), *Sesimi Rüzgâra Verdim* (1), *Sulusepken* (1), *Sarkaç* (1), *Yüzün Yeryüzüdür* (1) adlı kitaplarında bu konuların tamamını ele alan 13 yazıya yer verir.

Yazar, *Sarkaç* adlı kitabının “Dil Kirlenmesi ve Türkçemiz” başlıklı yazısında Türkçe duyarlılığına değinir. Doğu'dan ve Batı'dan gelen etkilerin doğurduğu olumsuzluklarla kitap, gazete, TV kanalları ve radyolarda kullanılan dilin de değişim gösterdiğini belirtir. “Ne acıdır ki Türkçe; dükkânlardan, mağazalardan, aşevlerinden, dinlenme ve eğlenme yerlerinden kovuldu” (Özer, 1998, 8) sözleriyle Türkçenin mevcut durumunu ifade eder. Bunu yaparken de Trabzon'u da kuş bakışı tasvir eden sanatçı, aynı durumun kendi memleketi için de geçerli olduğunu söyler. Dilin uluslararası alanda istenilen boyuta taşınmadığının vurgusunu yaparak; “Bütün yazarlara, basın adamlarına radyo ve TV yöneticilerine, aydınlara, özellikle de eğitimcilere bu konuda büyük görevler” (Özer, 1998, 8) yükler.

Ahmet Özer, *Yolcu Yolun Nereye* adlı kitabında yer alan “Dilim Vay!” başlıklı yazısında ise ana dili sağlıklı benzeştirerek kıymetinin kaybedilince anlaşıldığını vurgular. Yabancı dili öğretmeye çalışırken yabancı dilde eğitim veren eğitim kurumlarını ana dile zarar verdiği için eleştirir. Önlem alınmadığı takdirde ise yakın gelecekte ana dilin yabancı dille karışarak oluşturacağı sorunun habercisi olur. Sanatçı, “Evet, Türkçeyi Öğretemiyoruz” başlıklı yazısında ise yabancı dil eğitimi için harcanan emek, zaman ve paranın anadil için harcanmadığını belirtir. Okuma kültürünün gelişemediğini, ilkokuldan üniversiteye kadar verilen Türkçe eğitiminin ise sınava dönük olup, teoride kaldığına değinir. Böylelikle 12 Mart sonrası yürütülen sistemle; “toplumsal sorunlara uzak, politikayla ilgilenmeyen, okumayan, öğrenmeyen kendi insanına yabancılaşmış” (Özer, 2004, 51) tipler yaratmanın hedeflendiğini belirtir.

Sanatçı, “Dilbilimci Doğan Aksan’ı Dinlerken” başlıklı yazısında da yine Türk dili üzerinde durarak onun diğer dillerden ayırımına ve zengin bir dil oluşuna yer verir. Kültürün temel yansıtıcı ögesi olan dilin tam anlamıyla bilinmeden yabancı dilin de öğrenilemeyeceğini söyler.

Eserlerde yayımlanan kelimelerin zamanla değiştirildiğine dikkati çeken sanatçı, buna dair 5 yazı kaleme alır. Bunların ikisinde Nutuk’ta yapılan değişikliklerin üzerinde durur. İlk baskısı 1927’de eski harflerle yapılan Nutuk zamanla çeşitli kurumlar tarafından da basılır. Yapılan bu baskılardaki farklar üzerinde duran Ahmet Özer, özellikle “imzalanmış” sözcüğüne dikkati çeker. Nutuk’un girişinde yer alan bu sözcük sanatçının okuduğu kimi baskılarda “imzalatmış”, “imzalanmış” ve “imzalamış” şeklinde yayımlanmıştır. Sözcükte yapılan bu değişikliğin cümlelerin anlamında yaptığı büyük değişim üzerinde duran sanatçı yetkili kurumları doğru yazımı sorgulamaya davet eder.

Ahmet Özer’in sözcük değişimi hakkında yazdığı diğer 3 yazısı ise Cahit Külebi’nin şiiri üzerinedir. Külebi’nin, *Süt* adlı şiir kitabında yer alan “Köy Öğretmenleri” şiirini konu edinir. Şiir, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu kararıyla ortaokul ikinci sınıflar için yayımlanan kitapta değiştirilerek verilir. Şiirin orijinalinde “harap” sözcüğüyle köyleri yıkık, bitkin olarak nitelendiren sözcük değiştirilerek yerine “şirin” sözcüğü yerleştirilmiştir. Hâlbuki “Külebi’nin ‘Köy

Öğretmenleri’ni yazdığı sırada kırk bin köyün tümü elektrikten yoksundu. Oraların doğru dürüst yolu yoktu, eğitimin düzeyi içler acısıydı” (Özer, 2014a, 105). Buna karşın gerçekler sözcük değişikliğiyle gizlenmeye çalışılır. Ahmet Özer’in bir başka yazısında, Cahit Külebi ile yaptığı görüşmeden hareketle sanatçının durumdan haberdar olmadığını belirtir. Bununla beraber sanatçının “Yurdum”, Hikâye” gibi başka şiirlerinde de benzer durum söz konusudur. Ahmet Özer yazısında bu durumu Türkçe öğretmenlerinin de dikkatine sunar.

Sanatçının, Dil Bayramı hakkındaki yazıları ise Dil Derneğini konu edinir. Dil Bayramı olarak kutlanan 26 Eylül aynı zamanda Dil Derneği’nin kuruluş yıldönümüdür. Dil Derneği, 12 Eylül sonrası Türk Dil Kurumunun işlevini yitirmesi üzerine kurulur. *Çağdaş Türk Dili* dergisini çıkaran dernek yazım kılavuzu çıkararak, yarışmalar düzenleyerek Türk diline katkılarını sürdürmüştür. Derneğin kurulduğu döneme bakıldığında sözcüklerin yazımında sürekli değişikliğe gidildiği görülür. Ahmet Özer, “Sözcükleri Boşaltmayın Efendiler” başlıklı yazısında dildeki bazı atasözü ve deyimlerin argo olması nedeniyle çıkarılmak istenmesini hoş karşılamaz. Gelenek, kültür ve inanca uymuyor gerekçesiyle dilden çıkarılmak istenen sözcüklerin nice zamanlar aşarak geldiğini ve o dönemleri yansıttığını vurgulayarak yazısını; “Sözcüklerimiz, dilimizin ve toplumsal tarihimizin aynasıdır; bu aynayı kırmayalım” (Özer, 2008, 59) sözleriyle noktalar.

Sanatçı, dil hakkındaki yazılarını 8 kitabında 13 başlık altında kaleme alır. Bu yazılarında dil ve sanat eserlerinde zamanla meydana gelen yozlaşma üzerinde durulur.

4.5. Tiyatro-Sinema İncelemeleri

4.5.1. Trabzon’daki Tiyatro Etkinlikleriyle İlgili Yazıları

Ahmet Özer, yaşamının bir bölümünde tiyatro ile ilgilenmiş bir sanatçıdır. Tiyatro için; “[...] bir büyük sevdadır. Yaşlı-genç, kadın-erkek, bir kez sahne tozunu yutmayagörsün, ardı kesilmez. Gözüne bir kez sahne ışıkları tutulmasın, yüreğin bir uzun yolculuğa çıkar, gecen gündüze karışır” (Özer, 2007, 63) yorumunda bulunan sanatçı tiyatroyu konu alan yazılar kaleme alır. Bu yazıların büyük bir çoğunluğunda

Trabzon'daki sanat etkinliklerini ele almakla beraber bir kısmında ise diğer illerdeki etkinlikleri anlatmıştır.

“Cumhuriyet’ten önceki dönemlerden bugüne, bu kentte tiyatro hep yediveren gül olarak açtı, hiç solmadı” (Özer, 2007, 16) diyen sanatçı, *Kemençenin Telinden* adlı kitabında Trabzon'daki tiyatro faaliyetlerini ve sergilenen oyunları anlatan beş yazı kaleme alır. Bunlar; “Haldun Taner’in Özgün Oyunu: Keşanlı Ali Destanı”, “Trabzon Sanat Tiyatrosu’nda Bir Gürcü, Bir İtalyan Oyunu”, “Tiyatroda Bir Yoğunluk: Sanatta Kesinti Yoktur”, Trabzon Sanat Tiyatrosu’nda Bir Aytmatov Oyunu” ve “Eski Sahne Topluluğu”dur.

Ahmet Özer, “Haldun Taner’in Özgün Oyunu: Keşanlı Ali Destanı” adlı yazısının giriş kısmında Trabzon’da tiyatro oyunlarının sergilendiği mekânlara dair kısa bir bilgi verir. Buna göre 1930’lu, 1940’lı yıllarda halkevi etkinlikleri çerçevesinde önem kazanan tiyatro, Haluk Ongan’ın eliyle perdelerini izleyicisine aralar. Ahmet Özer’in de sonraları aralarına katıldığı Amatör Tiyatro Derneği 12 Eylül’e kadar etkinliğini sürdürür. Devamında tiyatronun bayraktarlığını Ekim 1987’de kurulan Devlet Tiyatrosu üstlenir.

Yazının ikinci kısmında ise Devlet Tiyatrosunda 1994-1995 tiyatro sezonunda sergilenen *Keşanlı Ali Destanı* üzerinde durulur. Oğuz Aral’ın yönetmenliğini üstlendiği oyunun başrolüne Rüçhan Gürel hayat verir. Eğitim Fakültesinden öğrenciler orkestrada ve oyunda, üç astsubay askeri bandoda, öğrenci ve öğretim görevlilerinden oluşan 13 kişi de şarkı ve dansa görev alırlar. Oyunun içeriği hakkında Ahmet Özer:

“Oyun, 1960’lı yılların koşullarından 1990’ların ortalarına ulaşan süreçte yer yer günceli yakalamaya çalışıyor. Halkın ‘mit’ yaratma düşüncesi, farklı sınıfsal katmanlarda olan insanların sosyal yapısı, politikanın her dönemde içinde barındırdığı ikiye bölünmüşlük, insanlığın cevherine kazılı duran aşkın tükenmezliği, Keşanlı Ali Destanı’nın dokusunu örüyor” (Özer, 2007, 18) yorumunda bulunur.

Yazının sonunda ise *Keşanlı Ali Destanı* ile aynı sezonda sahnelenen diğer oyunların adları sıralanır. Bunlar; *Aç Sınıfın Laneti*, *Taziye*, *Resimli Osmanlı Tarihi*, *Yaşasın Gökkuşağı*, *Zaman Fır fırında Yolculuk*, *Dallar Yeşil Olmalı*, *Kadınlar da Savaşı Yitirdi* adlı oyunlardır.

Trabzon Devlet Tiyatrosunda oynanan bir diğerk oyun da *Küheylan*'dır. Peter Shaffer'ın yazdığı oyun, Sevgi Sanlı tarafından Türkçeye çevrilerek Malcolm Keitk Kay'ın yönetmenliğinde izleyici ile buluşur. Oyun, ruhsal dengesi bozuk 17 yaşındaki bir genci konu alır.

Trabzon Devlet Tiyatrosu sahnesi, sezonu kapatmasıyla birlikte özel tiyatrolar buralarda sahne almaya başlar. Ahmet Özer, "Tiyatroda Bir Yoğunluk: Sanatta Kesinti Yoktur" başlıklı yazısında bahsettiğı bu oyunlardan ilki Dostlar Tiyatrosu'nun "İnsanlarım" adlı oyunudur. Oyun, Genco Erkal'ın, Nâzım Hikmet'in şiirlerinden oluşan bir gösterisidir. Diğeri ise OBKT (Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu) Tuncer Cücenoglu'nun yönetmenliğinde sahnelenen *Çıkmaz Sokak* adlı oyundur.

Sanatçının yazılarında söz konusu edilen diğerk bir oyun da *Darispan'ın Çilesi* adını taşır. Varlam Lali Nikoladze'nin Trabzon'a gelişi amatör tiyatro yapan sanatseverleri bir araya getirir. Oyun, Trabzon Sanat Tiyatrosu tarafından sergilenir. Gürcüce bir yapıt olan oyun Süreyya Tamer ve Lali tarafından Türkçeye çevrilir. 3 perdelik oyunda 18 oyuncu görev alır. Trabzon'da 25 kez sahnelenmesinin ardından İstanbul'da izleyiciyle buluşur. Yine Sanat Tiyatrosu tarafından sahnelenen bir diğerk oyun da *Denizde Ala Köpek*'tir. Cengiz Aytmatov'un *Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek* hikâyesinden uyarlanarak Hüseyin Kazaz Kültür Merkezinde izleyici karşısına çıkar. Yine Lali ve Necati Zengin'in ortaklaşa çevirip yönettiğı oyun da aynı yerde sahnelenen eserler arasındadır.

1994'te Trabzon'da kurulan Eski Sahne Topluluğı *Misafir* adlı oyununu sahneler. Trabzon Devlet Tiyatrosu, KTÜ ve Hüseyin Kazaz Kültür Merkezi'nde oynanan oyunun yönetmenliğini Akın Aker üstlenir. Çavuş rolüyle izleyicinin karşısına çıkan Akın Aker'in o dönemde sergileme hazırlığı içerisinde bulunduğu iki oyunu ise *Sevgili Doktor ve Kamyon*'dur.

4.5.2. Tiyatro Etkinlikleri Hakkındaki Diğerk Yazıları

Ahmet Özer'in tiyatro konulu diğerk yazıları; Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu, Çankaya Belediyesi Şehir Tiyatrosu, Ankara Sanat Tiyatrosu gibi farklı illerde sahnelenen tiyatro etkinliklerini konu almaktadır. Bu tiyatrolar arasında Ankara Sanat Tiyatrosu ve Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu başta gelmektedir. Sanatçı;

Sulusepken (1), *Denizin Öptüğü Kent* (1), *Sesimi Rüzgâra Verdim* (1), *Sarkaç* (1), *Kemençenin Telinden* (1), *Yüzün Yeryüzüdür* (2), *Çılgılık* (4) adlı kitaplarında yer alan 11 yazıda tiyatro konusunu işler.

Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu, Ordu’da 1964’ten beri sanat yaşamını sürdüren mekânlardan biridir. Tiyatro, Muhsin Ertuğrul’un Ordu’daki araştırmaları sonucunda 19 Haziran 1964’te kurulur. Tiyatronun ilk oyunu Reşat Nuri Güntekin’in *Hülleci* adlı eseridir. Tiyatronun ilk sanat yönetmeni ise Ergun Köknar’dır.

Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu oyuncular tarafından 3. Ankara Tiyatro Festivali dolayısıyla *Bir Şehnaz Oyunu* adlı eser hazırlanır. Eser, festival çerçevesinde 25 Kasım’da Fransız Kültür Merkezi’nde izleyicilere sunulur. Aydın Üstüntaş’ın yönetmenliğini yaptığı eser yıllarca değişik topluluklar tarafından da sahnelenir. I. Dünya Savaşının hemen öncesi ve savaşın ilk yıllarını kapsayan oyun için Ahmet Özer “Fransız Kültür Merkezinde ‘Bir Şehnaz Oyunu’” başlıklı bir inceleme yazısı yazar. Özer bu oyun hakkında: “Bir Şehnaz Oyun, müziğiyle, dansıyla, bir güzel kompozisyon çiziyor. Oyunun seçimi, sahnelenmesi, Ordu’nun yaşam kültürünün Karadeniz’deki kimliğinin bir açılımı oluyor” (Özer, 1999b, 164) yorumuna yer verir.

Orhan Asena’nın *Fadik Kız* adlı oyunu ise Çankaya Belediyesi Şehir Tiyatrosu’nda izleyiciyle buluşur. Öncesinde birçok kez farklı yerlerde oynanan yapıt; “[...] kırsalda başlayıp kentte son bulan ‘trajikomik bir olayı’” (Özer, 2014a, 132) anlatır. Gülçin Üstüntaş yönetmenliğinde sergilenen oyunda Fadik Kız karakterine kızı Ebru Üstüntaş hayat verir.

Çankaya Belediyesi Şehir Tiyatrosu’nun bir diğer oyunu ise *Karanlıkta Bir Işık*’tır. Oyun, 23 Aralık 1930’da şehit edilen Mustafa Fehmi Kubilay’ı konu alır. 1987’de Ülker Köksal’ın yazdığı oyunun yönetmenliğini Gülçin Üstüntaş üstlenir. İki perdeden oluşan oyun için Ahmet Özer; “İçiniz de acıyor, öfkeniz de kabarıyor. Yer yer gerilimin uç noktasından duygusal anlara yolculuğa çıkıyorsunuz” (Özer, 2011b, 79) yorumunda bulunur.

Sanatçının yazılarında konu edindiği bir diğer eser ise Nâzım Hikmet’in *Kafatası* adlı oyunudur. Ahmet Özer, “Kafatası ve Nâzım” başlıklı yazısında Nâzım Hikmet’in *Kafatası* adlı eserini 1930’lu yıllarda yazdığı fakat eserin kaybolduğu

bilgisine yer verir. Daha sonra ünlü yönetmen Muhsin Ertuğrul'un ricası üzerine Nâzım Hikmet, eseri tekrar kaleme alır. Birçok topluluk tarafından sahnelenen oyun Erhan Gökçücü yönetmenliğinde Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Tiyatro Bölümü öğrencileri tarafından da sahnelenir.

“Ankara’ya ne zaman gelsem, sanat adına bir soluk almak için, ilk gittiğim yerlerden biri AST (Ankara Sanat Tiyatrosu) olmuştur” (Özer, 1998b, 164) diyen sanatçı 70’li yıllarda AST’ın sergilediği oyunların büyük çoğunluğunu da izlemiştir. Bunlar arasında; *Yolcu*, *Bir Halk Düşmanı*, *Sakıncalı Piyade*, *Zengin Mutfağı*, *Yaşasın Edebiyat*, *Yaz Misafirleri*, *Güneyli Bayan*, *Galile* vb. birçok oyun yer alır. Sanatçı, “Sonbaharın ‘Nefes’i” başlıklı yazısında da Ekim 2009 Ankara’sında sahnelenen oyunların bazılarının adına yer verir.

Tiyatroya dair Ahmet Özer’in bir diğer yazısı da “Altındağ Devlet Tiyatrosu’nda ‘Bir Özgürlük Oyunu’” adını taşır. Sanatçının 6 Ekim 1999’da izleme olanağı bulunduğu oyunun yönetmenliğini Adem Atar yapar. Oyun Almanya ve Türkiye’deki amatör topluluklar ve özel tiyatrolar tarafından birçok kez sahnelenir. Daha sonra dönemin baskıcı yönetimi tarafından yasaklanan oyun ancak 20 yıl sonra Devlet Tiyatrolarında sahnelenir. Oyun, özgürlüğünü yitirmiş, cezaevinde kalan kadın karakterlerin durumuna vurgu yapmaktadır.

4.5.3. Sinema İncelemeleri

Ahmet Özer, tiyatro incelemeleri kadar yoğun olmasa da izlemiş olduğu filmleri konu alan yazılar da kaleme almıştır. Bunlar; *Sarkaç* (1), *Sulusepken* (1), *Sesimi Rüzgâra Verdim* (1), *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* (2) ve *Çılgılık* (4) adlı kitaplarında yer alan 10 yazıdan ibarettir.

Sanatçının *Çılgılık* kitabındaki sinemaya dair ilk yazısı “Susuz Yaz”³² başlığını taşır. Necati Cumalı’nın kaleme alıp, Metin Erksan’ın yönetmenliğini üstlendiği film altmışlı yılların başında gösterime girer. Berlin’de Altın Ayı ödülünü kazanan, başrollerini Hülya Koçyiğit ile Ulvi Doğan’ın paylaştığı filmi Ahmet Özer lise son sınıftayken izler. Karadeniz yöresinde yaşayan bir insan olarak o günlerde susuzluğun

³² Yazı, Ahmet Özer’in *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* adlı kitabında da yer almaktadır. Sanatçı, yazıyı *Çılgılık* adlı kitabında son cümlesini çıkartarak tekrar yayımlamıştır.

kendisinde tam anlamıyla karşılık bulmadığını belirten sanatçı, yaşamının Ankara yıllarında bu durumu daha iyi anlar. Buna dair yazısında; “ ‘Susuz Yaz’; geçici bir felaket değil, dünden bu güne acımasızca dünyaya kıyanların işlediği büyük suçun belirtisidir” (Özer, 2011b, 33) yorumunda bulunur.

Metin Erksan’ın yönetmenliğini yaptığı bir diğer film ise Fakir Baykurt’un kaleme aldığı *Yılanların Öcü* adlı yapıtıdır. Yunus Nadi Ödülü’nü alan romanın sinema filme uyarlanmış hali döneminde bir süre sansüre takıldıktan sonra yayınlanmıştır. Sanatçının ortaokul yıllarında Turan(Sümer) Sinemasında izlediği bir başka film ise Raj Kapoor’un başrolünü oynadığı Hint yapımı *Avare* olmuştur. Ahmet Özer’in 1970’de Tuzla Piyade Okulunda askerken izlediği ve zihninde uzun yıllar tazeliğini koruyan bir diğer film Kazancakis’in *Alexi Zorba* adlı romanından uyarlanan filmidir.

Ahmet Özer’in Ankara’da seyretmiş olduğu filmlerden birisi de *Nefes*’tir. Yönetmenliğini Levent Semerci’nin yaptığı filmin senaryosunu; Hakan Evrensel, Levent Semerci ve Mehmet İlker Altınay yazar. Filmin öyküsü ise Hakan Evrensel’in Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan *Güneydoğu’dan Öyküler* adlı eserine dayanır. Ahmet Özer filmi; “ ‘Nefes’, subaylarla erlerin kesişen kaderini; doğa, hüznün ve ölüm üçgeninde yaşanan gerili mi, yaşamın gerçeğiyle örtüştürerek veriyor” (Özer, 2011b, 95) şeklinde yorumlar.

Ahmet Özer, “Yılmaz Güney’in Yol Filmi” ve “‘Yolda’ Yitirdiklerimize Bakarken” başlığı altında Yılmaz Güney’in yönetmenlik serüveninden bir kesit sunar. İlk yazısında Yılmaz Güney için; “Bir sinema çılgınıydı o. Filmlerinin çoğunun senaryolarına imza atmış; üst üste çevirdiği filmlerde, kimi zaman kameranın önünde, kimi zaman arkasında yer almıştı” (Özer, 1999b, 193) sözlerine yer verir. Yılmaz Güney’in; *Ağıt, Umut, Baba, Acı, Arkadaş, Sürü, Yol* gibi birçok filmine değinir. Ahmet Özer, diğer bir yazısında ise 12 Mart ve 12 Eylül askeri darbelerine tanıklık eden ve yurtsuzlaştırılan sanatçının anlatıldığı “Yolda” filmi üzerinde durur. Erden Kıral’ın, Yılmaz Güney’in *Yol* filmine nazire olarak yazdığı ve yönettiği filmde Yılmaz Güney’i Halil Ergün canlandırır.

Ahmet Özer, “Devrek’e, Bastona ve Rüştü’ye Dair” başlıklı yazısında ise *Kelebeğin Rüyası* filmi üzerinde durur. Yazıya göre Yılmaz Erdoğan’ın yönettiği film

Rüştü Onur ve Muzaffer Tayyip Uslu'nun hayatlarını anlatmakla kalmaz, izleyicilere Cumhuriyet döneminin de eleştirisini sunar. Yazın dünyası tarafından tanınan fakat geniş kitlelere ulaşamamış olan bu iki şair, *Kelebeğin Rüyası* filmiyle birçok insana ulaşmıştır. Kamuoyunun da sessiz kalmadığı film büyük yankılar uyandırmıştır.

Sanatçı, Yeşim Ustaoglu'nun “Bulutları Beklerken” filmini değerlendirdiği aynı adlı yazısında Ustaoglu'nun sinema serüvenine de yer verir. Yeşim Ustaoglu, *Otel, İz, Güneşe Yolculuk* gibi filmleriyle birçok ödülün de sahibi olur. *Bulutları Beklerken* filminin senaryosunu da yine Yunanlı yazar Petros Markaris'le beraber kaleme alır. *Bulutları Beklerken* filmi I. Dünya Savaşı esnasında Trabzon'dan güneye göçen Rumları konu alır. Ahmet Özer, Rize'nin Çamlıbel yöresindeki bir yaylada çekilen filmi; “Karadeniz coğrafyasından beslenen bir yönetmenin tarihsel bir olaya, sanatsal bakışının öyküsü” (Özer, 2000, 61) sözleriyle tanımlar.

Özcan Alper'in yönetmenliğini yaptığı *Sonbahar* filmini yorumlayan sanatçı filme dair duygularını; “yönetmen, yazdığı metinden hareketle, toplumsal bir eylemin uzantılarına, yıkılan düşlere, farklı bir dilin içsel dalgalanmalarına götürüyor insanı” (Özer, 2011b, 116) sözleriyle ifade eder.

Ahmet Özer, başta Trabzon'daki tiyatro etkinlikleri olmak üzere birçok ildeki tiyatro ve sinema etkinliklerine yazılarında yer verir. *Kemençenin Telinden, Sulusepken, Denizin Öptüğü Kent, Sarkaç, Yüzün Yeryüzüdür, Çıglık, Yer Değiştiriyoruz Hayatla, Sulusepken* ve *Sesimi Rüzgâra Verdim* adlı kitaplarında yer alan 26 yazı, tiyatro ve sinemaya ilişkindir. Bu yazılarda sanatçının izlemiş olduğu tiyatro ve filmler hakkındaki yorumlarını da görmek mümkündür.

4.6. Biyografik Yazılar

İnsani ilişkilerinde dışa dönük, aktif ve sevecen bir karaktere sahip olan Ahmet Özer bu yönüyle birçok sanatçı ile sıcak ilişkiler kurmuştur. Gündoğdu Sanımer, Ömer Güner, Aslan Pulathaneli, İsmet Zeki Eyuboğlu, Ömer Turan Eyuboğlu gibi doğup büyüdüğü yerdeki sanatçılar başta olmak üzere Naim Tirali, İlhan Demirarslan, İbrahim Dizman, Fakir Baykurt, Talip Apaydın, Hasan Hüseyin Korkmazgil gibi değerleri biyografik yazılarıyla tekrar tekrar gündemine taşımıştır.

Ahmet Özer, yazın hayatı boyunca kitaplarında 116³³ adın biyografisine yer vermiştir. Başta gazete ve dergilerde yayımladığı bu yazılarını daha sonra kitaplaştırmıştır. Bunlar; *Çılgık* (3), *Sesimi Rüzgâra Verdim* (4), *Sözün Nakışı* (5), *Kemençenin Telinden* (5), *Sözün Kanatlarında* (6), *Denizin Öptüğü Kent* (6), *Sarkaç* (9), *Ağızda Dilleri Gördüm* (11), *Yüzün Yeryüzüdür* (12), *Yolcu Yolun Nereye* (15), *Sulusepken* (18), *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* (18), *Onlarla Yaşadım* (21) ve *Bir Düşün Ardından* (23) kitabında yer alan 156 yazıdan oluşmaktadır. Kaleme aldığı bu yazılar; şairlerin, yazarların, oyuncuların ve birçok kültür sanat insanının biyografisine dairdir. Ahmet Özer'in bu yazılarında daha çok şair ve yazarları söz konusu ettiği de görülmektedir. Yazıların geneline bakıldığında şairinden mimarına, doğduğu topraklarda yetişen fotoğrafçıya kadar hayatına dokunabilmiş adları yazılarına konu edinmiştir. Adnan Yücel, Baki Akgül, Bedri Rahmi Eyuboğlu, Ceyhun Atuf Kansu, Cemal Süreya, Can Yücel, Cem Karaca, Enver Gökçe, Fakir Baykurt, Gündoğdu Sanımer, Hasan Hüseyin Korkmazgil, İlhan Demirarslan, İsmet Zeki Eyuboğlu, Mahmut Makal, Mualla Eyuboğlu, Nabi Üçüncüoğlu, Naim Tiralı, Nâzım Hikmet, Nevzat Üstün, Öner Yağcı, Ömer Güner, Ömer Turan Eyuboğlu, Bruno Taut, Şinasi Özdenoğlu bu kişilerden bazılarıdır.

Kitaplarında biyografisini kaleme aldığı kişiler hakkında genellikle birer yazı kaleme alan Ahmet Özer, 17'si hakkında ise birden fazla yazıya yer vermiştir. Bu başlık altında da Ahmet Özer'in en çok üzerinde durduğu kültür ve sanat adamları söz konusu edilecektir.

Sanatçının, Ömer Turan Eyuboğlu hakkında 3 yazısı vardır. Bunlar; “Gazeteciliğini Şairliğiyle Taçlandıran Ömer Turan Eyuboğlu”, “Ölümünün 40. Yıl Dönümünde Ömer Turan Eyuboğlu” ve “Seçkin Değerimiz: Gazeteci-Şair Ömer Turan Eyuboğlu”dur. Ahmet Özer'in; *Sulusepken*, *Yolcu Yolun Nereye*, *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* adlı kitaplarında yer alan bu yazılar Ömer Turan Eyuboğlu'nun hayatı ve sanatını konu almaktadır. Buna göre Eyuboğlu, Ahmet Özer gibi Trabzon Maçka'nın Olasa köyünde doğar. Kısa süreli bir öğrenim hayatı olan sanatçı tek kitabı *İlk Adım*'ı 19 yaşındayken yayımlar. Sanatçının, babası ve amcasından dolayı gazete ve dergilerle bağı hiç kopmaz. 1956'da *Hakimiyet*'te yazmaya başlar. Burada

³³ Ahmet Özer ile 29 Mayıs 2020'de yapılan telefon görüşmesinde henüz kitaplaştırılmamış iki bin sayfa tutarında yazısının mevcut olduğu bilgisine erişilmiştir. Bu yazılar içerisinde birçok sanatçının biyografisi de yer almaktadır.

yayımlamış olduğu sanat köşesiyle de adından söz ettirir. Ahmet Özer'in yazıları ışığında Ömer Turan Eyuboğlu'nun genç yaşta hayatını kaybetmiş bir değer olduğunu söylemek mümkündür.

Ahmet Özer kendisinin de üyesi olduğu TÖS'ün genel başkanı Fakir Baykurt'un biyografisine dair 3 yazı kaleme alır. Sanatçı bu yazıları; *Sulusepken*, *Ağızda Dilleri Gördüm* ve *Sözün Kanatlarında* adlı kitaplarında yayımlar. Bunlar; “Ölümünün 10. Yıldönümünde Fakir Baykurt”, “Fakir Baykurt ve Türk Edebiyatındaki Konumu”, “Yaşamları Birer Söylenceydi” başlıklarını taşır. Bu yazılardan ilki sanatçının hayatına dair olup diğerleri ise sanatını konu edinmektedir. 1929'da Burdur'da doğan Baykurt Köy Enstitüsü çıkışlıdır. Gazi Eğitim Enstitüsünü bitirdikten sonra öğretmenlik, müfettişlik gibi çeşitli mesleklerde görev alır. Roman, öykü, deneme, masal, şiir alanlarında eserler verir. Ahmet Özer'in deyişiyle; “Yaparak yaşayarak, okuyup deneyerek, üretici olarak yaşama” (Özer, 2012a, 86) katılan sanatçı 1999'da Almanya'da vefat eder.

Ahmet Özer, *Kıyı* ailesinin ilk iki dönemine tanıklık etmiş olan İlhan Demiraslan hakkında kitaplarında ikisi aynı olmak üzere 5 yazıya yer verir. *Yolcu Yolun Nereye*, *Yer Değiştiriyoruz Hayatla*, *Sarkaç*, *Bir Düşün Ardından*, *Onlarla Yaşadım* kitaplarında yer alan yazılarda sanatçının hayatı ve sanatına değinilir. Bu yazılar; “Demiraslan'ın Son Şiirleri: Acının Uçları”, “Şair İlhan Demiraslan'ın Ölüm Günü Üzerine”, “Trabzon'da Son Argonot İlhan Demiraslan” ile *Bir Düşün Ardından* ve *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* kitaplarında yer alan “Bir İlhan Demiraslan Vardı” başlığını taşır. Hayatı ve sanatı üzerinde durulan bu yazılara göre şair 1928'de Gelibolu'da doğar. Mesleği hekimlik olan İlhan Demiraslan'ın ilk şiirlerinde hâkim duygu bireysellik olmakla beraber devamında toplumsal eleştiriye dönük şiirler yazar. *İncir Ağacı* ve *Eller Ekmeğe Doğru* hayattayken yayımlayabildiği şiir kitaplarıdır. Ölümünden sonra dergilerde kalan şiirleri *Acının Uçları* adıyla kitaplaşır. Sanatçının 12 Martta yaşamış olduğu gözaltı, hayatında derin izler bırakır. İlhan Demiraslan 25 Kasım 1980'de Trabzon'da yaşamını yitirir.

Gündoğdu Sanımer, Ahmet Özer'in önem verdiği bir diğer sanat adamıdır. Özer *Onlarla Yaşadım*, *Kemençenin Telinden* ve *Bir Düşün Ardından* adlı kitaplarında Sanımer'in yaşamı ve sanatını ele alan 3 yazı yayımlar. Bunlar; “Gündoğdu Sanımer

Bir Güzel İnsan”, “Bir Sanat Dervîşı: Gündoğdu Sanımer” ve “Çiçeklerle ve Çocuklarla Yoğrulmuş Bir Ömür Gündoğdu Sanımer” başlıklarını taşır. Ahmet Özer, ilk iki yazısında sanatçının biyografisi ve sanat yaşamı üzerine genel bir değerlendirmede bulunurken son yazısında biyografisi ve şiiri üzerine eğilir. Ahmet Özer’e göre Gündoğdu Sanımer Trabzon sevdalısı bir sanatçıdır. Şair-yazar, ressam, müzisyen, ebru sanatçısı, doktor gibi birçok kimliği bir arada bulunduran, çoğu yerel gazetede yazılar yayımlamış bir değerdir. *Kıyı*’nın ilk dönemlerine omuz vermiş, yazı işleri yönetmenliği yapmıştır. Şiirlerini *Karayelin Sürûleri* ve *Suyun İnce Sesinden* adıyla kitaplaştırmıştır. Kitaplarında olgunluk dönemi ve gençlik yıllarının ürünleri yer almıştır. Ölümü üzerine Ahmet Özer; “Başlı başına Trabzon’u simgeleyen bir değerimizdi. O, bütünüyle Trabzon’du” (Özer, 2005, 96) ifadeleriyle Gündoğdu Sanımer’i anar.

Ahmet Özer, Naim Tiralî’ye dair *Bir Düşün Ardından* ve *Sulusepken* adlı kitaplarında 2 yazı yayımlar. Sanatçının hayatı ve sanatına ait bilgilerin bulunduğu bu yazılar “Naim Tiralî’nin Önemi” ve “Naim Tiralî: Yaşamı Güzelleştiren Yazar” başlıklarını taşır. Ahmet Özer’e göre Naim Tiralî, Giresun’da doğup eserleriyle memleketine vefa borcunu ödemiş bir sanatçıdır. Öykü alanında da örnek alınacak yazarlardan biridir. İlk ürünlerini 1943’te *Yeşilgiresun* gazetesinde yayımlayan sanatçının yoğun bir gazetecilik hayatı olmuştur. Bir süre Giresun milletvekilliği de yapan Naim Tiralî dönemindeki birçok sanatçıyla dostluk kurmuştur.

Ahmet Selim Teymur hakkında Ahmet Özer; *Onlarla Yaşadım, Sarkaç, Yüzün Yeryüzüdür* adlı kitaplarında 3 yazı yayımlar. “Sanatçının Ölümü”, “Ahmet Selim Teymur’a Saygı” ve “Teymur’suz Günlerin Başlangıcı” başlıklarını taşıyan bu yazılar sanatçının ölümünden sonra yazılmış olup, sanatı üzerine eğilmektedir. Buna göre Ahmet Selim Teymur; yazar, hattat, müzik adamı, hukukçu ve cilt ustasıdır. Sanatçı aynı zamanda *Kıyı* dergisinin kurucusu olmakla beraber *Hamsi*, *Hakimiyet*, *Karadeniz* gibi dergi ve gazetelere de katkılarını sunmuştur. Ahmet Özer, Ahmet Selim Teymur hakkında; “Yazı yazmasını bildiği halde, kendisi yazmaz, eli kalem tutan gençlere coşku kazandırmak için onların yazılarını yayımlardı” (Özer, 1995, 30) sözleriyle

birçok yüreğe dokunduğunun vurgusunu yapar. Trabzon'un kültür ve sanat yaşamına da yeni bir ses getirdiğini belirtir.

Ahmet Özer, şiirlerinde “Bedros Reis” olarak andığı Bedri Rahmi Eyuboğlu’nu yazılarında da unutmaz. Sanatçıya dair *Ağızda Diller Gördüm* ve *Sözün Kanatlarında* adlı kitaplarında 3 yazı kaleme alır. Bunlardan ilki “Bedri Rahmi 100 Yaşında” başlığını taşımakla beraber sanatçının yaşam öyküsünü okuyucuya ayrıntılı bir şekilde sunmaktadır. *Sözün Kanatlarında* kitabında yer alan “Turan Erol’un ‘Bedri Rahmi’ Albümünden” başlıklı yazısında daha çok sanatçının öğrenim yılları üzerinde durulur. Yine aynı kitapta bulunan “Bedri Rahmi Eyuboğlu Ölümünün 25. Yılında” adlı yazıda ise Eyuboğlu’nun sanat yaşamına ve hakkında yazılanlara yer verilir. Bedri Rahmi Eyuboğlu şair ve ressamdır. Görele’de dünyaya gelen Eyuboğlu Trabzon Lisesindeki öğrenimini yarıda bırakarak Güzel Sanatlar Akademisine başlar. Daha sonra Paris’e Sabahattin Eyuboğlu’nun yanına gider. Burada Ernestine (Eren) Hanımla tanışıp, 1936’da İstanbul’da evlenen Bedri Rahmi Eyuboğlu yaşamının her evresinde sanatla iç içe olur. Ölümünden sonra bu çalışmaları oğlu Mehmet Eyuboğlu tarafından 10 ciltte toplanır.

Ahmet Özer, aynı sofrayı paylaşıp, aynı havayı teneffüs ettiği dostlarından biri olan İsmet Zeki Eyuboğlu’nun hayatı ve sanatına ilişkin 2 yazı yayımlar. *Onlarla Yaşadım* ve *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* kitaplarında yer alan “Eyuboğlu Merhaba” ve “Bir Kültür Anıtı: İsmet Zeki Eyuboğlu” başlıklarını taşıyan yazılarda sanatçının yaşamı ve sanatı üzerinde durulur. Buna göre Eyuboğlu, 1925’te Maçka’da doğar. İlköğrenim hayatına Trabzon’da başlayan sanatçı öğrenimini İstanbul’da tamamlar. İsmet Zeki Eyuboğlu burada çeşitli tarikatlara girip, felsefe üzerine eğilir. Edebiyat, felsefe ve tarih öğretmenliği yapar. Sanat yaşamında özgün düşünceleriyle birçok kitaba imza atar. Latince, Farsça, Arapça ve Almanca çeviriler yapar. Yaptığı çevirilerle; “bir ayağı tarihin derinliklerinde gezinirken, diğer ayağını hep Karadeniz’in yemyeşil kırlarında, coşku dolu insanının ardından sürmüştür” (Özer, 1995, 8). İlk yazısı *Tarihten Sesler* dergisinde çıkan sanatçı devamında kimi çalışmalarını *Hamsi*, *Türk Dili*, *Varlık*, *Kıyı*, *Yansıma*, *Yazko Edebiyat*, *Cumhuriyet*, *Ulus*, *Tanin* gibi dergi ve gazetelerde yayımlar.

Ahmet Özer'in her fırsatta adını dillendirdiği, üzerine şiir yazdığı bir başka değer ise Mimar Bruno Taut'tur. Sanatçı, Taut'a dair; *Sözün Kanatlarında*, *Denizin Öptüğü Kent* ve *Sesini Rüzgâra Verdim* adlı kitaplarında 3 yazı kaleme alır. Bunlar; “Yurdumuza Hizmeti Büyük Bir Evrensel Mimar: Bruno Taut”, “Bruno'nun Büstünü, Mimarı Olduğu Trabzon Lisesinin Bahçesine Dikelim” ve “Mimar Taut'u Tanırmısınız?” başlıklarını taşır. Bu yazılar doğrultusunda Ahmet Özer perspektifinden Bruno Taut'un yaşamı ve yapıtları dile getirilir. 1880 Almanya doğumlu olan Taut Trabzon Lisesi, Trabzon Cebeci Ortaokulu, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi gibi birçok yapının planını çizer. Sanatçının mimarlık dışında yazarlık ve yayın hayatı da olur.

Ahmet Özer, “[...] şiiriyle soluk aldığım bir büyük şair” (Özer, 1999b, 200) olarak nitelediği Hasan Hüseyin Korkmazgil'in sanatı ve eserlerine dair 2 yazı kaleme alır. Bu yazılar; *Onlarla Yaşadım*, *Sesimi Rüzgâra Verdim* kitaplarında yer alıp “Hasan Hüseyin'li Yıllar” ve “Şair Hasan Hüseyin: 15 Yıllık Bir Özlem” başlıklarını taşımaktadır. Sanatçı ilk yazısında *Kavel*, *Kızılırmak* ve *Temmuz Bildirisi*'nin Hasan Hüseyin Korkmazgil'den okuduğu ilk kitaplar olduğunu belirtir. Devamında ise sanatçıyla paylaşımları üzerinde durur. İkinci yazıda ise öncelikle şiir, mizah, çocuk öyküleri ve ölümünden sonra eşi Azime Korkmazgil tarafından yayımlanan kitapları üzerinde durulur.

Ahmet Özer, Öner Yağcı'yı üretken, idealist bir eylem adamı olarak tanımlar. *Sulusepken*, *Bir Düşün Ardından* ve *Sarkaç* adlı kitaplarında onun yaşamına ve sanatına dair 3 yazı yayımlar. Bu yazılar; “Fikri Hür İrfanı Hür Vicdanı Hür Bir Aydın: Öner Yağcı”, “Acının Tarihiyle Yaşıt Onur: Öner Yağcı” ve “Öner Yağcı Trabzon'da” başlıklarını taşır. Bu yazılarda, Yağcı'nın kişiliği, yazarlığı ve romancılığı üzerine eğilir.

Adnan Yücel, Ahmet Özer gibi öğretmenlik mesleğini şairliğiyle birlikte yürütmüş bir sanatçıdır. Özer'in deyişiyle “Adnan Yücel, yaşamı sanatına el vermiş bir şairdi” (Özer, 2005, 104). Ahmet Özer, sanatçı dostunun ölümünün ardından yazdığı 2 yazısına *Sözün Nakışı* ve *Bir Düşün Ardından*'da yer verir. Bunlar; “Ateşin ve Güneşin Çocuğu Adnan Yücel” ve “Sesinde Coğrafyasını Taşıyan Şair: Adnan

Yücel” başlıklarını taşır. Yazılarda Yücel’in şair kimliğine vurgu yapılarak şiirlerinden örnekler verilir.

Ahmet Özer, öğretmen ve hukukçu olan Baki Akgül’ü *Bir Düşün Ardından*’da ve *Yer Değiştiriyoruz Hayatla*’da yer verdiği 2 yazısıyla anlatır. “Sevgili Baki Akgül’e Mektup” ve “Edebiyat Sevdalısı Bir Hukukçu: Baki Akgül” başlıklı yazılarında Akgül’ün yaşamına ve ölümünün ardından geride bıraktığı hüzne yer verir. Özer, yazısında Nabi Üçüncüoğlu’nun öğrencisi olan Akgül’ün eğitimciliği ve vefası üzerinde durur.

Ahmet Özer, Cumhuriyetin ilk kadın kalemlerinden olan Neriman Hikmet üzerine *Sulusepken* ve *Ağızda Dilleri Gördüm* adlı kitaplarında 2 yazı yayımlar. Bunlar; “Bir Seçkin Değerimiz: Gazeteci-Romancı-Şair Neriman Hikmet” ve “Neriman Hikmet: Bir Gazeteci-Şairin Yıllara Yayılan Emeği” başlıklarını taşır. Yazılar Neriman Hikmet’in gazeteci, romancı ve şair kimliğinin üzerinde durmakla birlikte eserleri ve onun üzerine söylenenler hakkında da bilgi içermektedir. Buna göre röportaj, fıkra, hikâye, roman ve şiir alanında eserler kaleme alan Neriman Hikmet bu eserlerini sırasıyla; *Konya Yolunda Tahassüsler*, *Tren*, *Köyün Dulları*, *Gazetelerin Yazmadığı*, *Partilerin Konuşmadığı Hakikatler*, *Ankara Kabristanlarında Açan Güller*, *Mevlana Bilimsel Gerçekçilik Açısından Varoluş Felsefesi* ve *Altın Yol* adıyla yayımlar. İmtiyaz sahibi olduğu *Yeni Edebiyat* başta olmak üzere *Servet-i Fünûn*, *Vakit*, *Haber*, *Tanin*, *Vatan*, *Ankara Telgraf*, *Medeniyet* ve *Tan* gibi gazete ve dergilerde görev alır. Suat Derviş ile olan sıkı dostluğu yazın hayatında ve gazetecilik serüvenindeki ilerleyişinde büyük rol oynar.

Ahmet Özer, Nevzat Üstün’ü “Bir şair, bir yazar olarak yazdığı kitaplarla, verdiği savaşımla ülkesinin seçkin bir sanatçısı, değerli bir aydınıydı” (Özer, 2012a, 164) şeklinde tanımlar. Üstün’e dair *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* ve *Ağızda Dilleri Gördüm*’de 2 yazı yayımlar. “Nevzat Üstün’ü Düşünürken” ve “Evrensel Şiirin Sesi Bir Şair: Nevzat Üstün” başlıklı yazılarında sanatçının yaşamına ve ölümünün ardından bıraktığı boşluğa değinir. Ümit Kaftancıoğlu, Vedat Yazıcı, Oktay Akbal, Mehmet Kemal, Dinçer Sezgin, Sadun Tanju, Fikret Otyam gibi Nevzat Üstün ile gönül bağı kurmuş kişilerin kaleminden Üstün’e ait bilgilere yer verir.

Ahmet Özer, Ömer Kayaoğlu üzerine *Kemençenin Telinden* ve *Denizin Öptüğü Kent* adlı kitaplarında 2 yazı yayımlar. “Trabzonlu Kemençeden Bir Şair: Ömer Kayaoğlu” ve “Trabzon Toprağından Bir Şair: Ömer Kayaoğlu” başlıklarını taşıyan yazılar Kayaoğlu’nun sanatı hakkında bilgiler içermektedir. Buna göre Ömer Kayaoğlu, Trabzon Maçka doğumlu Cumhuriyet’in ilk yıllarına tanık bir şairdir. Ortaokul yıllarında şiire merak salması 20 yaşında ona ilk kitabını kazandırır. Kayaoğlu, subaylık mesleğinin yanında yürüttüğü şairliği ile *Bir Avuç Köpük, Kabuk, Şah, Katı Düşleri, Ozanca-Değişler, Trabzonlu Kemençeden* ve *Sevgi Bayramı* gibi kitapları yayımlar. Kimi şiirleri yabancı dillere çevrilir, antolojilerde ve ders kitaplarında yer alır.

Ahmet Özer; şair, yazar, mimar, ressam gibi farklı alanlarda birikimlere sahip değerlere biyografik türdeki yazılarıyla kitaplarında yer verir. Kalem aldığı 156 yazı ile onların toplumdaki yeri ve önemini vurgulayıp, yaşamlarından kesitleri okuyucu ile buluşturur.

4.7. Kitap Tanıtımı / Eleştirisi

Ahmet Özer’in kitap sevgisi küçük yaşlarda baş gösterir. Sonraki dönemlerde ise bir tutkuya dönüşür. Kitap, içe kapanık kişiliğinin ön plana çıktığı lise yıllarında ve yaşamının geri kalanında hep yanı başındadır. Sanatçının hayatında kitap, çoğunlukla başköşesinde gururla sergilediği bir yoldaşken, kimi zaman ise dönemin şartları gereği saklamak zorunda bırakıldığı bir suç aleti de olur.

Ahmet Özer, kitapla harmanlanan bir yaşamda çok okuyup, çok yazmıştır. Yazın hayatına şiirle attığı adımı birçok türde yazdığı yazılarıyla devam ettirmiştir. Sanatçının bu çeşitlilik içerisinde kaleme aldığı türlerden biri de kitap tanıtımı ve eleştirisidir. Bu yazılarını; *Sulusepken* (14), *Kemençenin Telinden* (12), *Yolcu Yolun Nereye* (9), *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* (6), *Denizin Öptüğü Kent* (5), *Sesimi Rüzgâra Verdim* (4), *Yüzün Yeryüzüdür* (4), *Sarkaç* (4), *Onlarla Yaşadım* (1) adlı kitaplarında ele alır. Trabzon’u konu alan kitaplar ve yeni çıkanlar başta olmak üzere 59 kitap tanıtımı ve eleştirisine yer verilir.

4.7.1. Trabzon’u Konu Alan Kitaplar

Ahmet Özer, yazılarında Trabzon’u sık sık söz konusu ettiği gibi Trabzon’u konu alan kitaplara da yer verir. Bu kitapların içeriği çoğunlukla Trabzon tarihi üzerinedir.

Sanatçı, *Kemençenin Telinden* adlı kitabında Trabzon konulu yedi kitaptan söz eder. Bu yazılardan ilki “Gök Renginde Trabzon: Gazeteciliğin Yıllara Yayılan Serüveni” başlığını taşır. Ömer Güner’in *Gök Renginde Trabzon* adlı kitabı üzerinde durulur. Güner’in bu kitabı, *Milliyet* ve *Cumhuriyet* gazetesindeki ürünleri başta olmak üzere yerel gazetelerde yazdığı yazılarını, 30 yılın üzerindeki emeğini kapsar. “Ömer Güner’in Yeni Yapıtı: Düşler ve Düşünceler” yazısı ise Güner’in 2. kitabı hakkındadır. Kitapta Güner’in yayımladığı yazılara ve Cumhuriyet döneminde Trabzon basınında emeği bulunan gazetecilere yer verilmiştir. Ahmet Özer, Güner’in diğer kitabına “Ömer Güner’in Üçüncü Kitabı: Gönülden Gönüle Trabzon” başlıklı yazısında yer verir. *Gönülden Gönüle Trabzon*, Ömer Güner’in 1961-2001’da yayımladığı yazıları kapsar. Ahmet Özer, yazısında kitabın bölümleri ve ele aldığı konular üzerinde bu başlık altındaki diğer kitaplara oranla daha ayrıntılı bilgi verir. Diğer bir yazı “Pontus Kültürü: Bir Kitap Adı”dır. Yazı, Ömer Asan’ın *Pontus Kültürü* adlı eseri üzerinedir. Eserde Pontus kültürünün geçmişten günümüze uzanan folklor ve edebiyattaki görünümünün ayrıntılı incelemesine yer verilir. “Bir Tutkudur Trabzon”³⁴ başlıklı yazıda ise İ. Gündag Kayaoğlu, Öner Ciravoğlu ve Cüneyt Akalın’ın ortaklaşa yayına hazırladıkları aynı adı taşıyan kitaptan söz edilir. Kitapta çok daha eskilere gidilerek Trabzon tarihi ele alınır. “Mahmut Goloğlu’nun Bütün Eserleri” başlığını taşıyan yazıda ise *Trabzon Tarihi* adlı kitabın yanında Goloğlu’nun hayata ve tüm eserlerine değinilir. Son olarak “Temel Aga Mektup Yazıyor” başlıklı yazı da *Temel Aga’nın Mektupları* kitabı hakkındadır. Mektup türündeki eser, yörenin kültürü ve dili üzerine eğilmektedir. Kitap, M. Reşat Sümerkan’ın yazarlığıyla ve İ. Gündag Kayaoğlu’nun yayıncılığının bileşkesi olur.

Ahmet Özer, *Yüzün Yeryüzüdür* adlı kitabında Trabzon konulu iki kitaptan söz eder. Bunlardan ilki “Büyük Tarih Trabzon’da” başlığını taşır. Başlıkla aynı adı

³⁴ Ahmet Özer, öncesinde *Denizin Öptüğü Kent*’te aynı kitap hakkında bir yazıya daha yer vermiştir. “Trabzon Üzerine Özgün Bir Yapıt: Bir Tutkudur Trabzon” başlığıyla kitabı daha ayrıntılı olarak ele almıştır. Yazı için bkz. Ahmet Özer (1999). *Denizin Öptüğü Kent*, Ankara: Güldiken Yayınları.

taşıyan kitap Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından derlenmiştir. Kitapta Mustafa Kemal Atatürk'ün Trabzon gezisine ve geziye dair anılara yer verilir. “Anabasis’ten Atatürk’e Seyahatnamelerde Trabzon” başlıklı yazıyla aynı adı taşıyan kitap ise Veysel Usta’nın derlemesidir. Yazıda bu kitabın yanı sıra Trabzon tarihini ele alınan diğer kitaplara da değinilir.

Yolcu Yolun Nereye’de Trabzon konulu bir kitaptan söz edilir. Ahmet Özer’in kaleme aldığı “Atatürk ve Trabzon” adlı yazı kitapla aynı adı taşır. Kitabın derlemesi yine Veysel Usta’ya aittir. Eserde hem fotoğraflara hem de Atatürk’ün Karadeniz gezileri hakkında yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Sanatçının Trabzon konulu kitaplara dair bir diğer yazısı ise *Sarkaç*’ta yer alır. Yazı “‘Trabzon Basın Tarihi’ Üzerine Birkaç Söz” başlığını taşır. Ahmet Özer, bu yazısında *Trabzon Basın Tarihi* adı kitapta yapılan yanlışlıkları eleştirmiştir. Bu yanlışlıklar arasında kendi yazılarına dair verilen bilgiler de yer almaktadır.

4.7.2.Yeni Çıkan Kitaplar

Ahmet Özer, edebiyatta daima güncel yayınları izleme çabasında bulunmuştur. Gerek arkadaşlarının yeni çıkan kitaplarını gerekse sanatçılar ve birtakım değerler üzerine yazılan kitapları okuyup içeriklerini ve kitap hakkındaki düşüncelerini okuyucuyla paylaşmıştır. Bu başlık altında ele alınan yazılar da sanatçının kitaplarında yer alan kitap tanıtımı ve eleştirisine dair yazdığı yazıların bütünüdür.

Sanatçı yeni çıkan kitaplar üzerine *Sulusepken*’de 10 yazı yayımlar. Bu yazılardan ilki “Klasikler, Cumhuriyet Kültürü ve Masallar” başlığını taşır. Yazıda Hasan Ali Yücel’in dünya dillerinden yaptığı çevirilerden söz edilerek *Cumhuriyet* gazetesinin bu çevirileri okuyucusuna ulaştırmadaki rolü üzerinde durulur. “Her Aşk Bir Titanik” başlıklı yazısı ise Şinasi Özdenoğlu’nun aynı adı taşıyan şiir kitabı hakkındadır. Ahmet Özer, yazısında Özdenoğlu’nun yaşamına, kitabının bölümlerine ve içeriğine dair bilgi vermektedir. “Gün Hükmünü Sürdürüyor” başlıklı yazıda İhsan Topçu’nun *Hiçliğin Diliyle* kitabından söz ederek Topçu’nun şairliği ve şiir anlayışı üzerinde durur. Özer, “Yazarların Ankara’sı”nda ise Murat Özsoy’un 16 yıllık arayışının ürünü olarak tanımladığı *El Yazılarıyla Yazarların Ankara’sı Anlar ve Anılar* kitabı hakkındadır. Kitabın oluşma aşamasından ve içerisinde yer alan adlardan

söz edilir. “İrfan Yalçın’dan Bir Sevda Yapıtı: İçimdeki Zonguldak”ta İrfan Yalçın’ın *İçimdeki Zonguldak* kitabını ele alır. Yazıda Özer, kitabın konusuna olan ilgisini ve bunun işlenişteki başarısını sık sık dile getirir. “Galina’nın Nâzım’ı Nâzım’ın Galina’sı” başlıklı yazıda da Dursun Özden’in kaleme aldığı *Galina’nın Nâzım’ı* adlı kitaptan söz edilir. Kitapta Özden’in, Galina ile yaptığı söyleşiye yer verilir. “Fazıl Hüsnü Dağlarca” yazısında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından çıkarılan, aynı adı taşıyan kitap üzerinde durulur. Özer, kendisinin de içlerinde bulunduğu 63 kaleminden çıkan bu eser hakkında derinlemesine bir inceleme sunar. “Efnan Dervişoğlu ve Kadın Öykülerinde Karadeniz” başlığını taşıyan yazıda Efnan Dervişoğlu’nun derlediği 23 kadın sanatçının öykülerinin yer aldığı kitaba ve düzenlenen etkinliğe yer verilir. “Dr. Mustafa Duman’ın Yeni Yapıtı: Geleneksel Türk Yorgancılık Sanatı”nda yorganın Türk kültüründeki kökenine kadar gidilerek ele alındığı vurgusu yapılır. Özer’in kitapta bu başlık altında yer alan son yazısı ise “Ömer Akşahan’ın Sonbahar Soloları”dır. Yazıda kitabın bölümleri ve içeriği üzerinde durulur.

Ahmet Özer, *Yolcu Yolun Nereye*’de yer verdiği yazılarında üç yeni çıkmış kitap üzerinde durur. Bunlardan ilki “Dil ve Düşünce Ufkundan Sesler: Özgürlüğün Geldiği Gün”dür. Özer, yazısında Hüseyin Atabaş’ın *Özgürlüğün Geldiği Gün* adıyla kitaplaştırdığı yapıtının bölümleri ve içeriğinden söz eder. “Trabzon’lu Bir Şair: Adnan Raşit Günay ve Geç Gelen Kitap: Kavkılar” da Adnan Raşit Günay’ın *Kavkılar* adını verdiği ve 55 yıllık emeğini yansıtan şiir kitabı hakkındadır. “Sevda Sesinden Şiirler” adlı yazı ise Mustafa Korkmaz Dinçer’in *Kırık Uçurtma* adlı şiir kitabını ele alır.

Denizin Öptüğü Kent’te üç kitap tanıtımı yer alır. İlki “Muzaffer Gündoğar’ın Yeni Yapıtlar”ıdır. Ahmet Özer burada yazarın *Lafonten Masalları*, *Ezop Masalları*, *Oğlak Öyküleri ve Masalları*, *Şiir Diliyle Nasrettin Hoca Fıkraları* kitapları üzerinde durur. “Poyrazoğlu’dan Külrengi Yazılar” başlıklı yazısı ise O. Nuri Poyrazoğlu’nun başlıkla aynı adı taşıyan kitabı üzerinedir. Yazının ilk kısmında Poyrazoğlu’nun kim olduğu ve yazın dünyasındaki emeğine değinilir. Devamında ise kitabın içeriğine yer verilir. “Ömer Güner ve M. Sümerkan’dan Yeni Kitaplar” başlıklı yazının ilk kısmında Güner’in yaşamı ve eserlerine dair kısa bir bilgi verildikten sonra *Düşler ve*

*Düşünceler*³⁵ kitabı üzerinde durulur. İkinci kısım ise Sümerkan'ın *Temel Aga'nın Mektupları*³⁶ adlı kitabı hakkındadır.

Ahmet Özer'in *Sesimi Rüzgâra Verdim*'de bu konu hakkında üç yazısı vardır. Bunlardan ilki "Kitaplar Dünyasında Bir Gezinti" başlığını taşır. Yazıda; Ömer Asan, Ruşen Hakkı, Nedret Gürçan, Mustafa Yıldız, Zeynel Beksaç, Ergun Evren, M. Şehmus Güzel, Mehmet Başaran, Arzu Ayçiçek ve İrfan Yalçın'ın son çıkan eserlerine dair kısa kısa notlar yer almaktadır. "Sümerkan'ın Yeni Kitabı"nda başlıklı yazı M. Reşat Sümerkan'ın *Doğu Karadeniz'de Dağlar Yaylalar ve Turizm* kitabı hakkındadır. Kitapta Doğu Karadeniz bölgesindeki yayla turizmi üzerinde durulur. Bu kitapta yer alan son yazı ise "Sarkaç'tan Aşkın Taçyaprağı'na" başlığını taşır. Yazıda Ahmet Özer art arda çıkan *Sarkaç* ve *Aşkın Taçyaprağı* adlı kendi kitapları üzerinde durmaktadır.

Yer Değiştiriyoruz Hayatla adını taşıyan kitapta sanatçının iki yazısı yer alır. Bunlardan ilki "Dosttan Gelen Selamsın" başlığıyla Fikret Otyam'ın aynı adı taşıyan kitabı hakkındadır. "Halit Çelenk: Yaşamda ve Yargıda Devrimci Duruş" başlıklı yazı ise Ümit Altaş'ın Halit Çelenk'in yaşamı ve verdiği mücadele üzerine eğilen, yazıyla aynı adı taşıyan kitap üzerinedir.

Kemençenin Telinden'de yer alan iki yazıdan ilki "Neriman Calap ve Bir İlk Kitap: Güncemde İzdüşümü"dür. Yazıda "Kıyı Okulu'nun bir öğrencisi" olarak tanımlanan Calap'ın ilk şiir kitabı olan *Güncemde İzdüşümü*'nün bölümleri ve kapak tasarımı hakkındadır. Diğer yazı ise "Çiğdem Sezer'den, 'Kapalı Gişe Hüzünler' Neriman Calap'tan, 'Akşamdı Dökülen'" başlığını taşır. Yazı, Çiğdem Sezer'in yayımladığı 3., Neriman Calap'ın ise 2. kitabı üzerinedir.

Sanatçının *Yüzün Yeryüzüdür* adlı kitabında yeni yayınlara dair iki yazı bulunur. Bunlardan ilki "Yeni Yayınlar Arasında" üst başlığıyla yer almakla beraber alt başlıklarda dört farklı adın kitaplarına ve sanatçı kişiliklerine değinir. Bunlar sırasıyla Mehmet Aydın'ın son şiir kitabı olan *Derin ve Aynadan*, O. Nuri Poyrazoğlu'nun gezi-günlük türündeki *80 ile 99 Arası*, Vedat Yazıcı'nın *İzler Silinmeden* ve *Yazının Kırklarında* adlı iki kitabı ile Neriman Calap'ın 3. şiir kitabı olan

³⁵ Ahmet Özer, *Kemençenin Telinden* adlı kitabında "Ömer Güner'in Yeni Yapıtı: Düşler ve Düşünceler" başlığı ile bu kitabın tanıtımına yeni bir yorumla tekrar yer vermiştir.

³⁶ Sanatçı *Kemençenin Telinden* adlı kitabında "Temel Aga Mektup Yazıyor" başlıklı yazısında bu kitabın tanıtımına da yer vermiştir.

Rüzgâr Kanatlıydı Gece'dir. Kitapta yer alan diğer bir yazı da “Enver Uzun’dan İki Kitap” başlığını taşır. Kitap, Enver Uzun’un *Köroğlu, Zerdüş ve Ateşperestlik* kitaplarının değerlendirmesini içerir.

Ahmet Özer, *Onlarla Yaşadım*’da “Hasan Hüseyin’e Saygı” başlıklı yazısı yer alır. Yazının girişinde Hasan Hüseyin’in şiirlerinde eşi Azime Korkmazgil’in yeri ve etkisi üzerinde durur. Devamında ise sanatçının ölümünün ardından onun hakkında yazılan kitaplara yer verilir. Bu kitaplardan ilki Mehmet Aydın’ın kaleme aldığı *Hasan Hüseyin Korkmazgil Sanatı, Yaşamı*’dır. Kitap, tüm yönleriyle sanatçı üzerine eğilir. Devamında yayımlanan iki kitap ise Azime Korkmazgil’e aittir. Bunlar, Şubat 1985’te çıkan *Kandan Kına Yakılmaz* ve Nisan 1988’de çıkan *Tohumlar Tuz İçinde*’dir.

4.7.3. Diğer Kitaplar

Ahmet Özer, birçoğunu yakından tanıdığı, dostluğundan büyük bir sevinç duyduğu yazar ve şairlerin kitapları hakkında yazılar yazmıştır. Bu başlık altında sanatçının Trabzon konulu kitaplar ve yeni çıkanlar dışında geriye kalan kitap tanıtım yazıları söz konusu edilecektir.

Ahmet Özer, *Yolcu Yolun Nereye*’de dört kitap üzerinde durur. Bunlardan ilki “Şair Özdenoğlu’dan ‘Anılar ve Portreler’” başlığını taşır. Kitap, Cumhuriyet dönemi sanatçılarından 15 kişinin yapıtları, kişilikleri ve sanata bakış açılarını ele alır. “Özer Ciravoğlu’nun Kriz ve Servi’si” başlıklı yazı Ciravoğlu’nun 10 yıllık birikimini içeren 2. şiir kitabı hakkındadır. “Ölümünün 20. Yılında Şair Behçet Necatigil” başlıklı yazı Behçet Necatigil’in üç yıl arayla yayımladığı *Dar Çağ, Yaz Dönemi* adlı şiir kitapları üzerinedir. “100 Yaşında İnsan/100 Yıllık Yapıt” başlıklı yazıda ise *Behçet Necatigil’in Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü* adlı kitabını ele alınır.

Sulusepken’de dört kitap üzerinde durulur. Bunlardan ilki “Feyha Özsoy: Ankara’nın Tanık Olduğu Sanatçı” başlığını taşır. Yazı, Feyha Özsoy’un kendi yaşam öyküsünü anlattığı *Yaşadım, Ankara’m Şahidimdir* adlı kitabı hakkındadır. Bir diğer yazı “Okuduğum Kitaplar” adını taşır. Yazı, Ahmet Özer’in Rauf Mutluay, Necip Fazıl, Hasan İzzettin Dinamo, Erdal Öz gibi sanatçıların kitaplarına dairdir. “Şiirle Fotoğrafın Kesiştiği At Dağlarının Sirtından” başlığını taşıyan diğer yazı Mahmut Turgut’un ilk ve tek şiir kitabı olan *At Dağları Sirtından* hakkındadır. Son yazı ise

“Ruhi Türkyılmaz’ın Yırtılan Dünyası” başlığını taşıyan Ruhi Türkyılmaz’ın çağcıl şiir³⁷ anlayışıyla oluşturduğu *Yırtılan Dünya* adındaki şiir kitabı hakkındadır.

Kemençenin Telinden’de iki kitap üzerinde durulur. Bunlardan ilki “Zekeriya Saka’nın İlk Kitabı: Adı Kalsın”dır. Yazı, Saka’nın uzun yıllar değişik yayın organlarında okuyucuyla buluşturduğu öykülerinden oluşan kitabı hakkındadır. Diğer yazı ise “Çiğdem Sezer’in Son Yapıtı: Bir Şehrin Hatıra Fotoğraflarından” başlığını taşır. Yazı, Sezer’in 4. şiir kitabına kadar olan tüm kitaplarını ele almaktadır.

Denizin Öptüğü Kent’te iki kitap üzerinde durulur. İlki “Dil Sesinde Yürümek” başlığını taşır. Kitap, önsözünü Ahmet Özer’in yazdığı Vedat Yazıcı’nın başlıkla aynı adı taşıyan kitabı hakkındadır. “Bedri Rahmi’yi Okurken” başlıklı yazıda ise Özer, Eyuboğlu’nun *Tezek, Delişişek, Yukulele’ye Mektuplar, Bu Anadolu Var Ya, Kültür Yokuşu, Resim Yaparken, Körolası* gibi kitaplarının içeriğini anlatır.

Sarkaç’ta iki kitap üzerinde durulur. Bunlardan ilki “Bab-ı Âli’nin Hatıra Defteri ve Trabzon Gazeteciler Cemiyetine Bir Öneri” başlığını taşır. Yazıda, Reşid Halid’in ünlü-ünsüz ayırt emeksizin Bab-ı Âli’den gelip geçen yazar, gazeteci ve karikatürleri konu alan kitabı ve Reşid Halid’in yaşamı kaleme alınır. Bir diğer yazı ise “Yayıncılıkta Yeni Bir Boyut: Prospero Yayınları” başlığını taşır. Bu başlık altında Prospero Yayınları’ndan kitabı çıkan adlara yer verilerek Özer’in *Onlarla Yaşadım* kitabı ile Azime Korkmazgil’in *Türküleri Yakanlar* adlı kitabından bahsedilir.

Sesimi Rüzgâra Verdim’de bir kitap üzerinde durulur. Yazı, “Yapıtlarıyla İsmet Zeki Eyuboğlu” başlığını taşır. Ahmet Özer, yazısında Eyuboğlu’nun yaşamına ve birçoğu kendisinde imzalı bulunan kitaplarına değinir. Bunların arasında; *Şeyh Bedrettin ve Vâridat, Bütün Yönleriyle Bektâşilik ve Alevilik, Doğunun ve Batının Büyük Ustaları, İnsanın Boyutları* gibi kitapları sıralamak mümkündür.

³⁷ “Çağcıl şiir, yaşamın her alanını çok boyutlu olarak yansıtmayı amaçlar. Bu şiirin kalıba dökülmeyen özelliği, dünyanın her yanında sesler getirmesiyle açıklanabilir. Çağcıl şiir, hem insan ve doğaya hem de dünyaya nasıl bakılması gerektiğini sergiler” (Özer, 2014a, 174).

4.8.Diğer Yazıları

4.8.1. Kültür Sanat Etkinliklerini Konu Alan Yazıları

Ahmet Özer, gerek yazın alanında gerekse kültür sanat etkinliklerinde etkin rol oynamıştır. Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde katıldığı konferans, söyleşi, kitap fuarı, kutlama, anma, konser, sergi gibi etkinliklere yazılarında yer vermiştir. Bu yazılarını; *Denizin Öptüğü Kent* (23), *Sordum Söylediler* (23), *Sesime Ses Verenler* (22), *Yolcu Yolun Nereye* (22), *Kemençenin Telinden* (21), *Düşlerine Tutundum* (20), *Sarkaç* (17), *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* (17), *Sesimi Rüzgâra Verdim* (15), *Yüzün Yeryüzüdür* (14), *Çığlık* (9), *Sulusepken* (6), *Atlardan Bir Yeryüzü* (4), *Bir Düşün Ardından* (3) adlı kitaplarında bir araya getirmiştir.

Ahmet Özer'in farklı şehirlerde katıldığı etkinliklere gidişinden başlayarak orada gördüğü yerler, katılımcı dostları, konuşmacılar, paylaşılan sevinç ve hüznler yazılarının içeriğini oluşturur.

Anma Etkinlikleri

Ahmet Özer, katıldığı anma etkinlikleri ile yaşamına bir şekilde dokunmuş olan; Cevdet Kudret, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Cahit Külebi, Gündoğdu Sanımer, İsmet Zeki Eyuboğlu, Hasan Hüseyin, Arslan Pulathaneli, Neşat Ertaş, Âşık Veysel, Uğur Mumcu gibi yitirilen birçok sanatçı ve değere vefa borcunu ödemeyi amaçlar. Katıldığı bu etkinliklerin hemen hemen hepsine yazılarında yer verir.

Sulusepken: “Burdur’da Fakir Baykurt’la Yaşanan Coşku”

Onlarla Yaşadım: “Yaşayan Bedri Rahmi”, “Kar, Kan ve Karanfil”

Denizin Öptüğü Kent: “Karabük’te Bir Hafta Sonu ve Şair İbrahim Yıldız”, “Cahit Külebi’ye Saygı”, “M. Sunullah Arısoy’u Anarken”, “Düşle Gerçek Arasında”, “Kendi Yüreğine Yaslan”

Sesimi Rüzgâra Verdim: “10 Kasım’larda Yaşamak”, “10 Kasım’larda Düşünmek”, “Cevdet Kudret’e Saygı”, “Âşık Veysel’i Anarken”, “Yitikler Kervanının Yolcuları”

Yer Değiştiriyoruz Hayatla: “Fazıl Hüsnü Dağlarca Onur Günü”, “Emmi”, “Nâzım Hikmet”, “Şair Hasan Hüseyin’in Çağına Tanıklığı”, “Uğur Mumcu Sesleniyor”, “Bedri Rahmi Eyuboğlu’nu Anarken”, “Şair Gündoğdu Sanımer’i Anarken”

Bir Düşün Ardından: “Fakir Baykurt’un Sanata ve Yaşama Bakışı”, “Kültür Dünyamızın Seçkin Değeri İsmet Zeki Eyuboğlu’nun Ardından”, “Öykücü Metin İlkin’in Ardından”

Sarkaç: “Naim Tiralı 70 Yaşında-1”, “Piraziz Nere”, “Atatürk’ün Trabzon Gezileri Üzerine”, “Naim Tiralı 70 Yaşında-2”, “Şair Ali Yüce’nin Emeline Saygı”, “Tonguç’a Saygı Gününde”, “Karabük’te Şair İbrahim Yıldız’ı Anarken”, “Kitap Cumhuriyetinin Cumhurbaşkanı Arslan Pulathaneli’ye Saygı”, “Hasan Hüseyin: Bir Coşkunun Şairi”

Kemençenin Telinden: “Çorum’da Şükrü Gümüş’ü Anarken”, “Ölümünün İkinci Yıldönümünde Uğur Mumcu’ya Saygı”, “Ordu’da Dursun Uzman’ı Anma Gecesinde”

Yolcu Yolun Nereye: “Artvin Kültür ve Yardımlaşma Derneği 50. Yıl Şöleni”, “Ölümünün 20. Yılında Şair Behçet Necatigil”, “Neşat Ertas: Bir Gönül Adamı”, “Doğumunun 100. Yılında Anımsanan Bir Ressam: Saim Özeren”, “Fakir Baykurt’a Saygı”, “Uğur Mumcu”, “Türkülerle Aydınları Anacağız”

Yüzün Yeryüzüdür: “Külebi’yi Ölümünün Birinci Yıldönümünde Anarken”, “İzmir’den Sesler/Demirtaş’ın Şiirleri”

Çılgılık: “Karadeniz’den Esintiler”

Kutlama

Ahmet Özer, çoğunluğu sanatçıların sanat yılı ve doğum günleri üzerine olan kutlama başlığı altında yer alan yazılarında Dünya Barış Günü, Trabzon’un Kurtuluşu, Fındık Şenlikleri, Dil Bayramı hakkında da o günün coşkusu dille getiren yazılar kaleme almıştır.

Sulusepken: “Attila Jozsef’ten Vişne Bahçesi’ne”, “Rembetiko”

Denizin Öptüğü Kent: “Söylev’in 70. Yılı/Dil Bayramı ve Ömer Asım Aksoy Ödülü”, “Halkevleri 66 Yaşında”, “İstanbul’da Şair, Yazar İsmet Kemal Karadayı’nın 50. Sanat Yılında”, “1 Eylül Dünya Barış Günü”

Kemençenin Telinden: “Giresun’da Bir Yaş Günü: Naim Tirali 70 Yaşında”, “Şair Şinasi Özdenoğlu Trabzon Toprağında”, “Ordu Konservatuvarı İkinci Yılında”, “Kıyı’nın 150. Sayı Onur Gecesi”, “Şair Ömer Kayaoğlu’nun 65. Sanat Yılı”, “16. Fındık Şenliği’nin Ardından”, “Batum’da Üç Gün”, “Naim Tirali ve İbrahim Dizman’la GİFSAD’da”

Yolcu Yolun Nereye: “Karlı Günlerin Ankara’sı”, “Dil Bayramı’nın 68. Yıldönümü”, “Gülçin Üstüntaş’ın Tiyatroyla Yoğrulmuş 40 Yılı”

Yüzün Yeryüzüdür: “Yıldız Kenter’in 50. Sanat Yılı Kutlanırken”, “26 Eylül Dil Bayramı’ndan Esintiler”, “Şair Ömer Kayaoğlu, Sanatının 65. Yılında”, “Başkente Cumhuriyet Coşkusunu Yaşamak”

Sarkaç: “20 Şubat 1918-Trabzon’un Kurtuluşu”, “Acaristan’a Bir Dostluk Seferi”

Çıglık: “Kuşadası’nda Sanatın Büyülü Güzelliği”

Yer Değiştiriyoruz Hayatla: “Seçkin Değerimiz Naim Tirali 80 Yaşında”

Atlardan Bir Yeryüzü: “Sanatın Güzelliğiymiş Yaşanan”

Ödül Töreni

Ödül törenlerinin ödül alan kişiler için büyük bir sevinç kaynağı oluşturduğunu ve adına ödül verilen kişiye karşı da bir bağlılık duygusunu filizlendirdiğini düşünen Ahmet Özer, katıldığı törenleri kaleme aldığı yazılarıyla belleklerde canlı tutmayı amaçlar. Bu ödüller arasında Şinasi Özdenoğlu Deneme Ödülü, Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü, Yunus Nadi Ödülleri, Behçet Aysan Şiir Ödülü gibi birçok ödül yer alır.

Sesimi Rüzgâra Verdim: “Günlerin Yağmurunda Bir Koşu”, “Aralıktan İki Gün”, “İstanbul, Ödül Töreni ve Dostlarım-1”, “İstanbul, Ödül Töreni ve Dostlarım-2”

Yer Değiştiriyoruz Hayatla: “Balım Kız Dalım Oğul”

Sarkaç: “Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde”, “Ödül”, “Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü Töreninde”

Kemençenin Telinden: “Abdi İpekçi Ödülü’nde Bir Deneme: Pisete To Trapez”, “2000 Yılı Sanat Ödülünün’nün Anlamı”

Yolcu Yolun Nereye: “Yunus Nadi Ödülleri 2000”

Yüzün Yeryüzüdür: “Ankara’dan Eylül Esintileri”

Çıglık: “Behçet Aysan Şiir Ödülü Töreni’nde”, “Başkent’in Sanat Coğrafyasından Esintiler”

Kitap Fuarı / İmza Günü / ORSEV

Ahmet Özer’in bu başlık altında bulunan ve çoğunluğunu TÜYAP’ın İstanbul, İzmir, Ankara gibi şehirlerde düzenlemiş olduğu fuarlara ait olan yazıları bu bölümün büyük bir çoğunluğunu oluşturur. Sanatçı etkin bir şekilde katıldığı ve izlenimlerini okuyucularıyla paylaştığı fuar dışında imza günleri ve Ordu Sanat Evi’nin düzenlemiş olduğu etkinlikler hakkında da yazılar kaleme almıştır.

Denizin Öptüğü Kent: “İstanbul TÜYAP’ta Kitap Rüzgârında İki Gün”, “TÜYAP İzmir Kitap Fuarı’nda”, “15. İstanbul TÜYAP Kitap Fuarı ve 30 Yıllık Arkadaşlıklar”, “Ankara’dan Ordu’ya”

Sesimi Rüzgâra Verdim: “17. İstanbul TÜYAP Kitap Fuarında İki Gün”, “Aralığın Son Günleri”

Sarkaç: “Tüyap I. İzmir Kitap Fuarı’nda”, “Tüyap 3. Ankara Kitap Fuarı’nda”, “Haziranın Temmuz’a Aktığı Günler”, “Ordu’nun Dereleri Aksa Yukarı Aksa”³⁸

Kemençenin Telinden: “Karadeniz’in Öptüğü Kent”, “Mahmut Goloğlu Kültür Merkezi’nde Bir İmza Günü”, “Trabzon’da Bir İmza Günü”, “Ordu’da ORSEV Var”

Yolcu Yolun Nereye: “TÜYAP 4. Ankara Kitap Fuarı”, “Bartın’da 4. Kitap Fuarı’nda”, “İstanbul’da TÜYAP 19. KİTAP FUARI’NDA”

³⁸ Yazı sanatçının *Atlastan Bir Yeryüzü* kitabında da aynı başlık ile yer almaktadır.

Yüzün Yeryüzüdür: “18. TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı”, “İstanbul’da Bir İmza Gününde”, “Bartın’da ‘Kitapla Aydınlığa’”

Çıglık: “27. TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı’nda”, “28. TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı’nda”, “27. TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı’nda”

Atlardan Bir Yeryüzü: “Giresun’da Bir İmza Günü”, “Vedat Güler Şiir Ödülünün Yankıları ve Bir İmza Gününden Arda Kalan”

Yer Değiştiriyoruz Hayatla: “Şehrime Ulaşmadan/Bitirirken Yolumu”

Yolcu Yolun Nereye: “Ordu İli Kültür ve Kalkınma Vakfı’nın Ankara Günleri”

Sergi / Konser

Sanatın her alanına merak duyan Ahmet Özer sergi ve konserlerin de yakın izleyicisi olur. Özer; İdil Biret, Gülsin Onay ve Fazıl Say’ın konserine, Fikret Otyam ve Abit Güner gibi sanatçıların ise resim sergilerine katılır.

Sulusepken: “Fikret Otyam: Kalemle Fırça Arasında 65 Yıl”

Yer Değiştiriyoruz Hayatla: “Karla Savrulan Ezgiler”

Sesimi Rüzgâra Verdim: “Ulusalardan Evrensele Bir Emek Boyutu: Sanat ve El Sanatları Fuarı”

Kemençenin Telinden: “İş Bankasında Bir Resim Sergisi”, “Bir Sergi: Acıyı Yansıtan Gazeteler 60. Yılında”, “Trabzon Yöresi Geleneksel El Sanatları”, “Ömer Güner’in ‘Gazetecilik Yaşamında 40 Yıl Sergisi’, “İdil Biret’in Konseri”

Denizin Öptüğü Kent: “Karanlıktan Doğan Işıklar”

Yüzün Yeryüzüdür: “AKM’de Bir Dünya Atlası”

Çıglık: “Şehrime Ulaşmadan Bitirirken Yolumu”, “Fazıl Say’ın Uğur Mumcu Dostlarıyla Buluşması”

Kongre / Konferans / Bildiri / Panel / Söyleşi

Ahmet Özer, gerek konuşmacı gerekse dinleyici olarak yer aldığı kongre, konferans, bildiri, panel ve söyleşileri konu alan yazılar yazmıştır. Bu yazılarının büyük bir çoğunluğunu söyleşiler oluşturmaktadır.

Sözün Kanatlarında: “Cumhuriyeti Besleyen Damar”, “Büyük Eğitimci Tonguç’a Göre ‘Aydın’”, “Şair / Yazar Neriman Cahit’in ‘Konu: Kadın’ ile ‘Ayseferi’ Yapıtlarında ‘Kadın’ Ögesi”

Denizin Öptüğü Kent: “Teyze Amca Bir İmza Ver”, “ ‘Atatürk’ün Güncelliği’nden ‘İnadına Yaşamak’a”, “Şiirin Akşamında Şair Çiğdem Sezer’le”, “Şair Gülten Akın’ı Dinlerken”, “Yazar Osman Şahin’i Dinlerken”, “Güzelleşen Trabzon”, “Ankara’dan Bursa’ya / Bursa’dan İstanbul’a”, “Karaelmas ‘98”, “Ekimde Ankara”

Yolcu Yolun Nereye: “Hayat Kitaplardaki Gibi Değil”, “Akşehir’de Kitabın Coşkusunu Yaşamak”, “Üçüncü Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi’nde-1”, “Üçüncü Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi’nde-2”, “Antalya’da, Akdeniz Gögünün Altında”, “Bilkent Üniversitesi’nde ‘Dünya Şiir Günü’”, “İpek Şehir Bursa’da”

Yüzün Yeryüzüdür: “Ankara-Bursa-İzmir Üçgeninde”, “Afyon/I. Bayat Oğuz ve Türkmen Kültür Şöleni’nden”, “Ankara’da Sanat Rüzgârları”

Sulusepken: “Emin Özdemir: Türkçe Yolunda Bir Yaşam”, “Ataol Behramoğlu: Bir Şairin Aydınlık Ufku”

Sesimi Rüzgâra Verdim: “Şair Gülten Akın’la Şiirli Bir Akşamda”, “Haziranda Ankara”, “Bir Sevinçten Bir Hüzne”

Yer Değiştiriyoruz Hayatla: “II. Uluslararası İzmir Şiir Buluşması”, “Gazeteci İlhan Selçuk’u Dinlerken”, “İsmail Cem’i Dinlerken”, “Bir Ölümsüz Değerimiz: Fakir Baykurt”, “İzmit’in Baharında Boy Veren Şiir”

Sarkaç: “Danimarkalı Şairlerle Şiirli Günler”

Sordum Söylediler: “Şair Gülten Akın”, “Şair Ömer Kayaoğlu”, “Şair Celalettin Algan”, “Şair Gündoğdu Sanımer”, “Şair Arife Kalender Önel”, “Şair, Yazar Mehmet Başaran”, “Şair, Yazar İsmet Kemal Karadayı”, “Şair, Yazar Enver Atılğan”, “Şair, Yazar Durhan Hatipoğlu”, “Şair, Yazar İbrahim Dizman”, “Gazeteci-Yazar Naim

Tirali", "Yazar Nadir Gezer", "Yazar Orhan Çubukçu", Yazar Dilber Saka", "Eğitimci, Yazar Rasim Şimşek", "Viyola Solist Sanatçısı Safinaz Yaşlıçam", "Müzisyen Volkan Konak", "Hughette Eyuboğlu", "Atatürk'ün Manevi Kızı Sabiha Gökçen", "Dicle Köy Enstitüsü'nün Kurucusu Nazif Evren", "Beşikdüzü Köy Enstitüsü'nden Hadiye Ersoy", "Eğitimci İsmail Çalışkan", "Eğitimci Cemil Erkut"

Düşlerine Tutundum: "Yazar-Çevirmen Necdet Adabağ", "Eğitim ve Yazınımızın Aydınlık Ufku: Şair, Romancı, Öykücü, Talip Apaydın", "Yaşamı Şiire Dönüştüren Şair Mehmet Aydın", "Mektuplar Yapıtı Yayımlanan Eleştirmen Mehmet Yaşar Bilen", "Danimarka'da Şiirin Yüreğinden Geçen Eğitimci-Şair-Yazar Osman Bolulu", "Yaşamını Şiirle Bütünleştiren Şair Ayhan Can", "Yaşamını Edebiyatın Güzelliğiyle Donatmış Şair-Yazar Öner Ciravoğlu", "Suskun Yıllarını Şiirle Donatan Öğretmen-Şair Nurten Çelebioğlu", "1988 Yunus Nadi Öykü Ödülü Sahibi Öykücü-Romancı Gülseren Engin", "Sanatının 45. Yılında Türkçenin Gurbetinde Bir Şair: Sıtkı Salih Gör", "Cemal Gürlek: Bir Hukuk Adamının Edebiyat Seferi", "Türküleri Yakanlar'dan Gök Mavisi Bir Türkü'ye Dil ve Yazın Emekçisi Azime Korkmazgil", "Şair-Yazar Nusret Kemal Otyam", "Anadolu İnsanın Yalnızlığı, Aşk ve Lirizm Şiirimizin Kavgası Bitmez Şövalyesi Şair Şinasi Özdenoğlu", "Ebru Sanatçısı, Elleri Konuşan Şair Gündoğdu Sanımer", "60 Kuşağının Saygın Bir Değeri Şair-Yazar Sennur Sezer", "Şair-Yazar, Yansıma Dergisi Yönetmeni Tekin Sönmez", "Araştırmacı-Yazar Erdoğan Tokmakçıoğlu", "Aydınlanma Savaşımı Yazar Öner Yağcı", "Ömrünü Tiyatro ile Bütünleştirmiş Akademisyen-Eleştirmen-Çevirmen Ayşegül Yüksel"

Sesime Ses Verenler: "Laz Kültürü Adlı Yapıtı Ekseninde Yazar Kâmil Aksoyly", "Ahmet Selim Teymur Köşe Yazısı Sahibi Akın Algan", "Bilkent Üniversitesi'nde Bir Kütüphaneci: Havva Alkış", "Beşikdüzü Köy Enstitüsü, Trabzon Öğretmen Okulu, Fatih Eğitim Enstitüsü Fizik Öğretmeni Sait Aydemir", "Gençliğin Baharında İki Seçkin Piyanist: Nurlan Bağirov ve Çiğdem Çilesiz", "Toprağa Can Katan Sanatçı: Hamiye Çolakoğlu", "Cumhuriyetimizin Seçkin Değerlerinden Ziya Çoker", "Kılaptan Ustası Trabzon Halkevi'nin 30'lu Yılların Oyuncularından Abdullah Eltan", "Köy Enstitülerinin Seçkin Değerlerinden Eğitimci-Yazar Feyzullah Ertuğrul", "Gazeteciliğinin 32. Yılında, Trabzon'da Bir Basın Öncüsü: Ömer Güner", "Hamamizade İhsan Bey Kültür Merkezi Yönetmeni Zeki Gür", "Trabzon Devlet

Tiyatrosu Müdürü Rüçhan Gürel”, “Eğitimin Altın Yıllarının Bir Değeri Öğretmenim Ahmet Gürsoy”, “Yazının ve Çevirinin Kanatlarında Çevirmen-Yazar Şadan Karadeniz”, “Moskova’da Nâzım Hikmet’le On beş Gün: Gazeteci-Yazar Orhan Karaveli”, “Cumhuriyetin Seçkin Aydın’ı Dr. Hüsnü A. Göksel Üzerine Tülay Özbulut’la”, “Beşikdüzü’nden Bilkent’e Öğretmenliğe Adanan Bir Yaşam: Sare Öz”, “Yaşamını Spor ve Eğitime Adayan Bir Saygın Eğitimci: Şinasi Öz”, “Türkçenin Aydınlığında Dil Ustası: Rasim Şimşek”, “Bilkent Üniversitesi Sağlık Merkezi Başkanı Halk Sağlığı Uzmanı Dr. Ülker Türksöy”, “Yaşama Güzellik Katan İnsanlar: Sibel Yasal ve İsmet Yasal”, “Trabzon Sanat Tiyatrosu Yönetmeni Necati Zengin”

4.8.2. Gezi Yazıları - Şehir Değerlendirmeleri

Ahmet Özer, sanatçı kimliğinin vermiş olduğu sorumluluk ile çok okuyan, yazan ve gezen bir kişiliğe sahiptir. Yaşamının ve hayata bakışının zeminini oluşturan bu üç faktör sanatçıda gördüklerini ve öğrendiklerini yorumlayarak kâğıda dökme ihtiyacı oluşturmuştur. Kendisiyle yapılan söyleşide; “Kentler üzerine çok şeyler yazdım. Tüm Türkiye’de görmediğim il sayısı yedi sekiz kadardır” (İncesu, Kasım-Aralık 2016, 29) yorumunda bulunur. Sanatçının kaleme aldığı yurt içi ve yurt dışı yazıları; *Çıglık* (10), *Sarkaç* (9), *Denizin Öptüğü Kent* (7), *Atlardan Bir Yeryüzü* (7), *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* (6), *Kemençenin Telinden* (6), *Atlardan Bir Yeryüzü* (6), *Yüzün Yeryüzüdür* (5), *Sulusepken* (4), *Sesimi Rüzgâra Verdim* (4), *Yıldızlar Geceyle Gelir* (3), *Yolcu Yolun Nereye* (2), *Sözün Kanatlarında* (1) adlı kitaplarında yer alır.

Yurt içi Yazıları

Ahmet Özer yurt içi yazılarında; Trabzon, Ordu, Çorum, Ankara, İstanbul, Zonguldak, Elazığ, Konya, Burdur, Mardin, Diyarbakır gibi Türkiye’nin dört bir yanından şehirleri ele alır. Sanatçı bu şehirlerin hem kültürel yanını hem de değişen yüzünü yazılarıyla eleştirir.

Yıldızlar Geceyle Gelir: “Gurbet-Sıla Arasında”, “Yeşillığe Boğulayazmış Bir Kent”, “Bir Tutkudur Karadeniz”

Sulusepken: “Gerçekte Hayal Oldu”, “Kentin Değişen Yüzünde”, “Gazeteci Ömer Güner’den 48 Yıllık Mektuplar”, “Zonguldak”

Sözün Kanatlarında: “Bir Kentin Güzellik Dokusu”

Denizin Öptüğü Kent: “Uğursuz Bir Ankara”, “İstanbul’da Trabzon’u Gündeme Alarak”, “Karlı Bir Günün Düşündürdükleri”, “Bayramın Düşündürdükleri”, “Kent Sevgisinin Boyutları”, “Maçka’ya Doğru Yaşanan Düşler”, “Denizin Öptüğü Kent”

Sesimi Rüzgâra Verdim: “Yeniden Yaşamak”, “Metronun Düşündürdükleri”, “Biz de Yaşadık”, “Elazığ’da İki Akşam”

Yer Değiştiriyoruz Hayatla: “Hasanoğlan’a Bir Gezi”, “Bozkırın Göğsünde Gezinirken”, “İstanbul’da Bir Hafta”, “Roden ve İstanbul”, “İstanbul Bir Masal mıydı”, “Burdur’da Ağlasun’da”

Sarkaç: “Trabzon Belgeliği Kurulmalıdır”, “Bir Kente Sahip Çıkmak”, “Bir Kentten Bir Kente”, “Başkente Yeni Yıla Doğru”, “İnsanlar ve Mekânlar”, “Uygarlık ve Kent Dokusu”, “Yollar, Kentler, Değerler”, “Bir Gezinin Düşündürdükleri”, “Ankara-Trabzon Yolunda”

Kemençenin Telinden: “Denizle Göz Göze Bir Kent”, “Sokaklar Neyi Anlatmaz”, “Eski Fotoğraflarda Trabzon”, “Trabzon 2000”, “Boztepe: Kenti Yukarıdan Kucaklamak”, “Bir Kent Tarihtir Yaşayana”

Yolcu Yolun Nereye: “İstanbul Yine de İstanbul”, “Kitaplarla 2000”

Yüzün Yeryüzüdür: “Bayramdan Bayrama Trabzon”, “Bahar Akıp Giderken”, “Ad Verme Yarışı ve Vali Civelek’in Onayı”, “Taşları Bağlamışlar”, “Bir Kentin Aynasından”

Çıglık: “Üşümek”, “Yaşam Sürüyor”, “Kentın Değişen Yüzünden”, “Bir Kentin Ölümü”, “Trabzon’da Bir Hafta”, “Karla Harmanlanan Kent”, “Kendi Okulunu Kendin Yık”, “Ankara’da Sanata Yolculuk”, “Söylem”

Atlardan Bir Yeryüzü: “Devrek Günleri”, “Haziran-Temmuz Salıncağında”, “Günler İçinde”, “Kapadokya / Güzel Atlar Ülkesi’nde Dört Gün”

Yurt dışı Yazıları

Sanatçının yurt dışı yazıları yurt içi yazılarına oranla daha azdır. İsviçre, Kıbrıs, Acaristan ve Atina'yı yazılarının gündemine taşıyan Ahmet Özer bu yerlerin tarih, kültür, doğa gibi unsurlarını eleştirel bir bakış açısıyla yazılarının konusu edinmiştir.

Çıglık: “Paris”, “Bern”, “Atina”

Atlstan Bir Yeryüzü: “Kıbrıs Günleri”, “Acaristan Toprağında Üç Gün”, “İsviçre’de Temmuz Güncesi”

4.8.3. Eleştiri Yazıları

Ahmet Özer, öğretmen duyarlılığı ve sanatçı bakış açısıyla toplumun aksayan yönlerini, önemsenmeyen gerçekleri ve yitirilen incelikleri yazdığı eleştiri yazılarıyla gündeme taşıma amacı güder. Ağırlıklı olarak *Çıglık* (26) ve *Yer Değiştiriyoruz Hayatla* (23) kitaplarında yayımlanan eleştiri yazıları *Yolcu Yolun Nereye* (10), *Sesimi Rüzgâra Verdim* (8), *Yüzün Yeryüzüdür* (6), *Sarkaç* (6), *Kemençenin Telinden* (4), *Denizin Öptüğü Kent* (3) ve *Bir Düşün Ardından* (1) adlı kitaplarında da yer bulur.

Sanatçının yaşamı boyunca tanık olduğu tüm olumsuzluklar kaleminden sıyrılarak cümleleriyle hayat bulur. Özer, kaleme aldığı bu yazılarında özellikle toplumsal değişim ve bu değişimin insanlığa, yaşadığı çevreye etkisi üzerinde bilhassa durur. Darbeler, suikastlar, eylemler, seçimler, değer yargıları, kültürel düzey, eğitim sisteminde yapılan değişiklikler, kitap yasakları, çağdaş yazarların değersizleştirilmesi gibi konular yazılarının gündemini oluşturmuştur.

Toplumsal Olayları Konu Alan Yazılar

Ahmet Özer’in toplumsal olayları ele alan yazıları; demokrasi uğrunda verilen savaş, 12 Eylül’ün dinmeyen acısı, 12 Mart, Madımak Olayı ve kaybedilen değerler, İşçi eylemleri, Büyük Öğretmen Boykotu, cinayetler, suikastlar, terör, politikacılara eleştiri, seçim ve seçim sonrası genel durum gibi konular üzerinedir.

Çıglık: “12 Eylül”, “Tanık Olmak”, “Baharda Kar”, “Ne Kaldı Geriye”, “Referandum”, “Karadeniz’den Esintiler”, “Yalnız ve Güzel Ülkem”, “ ‘Tekel’den ‘Çok El’e”, “Anayasa”, “12 Mart”, “ ‘68 Kuşağı’nın Düşündürdükleri”, “Savcıyı Göreve Çağırma!”, “Geçmiş Yolculuk”, “Seçim...”

Yer Değiştiriyoruz Hayatla: “Bağımsızlığın Anlamı”, “Savaş, Hasan Hüseyin ve Kızılırmak”, “Parmaktaki Mürekkep”, “Bir Sokakta Yürürken”, “İçimiz Acıyor”, “Seçimler ve Türkiye”, “Zamanla Nasıl Değişiyor İnsan”, “Referandum”, “2006’ya Veda”

Yolcu Yolun Nereye: “Bir Hışım ile Geldi Geçti”, “Düşünce Özgürlüğü Kime ve Ne Adına”, “12 Eylül 20. Yılında”, “Cumhuriyet İdealizminin Neferleri”, “Türkiye’nin Gündemi”, “Terörsüz Özgürlük”, “Sivas Topluöldürümü 7. Yılında”

Sesimi Rüzgâra Verdim: “Tarihe Bir Yolculuk”, “Yaşadıklarımız”

Kemençenin Telinden: “Bitpazarına Düşen Başbakan”

Denizin Öptüğü Kent: “Teyze Amca Bir İmza Ver”, “Uğur’suz Bir Ankara”, “1 Eylül Dünya Barış Günü”

Toplumsal Sorunları Konu Alan Yazılar

Ahmet Özer’in toplumsal sorunları ele alan yazıları; halkın genel durumu, yoksulluk, işsizlik, sağlık, doğa kirliliği, medyanın insan üzerindeki etkisi, değer yargıları, kültür düzeyi gibi konular üzerinedir.

Çılgılık: “Duyarlık”, “Tarihe ve Değerlerimize Saygı”, “Yaşadıklarımız”, “Yeni Bir Yılın Eşiğinde”, “Hoş Geldin 2009”, “Beyler Bu Vatana Nasıl Kıydınız”

Yer Değiştiriyoruz Hayatla: “Doğa, İnsan ve Toplum”, “Doğayla Kucaklaşmak”, “Düşlerimizi Kirlettiler”, “Deprem”, “Vardığım Yer”, “Almanya Perdesinde Bir Nakış”, “Yeni Bir Yılla Kucaklaşmak”, “Toplumsal Tarihe Yabancılaşma”, “Ne Kaldı Geriye”

Yolcu Yolun Nereye: “Altına İmza Atabileceğimiz Yazılar”

Yüzün Yeryüzüdür: “Medyanın Çılgına Çevirdiği Toplum”, “Yönetenler-Yönetilenler”

Sarkaç: “Dünyanın Bir Penceresinden”, “Ankara Keçiören’de Bir Sanatoryum Var”

Kemençenin Telinden: “Değişen Zaman Şaşırtan Görünüm”, “Gasp Suçundan Yargılanmak”

Sanat, Edebiyat ve Eğitim Konulu Yazılar

Ahmet Özer'in sanat, edebiyat ve eğitimi ele alan yazıları; Anadolu'nun yetiştirdiği sanatçılar, Anadolu'nun sanatçılar üzerindeki etkisi, popüler yazarlara eleştiri, çağdaş yazarların değersizleştirilmesi, kitap yasakları, kitap satışı, okumayan toplum, eğitim sisteminde yapılan değişiklikler ve sistemin geldiği durum, sağlıklı bir kuşağın yetiştirilmesinde eğitimin rolü, Köy Enstitüleri ve Halkevleri gibi konular üzerinedir.

Çılgılık: “Kirlenen Hayatlar”, “Her İnsan Bir Öncekinin Eseridir”, “Toplumsal Tarihe Yabancılaşma”, “Çılgılık”, “İnsan”, “Yeni Şeyler Söylemek Lazım”

Yer Değiştiriyoruz Hayatla: “Edebiyatımız Nereye Gidiyor”, “Ulusal Onur”, “Yazıklar Olsun”, “Kentler ve Anılar”, “Çılgın Türk’ü Dinlerken”

Yolcu Yolun Nereye: “Ölenler Öldürülenler”, “Değerlerimize Saldırıyorlar”

Yüzün Yeryüzüdür: “Çağdaş Yazarlara Geçit Yok”, “Bildiklerimiz Bilmemiz Gerekenler midir”, “Cinayeti Gördüm”, “İnsan ve ‘İnsan’”

Sesimi Rüzgâra Verdim: “Her Şey Bırakıldığı Gibi Değil”, “Yaşamın Akışında”, “Cumhuriyete Düşman Yetiştirmek”, “Edebiyatçılar Derneğinin Düşündürdükleri”, “Kültür Alanında Yeni Boyutlar”, “1997’den 1998’e Akarken”

Sarkaç: “Ankara Limanında Gemiler”, “Ne Hakkınız Var”, “Köy Enstitüleri ve Hasanoglan Gerçeği”

Kemençenin Telinden: “Kentın Yöneticisi Şair Olamıyorsa Şairlerden Biri Yönetici Olsun”

Bir Düşün Ardından: “Osman Şahin’in Trabzon Günleri”

4.9. Hikâyelerinin Materyal Unsurlara Göre İncelenmesi

4.9.1. Kırk Dakika İçinde

Olay Örgüsü

“Kırk Dakika İçinde” adlı hikâyenin ilk bölümünde yeni atanan bir öğretmenin sınıfa dair gözlemlerine, öğrencilerin yerlerinde yaptığı değişikliğe ve okuduğu

“Babam” adlı hikâyeye yer verilir. İkinci bölümde yeri değiştirilen öğrencilerden İsmail’in belleğinde beliren düşünceler üzerinden hikâye devam eder: “Acaba bildi mi öğretmenimiz, ikimizin de babalarının sakat olduğunu? Daha geldiği ilk derste değiştirdi yerlerimizi. Kimilerini ön, kimilerini arka sıralara oturttu. Beni de şu Abidin’in yanına koydu” (Özer, 2017, 8). Hikâyenin devamında ise İsmail’in babasına bir gece vakti pusu kurularak sakat kalmasına neden olan kan davasına değinilir. Üçüncü bölümde ise hikâye Abidin’in düşünceleriyle devam eder. Abidin, babalarının sakat oluşunu ortak nokta sayarak İsmail’in yanına oturmasını sevinçle karşılar. Öğretmenin okuduğu “Babam” adlı hikâyede ise hüzünlenir ve babasının bir kış günü para kazanmak için verdiği mücadelede bir taksi tarafından ezilerek sakat bırakılışını anımsar. Bununla birlikte İsmail’in babasını kimin vurduğunu, öcünü ne zaman alacağını sorgular. Tam bu esnada kıpırdanışlarını fark eden öğretmenin uyarısıyla İsmail ve Abidin kendilerine gelirler. Öğretmen, ikinci ders İsmail ve Abidin’e hikâyeyi anlattıracağını söyleyerek sınıftan ayrılır.

Anlatıcı ve Bakış Açısı

Dört bölümden oluşan hikâyenin tamamına kahraman anlatıcı hâkimdir. İlk ve son bölümde öğretmenin duygu ve düşüncelerine yer verilirken, ikinci ve üçüncü bölümde İsmail ve Abidin’in düşünceleri ön plana çıkar. “Kırkinci dakika dolmuştu. Zil çaldı. Okumakta olduğum öyküyü bitirdim. Böylesine duyarlı bir öyküyü dinlemeyip yerinde dönenip duran, yan yana oturttuğum iki öğrencime baktım” (Özer, 2017, 13).

Kişiler

Hikâye üç ana karakter olan öğretmen, İsmail ve Abidin üzerinden kurgulanmaktadır. Hikâyenin ilk üç bölümünün her birinde sırasıyla bir karakterin geçmişine dönük bilgilere yer verilir.

Hikâyede adı verilmeyen öğretmen, okula yeni tayin olmuş ve ilk dersine girmiştir. Daha iyi şartlarda eğitim verdiği bir okuldan gelmiş olmasına rağmen bulunduğu ortamı yadırgamaz. Tüm öğrencilerine sevgiyle yaklaşır ve onlara karşı güzel duygular besler; “Değişen her şeye karşın, değişmeyen, bu sevimli çocukların

yüreklerine sinen; uysal, cana yakın, içten tavırları; yaşama iyimser bakan, türlü zorluklar içinde hiç eksilmeyen sevinçleriydi” (Özer, 2017, 6).

İsmail, kan davası uğrunda babası sakat kalan öğrencidir. Bu durum onun en büyük üzüntü nedenidir. Geçmişten beri devam eden bu kan davası onun geleceğe umutla ve özgürce bakmasının önündeki en büyük engeldir.

Abidin, babası trafik kazası sonucu sakat kalan öğrencidir. Onun da en büyük özlemi babasıyla birlikte yürüyüp, koşabilmektir.

İsmail ve Abidin’in babaları, Abidin’in dedesi, garajcı Salim, Sıska Mahmut, Tombul Sevim, Kıvırcık Yaşar ise hikâyedeki yan karakterlerdir. Bunların fiziki ve ruhsal özelliklerine yer verilmemekle birlikte hikâyede yalnızca adları geçmektedir.

Zaman

Hikâyenin 3. satırında geçen “pencereden karlı tepeler görünüyor” (Özer, 2017, 5) ifadesinden hareketle hikâyede zamanın kış mevsimi olduğunu söylemek mümkündür. Hikâyede tüm olay bir ders süresi içerisinde (40 dakika) olup bitmektedir. İsmail ve Abidin’in kendi hikâyelerine yer verilen bölümlerde ise zamanda geri dönüş tekniği kullanılarak geçmişe gidilmektedir. İsmail 2 yaşındayken gerçekleşen bir olay üzerinde dururken, Abidin “karlı bir şubat günü” yaşadıkları olayı anlatmaktadır.

Mekân

Sınıfta başlayıp, sınıfta biten hikâyede ana mekân da sınıftır. Tayin edildiği bu köy okulunda sınıfın kirli ve yoksul durumu öğretmenin gözünden anlatılır:

“Sınıfın duvarında sarı rengin her türlü tonunu görmek olası. Sobanın kurulduğu yerin rengi, daha bir kirlenmiş. Duvarlarda yer yer isin bıraktığı izler var.

Öğretmen masasının dayandığı duvarda ertesi günün tarihini gösteren bir takvim... Köşede camı kırık bir küçük kitaplık...” (Özer, 2017, 6).

Her bir ayrıntısına yer verilen sınıfın pencereden gördüğü manzara da yine öğretmenin bakış açısıyla okuyucuya iletilir. Sınıfın içi gibi dışı da hüznün ve kasvet vericidir: “Pencereden karlı tepeler görünüyor; birbirinden ufak evlerin, sacarla örtülü damları, çok uzaklardan kolaylıkla seçilebiliyor. Sınıfın büyükçe camını baştan başa

dolduran tepenin dibinden doruklara doğru iç karartan, hüznü veren, kirli, yapışkan bir sis örtüsü yürüyor ağır ağır” (Özer, 2017, 5).

Hikâyede sınıf dışında sadece adı geçen diğer mekânlar; İsmail’in evi, balıkthane, hastane, mahkeme ve yayladır.

Değerlendirme

Hikâye dört bölümden oluşur. İlk üç bölümün her biri kendi içerisinde bir kurguya sahip olmakla beraber son bölümün de hazırlayıcısıdır. İlk ve son bölümde öğretmen, iki ve üçüncü bölümde ise İsmail ve Abidin anlatıcıdır. Hikâyelerin tamamına yakınında iç konuşmalar hâkimdir. Bu konuşmalar karakterlerin düşünce dünyasını da ortaya çıkarmaktadır.

Öğretmenin okuldaki kötü şartlara rağmen öğrencilerine karşı sevecenliğini kaybetmeyişinin yanında ailesinin mahkemelerde sürdürdüğü adalet arayışının sonuçsuz kalışı ve toplumun çizdiği yolu kader olarak benimseyip kabullenışı göze çarpmaktadır:

“Atalarımızdan bize kalan, karşımızdakine karşı olmaktı. Kindi, öfkeydi, öldürmekti. Bizden öncekilerin yıllardır bitiremedikleri bir serüvene, bizler de katıldık. Babamı kattılar. Kim bilir gelecekte daha kimler katılacaktı? Yıllar hep acı getirdi. Sevgiyi, özgürce yaşamayı öğrenemedik. Belki hiçbir zaman da öğrenemeyeceğiz” (Özer, 2017, 10).

Abidin ise kendi hikâyesini anlatırken arkadaşı için aklından geçirdiği “Babanı vuranları ne zaman vuracaksın İsmail?” (Özer, 2017, 12) düşüncesi de küçük yaştaki bir çocukta yer edinen kin gütmeye duyusunu ön plana çıkarmaktadır.

4.9.2. Kitaplıkta İlk Gün

Olay Örgüsü

“Kitaplıkta İlk Gün”, bir öğrencinin İl Halk Kitaplığı’nda geçirdiği yarım günü konu almaktadır. Hikâyenin giriş kısmında kitaplığın ve bahçesinin tasvirine yer verilir. Devamında ise ikili öğretim veren bir okulda öğleden sonra dersi olan öğrencinin ödevini yapmak için kitaplığa gidişi anlatılır. Anne ve babasının işe gidiş saatinde evden birlikte çıkılır. Öğrenci, İl Halk Kitaplığı’nın açılış saatine kadar

bekler. Daha sonra kitaplığa girerek etrafı gözlemlemeye başlar. İlk katta siyah önlüklü öğrencilerle karşılaşır. İkinci kata çıkarak ödevi için gerekli ansiklopediyi ister. Kısa sürede ansiklopedi gelir. Öğrenci, ödevinin yer aldığı sayfayı açar. Sayfanın kesilmiş olduğunu fark ederek endişeye kapılır. Okul vakti yaklaşınca ansiklopediyi teslim etmek için o da diğer öğrenciler gibi memurun yanına gider. Memur, iade için bekleyenlerin kitaplarını kontrol eder. Sıra öğrencinin ansiklopedisine geldiğinde memur eksik sayfayı görerek öğrenciyi suçlar. Herkesin içinde çantasını ve üstünü arar. Bir şey bulamayınca da gitmesine izin verir. Öğrenci, yaşadığı utanç ve yırtılan sayfanın verdiği üzüntüyle okulunun yolunu tutar.

Anlatıcı ve Bakış Açısı

Hikâyenin tamamına kahraman anlatıcı hâkimdir. Anlatıcı, ödevini yapmak için İl Halk Kitaplığı'na gitmiş bir öğrencidir. Öğrencinin iç dünyasında yaşanan sevinç, üzüntü, korku, pişmanlık, hayal kırıklığı gibi duygular ve gözlemleri hikâye boyunca okuyucuya yansıtmaktadır; “Birden bir çılgılık koptu içimde. Yüzüm kıpkırmızı kesildi. Heyecandan dilim tutulur gibi oldu. Sağımı solumu yokladım; büyük bir suç işlemiştim sanki. İlk kez geldiğim kitaplıkta, başıma bir felaket gelmesinden korkar oldum. Keşke gelmeseydim buraya” (Özer, 2017, 18-19).

Kişiler

Hikâyenin ana karakteri öğrencidir. Hikâye boyunca adına yer verilmeyen, ikili eğitim veren bir okulda öğleden sonra öğrenim gören bir öğrencidir. Gururlu, sorumluluk sahibi ve duyarlı bir karaktere sahiptir. İlk kez gittiği bir kitaplıkta işlemediği bir suçtan ötürü suçlanmış olmanın vermiş olduğu utancı taşımaktadır:

“Tehlikeyi atlattım; ama çektiğim korku, yapılan arama, başkasının yaptığı çirkin bir hareketten dolayı sorguya çekilmem, beni yerin dibine sokmuştu. Ömrümce unutamayacağım bir iş gelmişti başıma. Kimselere anlatamayacağım bir acıyı yaşamıştım. Gözlerim iki alev kuyusu olmuştu sanki” (Özer, 2017, 21).

Hikâyedeki yan karakter ise İl Halk Kitaplığı'nın memurudur. Memur sinirli bir karaktere sahiptir. Başkasının işlemiş olduğu bir suçun cezasını olayın aslını bilmeden masum bir öğrenciye ödetmeye çalışacak kadar ön yargılıdır.

Hikâyede adı geçen, kişi kadrosunda yer alan diğer adlar ise öğrencinin annesi, babası ve kardeşidir. Bu kişilerin hikâyenin akışına önemli bir etkileri yoktur.

Zaman

Hikâyedeki en belirgin zaman “Yağmurlu bir günün sabahı erkenden uyandım” (Özer, 2017, 16) ifadesidir. Tüm olaylar yağmurlu bir günün sabahından, öğleye kadar olan sürede gerçekleşmektedir.

Mekân

Hikâyenin tamamına iki mekân hâkimdir. Hikâyede ilk olarak dış mekân olan İl Halk Kitaplığı’nın bahçesi anlatılır. Anlatıcının yıllardır içinden geçtiği bu yer onda daima hayranlık uyandırır:

“Kitaplığın giriş kapısının sağında, büyükçe bir havuz vardı. Havuzun bir tarafını çevreleyen salkım söğütlerin kız saçı gibi uzayan dalları durgun suda yikanırdı durmadan. Parkın ortasında her mevsim yaprağını dökmeyen ağaçlar vardı. Ağaçları çevreleyen bahçeye bakmakla görevli bahçıvan, bu yağmurlu yörede bile, mevsimine göre en güzel çiçekleri yetiştirmesini bilirdi[....]” (Özer, 2017, 14).

Hikâyede iç mekân olarak da 3 katlı, büyük bir yapıya sahip olan İl Halk Kitaplığı anlatılır. Anlatıcı, mekâna dair bilgileri arkadaşlarından öğrendikleri kadarıyla içeriye girmeden önce aktarır:

“Okuma salonunun duvarında Atatürk’ün Kocatepe’ye çıkışını gösteren bir fotoğrafı varmış. Salonun değişik yerlerinde, kitaplar üzerine söylenmiş güzel özdeyişler yer alıyormuş. Kitap adlarını, numaralarını gösteren kartlar, çekmeceli bir dolapta saklı dururmuş. İstenilen kitap adı oradan bakılıp taşındığı numara görevli memura bildirilirmiş. İrili ufaklı, kalın ince binlerce kitap, ansiklopedi, dergi ve gazete ciltleriyle doluymuş raflar” (Özer, 2017, 15).

Değerlendirme

Hikâye, herkese ait olan bir kitaplıkta yer alan kitapların düşüncesizce yırtılmasının kötü bir davranış olduğu ana fikri üzerine eğilir. Anlatıcı, “bu yanlış, bu çirkin, bu akıl almaz hareketi yapan ben olmasam da, benim gibi bir öğrencidir[....]” düşüncesiyle “kitaplıktaki kitaplar hepimizin değil miydi?” (Özer, 2017, 22) sorusunu okuyucuya yöneltir.

4.9.3. Leylekler

Olay Örgüsü

“Leylekler” adlı hikâye, Duran’ın leylekler hakkında Şahinde teyzesinden duydukları ve bir okul dergisinden öğrendiklerini dile getirmesiyle başlar. Bir ilkbahar gününde Zülküf Efendinin bacasındaki leylekleri gören Duran, kardeşi Esin’i uyandırır. Esin, Zülküf Efendinin leylekleri rahat bırakmayacağını düşünerek üzülür.

Bir sabah Zülküf Efendi, çocukları Zeynel ve Gülümser’i de yanına alarak dışarıya çıkar. Leyleklerin bacaya yuva yaptığını görünce sinirlenip, taş atar. Çocukları buna karşı çıkınca onlardan leylekleri bir an önce kovmalarını ister. Akşam olduğunda çocuklarının ikisi de Zülküf Efendiye uyarır. Bunu yapmasındaki maksadı sorarlar. Zülküf Efendi, küçükken leyleklerin getirmiş olduğu yaralı bir yılanın bacadan içeriye düşüp yatağının yanına kadar geldiğinde yaşadığı korkuyu anlatamaz, susar. Çocukları ölen annelerini Zülküf Efendi’den anlatmasını ister. Bunun üzerine Zülküf Efendi de uzun uzun anlatır. Geç bir vakitte herkes odasına çekilir. Sabaha karşı kapının vurulduğunu duyan Zülküf Efendi, kendisini alevlerin içinde bulur. Çocuklarını alıp dışarıya çıkarır. Kapısını çalan köylülere yangını nasıl fark ettiklerini sorar. Kapı komşusu Muharrem de leyleklerin çıkardıkları seslerden der. Zülküf Efendi, bu yangından bir ders çıkararak leyleklere hakkındaki düşüncesini değiştirir.

Anlatıcı ve Bakış Açısı

Hikâyenin giriş kısmına kahraman anlatıcı hâkimdir. Olaylar Duran’ın bakış açısından anlatılmakta olup leyleklere dair; “İlkokulda öğrenciydim. Bir okul dergisinde, leyleklerin göçmen kuşlar olduğunu okumuştum: Onların ilkbaharda yurdumuza gelip, yazı geçirdikten sonra sıcak ülkelere göçtükleri anlatılıyordu[....]” (Özer, 2017, 23) sözleriyle bilgi verilir.

Hikâyenin devamında ise olayların seyrine göre kahraman anlatıcı yerini; “Zülküf Efendi karısını düşündü yatağında, onunla mutlu günlerini, onsuz geçen yıllarını düşündü. Çocuklarını bekleyen geleceği düşündü” (Özer, 2017, 29) türünden sözlerle tanrısal bakış açısına bırakır.

Kişiler

Leylekler hikâyesi kişi kadrosu yönünden zengindir. Hikâyenin ilk kısmında Duran, Esin ve Şahinde teyze yer alır. Duran ve Esin kardeş, Şahinde teyze ise bunların eski komşusudur. Bu kişiler esas karakterin doğacağı ortamın hazırlayıcısı olarak yer aldıklarından dolayı haklarında ayrıntılı bilgiye yer verilmez. Leylekler konusunda duyarlı oluşları hikâyedeki tek ortak noktalarıdır.

Zülküf Efendi, Duran ve Esin'in karşı komşusudur. Zeynel ve Gülümser adında iki çocuğu vardır. Hikâye, esas karakter olan Zülküf Efendi etrafında şekillenir. Her şeyde fayda amacı güden Zülküf Efendi hikâyede şu cümlelerle tanıtılır:

“Zülküf Efendi, gündeliğe giden yoksul bir işçiydi. Mevsimine göre çalışmadığı iş yoktu. Hiç okul yüzü görmemişti. Çoğu kez sabah erkenden evinden çıkar, akşam geç saatlerde dönerdi. Çocuklarını sevecek zamanı olmamıştı. Karısı ölünce çocuklarına komşuları el atmıştı. Doğayı, yaşadığı çevreyi sevmeye vakti olmamıştı. Ömrü hep evinden uzakta çalışmakla geçmişti” (Özer, 2017, 27).

Zeynel ve Gülümser, Zülküf Efendi'nin çocuklarıdır. Annelerini küçük yaşta kaybetmişlerdir. Leylekler konusunda Duran ve Esin kardeşler gibi onlar da duyarlıdırlar.

Muharrem, Zülküf Efendinin komşusudur. Yangını fark edip, yardıma gelen kişidir. Zülküf Efendi ve çocuklarına evini açacak kadar iyi niyetli ve yardımseverdir.

Zaman

Hikâyede belirgin bir tarihten söz etmek mümkün değildir. Ancak mevsim leyleklerin gelme zamanı ve “baharın ilk müjdecisi” olarak tanımlanan ilkbahar mevsimidir. Hikâyede “bir sabah”, “bir gün” gibi ifadeler kullanılarak sık sık zamanda geri dönüş yapılmaktadır.

Mekân

Hikâyede iç mekân Duran ve Esin kardeşlerin evi ile Zülküf Amca'nın evidir. Bu evler de ayrıntılı verilmeyip sadece onlardan söz edilmektedir. Hikâye dış mekân ağırlıklıdır. Zülküf Amca'nın bacasına yuva yapan leylekler üzerinden kurgulanan hikâyede dış mekâna dair sadece leyleklerin geçiş güzergâhı; “Geniş düzlüklerden uçarak; çam, zeytin ve palmyelerin üzerinden süzülerek, ıhlamur ve atkestanelerinin

çok yükseklerinden kanat çırparak geçen leylekler, uzun gagaları, uzun bacakları ve geniş kanatlarıyla bizler için doyumsuz güzellikler oluşturmuştur hep” (Özer, 2017, 24) sözleriyle tasvir edilir.

Değerlendirme

Hikâyede çocuklukta bilinçaltına yerleşen korkuların yaşamın ilerleyen yıllarında kişi üzerindeki etkisi üzerinde durulur. Bu etki leylekler üzerinden anlatılır. “Yılanı, kurbağayı yiyen, yılan olur, kurbağa olur” (Özer, 2017, 25) diyen Zülküf Efendi’nin leyleklere karşı olan düşmanca tavrı onlar sayesinde yangından kurtulunca değişir.

4.9.4. Yaralı Ağaçlar

Olay Örgüsü

“Yaralı Ağaçlar”, bir baba ile çocuğun gezmek maksadıyla gittikleri kentte gördüklerinin anlatıldığı bir hikâyedir. Sıcak bir yaz gününde başlayan gezi, çocuğun yol boyunca gözlemledikleri üzerinden yaptığı çıkarımlarla sürer. “Ağaçlar Milli Servettir”, “Ağaçlarımızı Koruyalım”, “Çiçek Dalında Güzeldir” gibi levhalara rastlanır. Levhalarda okuduklarından etkilenen çocuğun çevre konusundaki duyarlılığı ön plana çıkar. Bir yıl önce Bursa gezisindeki anılarını anımsar. Ağaçları gözlemlemeye devam ederken tüm bu levhaların ağaçların gövdesine metal çivilerle tutturulduğunu görerek üzülmür. Tren yoluna geldiğinde bu işi yapmakta olan iki görevliyle karşılaşarak onlara; “Ağacı öldürüyorsunuz amcalar” (Özer, 2017, 38) der. Çocuk, bu tepki karşısında görevlilerin ve babasının tepkisiz kalışına üzülmür.

Anlatıcı ve Bakış Açısı

Hikâyenin tamamına kahraman anlatıcı hâkimdir. Anlatıcı küçük bir çocuktur. Çocuk, babasıyla yaptığı gezintide yol boyu gözlemlerine ve duygularına yer verir; “Babam zakkumları gösteriyor; pembe, al çiçeklerine bakıyorum. Bahçe duvarlarını saran boru çiçeklerini tutuyorum, fesleğenlere gecese falarına el sürüyorum, baygın bir koku doluyor avuçlarıma” (Özer, 2017, 33).

Kişiler

Hikâye, baba ve oğlu etrafında şekillenir. Baba genellikle pasif bir konumdadır. Oğlu ise çevresine duyarlı, gözlem gücü yüksek ve sorumluluklarının bilincinde bir karaktere sahiptir. Çocuk, anlatıcısı olduğu hikâyede zaman zaman çocuktan ziyade bir yetişkin gibi öğüt ve önerilerde bulunmaktadır:

“Gerçekten gözümüz gibi korumalıyız ağaçlarımızı. Hele şu yaz sıcaklarında, yurdumuzun birçok yöresindeki güzelim ormanların cayıp cayıp yandığının haberini okurken, TV ekranlarında izlerken, nasıl da üzülüyoruz: Akdeniz’de, Ege’de, Marmara’da binlerce hektarlık alanlar, çamlar, ladinler, meşeler, zeytinlikler... Bir küçücük ateş, yanık bir kibrit çöpü, sönmüş bir sigara izmariti sonucu gökyüzüne uzanan dev alevlerle, küle dönüşüyor. Doğanın zümrüt yeşilinin yerine; siyah, çorak bir toprak kalıyor, sevimsiz, hüznü, acı veren...” (Özer, 2017, 34).

Zaman

Hikâyede belirgin bir tarihten söz etmek mümkün değildir. Ancak “hava sıcak, sımsıcak. Yaz bütün görkemiyle kente oturmuş” (Özer, 2017, 32) ifadesinden zamana dair mevsimin yaz olduğu sonucuna ulaşılır.

Mekân

Hikâyede mekân, bir çocuğun babasıyla gezme amacıyla gittiği bir şehirdir. “Babamın arkadaşının yaşadığı bu kenti, ilk kez görüyoruz” (Özer, 2017, 32) ifadesi ve devamında palmye ağaçlarının yetişeceği bir iklime sahip olduğu bilgisi şehre dair en belirgin bilgidir. Gezintilerinde yol boyu köşk, bulvar, bahçe ve ağaçların tasviri okuyucuya sunulur.

Değerlendirme

Hikâyede temel amaç doğa sevgisini ve duyarlılığını bir çocuk karakter üzerinden yansıtmaktır. Çocuk, gözlemlerinde ağaçları koruma amacı güderek onlara zarar verildiği üzerinde durur: “Yazıyı gösteren levhayı ağaca tutturabilmek için, iki kocaman metal çivi gövdeye çakıvermişler. Güzelim ağaç, ‘Ağacı Koruyun’ yazısını taşıırken, damarlarında duyduğu acıyı çığlığa dönüştürebilecek dilden yoksun, iç sızlarıyla yüklü...” (Özer, 2017, 37). Bununla beraber büyüklerin çevreye karşı olan duyarlılıklarının sadece sözlerle sınırlı kaldığını da ileri sürer: “Çocuklar, büyükler

gibi düşünemez diyorum ama aklıma birden ‘Ormanları yakan, küçükler midir?’ diye bir soru takılıyor” (Özer, 2017, 38).

4.9.5. Babam

Olay Örgüsü

Hikâye, babasının gidişiyle tüm sevincini kaybeden ancak umut dolu bekleyişini sürdüren bir çocuğun yaşadıkları ve duydukları çevresinde şekillenmektedir. Babası borçları nedeniyle eldekini satıp Almanya’ya gider. Orada bir kadınla yaşar. Geride bıraktığı ailesiyle tüm bağını koparır. Çocuk, babasıyla sadece düşlerinde birlikte olur: “Elimden tutar babam, birlikte bir kente gideriz. Parkın içinde yürürüz. O elimden sıkı sıkı tutar” (Özer, 2017, 40). Daha sonra hamama ve sinemaya giderler. Çocuk tüm bunların bir gün yeniden gerçekleşeceği umuduyla yaşar.

Babanın gidişiyle birlikte evdeki yaprak dökümü başlar. Kocasının gidişini hazmedemeyen anne hırsını evdekilerden çıkarır. Bir gün o da kızını ve oğlunu ardında bırakarak çekip gider. Çocuklar babaannenin eline kalır. Bu süreçte ana karakterin üzerinde Mahir öğretmenin ilgisi ve etkisi belirir. Babaanne vereme yakalanmasıyla birlikte çocuklar iyice yalnızlaşır. Fakat çocuğun babasına kavuşma ümidi; “Ah! Babacığım sen olsaydın kim dövebilirdi ki beni? Annem de gitti, artık şimdi gel; gelmezsen gazeteye fotoğrafını gönderecek Mahir Bey. Arayacaklar seni” (Özer, 2017, 44) sözleriyle sürekli tazelenir. Hikâyenin sonunda ise ana karakterin zihninde babaannesi de kaybederse kardeşini alıp gitme düşüncesi belirir.

Anlatıcı ve Bakış Açısı

Hikâyeye kahraman anlatıcı hâkimdir. Anlatıcının adı hikâyede geçmez. Çocuk karakterdir. Yaşadıklarını ve duygu birikimlerini kendi açısından okuyucuya yansıtmaktadır:

“Şimdi yalnızım işte. Benden iki yaş küçük kız kardeşimle kalakaldık ortada. Köyün ebesi, babaanneme verem olmuşsun, dedi. Onun kanatları da olmasa, onu da verem alıp götürürse yok oluruz, eririz şu dağ köyünde” (Özer, 2017, 39).

Kişiler

Çocuk, hikâyenin ana karakteridir. Hikâye boyunca adından söz edilmez. İlk önce babası sonra da annesi tarafından terk edilir. Fakat annesinin gidişi babası kadar canını yakmaz. Her an babasıyla yaşar, onun gelmesini umut eder. Babaannesinin rahatsızlığından endişe duyar, kardeşine karşı sahiplenicidir.

Arife, anlatıcının kız kardeşidir. Ondan iki yaş küçüktür. Hikâyede olayların akışında önemli bir katkısı yoktur. Korunmaya muhtaçtır.

Babaanne, çocukların bakımıyla ilgilenen tek kişidir. Oğlu karşısında bir söz hakkı yoktur, acizdir. Verem hastasıdır ve elinden gelen tek şey dua etmektir.

Baba, borçlarını ve ailesini ardında bırakarak Almanya’ya gitmiştir. Orda bir kadınla yaşayarak kendisine yeni bir hayat kurmuştur. Trabzon’daki ailesiyle olan tüm bağını koparmıştır. Annenin çocukları bırakıp kendisine yeni bir hayat kuruşu babayla olan ortak yanıdır.

Hikâyede Mahir öğretmen ve 39 Necati yan karakterlerdir. Mahir Öğretmen, öğrencilerini önemseyen, yardım etme gayretinde olan bir kişidir. Derslerinde Almanya’yı anlatmasıyla ana karakterin üzerinde ilgi uyandırır. 39 Necati ise anlatıcının okuldan arkadaşıdır. Babası tarafından önemseniyor olması anlatıcının ona özenmesine neden olur.

Zaman

Hikâyede belirgin bir tarihten söz etmek mümkün değildir. Zamana dair “uzun kış geceleri” ve “bir gün” dışında herhangi bir ifade kullanılmamaktadır. Hikâyede zamanda geri dönüş tekniği de kullanılmıştır. “Şimdi yalnızım işte” (Özer, 2017, 39) cümlesiyle başlatılan hikâyede zamanda geri dönüş yapılarak ana karakteri bu

yalnızlığa sürükleyen olaylar anlatılmıştır. Yani olayın sonundaki yalnızlık hissi hikâyenin giriş kısmında verilmiştir.

Mekân

Hikâyede asıl mekân Trabzon'un bir dağ köyüdür. Köye dair herhangi bir tasvir verilmez. Burası tüm olayın geçtiği, çocukların ve babaannenin yaşadığı yer olarak belirtilir. Hikâyede en çok yinelenen yer ise ana karakterin babasının bulunduğu Almanya'dır. Burası "Ah! Tuna hey! Almanya'dan çıkıp Karadeniz'e inen Tuna! Trabzon'da aynasına bakacağım yüzünün. Orada babamı görmek istiyorum; anlıyor musun babamı görmek istiyorum!" (Özer, 2017, 40) gibi birtakım sözlerle hikâye boyunca özlemle anılır.

Değerlendirme

Hikâye, ana karakter olan çocuğun babasına olan özlemi üzerine kurgulanmıştır. Çocuk, babası tarafından terk edilmiş ve reddedilmiştir. Zaman içerisinde yalnızlaşmış olsa da babasına dair beklentisi ve sevgisi azalmamıştır.

4.9.6. Gömü Olay Örgüsü

Hikâye, Fırat'ın bir gün okul çıkışı dayısının yanına gidip, ona yönelttiği soru ile başlar. Fırat, dönemin şartlarını göz önünde bulundurarak geçmişten bu yana aile bireylerinin nasıl bu denli kültürlü insanlar oluşunu sorgular. Dayı, pencerenin yanına oturur, yeğenini de yanına oturtur. O sırada eşi Süheyla Hanım, yemek hazırlıklarına başladığını, hazır olunca çağıracağını söyleyip gider. Ardından Dayı Muzaffer Karadeniz'i izleyerek deniz yolunun önemi üzerinde durur ve olayları hayal gücüyle harmanlayarak anlatmaya başlar. Dedesinin babası olan Uzun Abdullah'ın yörenin sayılı kabadaylarından olduğunu, bir gün ufukta ganimetli bir yük gemisi görerek onu soymak için harekete geçtiğini söyler. 3 arkadaş Marsilya'dan Batum'a giden bu gemiye motorla yaklaşıp içine sızarlar. Gözlerine kestirdikleri ısılt ısılt bir sandığı ilk fırsatta bota yükleyerek karanın yolunu tutarlar. Dayının bugünkü evlerinin olduğu yere geldiklerinde sandığı açarlar. William Shakespeare, Honore de Balzac,

Stendhal gibi birçok yazarın romanıyla karşılaşırlar. Dayı Muzaffer, “işte yavrum, ailemizdeki bunca insanın çok yönlü eğitiminin, kültürle donanmasının, çevreye örnek oluşturmalarının temeli bu olaya dayanır” (Özer, 2017, 54) der. Fırat, dayısının yeni bir oyun kurguladığını düşünür. Tam o sırada Süheyla Hanım’ın “yemek hazır” sözleriyle hikâye son bulur.

Anlatıcı ve Bakış Açısı

Üç bölümden oluşan hikâyenin tamamına tanrısal bakış açısı hâkimdir. Karakterlerin içinden geçen duygu ve düşünceler, onların geçmişine ait bilgiler okuyucuya tüm ayrıntısıyla aktarılır:

“Dayı Muzaffer’in iki eşinden de çocuğu olmamıştı. İlk eşi Belkıs Hanım’la büyük bir aşk yaşamalarına karşın, çocuk konusu onların ayrılmalarına sebep olmuştu. İkinci eşi Süheyla Hanım’ı, bir turne sırasında tanımıştı. Süheyla Hanım, Dayı Muzaffer’in fırtınalı ruhunda yelken açabilen bir kadındı. Bu anlayış, birbirlerine olan bağlılığın ortamını oluşturmuştu” (Özer, 2017, 48).

Kişiler

Fırat, okul çağında, varlıklı ve kültürlü bir ailenin çocuğudur. Kafasına takılan soruları cevaplandırmak için Dayı Muzaffer’in yanına gider. Hikâyede Fırat’a dair bunun dışında bir bilgi yer almaz.

Dayı Muzaffer, Fırat’ın dayısıdır. “Ailesinin bambaşka bir kişisiydi. Uzun yıllar amatör tiyatrolarda aktörlük yapmıştı. Pek çok oyunun başrolünü oynamıştı. Sanatın güzelliğine gönül vermiş, başkalarının mutluluğunu kendi mutluluğu saymıştı” (Özer, 2017, 46). Sanatla birlikte sevecen ve duyarlı bir insan olur. Kimi zaman gerçek hayattan soyutlanarak düşlerinde kendine özgü bir dünya kurar. İki evlilik yapmış olan Dayı Muzaffer’in çocuğu yoktur.

Belkıs Hanım, Dayı Muzaffer’in ilk eşidir. Büyük bir aşkla evlenirler. Çocuk konusu araya girince ayrılırlar. Hikâyenin içerisinde sadece ismen vardır. Süheyla Hanım ise Dayı Muzaffer’in ikinci eşidir. Onun ruhunu iyi çözümleyebilmiş bir kişidir. Hayali hikâyenin başlangıç ve bitiş bölümündeki varlığıyla gerçek ile hayal arasındaki çizgiyi belirlemektedir.

Uzun Abdullah, hikâyede Dayı Muzaffer'in büyük dedesi olarak okuyucunun karşısına çıkar. Adı soygunlara karışmış, yörenin sayılı kabadayıları arasında olduğu bilgisi verilir. Dayının hayal gücü hesaba katıldığında Uzun Abdullah'ın hikâyesi gibi bu özelliklerinin de hayal ürünü olduğunu söylemek mümkündür.

Zaman

Hikâyede belirgin bir tarihten söz etmek mümkün değildir. Zamana dair “bir akşam”, “okul çıkışı”, “bir süre”, “yıllardır”, “gecenin karanlığı”, “gerilimli dakikalar” ifadeleri dışında herhangi bir bilgiye ulaşılmaz.

Mekân

Hikâyede mekân Karadeniz'de bir balıkçı kasabasındaki evdir. Hikâye, Dayı Muzaffer'in evinin salonunda başlayıp yine aynı yerde biter. Hikâyede eve dair ayrıntılı bir tasvir verilmemekle beraber Fırat'ın söyledikleri üzerinden ailenin ve kasaba halkının ekonomik, sosyal ve kültürel durumu ön plana çıkarılmıştır:

“Bir balıkçı kasabasının, bunca geri kalmış koşullarında; evleri, bahçeleri, zengin oturma odaları, kitaplıkları, motorları olan kaç aile vardır? Bizimkilerin dışında; hiç kimsenin çocukları yabancı ülkelere gidip görev yapmadılar. Üniversitede çalışmak amacıyla öğrenim görmediler... Bu yöreden gidenlerin çoğu, yük ve yolcu gemileriyle Zonguldak maden ocaklarının yolunu tuttular. Yerin yedi kat altından kömür çıkardılar. Birçoğu göçük altında kalarak yaşamını yitirdi. Acılar, ağıtlar kaldı gerilerde” (Özer, 2017, 45-46).

Dış mekân Melyat açıkları ve Batum'dur. Hikâye boyunca karakterlerin bulundukları mekânlar ad olarak geçmekle beraber mekânların tasvirine yer verilmez.

Değerlendirme

Hikâye, Fırat'ın yaşadıkları kasabanın koşullarını göz önünde bulundurduğunda varlıklı ve kültürlü bir aileye sahip olmasının nasıl mümkün olduğu sorusu ile başlar. Dayı Muzaffer ise bu soruya kurguladığı hikâye ile karşılık verir. Dayının hikâyesi sandıkta mücevher bulmayı amaçlayan büyük dedesi Uzun

Abdullah'ın kitapları bulmasıyla sonuçlanır. Bu kitaplar tüm aileye miras kalır. Anlatıcının tüm hikâye boyunca vermeye çalıştığı mesaj ise varlıklı ve kültürlü olabilmenin yolunun kitaplardan geçtiğidir. Bununla beraber hikâyenin ilk kısmında Zonguldak maden ocaklarında yaşanan acı kayıplara da vurgu yapılır.

4.9.7. Çocuklar Varken

Olay Örgüsü

Hikâye, pazar günleri tüm mahallede gelenekselleşmiş olan pazar kahvaltısı hazırlığıyla başlar. Her pazar zengin fakir bütün aileler fırında hazırlatmış oldukları kıymalı ve peynirli pideleriyle televizyon karşısında kahvaltısını yapar. Kahvaltı hazır olana dek tüm çocuklar sokağa çıkar, oyunlar oynarlar. Yine böyle bir Pazar gününde çocuklar oyun için sokağa çıktıklarında yere belli aralıklarda çakılmış kazıkları görürler. Oyun alanını kısıtlayan bu kazıkları sökerler. Bir gün sonra tekrar sokağa çıktıklarında işçilerin aynı yerlere kazık çakmakta olduklarını görünce gidip nedenini sorarlar. İşçilerden öfkeyle karışık yedi katlı bina yapılacağı yanıtını alırlar. Oyun alanlarının yok olmasını ve evlerinin gördüğü yemyeşil örtüyü kaybetmek istemeyen Ozan, Tolga ve Özgür işçiler gittikten sonra kazıkları tekrar çıkarıp çöp kutusuna atarlar.

Gece Ozan herkesten önce yatar. İşçilerin kazıkları sökenleri bulmasından korkar. Önlem olarak da silahlı bir bekçi tutulacağını düşünür. Bu düşünceler içerisinde uykuya dalar. Rüyasında balkonunun önüne dikilmiş olan 7 katlı evi görür. Bu yapı büyük bir gürültüyle çöker. Yıkıldı çılgınlığıyla rüyasından uyanan Ozan'ın yanına annesi gelerek neden bağırıldığını sorar. Ozan, “yıkıldı anne, yıkıldı apartman! Oyun alanımız kurtuldu! Yaşasınnn...” der (Özer, 2017, 66).

Anlatıcı ve Bakış Açısı

Hikâyeye tanrısal bakış açısı hâkimdir. Geçmiş, gelecek ve düşünceler okuyucuya; “Kafasında binlerce düş yumağı, bir örölüp bir çözülüyordu” (Özer, 2017, 64) gibi cümlelerle olduğu gibi aktarılır.

Kişiler

Hikâyedeki ana karakter Ozan’dır. Olaylar içerisinde daha ziyade onun duyguları ön plandadır. Ozan, oyun alanlarına yapılmakta olan inşaat için üzülmekte ve arkadaşlarıyla beraber bunun önüne geçmeye çalışmaktadır. İşçilere zorluk çıkarmada onu destekleyen arkadaşları ise Tolga ve Özgür’dür.

Hikâyedeki yan karakterler ise Nezahat Hanım (Özgür’ün annesi), fırıncı, kasap, işçiler, babalar ve mahallenin çocuklarıdır. Bu karakterlerin olayların işleyişinde büyük bir etkisi olmadığı gibi haklarında fazla bilgiye de erişilmez.

Zaman

Hikâyede belirli bir tarih yoktur. İlk kısmında zamana dair her Pazar tüm mahallenin saat 10’da kahvaltı sofrasına oturarak kıymalı ve peynirli pide yedikleri bilgisine erişilir. Hikâye 2 günlük bir süreyi kapsar. Hikâyede “yıllardır”, “bugün”, “ertesi gün”, “öğle vakti” gibi zaman ifadeleri yer alır.

Mekân

Hikâyede mekân Mehtap ve Ada apartmanlarının önüdür. Bu apartmanların yerlerine dair herhangi bir bilgi verilmemekle beraber gördüğü manzara: “Yemyeşil bir örtüye sahip Politika sırtları, Karadağ’ın ladin ormanları, karın yağışını haber veren tepeler, Kirazlı köyünün denize uzanan yamaçları [...]” (Özer, 2017, 65) şeklinde tasvir edilmiştir.

Değerlendirme

Hikâye, çocukların özgürce koşup oynayabileceği, doğanın yeşiliyle örülü bir alan için verdikleri mücadeleyi ele alır. Oyun alanını kaybetme korkusuyla yüzleşen bir çocuğun psikolojisinin yansımaları okuyucuya gösterilir.

4.9.8. Harikliya

Olay Örgüsü

Hikâye, Selanik’te yaşayan Harikliya’nın annesinin anılarını anlatmasıyla başlar. Trabzon’da kışın bitimiyle ilkbaharda kentten köye göç tasvir edilir. Hissedilen yorgunluk, coşku ve sevinç dile getirilir. Harikliya’nın annesi her gece Trabzonlu düşlere yatıp yine aynı düşlere uyanır. Annesinin bu şehirde ölme isteği yinelenir. Hikâyenin devamında Harikliya’nın annesinden dinlediği anneannesi ile ilgili anılara ve korkulara yer verilir. Anneannesi de ölmeden önce Trabzon’a gitmeyi istemiş fakat anılarında kalmış olan bu şehrin değişmiş olmasından korkmuştur. Harikliya da yıllar sonra oğluyla beraber bu şehre adım atmış ve tıpkı annesi gibi o da çocuğuna bu şehirde ölmek istediğini yinelemiştir.

Anlatıcı ve Bakış Açısı

Hikâyenin tamamına kahraman anlatıcı hâkimdir. Anlatıcı bir kadındır. Hikâyenin başından sonuna kadar kendi yaşamında gezintiler yaparak o yaşlardaki duygu ve gözlemlerini okuyucuyla; “Annem anlatırdı. Anlattıkça, yepyeni bir dünya serilirdi önüme. Doğduğum toprak, gökyüzü, deniz, ormanlar, daracık sokaklar, yaylılar, durmadan yağan yağmur gelirdi düşlerime” (Özer, 2017, 69) türünden ifadelerle paylaşılır.

Kişiler

Harikliya, hikâyenin ana karakteridir. Rum asıllı olup, geçmişte Trabzon’dan Selanik’e göçmüşlerdir. Anne, baba, anneanne ve çocuk ise hikâyedeki yardımcı karakterlerdir. Hikâye, annesinin Harikliya’ya anlattıklarının hatırlanmasından oluşur. Harikliya’ya dair yalnızca 76 yaşında olduğu bilgisi verilirken diğer karakterlerin memleket özlemi çekmiş oldukları dışında bir özelliğinden bahsedilmez.

Zaman

Hikâyede zaman çok geniştir. Yetmiş yılı kapsamaktadır. Ana karakter anıları arasında; “Yetmiş yıl öncesine sefere çıkıyor içimdeki gemiler” (Özer, 2017, 72) gibi ifadelerle sürekli gezinti halindedir. Hikâye boyunca zamana dair “ilkbaharın ikinci

ayının ortaları”, “eylül”, “yıllar akıp gitti”, “1905’in bir kış gecesi” ifadelerine yer verilmektedir. Zamandaki geçiş ise “düşler, dörtnala akan düşler..” (Özer, 2017, 73) gibi sözlerle sağlanmaktadır.

Mekân

Hikâye, memleket hasretini konu almaktadır. Bu yönüyle de Trabzon’a dair betimlemelerin ve yer adlarının sıklıkla kullanıldığı görülmektedir:

“Yanı başımızda; Cevizlik, Meksika, Zigana dağı uzanırdı.

Bir yandan Sümela’dan akıp gelen köpüklü sular, diğer yandan Zigana’dan süzülen çaylar, Maçka’da el verirdi birbirine. Baharda Zigana dağı; pembe, mor komar çiçekleriyle, sarı zifinlerle donanırdı. Otlar adam boyu olurdu. Çamlardan reçineler damlardı toprağa” (Özer, 2017, 68).

Hikâyede Harikliya’nın annesinin doğduğu eve de yer verilir:

“Evimizin önündeki büyük ceviz ağacını kollayan yıldırımların yürek titreten korkuları, yanı başımızdaki karaağaca sarılı kokulu üzüm asması, üzümlere doluşan arılar ve dedesinin yıllar öncesinde kendi eliyle diktiği kiraz ağacıyla, kapının önünden hiç kurumadan akan derecik, tazeliğini korudu düşlerinde” (Özer, 2017, 70).

Hikâyedeki bir diğer mekân ise Selanik’tir. Memleket hasreti çeken üç kadının yaşadığı yerdir. Hikâyede Selanik’in tarihine de yer verilir:

“Büyük İskender’in eşinin adını taşıyan, limanından ipek, tütün ve rakı yola çıkaran Tessalonika, Selanik. Güzelim Trabzon’dan az güzel değildi. Tarih yapraklarından karşısında ‘İttihat ve Terakki’ yazar, uzun yıllar Osmanlı’nın elinde kalan bu toprağın. Ve Selanik, Genç Kalemler’in tomurcuğa kestiği bir kentti. Bu iki güzelin yüreğimde demlenmesinden tek bir şey doğuyordu: Sevda” (Özer, 2017, 74).

Değerlendirme

Harikliya, memleketinden ayrılan insanın yüreğinde duyduğu sızıyı anlatan gerçek bir hikâyedir. Ahmet Özer, 1988’de Yeşilyurt’ta İzzet Gündoğdu Kayaoğlu ve dostlarıyla katılmış olduğu bir yemek esnasında tanıştığı Harikliya’nın yaşam hikâyesine *Çocuklar Varken* kitabında yer verir.

“Harikliya, oğlu Tassos’la ailesinden esintiler taşıyan mekânları araştırıyordu.

Osmanlı Bankası Trabzon Şubesinde memur olan annesi, mübadele ile Yunanistan'a gittiğinde kızı Harikliya dört yaşındadır. Aile, kışın Trabzon'da; yazın Torul İmera'da yaşamını sürdürmektedir.

Yıllar sonra, annenin anlattığı kenti bulmak için Harikliya ile oğlu Tassos, Selanik'ten Trabzon'a gelirler.

O gece Harikliya'dan, annesinin düşlerinde kalan Trabzon üzerine anlatılanları dinleriz. 'Bunlar yazılmalı.' derim kendi kendime" (Özer, 2011a, 120-121).

Hikâyede Harikliya adını taşıyan ana karakter, geri dönüş tekniğiyle sürekli olarak geçmişe giderek anne ve anneannesinin kendisiyle paylaşmış olduğu anılara ve mekân tasvirlerine yer verir. 3 kuşak boyunca devam eden memleket hasreti Harikliya'nın Trabzon'a adım atması ve orada kalmak istemesiyle son bulur. Anne ve anneannesinin gideremediği özlemi gidermek için Trabzon'a dönen Harikliya, "yaşarken insanın yurdunu yitirmesinin anlamı büyüktü" (Özer, 2017, 70) sözleriyle tüm hikâyeyi özetler.

SONUÇ

70 Kuşığı Toplumcu sanatçılarından olan Ahmet Özer; şair, yazar, öğretmen ve akademisyendir. Şiir, biyografi, gezi yazısı, araştırma-inceleme, öykü, söyleşi, kent monografisi gibi pek çok türde yazan sanatçının 43 kitabı vardır.

Edebiyatla ilk karşılaşması çocukluk yıllarına dayanan Özer, kitaplarla iç içe bir çocukluk geçirmiştir. İlk şiir denemelerine liseden sonra başlayan sanatçının yazın dünyasına girişi de Fatih Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümünde öğrenciyken şiir ile olur. Ardından öğretmenliğinin yanında yürüttüğü yazın hayatı da yaşamında birbirini besleyen iki ana öge olarak yer alır. Çocukluğundan itibaren tanık olduğu birçok olay yazılarının ve şiirlerinin zeminini oluşturmuştur. Bu konular arasında; 40 Kuşağının etkisi, toplumsal sorunlar, darbe ve muhtıralar, yürüyüşler, grevler, özgürlük arayışları, toplumsal barış çabaları, hapislikler, işkenceler, sürgünler, faili meçhul cinayetler ve idamları saymak mümkündür.

Sanatçı başlangıçta yazdıklarını kitaplaştırmakta acele etmez. Şiirin bir dinlenme süresi olduğuna inanarak yazdıklarını ilk olarak dergilerde yayımlar. 1981’de yayımladığı ilk şiir kitabından 2018’de yayımladığı sonuncuya kadar geçen bu süreçte sanatçının şiir anlayışı da şekillenmiş olur. Şiirini devrimci bir damara bağlamayı ilke edinen sanatçı, duyduğu toplumsal sorumluluk bilinci ile şiirlerini kaleme alır. Sanatçının şiirleri evrensel ve hayata dönüktür. Bu yolda yürürken; Nâzım Hikmet, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Fazıl Hüsni Dağlarca, Gülten Akın, A. Kadir, Ömer Faruk Toprak gibi sanatçıları kendisine örnek alır.

Ahmet Özer’in yaşamı boyunca yayımladığı kırk üç eserinden on ikisi şiir türündedir. Kitaplarda tekrar eden şiirler toplam dışında tutulduğunda sanatçının üç yüz yetmiş beş şiiri vardır. Onun şiirleri, içerik olarak “Aşk”, “Özlem”, “Umut”, “Toplumcu”, “İthaf ve Portre”, “Doğa” ve “Çocuk” başlıkları altında incelenmiştir.

Şairliğinin yanında yazarlık yönü de olan Ahmet Özer, anlatımda şiirin yetersiz kaldığı yerde diğer türlere yönelmiştir. Yazılarında, yaşamında iz bırakmış kişilere gönül borcunu ödemek ve kültür sanat alanında emek vermiş kişileri dile getirmeyi amaç edinmiştir. Bunun yanında siyasi ve sosyal olaylara da yazılarında yer vermiştir.

Onun düzyazı türündeki eserleri, içerik olarak “Şiir ve Edebiyat Üzerine Görüşleri”, “Şiir Değerlendirmeleri Hakkındaki Yazıları”, “Sürelî Yayınlarla İlgili Yazıları”, “Dil Hakkındaki Yazıları”, “Tiyatro-Sinema İncelemeleri”, “Biyografik Yazılar”, “Kitap Tanıtımı / Eleştirisi”, “Diğer Yazıları” ve “Hikâyelerinin Materyal Unsurlarına Göre İncelenmesi” başlıkları altında incelenmiştir.

Edebiyat ve sanatla yoğrulmuş bir ömürde 55. sanat yılını süren Ahmet Özer yazın hayatına devam etmektedir. Sanatçının yayın aşamasında olan ve yayımlanmayı bekleyen on cilt tutarında kitabı bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

- ADA, Ahmet (Düzenleyen: Mehmet Yaşar Bilen), “70 Kuşağı Tartışıyor”, **Varlık**, S. 917, (Şubat 1924), s. 23-24.
- AKIŞIK, Kenan Mümtaz vd., **Sözden Yazıya**, İlk yaz Kitaplığı, Ankara 1996.
- AŞUT, Attila, “Ahmet Özer’le Uzun İnce Yolculuğumuz”, **Yaşam Sanat**, S. 38, (Kasım / Aralık 2018), s. 15-16.
- ATABAŞ, Hüseyin vd., **Ankara Dostları**, Güldiken Yayınları, Ankara 1998.
- AYDIN, Duran, “Ahmet Özer: Sanat, Üreticisinden Yaşamını İstiyor...”, **Yaşam Sanat**, S. 38, (Kasım / Aralık 2018), s. 7-9.
- BASKIN, Refik, “Yeşil Yağmurlar İkliminin Şairi Ahmet Özer”, **Edebiyat Nöbeti**, S. 20, (Ocak-Şubat 2019), s. 65-68.
- BEZİRCİ, Asım, **Güle Dil Verenler**, Evrensel Basım Yayın, İstanbul 1998.
- BİLEN, Mehmet Yaşar, “Suları Çekilen Nehir”, **Yaşam Sanat**, S. 38, (Kasım / Aralık 2018), s. 10-11.
- BOZKURT, Osman, “Düşünen Bir Çocuk: Ahmet Özer”, **Edebiyat Nöbeti**, S. 20, (Ocak-Şubat 2019), s. 62-64.
- ÇOBANOĞLU, Tümay, “Şiirimizin Usta Kalemî Ahmet Özer ile Şiir ve Yazın Yaşamı Üzerine”, **Lacivert Öykü ve Şiir Dergisi**, Y. 15, S. 88, (Temmuz-Ağustos 2019), s. 3-14.
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Almanya’da Çöpçülerimiz”, **Yön**, Y. 4, S. 125 (20 Ağustos 1965), s. 4.
- DAĞLARCA, Fazıl Hüsnü, “Horoz”, **Yön**, Y. 5, S. 151 (18 Şubat 1966), s. 4.
- DİZMAN, İbrahim, “Şiirle Yıkanan Hayat: Ahmet Özer”, **Kıyı**, Y. 10, S. 123, (Haziran 1996), s. 12-22.
- EMRE, Mustafa, “Sessizliğin Lirik Şairi Ahmet Özer”, **Cumhuriyet / Kitap**, S. 469, (11 Şubat 1999), s. 3-5.
- EROĞLU, Haydar, “‘Gecenin Kanayan Yerinden’ Kitabı Dolayısıyla Ahmet Özer’le Söyleşi”, **Varlık**, S. 962, (Kasım 1987), s. 34.

Foto, “Savcı’ya”, **Yön**, Y. 5, S. 156 (4 Mart 1966), s. 4.

GUT, Emine (2020). **Yön Dergisinde (1961-1967) Edebiyat Üzerinde Bir İnceleme**.
Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Giresun.

GÜNEL, Burhan [Yayın Yönetmeni], “Merhaba”. **Karşı Edebiyat**, S. 112, (Ekim
1997), s. 1

İNCESU, Kadir, “Yazıya, Şiire ve Dergiciliğe Adanmış Bir Ömür Ahmet Özer’le
Söyleşi”, **Kıyı**, S. 304, (Kasım-Aralık 2016), s. 26-47.

KARACA, Celal, “Ahmet Özer”, **Edebiyat Nöbeti**, S. 20, (Ocak-Şubat 2019), s. 45-
47.

KARŞI EDEBİYAT, “Başlarken”, **Karşı Edebiyat**, Y. 1, S.1, (Ocak-Şubat 1986), s.
2.

KORKMAZGİL, Azime, “Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün”, **Kıyı**, Y. 8, S. 95, (Şubat
1994), s. 10-11.

KORKMAZGİL, Hasan Hüseyin, **Koçero Vatan Şiiri**, Bilgi Yayınevi, (4. Baskı),
İstanbul 1993.

OKTAY, Ahmet, **Toplumcu Gerçekçiliğin Kaynakları**, Tüm Zamanlar Yayıncılık,
İstanbul 2000.

ÖZDENOĞLU, Şinasi, “Şiirin Saygınlığı ve Ahmet Özer’in Şiirleri Üstüne”, **Kıyı**, Y.
9, S. 98, (Mayıs 1994), s. 8-9.

ÖZER, Ahmet (Düzenleyen: Mehmet Yaşar Bilen), “70 Kuşağı Tartışıyor”, **Varlık**,
S. 921, (Haziran 1984), s. 24-27.

ÖZER, Ahmet, “Yaşama Bir Uzun Yolculuk”, **Damar**, S. 126, (Eylül 2001), s. 2-12.

ÖZER, Ahmet, **Ağızda Dilleri Gördüm**, İsim Yayınları, Ankara 2012a.

ÖZER, Ahmet, **Aşkın Taçyaprağı**, Bilgi Yayınevi, Ankara 1998a.

ÖZER, Ahmet, **Aşklar Yedeğinde Ömrümüzün**, Cem Yayınevi, İstanbul 1993.

- ÖZER, Ahmet, **Atlstan Bir Yeryüzü**, Güldikenî Yayınları, Ankara 1996b.
- ÖZER, Ahmet, **Ayrı Beraberlikler**, Türkiye Yazıları, Ankara 1981.
- ÖZER, Ahmet, **Bir Düşün Ardından**, Damar Yayınları, Ankara 2005.
- ÖZER, Ahmet, **Bir Şehrin Boynundayız**, YKY, 2011c.
- ÖZER, Ahmet, **Çığlık**, Kıyı Yayınları, Trabzon 2011b.
- ÖZER, Ahmet, **Çocuklar Varken**, Kıyı Dergisi Yayınları, Trabzon 2017.
- ÖZER, Ahmet, **Denizin Öptüğü Kent**, Güldikenî Yayınları, Ankara 1999a.
- ÖZER, Ahmet, **Gecenin Kanayan Yerinden**, Kerem Yayınları, Ankara 1987.
- ÖZER, Ahmet, **Güneşi Alında Taşıyan Gazeteci-Şair Ömer Turan Eyuboğlu**, İsim Yayınları, Ankara 2012b.
- ÖZER, Ahmet, **Günle Dokunan**, Danışma Yayınları, Ankara 1984.
- ÖZER, Ahmet, **Kardeş Yağmurlar**, Usar Yayıncılık, Ankara 2018b.
- ÖZER, Ahmet, **Kemençenin Telinden**, Kıyı Dergisi Yayınları, Trabzon 2007.
- ÖZER, Ahmet, **Mordoğan**, Klaros Yayınları, Ankara 2021.
- ÖZER, Ahmet, **Onlarla Yaşadım**, Prospero Yayınları, Ankara 1995.
- ÖZER, Ahmet, **Sarkaç**, Güldikenî Yayınları, Ankara 1998b.
- ÖZER, Ahmet, **Sesimi Rüzgâra Verdim**, Güldikenî Yayınlar, Ankara 1999b.
- ÖZER, Ahmet, **Söyle Yüzüm Tanıgımsın**, Can Yayınevi, İstanbul 1990.
- ÖZER, Ahmet, **Sözümüz Vardı**, Bilgi Yayınevi, Ankara 2001.
- ÖZER, Ahmet, **Sözün Kanatlarında**, T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002.
- ÖZER, Ahmet, **Sözün Nakışı**, Kıyı Dergisi Yayınları, Trabzon 2014b.
- ÖZER, Ahmet, **Suları Çekilen Nehir**, Bilgi Yayınevi, Ankara 2018a.
- ÖZER, Ahmet, **Sulusepken**, Kıyı Dergisi Yayınları, Trabzon 2014a.
- ÖZER, Ahmet, **Trabzon'un Kalbi Meydan**, Heyamola Yayınları, İstanbul 2011a.

ÖZER, Ahmet, **Yazarların Ankara'sı**, Murat Özsoy (Haz.), Kültür Sanat Yayıncılık, Ankara 2007.

ÖZER, Ahmet, **Yer Değiştiriyoruz Hayatla**, Sarissa Yayınları, İstanbul 2008.

ÖZER, Ahmet, **Yıldızlar Geceyle Gelir**, Karşı Yayınları, Ankara 1996.

ÖZER, Ahmet, **Yolcu Yolun Nereye**, Etikus Yayınları, İstanbul 2004.

ÖZER, Ahmet, **Yüzün Yeryüzüdür**, Güldiken Yayınları, Ankara 2000.

SEZER, Çiğdem, **Akan Söz Çınlayan Zaman (Ahmet Özer'in Yaşamı ve Yapıtları)**, Heyemola Yayınları, İstanbul 2009.

TÜRK, Hatem, **Çağdaş Türk Şiiri Tarihi**, Paradigma Yayınları, Çanakkale 2021.

TÜRK, Hatem, **Trabzon'un Kültürel Yüzü**, M. Muhsin Kalkışım, Yavuz Bayram, Mehmet Sait Çalka, Muzaffer Başkaya, Mehmet Fatih Gökçek, İlhan Gök (Editörler), Buhara Yayınları, Trabzon 2020.

UYGUNER, Muzaffer, “ ‘Aşkın Taçyaprağı’nda Ahmet Özer”, **Bilkent Dört Mevsim**, S. 6, (Ekim 1998), s. 14-15.

YAĞCI, Öner, “Bağımsızlık Sevdasının Uykusuz Aydınları, Uykusuz Gençleri”, **Sarmal Çevrim**, S. 17, (Eylül-Ekim 2020), s. 51-67).

4 MEVSİM, “Dört Mevsim'den”, **4 Mevsim**, S. 14, (Mayıs 2001), s. 3.

Sanal Kaynak

Şiir ve Hayat” adlı sempozyum için bkz: <https://youtu.be/82zDULO89hk> [Erişim tarihi: 11.12.2020]